

॥ श्रीगोमी पार्श्वनाथाय नमः ॥ श्रीमुनिमुत्र तस्वामि जिनेऽस्यां जनद्युतेः हरिवंशमृगांकस्य तीर्थसंज्ञातजन्मनः १ वज्रदेवस्य पद्मस्य विष्णोर्ना
 रायणस्य च प्रतिविम्बुरावणस्य चरितं परिकीर्त्यते २ अस्मस्य जंघादीयस्य दीपस्य भरतेपुरी नाम्ना रम्या ताविनीतेति शिरोमणिरिवावनेः ३
 अस्यामीन्द्राकुवंशस्य विततच्छत्रसंनिभः विश्वसंतापहरणश्चक्रभृत्सगरोजनि ४ सीधरेद्युः समभूयै वीर्याभ्यां वादकेभ्यः एकं श्वकजमारुह्य
 ययोः सर्वकलानिधिः ५ तत्र विक्रमयाभास चतुरंतं तुरंगमं उत्तरोत्तरक्षारासुक्रमेणारोपयच्च सः ६ आरूढः पंचमीधारां मुसुधातनभस्तले व
 जादिसंज्ञानभिज्ञी भूतो भूतैरिवाश्रितः ७ सगरं सौमहत्याश्वो स्वरूपऽवराहसः महारण्ये प्रविक्षेपकालक्षेपेणारं हसा ८ वज्रां सामर्थ्यमाक
 ष्योरुभ्यां चाक्रम्य पार्श्वयोः दधारसगरोऽश्वं तं ऊं पादत्रोत्तरारच ९ विक्रस्तुरगः सोऽपि यपातदधिर्वीतले दृष्ट्वा नाघोपि पादाभ्या मेव गंतुं प्र
 चक्रमे १० यावत्किं विद्ययौ तावद्ददौ कं महसरः आदिसकरपर्यस्तां भूधरा मि वचं हिकां ११ तत्र अमापनो दाय सस्रौ वन्यऽवदियः सापुस्व
 छं पद्मगंधि सीतं च सययः पयो १२ निर्ययौ सरसस्तस्मात्तस्योतीरसीमनि ददर्श चैकां मुवतिं जलदेवीमिव प्रतः १३ तां नवां भोजकानां नीलो
 त्पलविजोचनां तरंगा यितजावण्यजलां चक्रयुगस्तनी १४ स्मेरकीकनदोदाम पाणिपादमनोरमां शरारिणीं सरोलक्ष्मीं सपश्यन्नियतं तथ
 १५ अक्षराकिं यंतरी किं किमघोनागकनका विद्याधरी वा किमियं न सामान्ये दृशी लभेत् १६ न तवाद्दद्यानंदं करोति ससरसीजलं यवा द
 र्शनमेतस्या सुकृदृष्टि स होदरं १७ तथा वदद्गोराजा राजीवदलचक्रुषाततः संचरितेनेवानुगणेण तदैव हि १८ सद्योपिकामविकरासा सखीभिः क
 षं वन संस्थाप्य नीयतावासे घ्नानासायमिवाङ्घ्रिनी १९ सगरोपिसरस्तारि शनैर्गच्छन् स्मरतुरः सुयकं चुकिना नवाचै वमूवेकतां जलिः २० स्वा
 मि त्रिदैवभरत क्षेत्रे वैताड्यर्वते वज्रं संयदामस्ति पुरंगगनवज्रभ २१ विद्याधरमतिस्तत्र रम्या तोनाम्ना सुलोचनः त्रिलोचनसखः पुष्पमलका
 यामिवाभवत् २२ सहस्रनयनी नाम तस्यास्तितनमोनयी सुकेशाऽहिताचेयं विश्वस्त्रीण शिरोमणिः २३ नैमित्तिके न चैकेन जातमात्रा पिवर्तिता स्त्री
 रजमेवामदिषी भवित्री चक्रवर्तिनः २४ इतश्च शर्णमेघेन रघुपुत्रं मुञ्जा भयोऽयाचितेय मुद्रोदुमसुराणि २५ तां पितर्यददाने च दत्तुं कामोदय

दपि शर्णमेघो मेघ इव गर्जनयोऽमुपाययौ २६ शर्णमेघश्चितरं योधयिवा सुलोचनं चक्रे दीर्घजो दीर्घ निद्रासुदितलोचनं २७ स्वधनं तद्वन इवो
 पादाय भगिनीमिमां सहस्रनयनोत्रागान्महात्मा सपरिच्छदः २८ सरोवरोतयावेह क्रीडं सावमसीक्षितः शिखितावाशुकामेन विकारं वेदनामयं
 २९ धमर्तिवत्त्वेदवती स्तमायां चाजिकेव च शीतर्त्तवसरोमां चा श्वेत्प्रलेखस्वल्नस्त्रा ३० नीतेव वेपथुमती विवर्णरीगभागिव उदश्रुः शोकम
 येव योगिनी वलयस्विता ३१ क्षणादवस्थवि चित्रं प्रपेदे तव दर्शनात् तत्रायस्वजगत्त्रातर्नयावसाविपद्यते ३२ सोविदध्वैवदतेवं सहस्रनयनोपि स
 आयथेन भसा तत्र नमश्चक्रे वचक्रिणं ३३ सीनुमान्मनिजावसे नैषी सगरवक्रिणं स्त्रीरजस्य सुकेशायाः दानाच्च तमतोषयत् ३४ ततश्च तौ विमा
 नेन सहस्वेच्छणचक्रिणौ वैताड्यो लेययुः पुरंगगनवज्रभ ३५ निवेशये त्रिकेराज्ये सहस्रनयनं ततः सर्वविद्या धराधीशं यधत्तधरणीधुवः ३६
 स्त्रीरत्रंतडपादा य सगरश्चक्रवर्त्य पिजगमसाकेतपुरं पुरंदरपराक्रमः ३७ संगीतकैर्नादकैश्च विनोदैरपरैरयि ततश्चरंस्तसगरः साध्याज्यश्रीलता
 फलैः ३८ अवसाकेतनगरीद्यानेऽजितजिनेश्वरः भगवान् समवासाधी सेवमानः सुरासुरैः ३९ वासवादिषु देवेषु सगरादिषु राजसु आसीनेषु यथा
 स्थानं विदधे देशनां विभुः ४० तदवैताड्यगिरौ शर्णमेघं सहस्वदक स्मरन् पिष्टवधकुम्भो वधीनार्हऽवोरगं ४१ शर्णमेघात्सजस्तस्मान्नष्टो घन
 वाहनः तत्राजगाम समव शरणे शरणेच्छया ४२ सन्निःप्रदक्षिणीकृत्य भगवंतं प्रणम्य च उपपादमुपावीक्ष्य सुपलक्ष्मिवाधगः ४३ समाकृष्या पिपात
 लाङ्गचायिवा दिवोपितं बजीयसो वा शरणेच्छया ४४ तस्यानुपदमेवाध सहस्वाक्ष उदासुधः आगात्समवसरणे पश्यच्च घनवाह
 नं ४५ प्रशांतकोपस्तत्कारः प्रभावात्सरमेक्षितुः नवाप्रदक्षिणापूर्वं यथास्थानमुपाविशत् ४५ सगरश्चक्रवर्त्यो यप्रहृष्टपरमेश्वरं किंवैरकारणं स्वा
 मिन् शर्णमेघमुनेत्रयोः ४६ आचरन्त्यो भगवानेव मादिताभेपुरेपुरा अभवत्तान्कोनाम प्रयकीटीश्वरो वलिक ४७ स्वसूनोर्द्वैरिदासस्य सौम्यमिवा
 स्विजं धनं देशांतरं वणिज्याये जगाम श्रेष्ठिभावनः ४८ गवादिशां तरेतत्र बह्व्यमुपार्जय पाश्चाच्चलित एवात्र स्वपुरीसी नि सवरं ४९ पुत्रस्त्रीमोदव
 शतः मुक्ताप्येकांततो धनं निष्पाययो निजे सदा मुक्तागहि बजीयसी ५० प्रविशन् हृदि दासेन वैशेसाविति शंकया निदतः खलु घातेन विसर्जः क्वा

ल्यमेधसां ५१ स्वस्य व्यापादकं ज्ञात्वा तदानीमपि भावनः तत्कालकलितक्षयः कालधर्ममुपाययौ ५२ सत्तावापितरं पश्चात्तयश्चात्तापकदर्शितः चका
रप्रेतकार्याणि सशल्यस्तेन कर्मणा ५३ विषेदे हरिदासीपि गते काले कियत्पि ५४ खदान्धावपिततो भ्रेस्तुः कतिविद्भवान् ५४ किंचिच्चसु
कृतं कृत्वा जीवो भ्रष्टावनस्यतु प्रसूमेधो हरिदासजीवस्त्वासीत्सुलोवनः ५५ इति प्राणजन्मसंसिद्धिं प्रसूमेधसुनेत्रयोः वैरं प्राणांतिकं राज नैदि
कं चानुमणिकं ५६ भूयोपिमगरोष्ठं सवंधस्त्वनमोर्मिषः कोवैरहेतुः स्नेहश्च सहस्राक्षं कुतो मम ५७ स्त्वाश्च वेदान्तरीजं च परिचाट्य भकाजि
धः प्राप्नोवेत्सुतवाभूतां शिष्यो भ्रात्यावलीविमो ५८ अहं चातिवीनीतं च दावलीतेति वक्ष्यते गोधेनुमे कामक्रीणा दम्पदाद्विणेनसः ५९ नै
दंगोस्वामिनः कृत्वा कवोरहदयः शशी अंतरालेयतिवैव तां क्रीणातिस्मधेनुको ६० केरा केरीमुष्टा मुष्टी दंदादंती तयोस्ततः सुदं प्रवृत्तेषां
रं शशिना वा बलिर्दत्तः ६१ शशी विरं भवं भ्रां च जज्ञे सोमेधवाहनः आवलिस्तु सहस्राक्षं स्तदिदं वैरकारणं ६२ भ्रां वादान प्रभावेण भ्रं केषि गती
शुनाः चक्रिन्स्त्रं सहस्राक्षः स्नेहः प्राप्नोवेत्सुतवाभूते ६३ अथ रक्षमतिनीमो निषसस्तत्र पर्वदि उत्थाया लिम्प रभसा मेधवाहनमब्रवीत् ६४ पुष्क
रदीपभरत स्नेत्रे वैताड्यापर्वते प्राप्नोवेत्कांचनपुरे विद्युदंष्ट्रं नृपो भवं ६५ तस्मिन् भवेममाभूत्स्त्रं तनयोरतिवक्ष्यते अत्यंतवक्ष्यते भोवस साधकृष्टो सि
संप्रति ६६ तदैव संप्रत्ययि मेधु त्रीसिपरिगृह्यतां सैन्यं मदीयं बदीय मद्यान्यदपि भन्मम ६७ लवणोदययोगोर्गो उर्जयोद्युसदा मपि योजनानां सन्नसती
दिस्तु सर्वसुविस्तृतः ६८ राक्षसदीप इत्यस्ति सर्वदीपशिरोमणिः तदंतरे त्रिकूटादि भूमिर्नीलोमुमेरुवत् ६९ महद्विलयाकारो योजनानां नवो जेतः प
चाशतं योजनानि विस्तीर्णोत्पतिर्गुर्गमः ७० तस्योपरिष्ठात्नोर्वर्षा प्रकारगृह्णतोरण मया लंके निनाम्ना प्ररक्षनैवास्तिकारिता ७१ षड्योजनानि भ्रमं
मतिरन्त्यधिरंतनी शुद्धस्फुटिकवां प्राक् नानारत्नमया जया ७२ सपादयोजनानां प्रमाणं प्रवरापुरी मम पातालं लंकेति विद्यते वातिर्गुर्गम ७३ धुरीक्ष्य
मिदं वसादस्तत्र प्रपत्तिर्भव भववद्यैवतीर्धनाष्टद्वर्जनं फलं ७४ इत्युकाराक्षसपतिर्माणिर्भवेन्न विस्तृतं ददौ तस्मै महाहारं सद्यो विद्यां च राक्षसी ७५
नगवंतं नमस्तु तदैव धनवाहनः आगत्य राक्षसदीपे राजा भ्रं क्योर्दयोः ७६ राक्षसदीपे राजेन राक्षसा विद्ययापि तदादितस्त्वंगोपि यथो राक्षसवंशं

विस्तृताभिन्नवजः सुत्रमेवैकविक्रमः अधत्रलंकयोः राजं सुविरं धनवाहनः ७७ भरते त्ररक्षो दीपे लंकाया धनवाहनः आसीदक्षो वंशकंदो विहरस
जितेर्दति ७८ समहारक्षसे राजं सुधीर्दत्तास्वस्त्रनवे अजितस्वामिपादंते परित्रज्ययौ शिवं ७९ महारक्षा अपि विरं रजं भुक्तास्त्रनंदने देवरक्षसि सं
स्थाप्य प्रव्रज्ययौ शिवं ८० रक्षो दीपाधिपे धेव मंसं खेपुगतेषु शु श्रेयांसतीर्धे भ्रं कीर्तिधवजो राक्षसेश्वरः ८१ तदा ववैताड्याशिरो पुरे मेघपुरा ८२ अधि विद्य
धनरं रं रं हतो ना मविश्रुतः ८३ श्रीमत्यांतस्य कांताया श्रीकंठो नाम नंदनः देवातिना प्राडहिता चात्र देवीवरूपतः ८४ विद्या धीरं स्तां पुष्पी त्रोरं नपुरे
श्वरः स्तनोः पद्मोत्तरस्यार्धे यया वेचारुजो क्तां ८५ गुणिने श्रीमते प्यस्मै तामती जोदरो नदि किंतु कीर्तिधवजाय ददौ विधि नियोगतः ८६ तां कीर्तिधवजो दं तु
शुजा पुष्पोत्तरोत्तपः वैरायते स्मांती जेण श्रीकंठे न च मानदः ८७ श्रीकंठे नैक दामेरो निर्चिते न्युदेहत पस्योत्तरस्य उद्विता पद्यापद्येवरूपतः ८८ मनोभव वि
काराश्चि समुद्रासनं दुर्दिनं अन्त्योत्तम नुरागो भू सदाः श्रीकंठपद्ययोः ८९ तिष्ठते स्म ऊमारी सा श्रीकंठायो सुखां बुजा स्वयं वस्त्रजमिव क्षिप्यती स्त्रिभ्यसा
दृशा ९० विज्ञायत दजिप्रय श्रीकंठस्तस्मात्पुरः आदाय व्योममर्गिणं गुं प्रवृत्ते हुतं ९१ पद्मां हरतिकोपीति प्रकृवंति स्म चेदिकाः पुष्पी त्रोरं पिसन्नदा ध
धा वसकजो वजी ९२ श्रीकंठो पिदुतं कीर्ति धवजं शरणयथो पद्याहरण रत्नातं कथयामास वारिवजं ९३ पुष्पी त्रोरं पितत्राशु प्रापसे मे निर्तरं आशाः
प्रदक्ष्यन्त्रिर्गुगांत इव सागरः ९४ इतेन कीर्तिधवजः पुष्पी त्रोरं मभाषत अविष्टपत्रया सोयं मुखावसां परायिकः ९५ कन्यास्य वत्रं पदातमा कस्मै च न च
यायदि स्वयं रतीसो श्रीकंठ स्तदयं नाप्राधति ९६ न तदो युज्यते यो दु बुद्धा स्वडहिर्गमनः कर्तुं कक्ष्वरीकाद क्षसमेवु संस्रतं ९७ इती मुखेन पद्यापित
देवे ति वज्रितपत्र अयं स्वयमयावत्रे दतादं ना मुना पुनः ९८ इति पुष्पी त्रोरः शुद्धा शांतकोपो भवत्क्षणत प्रायो विवारचपूनां कोपः सुप्रसमः खलु ९९
श्रीकंठपद्योस्तत्रैवो सवेन मदीयसा कृत्वा विवाहं प्रययो निजं पुष्पी त्रोरः प्रभुः १०० श्रीकंठं कीर्तिधवजो ब्रवीदत्रैव तिष्ठयत् वैताड्यो जेषुष्मा कं भूयो सो
विदिषो क्ता १ अस्यैव राक्षसदीपे स्थाप्येण मरुद्विदि विद्यते वान्मदीयो योजनत्रिंशतीमितः २ अन्त्येपि वरं रत्न सिद्धं प्रमुखाः सरवे दीपमदीया
स्तिष्ठति भ्रष्टः खं मसजिनाः ३ तेषामेकतमेकापिराजधानी निधाय नो मुखमास्वा विहरया दविमुक्तो मया समं ४ नयद्यपि दिष्यस्ते नयमस्ति मनाग

वि तथाप्यस्मद्विप्रयोग भ्यान्नो गंतुमर्हसि ५ सन्नेहमिति तेनोक्त सद्धिभोगाति कातरः श्रीकंवो वानरदीयेनिवासप्रत्यपद्यत ६ कृत्वा धिवा नरदीपं किंकि
 धप्रौमहापुरी किंकिंधनामतप्राप्ते तंकीर्तिधवलोन्यधत् ७ अत्राक्षीप्राप्तस्तत्र महादेहावफलाशिनः नृयसो वानरान्मृगान् श्रीकंवद्विधीयतिः
 ८ तेषाममारिमाधोष्य सोत्रयानाद्यदापयत् सच्चकुस्तानघान्येपि यधाराजातवाप्रजाः ९ चकुश्चित्रेवलेप्येवं ध्वजछत्रादिलक्ष्यसु विद्याधरावानरां
 स्ते तदाप्रभृतिर्कोतुकात् १० वानरदीपयजेन वानरा इति कीर्तिताः ततो वानरजस्मणस्तस्याविद्याधरा अपि ११ श्रीकंवस्य सुतो जने वज्रकंठेभि
 धीनतः सोक्तं गोरणलीलासु सर्वत्राकुंठविक्रमः १२ नंदीश्वरेऽश्रीकंवो यात्रायैराश्वतार्हतां अमरागच्छतो प्राक्षी दास्यानीमास्थितोभिर्जा १३ वा
 जीवग्रामपङ्क्त्यो वाजिनां मार्गयायिनां तेषां दिविषदांसोव च वाजी ज्ञाति तद्वनः १४ विमानंगच्छतस्तस्य स्ववितं मानुषी चरेतरंगिणी वेगइव मार्ग
 वर्तिनिपर्वते १५ प्राप्नुमनिमयातेये तयो ज्यंस्वबुतेनमे नंदीश्वरार्हद्यात्रायां नार्थतमनोरथः १६ इति निर्वेदमापन्नः प्रात्राजीस्य एवसः तपस्तीव्रत
 रंतत्रा सिद्धिहेत्रमिथायच १७ श्रीकंवतो वज्रकंठा दिवती तेष्वनेकशः मुनिसुव्रततीर्थेभूत् घनोदधिरघोन्मयः १८ लंकापुर्यामपितदा समन्वेषाह
 सेश्वरः तद्विकेश इति नाम्ना जज्ञेस्त्रैहस्तयोरपि १९ अपरेद्युस्तद्विकेशः सातः पुरवध्वजनः यथीक्रीडितुमुद्यानवरेनंदनमामि २० क्रीडासक्तेत
 द्दिकेशो कोपुनीर्यकपिर्दुमात् श्रीचंद्रायास्तन्महिष्या विलिजेखन्स्वैः कुचौ २१ रोषोस्वसितकेशस्तं तद्विकेशः प्रवंगमं जघाने केनवाणेना स
 द्योहिस्त्रीपराभवः २२ बाणप्रहारविकरैः किंविजवाजवंगमः एकस्यप्रतिमास्यस्य साक्षीरेययातसः २३ सोदात्रस्त्रेनमस्कारं परलोकाध्वंशं वलं
 मृत्वा च तत्प्रभावेण द्विकुमारो बध्वसः २४ प्राप्नुमसो बध्वेर्ज्ञात्वाभ्येसावद्विष्टतं मुनिं वंदनीयः सतांसां क्लृप्यकारी विधीयतः २५ अन्यापित
 द्दिकेशभट्टैस्तत्र प्रवंगमान् हन्यमानासरेक्षिष्टमयः कोपेन चाज्वलन् २६ महाप्रवक्त्रुपाणि विहसनेकशश्चसः वर्षेतरुशिखजाजैरुपडवावरा
 हसान् २७ ज्ञात्वा दिव्यप्रयोगं तंतद्विकेशस्तु चक्रेः आनर्वादावकीर्त्तिरेकमुपवसीति च २८ ततः सो द्विकुमारोपि शांतकोपस्तदवस्थां स्वबध्वचनम
 स्कारप्रभावं वशशंसत २९ लंकेशस्तेन देवेन सहैवोपेतं मुनिं इत्यष्टछन् प्रभो वैर दैतुः कः कपिनामम ३० अचिच्छो मुनिरप्येवं आवसांमंत्रि नंदनः

दत्तोनामपुराभस्त्रं काश्यपेऽप्युत्तुष्टकः ३१ वमुपात्रपरिचर्या न्येहवीणारसमिगाः दृष्टोऽनेनाशकुनमित्यादयनिपातितः ३२ मादंश्चकजेदेवोभू
 त्पुत्राचेदगिहाभवः भ्रात्रानरकमेधोभू कपिस्तद्वैरकारणं ३३ वंदिवातं महासाक मसामान्योपकारिणं अनुज्ञाप्यवलं केशसीधदेवस्तिरोधेदे ३४
 तदा कर्णतद्विकेशः सुकेशतनये निजं राजं न्यस्य प्रवज्जवपरं पदं ३५ किंकिंधराजमाधम पुत्रे किंकिंधिनामनि दीहां घनोदधिरघो प्यादायेयाय
 निर्दति ३६ इत्यवैताडुगिरी नगरेऽवतुरे अत्र तदानीमशनिवेगो विद्याधरेश्वरः ३७ तस्यापि सुबुद्धिजय सिंह इत्यभवद्ययी विद्यदेगे द्वितीयस्तुतरी
 र्दंकाविवापरो ३८ गिरीतत्रैव चादित्य पुरे मंदरमाज्यभूत् विद्याधरस्तस्य श्रीमालेति चकन्का ३९ तस्याः स्वयंवरे तेनाहू ताविद्याधरेश्वराः ज्योती
 षीवाधि विमान मधिमचसुपाविशन् ४० कथमान्मन्त्री हार्मा तात्रिद्याधरपुंगवान् पस्पर्हद्या श्रीमालाकुल्यारुक्कानिवांभसा ४१ अन्यत्रिद्याध
 रात्मावर्नति क्रम्यक्रमेण सा गच्छावतस्त्रै किंकिंधो जाज्ञवीवययोनिधौ ४२ तस्य कंठे निविक्षेय श्रीमालावरमालिकां न विष्मदोर्ध्वतश्चैव सत्यं का
 रमिवानघं ४३ उच्चैर्विजयसिंदोष सिंहवस्त्रिभ्याहसः भकुटीनीषण्णमुखः सरोषमिदमभ्यधात् ४४ निर्वासिताः पुराप्येते सहा दुर्नयकारिणः वेता
 डुराजधोनीतसुरायादिवदस्यवः ४५ तदकेनामीह दानीताः दुर्नीताः कूलपांशुना तदाद्या पुनरावृत्ते निहन्त्येतान् पश्यन्निव ४६ इत्युदीर्य महावी
 र्यं समुवायममीपमः दवाजकिंकिंधिचय वधायायुधमुह्निपच ४७ किंकिंधतः सुकेशाद्या अन्ये विजयसिंहतः रणयोत्रस्त्रिरेविद्याधराः योरुभ्य
 दुर्दराः ४८ दंतादंतिप्रवृत्ते भेरुत्स्कुलिगीठतं वरः कुंताकुंतिमिलसादीशराशरिमिलद्वयी ४९ खड्गखड्गघापतसत्तिरसृक्पंकिलभूतजः रणस्त
 तः प्रवहते कस्यांतश्च दारुणः ५० सुभं चिरं सुक्ष्मबाणेन किंकिंधवजो धकः शिरोविजयसिंदस्या पातयत्कलवन्नरोः ५१ त्रैमुश्रविजयसिंद पृ
 त्याविद्याधरेश्वराः निर्वाणानां कुतः सौर्यदंतं मेन्यदनायकं ५२ श्रीमालां समुपादाय जयश्रियमिवागिनीययावु सत्यकिंकिंधिः किंकिंधं सपरिचरः ५३
 श्रुत्वा पुत्रवधोदंत महांकाशनिपातवत् वेगेनाशनिवेगोण दधिकिंकिंधिपर्वतं ५४ किंकिंधं नगरोसेनेः सोववेदनेकशः महादीपस्य लीदीपवती ५५
 त्रैश्रवां बुभिः ५६ गुहाया इव मंवा स्योयैरु कामोसहंधको वीरैस्तु केशकिंकिंधी किंकिंधाया निरिष्यतुः ५७ ततः सर्वाभिसारेण शनिवेगो समर्पणः

योधुप्रवृत्तेवीरस्त्वणवज्रणयनपरान्न ५६ ततो विजयसिंहे भसिंहस्याजिसुखेच्छिदत् शिरोभक्तस्यरोधांधो शनिवेगमहाभुजः ५७ ततोवानसेन्या-
 नि सदेन्यानिदिशोदिशंयवनास्फालिता नोदपटजानी वडुडुतुः ५८ सांतः पुरपरीवारो लंकाकिंकिं धिनायको पातालजं कांययतुः कौपुपायोपसर्पणं ५९
 निहत्सुतहं तारमाराधरमिवक्षिपः प्रशातकोपः समभ्रद्रवत्तपुरपार्थिवः ६० मुदितो वैरिनिर्घाता निर्घातनामखेवरसराजस्वापनाचार्यो लंकारज्ये-
 न्यवेश्यत ६१ ततो निहत्सवेताले नगरैरध्वन्यपुरे अमरेंद्रोऽमरावत्यामिवागादशनिर्नृपः ६२ अन्येद्युर्जातसंवेगो शनिवेगन्तपः स्वयं सहस्रारे सुते-
 राज्यं न्यस्य दीक्षामुपाददे ६३ पुर्यापातालजं काया सुकेरास्यापि सूनवः इंद्राणामभवन्माजीसुमाजीमात्यवानपि ६४ श्रीमालायाचकिंकिं धेदेवि-
 भ्रवतुरात्मजोनाम्नादिमरजाकृत्तरजाश्चेति महाभुजो ६५ अपरेद्युश्चकिंकिं धिः सुमेरोशाश्वतार्हतांमात्रां कृत्वा निदत्तः सनपत्रपद्मध्वजपर्वतं ६६ किंकिं-
 धेर्विषयुद्याने तत्र मेरा विवाधरे मनोरमे मनोरंतुं विश्रामाधिकाधिकं ६७ निभयकिंकिं धिपुरंतस्योपरिपराक्रमी न्यवासासफीवारः कैलासद्वयदत्ता-
 द् ६८ पुत्रास्तेपिसुकेरास्यरासंशुचारिनिर्दत्तं कुभ्रत्रयोययद्वज्रज्वलुवीर्यशालिनः ६९ तेसमागत्य लंकायां निर्घातखेचरं रणेन्यदत्तं न्यस्य वेदिस्या-
 क्षरैर्वैरं विरादपि ७० ततश्च पुर्यां लंकायां राजामाजीत दभवत् राक्षसदीपमुरगानां दीपानामेकशसिता ७१ इतश्च वेतालागिरी नगरैरध्वन्यपुरे सहस्र-
 रनरैरस्यराजनिवेगां यज्जन्मनः ७२ भार्यायाश्चित्रसुंदर्या गर्भेसौधर्मवासवः प्रथुसावातरसद्यो दृष्टे सुखप्रमंशले ७३ मुग्धं कालेच दोददसस्याः शक्रसेभो-
 गलक्षणाः ७४ प्रोडर्ववश्चात्तद्देहदौर्बल्यकारणं ७५ निर्वंधेननुसाष्टा कथं चेदपि दोहदं कथयामास तं पत्ये जङ्गावनमदानना ७६ सहस्रारः सहस्रा-
 कृत्तुपं निर्माय विद्यया तया शक्र इति शतः प्रयामास दोहदं ७६ अस्तसमयेस्तु मन्त्रनभुजविक्रमं इंद्र इत्युक्तवानामानमिंद्रसंभोगदोहदात् ७७
 संघातयौवनयासौ विद्यादोवीर्यशालिने दस्त्रैस्तैर्नवत् ७८ दौराज्यं सहस्रारः स्वयं धर्मरतीभवत् ७९ ससर्वासाधयामास विद्याधरनरेश्वरान्-
 इंद्रमन्युः सपुनः आत्मसंस्कास्तोभवत् ८० दिक्पालांश्चतुरश्वक्रे सप्तानी कम्पनीकपान् तिस्रः परिषदो वज्र मन्त्रमैरावणं द्विं ८१ रंभादिकवार-
 वक्षः मंत्रिणं वृहत्स्यति नैगमेपिसमाख्यां पत्नी कस्य नायकं ८२ एवं विद्याधरेरिंद्र परिवाराभिध्वरैः इंद्रोदमेवेति धिया सोऽखं रंजय मन्त्रशात ८३

माकरध्वजिरादित्य कीर्तिजुक्ति समुद्रकः तत्राध्वसोमदिक्यालः प्राच्यां जोतिः पुरेश्वरः ८३ वरुणमेघरथयोः पुत्रः पश्चिमदिक्यतिः वध्ववरुणो विद्या-
 धरो मेघपुरेश्वरः ८४ तनयः सूरकनकावजोरुत्तरदिक्यतिः कुबेर इविस्वातोऽर्द्धकांचनपुरेश्वरः ८५ कालाग्रिप्राग्भास्तुः किंकिंधनराधिपः अत्ररपा-
 व्यादिक्यालो यम इत्यभिधानतः ८६ विद्याधरेंद्रमिंद्रं तमिंद्रोदमिति मा निनं गंधेभोजनमिभमिव नसेहमा निरूपतिः ८७ आटनिश्चमंत्रिभिश्च मंत्रैश्चातु-
 लविक्रमः सचवालेन्द्रयुद्धाय नान्यो मंत्रोद्दिष्टोऽप्यतां ८८ मिहक्षिपाश्चमहिष वराहदृषादिभिः यत्नेः प्रवेतु खेनेपिरहो वीराः सवानराः ८९ रिष्टास्वरा-
 णरवश्च सारसाश्च ववासिरे दक्षिणस्यां अपि फलेतेषां चामक्षारिणः ९० अन्यान्पुष्पकृतानि उर्निमित्तानि बानवन्माजीसुमातिनावारिप्रमाण-
 व्यासुमेधसा ९१ अवतायव वस्तस्य मालीदोर्बलगर्वितः जगाम चेतालुगिरा विंदमाकास्तवाजये ९२ इंद्रोऽप्येरावणं रूढः पालिनोऽत्रालयनविं सेना-
 ध्वर्जंगमेधि प्रमुखैः परिवारितः ९३ सोमाद्यैर्लोकपालैश्च विविधयुधधारिभिः विद्याधरभटैश्चानैरण क्षेत्रमुपाययो ९४ इंद्राक्षससैन्यानां संकेतो-
 भूत्परस्परं तमिनिभासुनीष्माणमेभीदानमिवांवरे ९५ नियेतुः स्यंदनाः क्षपि शिषराणीव भूतां पलायंत गताः क्षपि वातो हूता इवां बुदाः ९६ पेतु-
 र्भगानां मूर्धनो राक्षसां प्रदाः क्षपित् कृतैकपादाकाप्यश्वाश्चेलुसं दानिता इव ९७ अमर्षादिंद्रसैन्ये नमाद्रिसे न्यमो न्यत बलवानपि किंकुर्वासा-
 मः केशरिणकरी ९८ अधररुः पतिर्माजी सुमालिप्रमुखेर्वतः सयुधद्वयवनेभसं संजीवधावत ९९ गदामुद्रस्नारवैः करकैरिव वारिदः उपड्रावे-
 दवमंसवीर्यद्विणेश्वरः १०० सलोकपालः सानीक सानीकपतिरुच्चैः इंद्रोऽप्येरावणं रूढो दुहोकेरण कर्मणे १ स इंद्रो मालिनालोकपालप्रभृतयः पुन-
 सुमालिप्रमुखैः सार्धं योद्धुमरेभिरेभटाः २ तेषां विरमन्त्युद्धं प्राणशंशयकृन्निवः जयाभिप्रायिणां धायः प्राणहिंसा संनिभाः ३ इंद्रो मादधनिर्दंभरलो-
 दं नोलिनावधीत् विद्युतवांशुदोणो धामालिनं वीर्यमालिनं ४ दते मालिनि वित्रेसूरहसावानराश्च ते सुमाध्यक्षिष्ठिताश्चेलु लंकापातालवर्तिनी ५ वि-
 श्रवः सूनवेसद्यः काविकाकुक्षिज्जम्भे धनदायदौ लंका मिंद्रः स्वयं सुरयथो ६ पुर्यापातालजं काया तिष्ठतश्च सुमालिनः ७ नैरत्रा करस्य वज्रैरत्र श्रवा-
 : सुतः ८ संघास्योवनोरत्र श्रवारत्रमन्त्रान्यदा जगाम कुसुमोद्यानं विद्यासाधनहेतवे ९ तत्रैकत्ररदस्त्वने सोऽहमाजा धरो जपत् नाशान्यस्तदत्तस्वा वा

लेखितश्च स्थितः ॥ ५ ॥ त्वं वत्सुषे तस्मै कापितस्यो समीपतः विद्याधर्यतवद्यांगीकुमारीपिटशासनात् १० तदानीं वमदाविद्यानाम्नामानवसुंदरी
 अस्मि सिद्धा तवे सुचै रन्नश्रवसमभ्यधात् ११ रन्नश्रवाः सिद्धविद्योजयमाजं मुमोच च ददर्श वपुरस्तात् विद्याधरकुमारिकां १२ इहा गातुं हेतुना
 केन कस्य वा कासि चेति च रन्नश्रवावभामेतां साप्येवं प्रत्यभाषत १३ अनेककौतुकागारे पुरे कौतुकमंगले विद्याधरपतिर्व्येमि बिंदुनामास्ति
 विश्रुतः १४ तस्यास्ति ज्ञायसी पुत्री कौसिकी नाम मे स्वसा उडाय द्रुपुरे शेनराज्ञा विश्रवसा तु सा १५ तस्याश्च धनदो नाम बभूव तनयोजयी
 राजां करोति लंकायां यो कन्यशक्रशासनात् १६ अहं तु कैकसी नाम कौशिकायाः कनीयसी नै मित्रिकगिरापित्रा दत्ता तु ज्यमिहागमं १७ आहूत
 तवं क्षत्तत्रैवोपयेमेतां सुमाजिस्तः कुसुमांतं पुरं न्यस्य चास्वाक्रीं स्तया सह १८ अन्यदा कैकसी स्वमे विश्रं तं स्वसुखे निश्चिंतं भिक्तं
 स्वजीभेदप्रसक्तं सिंहमेकत १९ तया तं स्वभारव्यातं व्याख्यान्नाश्रवाः प्रगे स्रुस्ते विश्वशौंकी रोमविष्यतिमहाभुजः २० स्वप्रादनेतरं तस्मा
 चैत्यप्रजाचकार सा बभार च महामरे गर्भं रन्नश्रवः प्रिया २१ तस्य गर्भस्य संवृते प्रवृत्तं तं निष्ठुरावाणी बभूव कैकस्या दृढं चांगं जितश्रमं २२
 दर्पणे विद्यमाने पि सा यस्मै यमुपदानं आज्ञा दत्तुमनिषेधी सुरराज्ञे प्यशंकितं २३ विनापि हेतुं कुंकार मुखं रंसादधौ मुखं अनामय च चूर्वा नं
 कथं तिष्ठतुष्यपि २४ विद्यां नृदमुचिरं पादं दत्तुमियेषा इत्यादिदमरुणान् नावान् दध्ने गर्भप्रभावतः २५ प्रतियक्षासनी कं पं कुर्वन्ति नयस्तया
 साधिकदा दशमाः सहस्रायु रजन्यत २७ स उन्नतलभूति तये न त्यो जाः कं पयमही उतानशय उदाम पादको कत दोषसः २८ भीमं देहायुरादत्तं न
 वमालिक्म निर्मितं वकर्षपाणिना हारं पार्श्वस्थित करं रुकात् २९ सुमं कं वेक्षि ह्येतं हारं बालः सहज बाष्पजात जगाम विस्मयं तेन कैकसी सपरिच्छदा ३०
 रन्नश्रवसमावस्यो राक्षसे देह्यः पुरा मेघवाहनराजाय दत्तस्त्वूर्वजन्मने ३१ अद्य यावदेकावद्यो जितवर्षजैः न शक्यो वोढुमन्यैर्यो न वमालिक्म
 निर्मितः ३२ यश्च नागसहस्रेण निधानमिव रक्षते जीलयस्त्रय कं वेसो सो हे पि शिशुना तव ३३ त्रिभिर्विं न वमालिक्म संक्रांतं सुखं वा तस्य त
 क्षणं नाम धेयं दशमुख इति रन्नश्रवावभाष ३४ शशं स चैवं यन्मरो वै स वंदन हेतवे सुमालिना गतवता दृष्टं तातेन कोष्पृथिः ३५ चतुर्ज्ञानभूदिसा

रय दारं वत्सर्वजन्मना यो वोढान वमालिक्म सोर्ध्वक्रीभविष्यति ३६ कैकसी सुरबुवे चान्यं भानुसमेन स्रुतं भानु कर्ण इति स्रुतं कुंभकर्णपराभिधं ३७
 चंद्रज्यनखचैननाम्ना चंद्रणखरांपुनः ख्यातां सूर्यलभं जोके कैकसी सुरबुवे सुतां ३८ कियत्पिपिते काले पुनश्चास्रुत कैकसी पुत्रं बिभीषणे नाम्ना श
 शां कस्वप्नस्रुतं ३९ साग्रघोरशधनुः सस्रुता स्तत्र योप्यहरहः सहोदराः रेमिरे गतभया पथासुखं क्रीडयाद्यवयसो नुरूपया ४० इत्याचार्य श्री हेमचं
 द्रविरचिते त्रिषष्टिशलाका पुरुषचरिते महाकाये समे पर्वणि राक्षसवंशान्नरवंशी सत्रिरावणजन्मवर्णनो नाम प्रथमः सर्गः ॥ अत्रान्येष्टुर्दशमुखः सा
 नुजो यरपदं बरे विमाना रूढमायां तंधनदं प्रवरदिकं १ कोममित्यनुयुक्ता तं तेन माता ब्रवीदिति कौशिकायाममज्येष्ठभगिन्या द्योषनंदनः २ विश्रवो नाम
 ध्वंस्य विद्याधरपतेः सुतः सर्वविद्याधरे द्रस्यं प्रस्याग्रमुभटो ह्ययं ३ भवतितामहं ज्येष्ठं हवेंद्रो माजितं रणे जंकां सराक्षसदीपां ददावसेचनः पुरी ४ तदा
 प्रभृति लंकायाः प्राप्ते कृतमनोरथः इहा स्ति ते पिता वत्स मुक्तसक्तै दिविसुदः ५ जंकां सराक्षसदीपां सहपाता जलं कया विद्यां च राक्षसीनाम पूर्वजन्म जन्मने द
 रक्षो वंशदिकं दाय मेघवाहनभूभुजे राक्षसे मोददौ भीमः प्रतीकाराय विदिषां ७ सुमं तस्यां दत्तायामायाय राजधान्यामरातिभिः पितामहं स्तिष्ठति ते पितापि च
 पराश्रवत ८ अरक्षकैर्होत्रं चो क्षालस्तस्यामरातयः स्वेरं चरंतीति सल जीवद्यं पिउत्तव ९ कदा तु मातुजस्तत्र गत्रायैतामहासने आसीनो द्रक्षसे वत्स
 य कामं दभाषया १० विजीक्य लंकां तुं तं कां स्तुका यो योनियं त्रितान् शिरोमलिर्न विष्यामि कदा पुन्रवती हवं ११ एवं मनोरथैर्वत्स खपुष्पो वचमोपमैः क्षामी न वा
 म्यदरह मराजी चमरो गता १२ अथैवमवददो यभीषणाख्यो बिभीषणः अजं मातर्विद्यादेन न वेत्ति सुतविक्रमं १३ आर्यस्वदशकं तस्य पुरस्ताद्देवि दोषतः कश्च
 क्षाधनदः को वा केन्ये विद्याधरा अपि १४ अज्ञातपूर्विलांका राज्ञो सो बं द्विषामि दां दशास्येन प्रसुमेन सिंहेने वै भगर्जितं १५ आस्ता मार्थे दिव्यमीवः परानति
 भटानपि अप्यार्यः कुंभकर्णीयं निःशेषं कर्तुमीश्वरः १६ अस्त्यार्यः कुंभकर्णेपि तदा देशाकरं म्यहं द्विषामि कं दे संहारं मातः पातः पवेरिव १७ अथो चेराव
 णाप्येव दक्षनेरधरं दशनं चं वज्रकलिना स्पं व गद्गुः शयमभाक्षिरं १८ अप्येकबाहुः स्वाभ्रातान् दत्तामीक्षादिकान् द्विषः यस्त्रमास्त्रिकमाप्यसु वस्तु तस्ते
 लं हिमे १९ होवीर्ये लापि निर्जेतुं यद्यप्यत्महं परान् तवापि हि प्रयोक्तव्या विद्याशक्तिः क्रमागताः २० तद्विद्याः साधयिष्यामि निरवद्याः समंततः अनुजानी हियास्या

मि तस्मिन्नेसानुजीप्यहं २१ एवमुक्त्वा नमस्कृत्य पितरौ सानुजीपिसः ताभ्यां च चंवितीर्षद्भि भीमारण्यमुपाययौ २२ शयानशुनिःश्वसकंपमानातिक्रमं
 दृष्ट्वा हृज्जलं जलं जलं जलं जलं जलं २३ अस्तोककृद्विकार धीरभरुद्विकारं च नृपरायात यतीरितरीयमं २४ भयं करं दिविषदामप्येकंपदमा
 यदां भ्रातृभ्यां सहितास्ताभ्यां तदरण्यविवेकसः २५ त्रिभिर्विशेषकं तेजरासुकुटान्मूर्ध्नि धारयंतस्तपस्विवत् अक्षस्त्रधरानाज्ञानाग्रन्यस्तदृष्टयः २६ ये
 तांशुकभृतोयाम दित्येनत्रयोपिहि सर्वकामप्रदामष्टाक्षरविद्यामसाधयन् २७ दशकोटीसहस्राणि जपितोयः फलप्रदः आरेभिरतेजपितुं तंमंत्रं प्रोक्तुं
 करं २८ तदा च तादृतोनाम जंबूद्वीपपतिः सुरः सांतः पुरः श्रीरुनाय तत्रायातोददर्शितान् २९ विद्यासाधनविद्यास्य तेषां यक्षाधिपः सत्तु अनुकूलोपमर्मा
 र्धं प्रजिघास्य स्वयोषितः ३० तेषां ह्योभार्धमायाता स्तद्वैरतिमुंदरैः ताः ह्योभं स्वयमेवेयुर्विस्मृतस्त्रामिश्रसनाः ३१ निर्विकारान् स्मिराकरां सुध्मीकानव
 लोपतान् अक्षस्त्रिमस्त्रावेश विवशास्तावभाषिरे ३२ भोभोभानज्जकाभूयं यन्नतः परप्राप्यतः देवीरपिवशीभूताः कावः सिद्धिरतः पराः ३३ किंविद्यासि
 हयेयनः स्तज्जै रोनामुनाकृतं किंकरिष्यधविद्याभिः देव्यः सिद्धाः वमंहिताः ३४ समधं स्वेरमस्त्राभिस्त्रयाणां जगतामपि रम्परम्यप्रदेशेषु सुरदेवप्रायस्वरुचि
 ३५ सकाममिति जलं त्योऽनत्यर्थेयुतेषु ताः विलक्ता जज्ञिरे पक्ष तांलिकानैकहस्तिकाः ३६ जंबूद्वीपपतिर्यक्ष स्ततस्तानववीदिति सुधेः किमेतद्वारं य
 म्माभिः कष्टवेष्टितं ३७ मन्येपायं मिनाकेना प्यकांकेन सुदेतवे पायं हं शिद्धितायूयमनात्तेन दुष्टात्मना ३८ यातया ताधुनाप्येनं शुक्लाध्वानं दुरापहं वृताहर्मा
 पियद्यामि वं विंतवः क्षमापरः ३९ इत्युक्तेपि हि तुष्ठीकां स्तान्मुकुदः सन्नवीदिति मुक्ताप्रसक्तदेवं मां किमन्याध्यायधारे ४० इति सक्त्वा वाग्यहस्तस्य रिद्धि
 भदेतवे भूयं जया समादिहत् किंकरान्नवानमंतरान् ४१ ततः किजकिजराव कारिणो वज्ररूपिणः उवाद्यगिरिस्थंगाणि तदग्रे केपि विद्धिषुः ४२ चंद
 नकुमवसयीभूयता न केप्यवेष्टयन् सिद्धीभूयपुरस्तेषां प्रवक्तुः केपिदारुणं ४३ अन्नचन्नदकयाध विना जादिवपुर्नतः चक्रुर्विभीषिका केवि नारुण्य
 स्तेतषापिहि ४४ केकसीरन्नश्रवं संयामि चंद्राण्यं वात विक्षत्यवधौ चपुरस्तेषां सपदि विद्धिषुः ४५ रन्नश्रवः प्रभृतया स्तेचमायाभ्यास्तदा उदश्रुतयन
 एवं चक्रुः कुरुणस्वरं ४६ वयं मन्यामहे वक्रा स्तिर्यं चोत्तुष्ट कैरिव एभिर्गतघृणैः केश्चिच्चुष्माकं पश्यतामपि ४७ उन्निष्टीतिष्टवस्त्रं त्रायस्वदशकं

एकांतभक्ततादृक् मस्माकं वसुपेक्षसे ४८ यो बाजोपिमहाद्वारं तं कंवेविन्यथाः स्वयं तस्यां बाहुबलं काय काहंकारश्च तेगतः ४९ कुंभकर्णं वमपिभो नाक
 र्णयसि किंचन यदेवमस्मान्दीनास्यानुदासीन इवेक्षसे ५० विभीषणं क्षणमपि न भक्तिविमुखोभवः किंपरावर्तित इव दुष्टदैवेन संप्रति ५१ विजयस्त्वपि ते
 धेवं न वेत्नुस्ते समाधितः ततस्तदग्रे तमोजी श्विच्छिड्यं ह्यकिंकराः ५२ अपश्यंत इवायस्वमपित कर्मदारुणं नमनागर्षिषु ह्योभं तेषां नाधीनचेतसः ५३
 रावणप्रेषातयंस्ते भोजीतदनुजन्मनो दशग्रीवस्पर्द्धनं तयोरग्रेतुमायया ५४ किंचिच्चुक्षुः कोपात् कुंभकर्णं विभीषणो गुरुभक्तिस्तत्र हेतुः न पुनः स्व
 यमवता ५५ रावणः परमार्थज्ञास्तन्मनर्धमवितयन् विशिष्टध्यानतिष्ठो भूजिरी इव निश्चयः ५६ साधुसाधित्पददानी गीर्वाणानामयावरे ते च द्रुतम
 पासर्प्य श्वकिताय ह्यकिंकराः ५७ तव स्योवशवर्तिनो जलं सश्रितो चर्चकैः विद्याः सहस्रमभ्येयु र्दशस्यं योतितां वरा ५८ प्रज्ञापीरोहिणी गौरी गांधारी च
 तया परा नभः संचारिणी कृष्णदायिनी कामगामिनी ५९ अलिमाजयिमा ह्योभामनः स्तंभन कारणी सुविधान्तपोरूपा दहनी विपुलोदरी ६० शुभप्रदा
 रजोरूपादिनरात्रिविधायिनी वज्रीदरी समाक्षिपद र्शन्यजरा मरा ६१ अनजस्तंभनी तोय स्तंभनी गिरिदारणी अवलोकनी तु वक्रि धीराधीराभुजंगमी ६२ वा
 रुणी भुवनावंध्यादारुणी सदानाशनी भास्कररूपसंपत्ती रेशानी विजयाजया ६३ वर्द्धनी मोचनी चैव वाराहकटिजा कृतिः चित्रोन्नवकरी शान्तिः कोबिरी
 वशकारणी ६४ योगेश्वरी वज्रोत्साही चंका नीतिप्रकर्षणी दुर्निवारा जगत्कंपकरिणी भानुमालिनी ६५ एवमाद्या महाविद्या पुरासु कृतकर्मणा स्वत्यैरपि
 दिवेः सिद्धा दशास्यस्य महात्मनः ६६ अष्टभिः संचक्रिजंभणी सर्वाहरिणी योग्यामिनी इंद्राणीति पंचविद्याः कुंभकर्णस्य चाधिसन् ६७ सिद्धार्थाश्चतुद
 मनी निर्याघाताखगामिनी विद्याश्चतस्रः संसिद्धा कुंभकर्णोत्तमनः ६८ जंबूद्वीपपतिः सीपि क्षमया मासरावणं महतामपरा धेहि प्रणिपातप्रति क्रिया
 ६९ मय ह्योक्ततत्रैव रावणस्य कृतं कृती धरं स्वयंप्रभं विद्म प्रायश्चित्तचिकीरिव ७० विद्यासिद्धिं तां तेषां शुभ्रातपितरौ स्वसावंधवश्चायमुक्तत्र प्रतिप
 तिश्च तौ कृता ७१ पित्रोर्दशसुखादृष्टिं बंधनामेकमुत्सवं जनयंतः सुखं तस्युः भ्रातरस्ते त्रयोपिहि ७२ उपवासेरयोषधि श्रृंगहासमसिंवरं दशस्यः साधया
 मासौ पर्यंकसाधने दिश ७३ इत्यश्नं वेताद्यगिरी दक्षिणं शृणोभ्युपे पुरेभू सुरसंगीते मयोविद्याधरे श्वरः ७४ तस्य हेमवतीनाम गुणानां कामगोहनी तकु

क्षिजमाडहिता नाम्नामंदोदरीत्यभूत् ७५ तां प्राप्तायौवनां प्रेक्ष्य तक्षशीम्बिंतयत् विद्याधरकुमाराणां मयराजौगुणागुणान् ७६ अनुरूपमयप्रपश्य
वरंमयनरेश्वरः यावद्विषादमग्नौ स्यात्तावन्मंथेदमत्रवीत् ७७ स्वामिन्नाविषादः कश्चिदस्मस्याउचितोवरः रत्नश्रवः सुतोदोधानरूपवांश्चदशाननः ७
सिद्धविद्यासहस्रक्या कं पितस्सुरैरपि विद्याधरेषुनास्यास्ति तुज्योमिरीरिवादिषु ७९ एवमेतदितिप्रोच्य मयोदहर्ममयात्मकः सबाधवः ससैन्यश्च सांतपुर
परिच्छदः ८० मंहोदरीमुपादाय प्रदातुं दशमौजयेः पुरुषैर्जापयिष्यस्व स्वयंप्रभुपुरंयथौ ८१ सुमालिप्रसुरवास्तत्र गोत्रचक्षुहात्राः मंहोदरीदशस्या
यद्यहीतुं प्रतिपेदिरे ८२ विवाहंकास्यामासु स्तवोरषष्ठभेदिने वैवाहिकाः सुमात्याद्या मयप्रभृतयश्चते ८४ ययुर्मयाद्याः स्वपुरं कृतोदाहमहोमवा
रावणापि विररेमे रमणीवस्यातमा ८५ रावणः श्रीकृत्यान्पुय्यथैमेधरवंपिरि उत्सहस्रिवाश्वाव जंविभिर्मेघमंरुले ८५ सरस्यपरपनाङ्गतीस्तत्रा
रंवेचरकन्यकाः घट्सहस्रासौ प्रसरस इवक्षीरसरस्वति ८६ पद्मिन्पद्ममार्तं मंस्तीरलोचनपंकजाः नावेयं तसालुगगस्तमीक्षां चक्रिरेवताः ८७ सद्यो
प्ययास्पृशं दक्ष ममंदस्मरपी कृताः नर्त्तनस्त्रुभवेवंताः प्रार्थयाचक्रिरेस्वयं ८८ तत्रपद्मावतीनामा मरसुंदरतं दना मनोवेगाबुधसुता वान्पाशोक्तता
मिक्षाः ८९ अन्याविद्यत्सभानाममुताकनकसंध्योः एवमन्या अपिजगत् धरत्यातावयसंभवाः ९० ताः सरगाः सरगेण दक्षायै वेलकन्यकाः गार
धर्वेण विवाहेन सर्वा अप्युपयेमिरे ९१ सौविदाश्चतसिहृणामिदमेत्यजिज्ञपन् कीप्येषकन्यायोध्याकीः परिणीयाद्यगच्छति ९२ समंतसिद्धिभिर्विद्या
धरैरमरसुंदरः कुक्षोच्चक्षुःप्रभसाजिघांसुर्दशकंधरं ९३ नवोदास्तादशायैवसुतुः प्रक्षतिकातराः वरितं प्रेरयस्वामिन् विमानंमाविजं वय ९४ एकाप्य
जय्योयं विद्या धरेक्षीमरसुंदरः किंपुनः कनकबुधप्रसुखैः परिवारितः ९५ दशस्यः तजिरास्मिन्वा व्याजहारेति सुंदरि पश्यताजिममास्माभिर्गुरुस्योरुगैरि
व ९६ इति कवीणमी सुस्ते कुर्वाणाः शस्त्रदुर्दिनं घनाइदमहाशौलं विद्याधरमहाभटाः ९७ अस्त्राण्यस्त्रैः धूमयिवा रावणो धैर्यदारुणः सद्यः प्रस्था
पनास्त्रेण जिघांसुस्तानमोहयत् ९८ नागपाशैरवध्नाच्च पशुनिबदशाननः प्रेयसीभिः फिटभिक्षांमावितः स्तानमुमीवसः ९९ ततस्तेष्वपुरंजमुः समंता
मिश्ररावणः स्वयंप्रभुपुरं प्राप दत्तायो सुदितैर्जनेः १०० अयंकुंभपुरेणस्य महोदरमदीपतेः सुरूपनयनादेवि कुक्षिजं नवयौवनां १ सुतां नाम्नातकि

माजां तस्मिन्मालोपमद्युतिं शर्णकुं नस्तनाभोगं कुंभकर्णउपायत २ युग्मं वैताडुदक्षिणश्रेण्यां ज्योतिः पुरपुरेशितुः वीरनाम्नानंदवती देवी कुक्षि
समुद्रवां ३ पंकजश्रीदस्युदृशं नामतः पंकजश्रियं कन्यासुरस्त्रियमिव पर्यलोषीक्षिणीषणः ४ युग्मं अयमंहोदरीदेवी देवेंद्रसमतेजसं पुत्रमिं
जितं नाम सुखवेक्षुतविक्रमं ५ कियत्यपिगतेकाले क्षितीयमपिनंदनं मेयन्नयनानंदं सुखवेमेधवाहनं ६ आकल्पपिचवैरंतत् कुंभकर्णविभी
षणो धनदाधिष्टि तां लंका मुषडुवतुः सदा ७ इतेन धनदेवैव सुवीचत सुमालिने निजोशाधिशिरोहंत रावणावरजाविमौ ८ स्वान्यशक्तीनजानीतो
कुर्मदौ वीरमानिनौ एतौ पाताललंकास्त्रौ भेकोक्तपोद्गवाविव ९ अस्मत्पुर्णमवस्कंदं ददाते वज्रकर्मणा जितकाशितयामतौ मया चिरमुपेक्षितौ १०
न चेच्छिक्त्यसिद्धुः तदिमीमालिबर्तनाद्ययासहेबनेष्यामि वैवेस्मस्मदलं ननु ११ इत्युक्त्वा रावणः कुक्षीभ्यश्चादिति महा मनाः अरेकण्ठधनदः क
रदोयः परस्यहि १२ अन्यस्यशसनाह्वंकां शास्ते वदन् सकिं न लज्जसे स्वात्मनोपि तस्य धार्ष्ट्यमहोमदत् १३ इतोसीति न हस्मिन्वा याहीति दशमो
ना विमृष्टो धनदंगवाहो शंसयथातथं १४ इतानुपदमेवा वदशकंठः ससोदरः ससैन्यः प्रययौ लंका ममर्षणगरीपसा १५ अग्रेगतेन हतेन तेना स्यात्प्रवृत्ति
कः ससैन्यो धनदो लंका नगर्गानिर्ययौ युधि १६ कन्यामिव महावातः प्रसरन्ननिवारितः प्रसरं कृणादनां ह्नीहूनदाक्षौ हिणीदशकंधरः १७ रावणेन वजेभयेभ
यमन्यः स्वयंततः एवं वैश्रवणेदध्यो विधातकीधयावकः १८ सरसी ज्ञानपदस्य भग्नदंतस्य दंतिनः द्वाखिनश्च नशावस्यालंकारस्य च निर्मलेः १९ नष्ट
ज्योत्स्नस्य शशिनस्तोयदस्पगतांभसः परेश्वभग्नमानस्य मानिनो धिगवस्थितिः २० तस्यावकाशवस्थान यतमानस्य युक्तये स्तोत्रं विहाय वृक्षिभुर्न हित
क्षास्पदं पुमान् २१ तदलं ममराज्येना नेकानर्षप्रदायिना उयादास्येपरिज्यां धारं निर्वाणवेस्मनः २२ अप्येतावुपकर्तारो कुंभकर्णविभीषणो जातोममोप
कर्तारा वीरकपधनिदर्शनात् २३ रावणोपि मेवंकः बंधः संप्रतिकर्मतः विनास्योपक्रममिमं न हिस्याममधारियं २४ एवं विमृष्टपधनद स्सत्काशस्त्र
दिसर्वतः तत्र निष्ठः परित्रां स्वममेव समादरे २५ तं नारावणोप्येवमुवाच रचितं जलिः ज्येष्ठो नाताबमसिमे सहसा गेलुजम्भनः २६ राज्यं कुरुष्व निःशंको
लंकाया मिव बाधवः वयमन्यत्रास्यामो न हीयसे वमेदिनी २७ तस्मिन्नेवं कृवाणैपि महात्मा प्रतिमास्थितः न किंचिद्वेधनद स्तत्र वेपि विवंगमी २८

रामचरित्र-

८

अथानवत-
क्षितिपति-

नृदक्षवणशसनं ८२ हन्यमानेतदातेनचंद्रोदरनरेश्वरे अनुराधेतितस्यती नष्टागाङ्गिणीवने ८३ सासूतचवनेतस्मिन् सिंहीसिंहमिवो-
ए विराधनामतनयं नयादिगुणभाजनं ८४ संश्रुतयौवनः सर्वकजाजलधिपारगः अस्वजलसरस्यस्त्रीविजहारमहाभुजः ८५ इतः कषाप्रसंगेन
सभायांरावणोऽष्टोत्थोत्थप्रतापं बलिं न बालिनं वानरेश्वरं ८६ रावणो न्यप्रतापस्या सदनोभानुमानिव प्रजिघाया नुशिष्येकं हतं बालिमहीभुजे ८७
सगवा बालिनं न बाल्याजहारिति धीरवाक् हतो हं दत्ताकं वस्य राजंस्तदा विकंष्ट ८८ अस्माकं पूर्वजं कीर्तिं ध्वजं पूर्वजस्तद्वारण्यं चरण
यागात् श्रीकंठो वैरि विद्रुतः ८९ त्रावारिभ्यः स्वश्रुत्यं तद्वियोगैककातरः इहैव वानरक्षीपे श्रीकीर्तिं ध्वजो न्यधात् ९० तदा दिवा वयोर्भर्त्तु
सं संबंधतो मिषः जग्मुः घोमन्नाभूपाजाः पक्षयोरुभयोरपि ९१ अथ भवसप्तदशः किं किं विस्तेपितामहः सुकेन्द्राश्च भिक्षुमा ममनुप्रपितामहः ९२
तयोरपि हि निर्वृत्तः सं संबंधस्तवैव हि अष्टादशः सूर्यराजा स्वदीपस्त्वभवसिता ९३ यमगुप्तेः स्तमाकर्षं मघादवेत्तितवनः यथाचक्रिक्किक्षारजे
निक्षंतदपि विश्रुतं ९४ एकोनविंशतितमो बालिं स्त्वमकनाभव प्राप्नुस्व स्वामि संबंधादस्मत्ते वां कुरुष्वतत् ९५ कुड्मोप्यविकृताकारो गर्ववृक्षि
मीतरुः एवं गंभीरगीर्वाणी याजहारमहामनाः ९६ अन्योन्यस्नेहसंबंधं जानामि कुलयोर्दयोः रक्षो वानराजानामद्ययावदखंभितं ९७
संमद्यापदि बान्योन्यं सर्वसहायकं व्यक्तः स्नेहो निबंधनंतत्र सेव्यसेवकतानत ९८ देवं सर्वज्ञमर्हंतं साधु वसुगुरुं विना सेव्यमन्यं न जानामी
मोहः कः स्वामिनस्तव ९९ मन्यमाने न सेव्यं स्व मस्मानपि च सेवकान् कुलक्रमागतस्नेहगुणस्तेनाद्यखंभितः १०० तस्य मित्रकुलोत्पत्तेर्निजा
शक्तिमज्जानतः न करोमि स्वयं किं वि दयवादैककातरः १ विप्रियकुर्वतस्तस्य करिष्ये मुप्रति क्रियां अग्रेर्न भविष्यामि पूर्वस्नेहक कर्तने २
यथाशक्तिः तव स्वामी सकरोतु ब्रजारे बालिनेव विस्मृष्टः स गवायदृशमौलये ३ तस्मिन् ह्रीपितक्रोध पावको वदशाननः ससैन्योऽप्युदुरस्कं
धः किं किं मायमोक्षुतं ४ सन्नदा बालिराजोपि राजमानो भुजैजसा तमभगादोष्मातां हि विजोयुक्तातिभिः खलु ५ ततः प्रवृत्तेषु व सुभयो
रपि सैन्ययोः गंमन्तौ जागरुतौ विद्रुमाद्रुमिगदागदि ६ तत्रात्त्यंतशतसो वष्टयर्प्यटवदृशः मसिं रुवदभिद्यंत महंतोपिमंतगजाः ७ कृष्णा

भि

ना

रुवदखंभंतस्मान्ते २ तुरंगमाः चंचा पुरुमवज्जमा वपासंतचपत्रयः ८ तं प्रेक्ष्य प्राणिसंहारं साधु क्रेताः प्रवंगराट् वीरः सचरमभ्येस जगादेति
दशाननं ९ युद्यतेन वधः प्राणिमात्रस्यापि विवेकिनां पंचेंद्रियणो हस्मादि जीवानां बतका कषा १० विषङ्गयोयद्येष तवाप्यदेनिदोष्मतां दो
ष्मतो हि निजेरेव दोर्भिर्विजयकां क्षिणः ११ बंदोष्मात् श्रावकश्चासि सैन्यसु हं विमुंचतन् अनेक प्राणिसंहारा क्षिरायनरका ययत् १२ एवं
संबोधितस्तेन दशास्योपि हि धर्मवित् अग्रे न यो दुसारे भेसं वुद्ध विहारदः १४ यद्यदस्त्रं दशग्रीवो क्षिपतत्र वसीश्वरः स्वास्त्रैः प्रतिजघानो ग्रे वंक्षि
स्तेज इवार्थमा १५ सप्यं वारुणमुख्यानि मंत्रास्त्राण्यपिरावणः सुभो च तानि ताक्ष्याद्योरस्त्रैर्वीजी जघान च १५ शस्त्रमंत्रास्त्रवैफल्या कुड्मोदरासुख
स्ततः वकर्ष्य चंद्रहासी सिं मदादिमिव वारुणं १६ एकशृंगो गिरिरिवै कदंत इव कुंजरः उच्चंद्रहासो भविष्य बालिने दशकंधरः १७ सचंद्रहासं लंके
सशाखमिव शाखिनं वामेन बाहुना बाली जीजयेव समाददे १८ तं कंडकमिव न्यस्या विहस्ती हस्तकोटरे चतुःसमुद्रं बभ्राम हलीनापि कपीश्वरः १९
तदमीमेव तत्रैव त्रयावनतकंधरं दशकंधरमुक्त्वा बालिराजो ब्रवीदिति २० वीतरागं सर्वविदमामंत्रैर्लोक्य प्रजितं विना हंतं न मे कश्चिन्मस्यास्तिक
दाचन २१ अंगोत्थितं विषंतं धिम्मानं येन मोहितः इमामवस्थां प्राप्नोति मत्प्रणामकुलहली २२ पूर्वोपकारान् स्मरता मया सुक्तीसि संप्रति दत्तं वष्टविवी
राज्य मयं माग्निः प्रशोधित २३ विजिगीषो मयि सति तवेयं वष्टविवीकृतः कदस्ति नाम वस्थानं वने सिं हनिष्ये विते २४ तदा दास्ये परिब्रज्यां शिवसाध्या न्यका
रणं किं किं भयां तसु ग्रीवो राजास्त्राजाधरस्तव २५ एवमुक्त्वा निजेराजे सुग्रीवं न्यस्य तद्गुणात् स्वमंगलचंद्रर्षिपादमूले महीक्षुतं २६ विविक्षभिग्रहतप
स्तस्यः प्रतिमाधुरः ध्यानवाचिर्ममो बालि मुनिर्व्यहरतावनो २७ बालिमहारकस्याधो तैदिरजप्रयः क्रयात् संपदः पादपस्येव पत्रपुष्पफलादयः २८ अष्टापदा
क्षो गवाच कायो सर्गमध्वसः जं वमानभुजो बद्ध दोलाकरं वक्रुमः २९ कप्योऽस्य ससुहृज्य गसांते पारण्यधात् उन्नर्गधारण्येव भूयो भूयश्चकार सः ३०
इतश्च दशकंठाय सुग्रीवः श्रीप्रसादं संश्रुष्य प्राकृतनस्नेहसूरीः सारणिसजिभां ३१ यो वरान्नेव सुग्रीवो बालिपुत्रं महीजसं वंक्ष्यं शुच्यजयशाः श्वं प्रसिं न्य
वी विरात् ३२ सुग्रीवप्रतिपत्राक्षः श्रीप्रभांतस्नेहोदरां उपमम्य ह्रीवाच यथोलं कां दशाननः ३३ विद्याधरन्ते जालमन्येयामपि कनकाः उपये मेरुपवंती व

जादपिहिरावणः ३४ निसालोकपुरेनिसा लोकविद्याधरेत्रिभुः कन्यारनावलीनामान्यदीदुववाजसः ३५ अष्टपदाक्षरुपरिगच्छतस्तस्यपुष्पकं वि
मानंस्त्वजितंसद्यो वषट्मिवद्विषां ३६ न्यग्रनागरं महापोत मेववक्षु मिवद्विषं विमानंरुद्रगतिकं श्रेष्ठाकुप्यदृशाननः ३७ कोमहिमानस्त्वजना द्विवि
रुतियमाननं एवंवदस्समुत्तीर्य सो द्विसर्धानमेक्षत ३८ अधस्तात्स्विमानस्य ददर्शप्रतिमास्थितं वालिनं तस्यशैलस्य नवंशृंगमिवोत्थितं ३९ उवेच
रावणः क्रुद्धो विरुद्धोद्यापिमद्यसि ब्रतंवदसिदंभेनजगदेतद्दिदंभिषुः ४० कथापिमाययाप्रेपिमांवादीकद्रवावदः आवाजीः शंकमानोस्म कृतप्रतिरु
तंस्वतु ४१ नवद्यापिसएवास्मि तएवममबाहवाः कृतंप्रतिरुतंतंते प्राप्तकालंकरेम्यहं ४२ सचंद्रहासंमांसद्वीयवाभ्रम्यंस्त्वमधिषु तथावांसाद्रिमुसाद्या
क्षेप्यामिलवणार्णवे ४३ एवमुक्त्वाविदर्यक्षामष्टापदगिरेस्तले प्रविवेशदध्नीव श्रुतीदिवद्रवाशनिः ४४ विद्यासहस्रंस्मृत्वाच सुगयदृशकंध
रः धरंदुर्धरमुद्धरे तंदोर्ध्वजमदीकुरः ४५ तरुतमिति निर्द्योष विन्नस्तयंतरामरं ऊज्ज्वलितिलोलाधिर्भ्यमाणरसातलं ४६ खरुत्त्वमिति विभ्रस्य
ज्ञावह्नुसवनद्विपंकडकमिति निर्मम नितंबोपवनधुमं ४७ गिरिंतेनीकृतंज्ञावा वधिनासमहाधुनिः अनेकलघ्विनद्यधि रितिदध्योक्त्रिभुक्षीः ४८
त्रिभिर्विष्-आः कथंमयिमासर्था दयमद्यापिदुर्मतिः अनेकप्राणिसंहारमकामेतेतुतेतरां ४९ भरतेश्वरवैसं च भुंशयिष्येसंप्रति यततेतीर्थमुच्छेत्तं भर
तक्षेत्रक्षयणं ५० अहंचत्यक्तसंगीस्मि स्वशरीरेपिनिष्ठहः रागक्षेपविनिर्मुक्ती निमग्नः साम्यवारिणि ५१ तथापिचैतन्नाणाय प्राणिनारक्षणायच राम
क्षेपोविनैवैनं शिष्ययामिमनागहं ५२ एवंविस्मरपभगवान् पादांगुष्ठेनजीलया अष्टपदाक्षेर्भूदानं वाजीकिंचिदयीकृत्यत् ५५ मध्याह्नदेदच्छायाव त्य
योबाह्यस्वर्गमेवत-अभितः संकुचवात्रो दशास्पस्तक्षणादपि ५४ अभिभूरदोर्दंके सुखिनरुधिरंमन-आवीक्षावयुधु वीरावणस्तेनसेभवत् ५
तस्यवारटनं दर्शनं श्रुत्वावाजीक्षपापर तंमुमोवाञ्छतकर्म शिखामात्रायचक्रुः ५६ निःस्तस्यदशकंबोधनिः प्रतापोनुतापवान् उपेतवाजिनंनवा
प्राजहारेसुदंजलिः ५७ अयोरपराध्मनां कर्त्तृहं वयिनिस्त्रपः उक्तपक्ष्वसीढासि महात्मनराक्रिमानपि ५८ मन्येमयिदुष्पां कुर्वन्नुवीप्रागत्यजः प्र
सो नवसामर्थ्यतस्त्वनु नाज्ञासिधमहंपुरा ५९ अज्ञानाभाषतेनेयं स्वशक्तिस्तो जितामया अदिपर्यसनेयं कलभेनेवकुर्वता ६० ज्ञातमंतरमद्येदं भ

वतश्चात्मनोपिच बौलवत्मीकथोर्यादक् यादृगरुतानागयोः ६१ दत्ताप्राणस्त्ववास्वामिच मृसुकोद्विगतस्यमे अथकारिलियस्येवं मतिस्तस्मेनमो
स्तुते ६२ दृष्टाभक्तीतिभाषिवा क्षमयिवाववाजिनं सत्रिः प्रदक्षिणीक्षस नमश्चक्रेदशाननः ६३ तादृग्माहात्म्यमुदिताः साधुसाध्वितिभाषिणः उ
परिष्ठादालिमुने पुष्पचष्टिंयुधुः सुराः ६४ अण्म्यवाजिनंभूय स्तब्धैलमुकुटोपमे जगमरावणश्चैत्ये भरतेश्वरनिर्मिते ६५ चंद्रहासादिशस्त्राणि मुक्त्वा
संदितः पुरः स्वयं अर्हतामृषभादीनां र्ज्ञासमदशांयथात् ६६ समाकृष्यस्तसांतंत्री प्रमृद्यचदशाननः महासाहसिकीभक्त्या भुजवीणामवादयत्
६७ उपवीणयतिग्राम संगरपादशानने गायत्यंत पुरेवास्य सप्तस्वरसुनोभं ६८ चैतचंदनयात्रायै धरणः पद्मेश्वरः तत्राय्यावर्हंतश्च पूजापूर्वमवंद
त ६९ युग्मं अर्हदुणमयेगीतैः करणकवकादिभिः गायंतंवीणयत्रिस्थ रावणंधरणीव्रवीत् ७० अर्हदुणस्तुतिमयं साधुगीतमिदंननु निजभा
वानुरूपंते तेनउद्योस्मिरावणः ७१ अर्हदुणस्तुतेर्मुखं फलंमोक्षस्तथाप्यहं अजीर्णवासनस्तुभं कियच्चामिदृणीष्यो ७२ रावणीपुष्पक्षदेवं
देवदेवगुणस्तवैः सुकृतंउद्योसिनागेऽस्वमिभक्तिस्तुसातव ७३ यथातवददानस्यस्वामिभक्तिः प्रकृष्यते तथाममाददानस्य साकाममपकृष्यते ७४
भूयोपुवावनागेऽसाकमानदरावणः विषेरेतोस्मिदृष्टे निराकाक्षतयानया ७५ उक्तेत्यमो यविजयां शक्तिरूपविकारिणी सीतादिद्यारावणा
य जगामचुनिजाश्रयं ७६ तीर्थनाक्षाक्षमस्तस्य निसालोकपुरेगमत आस्त्रत्वावलीलंका गजगामदशाननः ७७ वालिनोपितदीपेदे केवलज्ञानमुज्ज्वलं
केवलज्ञानमहिमा विदधेचसुरासुरैः ७८ क्रमेणकर्मणांसोषभावोपयादिणांक्षमात् सिद्धानंतचतुर्कोणात्सदंतदयुर्भव ७९ इतश्चवैताद्यप्रियो पुरो
ज्योतिः पुराभिधे बभ्रवन्नाज्ज्वलनंसिधोविद्याधरेश्वरः ८० तस्याभूतभिमतीदेवी श्रीमतीरूपसंपदा तस्याचतुर्दिताजज्ञे तारातारविलोदना ८१
तामं कदाउवकाक विद्याधरस्तपात्मजः ददर्शसाहस्यमतिः स्मरतः सहसाप्यभूत् ८२ ज्वलनंयावयांचक्रे तांसाहसगतिर्नरैः वानरैश्चशुश्रूषीदोस्नेहिव
हवीर्धिनः ८३ बावप्येतावभिजातो रूपवंतीमहोजसो तक्ष्मेदीयतांकन्ये सष्टदृशनिनापिता ८४ अज्यायुः साहस्यमतिः दीर्घायुश्चकपीश्वरः इतितै
भित्तिकेनोक्ते सुग्रीवायददौसतां ८५ अभिजापविप्रलंभा साहसोपिदिनेऽंगारुंबितद्रवनकापिप्रापनिर्दति ८६ तारायारममाणस्य सुग्रीवस्यवभ

वतुः शबंगदजमातंदा वंगजोविमाजोर्जितौ ८७ सवापिसाहसगतिस्तारायामनुरागवान् मन्मथीमध्यमाणनात्मा चित्तमामासिवानिदं ८८ चुबिष्ठा
मिकदातस्या मगशावकचक्रुषः पक्वविबाधरदल छदनंवदनांबुजं ८९ कदास्यक्षाम्यहंतस्या ऊचकुंभौनिजैः करैः कदाचतौ करिष्वा मि गाढाजि
गनवामनौ ९० बलेनापिबलेनापि तादृतास्मीतिवितयन् सस्मारसेमुखीविद्यां रूपस्यपरिवर्तिनीं ९१ गवाचक्रुद्धहिमवज्जिरोस्त्रिचणुहांतरे तां
साधविनुमारेभे चक्राकल्पनंदनः ९२ इतश्चसुर्यालंकाया दिग्मात्रायेदशाननः विकर्तनंस्पर्शज तदादिवविनिर्ययो ९३ विद्याधरान्नरेऽंशश्च दीपात्
रनिवासिनः वशीकृतसपाताल लंकां नामपुरीययौ ९४ तत्रचंद्रणस्वाभर्ता खरेणाखरभाविणा प्रादुर्तैर्दृतकेनेव निभृतंसोऽन्यत्र्यत ९५ रावणेन
सहाचाजीतरवरइजिगीषया विद्याधराणांसहस्रैश्चतुर्दशभिर्गदतः ९६ तत्रसुग्रीवराजोपि रक्षोरजस्यदोषतः अबचाजीससैन्योपि बाधोरिववि
भावसुः ९७ अनेकप्रतनाच्चनरोदसीकीदशाननः पयोराशिरिवोद्भ्रंतः प्रययावस्रजलप्रतिः ९८ कृजन्मालमालातिराबधसतामिवः पुलिनोर्मवि
पुलया नितंबेनेवशीभितां ९९ अलकानीवविभ्राणां तारंगैरतिभंगुरैः कटाक्षानिवमुंचतीरफरोवर्तनैर्धुं १०० कामिनीमिवचतुरंगैरवांनमत
रंगिणी विध्यत्रौलाडतरतीददर्शीषदशाननः १ निभिर्वि० रोधसुवासरेवायाः ससैन्योदशकंधरः सिंघनयामणीर्धुष समादृतश्चोदुरः २ सोधतस्यां
कृतस्त्रानो वसानोक्षेतवाससी अर्हद्विबुरन्नमयंन्यस्यपदेमणीमये ३ रेवोभोजिः स्त्रपयिवा तदभोजैर्विकाशिभिः समारेभेप्रजयितुं समाधिन्सुद
ताननः ४ मुग्धं ततश्चप्रजाययस्य दद्याद्विषयतस्त्वयः अकस्मादधिबलेव महाभरः समाययौ ५ उन्मूलयन्मूलतोपि गुह्यानिवसद्दीरुहान् तदीना
मन्नतानाम व्युपरिप्रापतस्यः ६ आस्तीर्यस्तटाघाते स्तरीसदनियंत्रिताः विषकश्चक्रिपुदानीवा भ्रंजिहावीचिपंक्रयः ७ रोक्षीगर्तंमहतोपि
पातालकुहरोपमान् सप्तः प्ररुयामास भक्षैः कुक्षिंभरीनिव ८ समतादंतरियाणि स्वगयामाससानदी ज्योतिश्चक्रदिमानानिचंद्रज्योत्स्नेवपार्वणी ९
मस्यानुवाजयामासप्रोष्ठजहिर्महोर्भिभिः प्ररोमहावातप्रव वेणवैर्तेर्ज्यध्वान् १० तत्केनिजंसावेकरं प्रवारिरयागर्तंमहत्स्वज्ञामपानेधी दृशकं
उत्पकुर्वतः ११ तेनप्रजापहारेणशिरश्चैदाधिकेनसः ज्ञातकोपोदराग्रीवः साक्षोषमिदमन्यथा १२ अररेकेनचारीदं डर्वारमतिवेगतः अर्हत्स्वज्ञं
कचवरकः

तरायायामुच्यताकारणारिणा १३ परस्तादस्तिकिकोपि मिष्यादष्टिर्नराधमः किंवाविद्याधरः कश्चिदसुखीवासुरोषवा १४ अधविद्याधरः कश्चिदावले
दशभोजये इतपरस्तादस्फुटैर्देवमाहिष्मतीपुरी १५ तस्यां नाम्नासहस्रांशुः सहस्रांशुरिवापरः सहस्रशोच्यैः सैन्यैः पार्थिवोस्तिमहाधुजः १६ सेतुव
धेनरेवायां वारिबंधंयध्वसो जलक्रीडोसवक्तते किमसाधंमहोजसां १७ समंरात्रीसहस्रेण सहस्रांशुरसवितः वशाभिर्वरदंतीव सुखंक्रूरतिवा
रिभिः १८ आत्मारक्षालक्षसंरबाधयोरपिद्वितीरयोः संवर्धिता उदस्त्राश्च तिष्ठत्यस्यदरेरिव १९ अदृष्टपूर्वोवहंभः कोप्यस्याप्रमितौजसः शोभामात्रंय
धातेपियदिवाकर्मसाक्षिणः २० क्षुभितंजलदेवीभिः यादोभिश्चपलायितं जलक्रीडायराघातै रूर्जितैस्तस्यदोषतः २१ इदमसंतकं क्वात् स्त्रीस
हस्रयुतेनव तेनपर्यस्माणात्काममुद्धुवितंफयः २२ रोदसीज्ञावयित्रीभेदेगाक्षरीदमुद्धतं इहतेप्रावयामास देवप्रजां दशानन २३ पश्येतामिचतत्
स्त्रीणां निर्माल्यानिदशाननरेवातीरेतरं सुखे स्तदभिज्ञानमादिमं २४ तदंगनाजनस्यांग सगोर्धगम दाद्विजैः इदमसाविजंवारिडुर्वारंवीरवारण २५ इति
तज्जिरमाकर्ण्य प्राप्यकृतिमिवानलः उद्दिदीपेधिकंचैव मुवावचदशाननः २६ अरेमुमूर्खुणतेन वारिभिः स्वंग्राह्यितैः हृषितादेवप्रजेयं देवइष्यमिवांजनैः
२७ तद्यात्तरक्षसभटास्तपायंभटमागिनं बध्नासमान्यतभोमस्यामानाधिकाइव २८ उच्चैस्तिनेवमादिष्टा अनुरेबंदध्माविरे लक्षशोराक्षसभटारेवोर्ध्व
इवीकटाः २९ तीरस्थितैः सहस्रांशु सैनिकैः सहतेरणं गजावनांतरगजै रिवचक्रुर्निशाचराः ३० विद्याभिर्महयंतस्तेभूमिंस्तत्र भस्मिता उपडुडुनु
रंभोदाः शरभाचकरकेरिव ३१ स्वानुपद्रुयमाणसु प्रेक्ष्यक्रीधधुताधरः चजसताकोहस्तेन स्वास्यतप्रेयसीर्निजा ३२ ऐरावणः सुरसिंक्षो रिवरेवात
उचकैः तिर्जगामसहस्रांशु रधिज्यंनधनुर्वध्व ३३ मुग्धं बालेर्विधावयामास रक्षोदीरात्रभः स्थितान् सहस्रांशुमहाबाहु स्तुलजलानि वानिलः
३४ यादृतांस्तानरणसेक्ष्य संक्रुक्षोरावणः स्वयं उपतस्तेसहस्रांशु मजिवर्धनशिलीमुखवान् ३५ बावप्यमर्षणोबावप्यूर्जितोबावपिस्त्रिो विविधैरयु
धैर्धुं विदधातेधिरयती ३६ दोर्वीर्येणाविज्ययंतं ज्ञावाजग्राहवणः विद्यामोहयिवेन मिवमाहिष्मतीपतिं ३७ तं प्रशंसामहावीर्यं जिवापि
तमान्यथ अनुशिक्तोदराग्रीवः स्कंधवारेनयस्वयं ३८ सभायांयाचदासीनस्तस्वोदृष्टोदशाननः चारणश्रमणस्तावत् बतवाहुः सगमयो ३९

सिंहासनासमुद्राय सत्काचमणिपाडके अम्भस्तोवशास्यस्तं पयोदमिव बर्हिणः ४० यपातपादयोस्तस्य पंचांगस्पष्टभूतलः रावणो मन्मथ
नस्तमर्दङ्गलधरोपमं ४१ आसनेवासयां चक्रे तं मुनिं स्वयमर्पिते धणम्पचदशायिवः स्वयमुर्वासुपाकिञ्च ४२ विस्वासश्चवर्त्तिस्त्वो विश्वास्तासन
बांधवः धर्मलाभाश्रितस्ते सोदाकल्याणमातरं ४३ ब्रह्मजजिंरावणेन समागमनकारणं मुनिः प्रष्टुः परिपश्ये भाषिष्ठादृष्टयागिरा ४४ शतबाहु
रहं नाम्नामादिश्यान्मयो भवं भववासादितो भीतः शार्ङ्गलः पावकादिव ४५ सहस्रकिरणेराज्यमारोप्य निजनेदने मोक्षाक्षस्य दनप्रायमहं ब्रतमा
शिश्रयं ४६ इत्यर्क्षो देवरायीवोनमद्गीवो ब्रवीदिति किमसौ प्रज्जपादानां गजन्नामहाभुजः ४७ आमे सुक्ते सुनीधे निजगाददशननः दिदु
यायक्रमेणादमिह गच्छेन दीतदे ४८ दत्ता वासस्तटे मुष्मिन् जिनार्चयिष्ये चाबुजैः अर्चिन्वायावदेक्य मानसस्तनयो भवं ४९ अमुना तावदमु
क्तेः निजस्नानमलीमसैः वारिभिः ज्वाविताम्रजा तेनाकार्षमिदं कृष्ण ५० युग्मं अज्ञानादमुनाप्येतत्तन्मये महात्माना बभूवुः किं कुर्यादहं दश
तनां कश्चित् ५१ एवमुक्त्वा सदस्त्रांश्च तत्रानेखी दशननः जज्ञानन्माननः सोपिननामपितरं मुनिं ५२ रावणस्तं बभालेवं भ्राता मे वसतः परंत वैवा
यं ममाप्येष शतबाहुर्मुनिः पिता ५३ गच्छाधिनिजं राज्यं गृहाणान्नामपि क्षितिं अस्माकं हि त्रयाणां च वृद्धे स्पृश भागं प्रियः ५४ एवमुक्तश्च सुक्त
श्च सहस्रांश्चुरदो वदन् नदिराज्येन मे कृतं वपुषा वाप्यतः परं ५५ पित्राश्रितं श्रियिष्यामि ब्रतं संसारनाशनं अयं हि पंथाः साधूनां निर्वाणमुपतिष्ठ
ते ५६ इत्युदीर्य दशस्याय समर्प्य तनयं निजं ब्रतं कमदेहस्त पित्रपादांति केन हीत ५७ अनरण्यनरैश्च वाचिकेन तदैव सः स्वयमात्रापरिब्रज्य
कवयामास सोद्धदात् ५८ सोप्ययो ध्यायिष्ये दधौ प्रियमित्रेण तेन मे संकेतसुवमभव दद्वैयं सुगयद्वतं ५९ स्वप्रतिज्ञामिति श्रुत्वा राज्यं दशराथाय सः द
त्वा स्वस्त्वने सत्यधनो ब्रतमुपाददे ६० शतबाहुसहस्रांश्च वंदि ब्रवीदशननः सहस्रांश्चोः सुतं राज्ये न्यस्यावाच जदं वरेह ६१ तदा च नारदमुनिः यष्टि
या तदिजर्जरः अन्यायप्रतिष्ठां कुर्वन्नेत्याभाषिष्ठावणं ६२ राजन राजपुरे मुष्मिन् मरुतो नाम नृपतिः मिथ्यादगस्तिर्कुर्वाणः ब्रतं दुर्दिजवासितः
६३ यज्ञे वक्ष्य वानीतान् सोनिकैरिव तद्विजैः पश्य नारद तो पश्य पाशवदाननामशः ६४ ततो व्योम्नीवतीर्याहं मरुतं ब्राह्मणदत्तं अहो किमिदमार

त्वं मित्यष्टं रूपपरः ६५ अबोवावमरुतोपि यज्ञोयं ब्राह्मणो दितः अंतर्वेदीहस्येतयाः पश्य बोदेवदृष्टये ६६ अयं खलु महाधर्मः कीर्तितः स्वर्ग
दत्तवे यस्यामि पशुभिर्यज्ञं तदे निरदमद्योः ततस्तस्याहमित्याख्यं वपुर्वैरुदीर्त्तं तद्धीनं वमनो वज्रिर्ज्ञानसर्पिः प्रदीपित एव कर्माणि समिधः क्रोधा
द्वस्तु पश्य वोमताः रुमासत्यमहिंसा च दत्तयावक्षिणा पुनः ६७ त्रिरत्रीनुत्रिवेदीयमिति वेदोदितः क्रतुः क्षतोयोगविशेषेण मुक्तेर्भवति साधनं ७० क
न्यादप्रपिये कुर्यु र्यज्ञं छागवधादिना तेमृद्वानरके घोरे तिष्ठे मुर्दुस्विनाश्चिरं ७१ उत्पन्नोऽस्तु मेवंशे बुद्धिमान् दृष्टिमान् मि राजन याधो वितादस्मान्निर्व
तस्वतदेनसः ७२ यदि प्राणिवधेनापि स्वर्गो जायेत देहिनां तच्छन्यो जीवजीकोयमयैरपि दिनैर्न वेत् ७३ इदं मम वचः श्रुत्वा यज्ञाय यज्ञवर्द्धिजाः कु
द्वाज्वलंतः प्रीतस्वर्द्धं रुद्रकयाणयः ७४ ततस्तैः ताम्यमानेन मया प्राप्नोसि नृपता नदीं सराभिर्हतेनां तरिष्यमिव रावणः ७५ निरायसीवधमानांस्तै
र्नृपशुभिः पश्यत् त्रायस्त्रातएबाहं पुनस्त्वदवलोकनात् ७६ ततो विमाना दुर्तीर्णा दशास्यस्तदिदं कृत्या आवर्बुधुजातेन पाद्यसिंहासनादिनः ७
७७ कुक्षीमरुतभूषाजं जगादैर्वै दशननः अरे किमेष क्रियते नरकाभिमुखैर्मखः ७८ धर्मः प्रीतो ह्यहिंसातः सर्वज्ञैस्त्रिजगद्वितैः पशुहिंसात्रिका
द्यज्ञा संकषतामजायत ७९ लोकद्वयारितयज्ञं माकाष्ठीश्चैकरिष्यसि मनुष्याविहते वासः परत्र नरके पुनः ८० विससर्ज मखं सद्यो मरुतनृप
तिस्ततः अलं घ्राहि रावणज्ञा विश्वस्यापि भयंकरा ८१ अमी पशुवधात्मानः कुतः संजिह्वेधराः इति पश्येदशास्येन निजगादेति नारदः ८२ अस्ति वै
विष्णुर्विरयाता नाम्नाश्रुक्तिमती पुरीश्रुक्तिमसारमयानद्यानर्मसखे वशो निता ८३ गतेष्वनेकक्षयेषु सुव्रतामनुनिसुब्रतात् अभिचंद्रो भवतस्या राजरा
ज्यभूतांवरः ८४ अभिवंक्ष्य तनयो वसुरित्यभिधानतः अजायत महाबुद्धिः प्रसिद्धः सत्यवाक् कथा ८५ पार्श्वे क्षीरकंदं वस्य गुप्तेः पर्वतकः सुतः राज
पुत्रो वसुश्चाहं वायव्यमत्र योपिहि ८६ सुप्तेष्वस्मात्सुसदो परिपाठ्यमानि शि वारणम्रमलोऽपि विद्यां ताविसृचतुर्भिधः ८७ एषामेकतमः स्वर्ग्यम
मिष्यत्परोपुनः नरकं यास्यतस्तच्चाश्रोपीत् क्षीरकंदं बकः ८८ तच्छ्रुत्वा धिंतयामास खिन्नः क्षीरकंदं बकः मद्यप्यध्यायके शिष्यो यास्यतो नरकं ह
ह ८९ एषः को यास्यति स्वर्गं नरकं कौच यास्यतः जिज्ञासुरितुषाध्यायो स्नास्नीनमुपद्रुह्यत ९० समर्प्य गुरुरस्माकमेकैकं पिष्टुकुट्टं उवावासी

स्वध्या यत्र कोपिनपश्यति ७१ वसुपर्वतकोतत्र गवाश्चन्यप्रदेशयोः आत्मनीनांगतिमिव जम्भुः पिष्टकुर्कुटौ ७२ दवीयसिप्रदेशेऽत्र गवाहंनगरा
 द्विः सिवाचविजनेदेशे दिशः प्रेक्षेततर्कय ७३ गुरुपादैरस्ताव दादिष्टं वस्यत्रया वधीयंकुर्कुटस्तत्रयत्रकोपिनपश्यति ७४ असौपश्यतदं
 श्याम्यमीपश्यतिखेचराः लोकापालाश्चपश्यतिपश्यतिज्ञानिनोपिदि ७५ नास्येवस्वानमपित यत्रकोपिनपश्यति तात्पर्यतद्गुरुमिरां नवधः खजुकु
 र्कुटः ७६ गुरुपादादयावंतः सदाहिंसापराङ्मुखाः अस्मत्प्रज्ञापरिज्ञातुं मेतन्नियतमादिशत् ७७ विष्टयेवमद्वैव कुर्कुटं बाहमागमं कुर्कुट
 हननेहेतुं गुरोर्भ्यः प्रपद्यं चतं ७८ स्वर्गयास्यत्यसोताव दितिनिश्चित्यगौरवात् आलिङ्गितो हंगुरुभिः साधुसाध्विति भाषिभिः ७९ वसुपर्वतकोप
 श्चादागत्वेवंशदांसुः निहतौकुर्कुटौतत्र यत्रकोपिनपश्यति ४०० अपश्यतांशुवामादा वपश्यत्खेचरादयः कथं हतौकुर्कुटौरे पापाविश्वपशुः
 १ ततःखेदादुपाध्यायो दधौ विधातपावधीः मुधामध्यापनक्तेशो वसुपर्वतयोरभूत् २ गुरुप्रदेशोद्विषया पात्रं परिणमिदिह अभ्रांभः स्नानभेदेन
 मुक्ताजवणतांजनेत् ३ प्रियः पर्वतकः पुत्रः पुत्रादप्यधिकीवसुः नरकं यास्यत्स्तस्माद्दृष्ट्वासेन किंमम ४ निर्वेदादिसुपाध्यायः प्रव्रज्यामग्रहीत्
 दातस्यदं पर्वतो ध्यास्त व्याख्याकृण्विचरुणः ५ भूचागुरोः प्रसादेन सर्वशस्त्रविशारदः पुनरेवनिजंस्नान महुंउगतवांस्तदा ह नृपचंद्रो निचंद्रोपि
 जयाहसमयेव्रतं ततश्चाभूत्सुराजावासुदेवसमः श्रिया ७ सत्यवादीतिसमाप प्रसिद्धिंष्टविधीतले तांप्रसिद्धिमित्रासुसत्यमेवजगत्सः ८ अथैक
 दामृगसुणमृगयमृगयाजुषाविक्षिपेविशिषीविंध्य नितंबेसौतरास्वजत् ९ इषुस्वजनहेतुं सजातुं तत्रययोततः आकाशस्फुटिकशिला म
 शासीलाशिना स्पृशत् १० सदध्याविति मन्येस्यो संक्रांतः परतश्चरन् भूमिवायेवशीतांशीरदग्निदिरिणीमया ११ पालिस्पृशतिनानेय सर्वधापु
 पलकृते अवश्यंतदसौयोग्यावसोर्वसुमतीपतेः १२ रक्षोवृक्षपयप्राज्ञे गत्वातांमृगसुः शितां हृष्टेजग्राहृजापि ददौवास्मेमहद्वनं १३ सत
 याघटयामासचतस्रासनवेदिकां तस्मिन्निनोधातयच्चा नात्मीयाः कस्यचिन्प्राः १४ तस्यां सिंहासनं वेदो वेदीशस्यनिवेशितं सत्यप्रभावादाका
 श स्थितमितुबुधजानः १५ सत्येननुष्टाः सानिध्यमस्यकुर्वतिदेवताः एवमूर्जस्विनीतस्य प्रसिद्धिर्मानुशेदिशः १६ तयाप्रसिद्धाराजानी भीता

स्तस्यवशंययुः सत्यावायदिबामिध्या प्रसिद्धीर्जं धिनीनृणां १७ तत्रान्यदाहमभ्यागा मद्राक्षमधुपर्वतं व्याख्या नयंतमृग्वेदं शिष्याणां
 शेषुखीजुषां १८ अजैर्यष्टयमित्यत्र मेधेरितुपदेशकं तमवोचमहंभ्रात भ्रात्या किमिदमुच्यते १९ त्रिवार्धिकाणिभक्त्यानि नहिजामंत इत्यजाः व्या
 रव्यातगुस्सणस्माकंमस्माधीः केनहेतुना २० ततः पर्वतकोवादी दिदंतातेननोदितं उदिता किं वजामेषा सध्वेवोक्तानिघंटुषु २१ अवोचमह
 मप्येवं शक्षानामर्धकल्पना मुख्यागोणी वतत्रेह गोणीगुरुरचीकषत् २२ गुरुर्धर्मोपदेशेव श्रुतिर्धर्मोक्तिर्केवच इयमप्यन्यथाकुर्वन् मित्रमापा
 यमर्जय २३ साक्षेपं पर्वतो जल्य दजान्मेवानुर्जगौ गुरुप्रदेशशार्धो जंघनादमसुप्रसि २४ मिथ्याभिमानवावोदिनसुर्दंभयान्त्रुणां स्वपक्षं स्वा
 यनेतेन जिह्वाह्वेदपणीस्तुन २५ प्रमाणमुभयोरत्र सदाध्यायीवसुर्नृपः प्रत्यश्रोषमहंतचनक्षीभः सत्यभाषिणां २६ रदः पर्वतसूचेवा गृहकर्मताप्य
 हं अजास्त्रिवार्धिकंभक्त्य मित्यश्रोषंभवत्पितुः २७ जिह्वाह्वेदं पण्येकाधीर्यद्व्यातदसांप्रतं अविमृश्यविकतरो नवंतिविपदंषदं २८ अवदसर्वतोप्येवं
 कृतं तावदिदंमया यथातथाकुतस्यांबकरणंनदिविद्यते २९ साधुपर्वतकायाय पीरयाहृदिशयितावसुराजमुपेयाय पुत्रार्थे क्रियतेन किं ३० दृष्टः
 क्षीरकंदवोद्यदं वचमसीक्षिता किं करोमिप्रयच्छामि किंचेत्यभिदधेवसुः ३१ सावादीदीयतांपुत्र भिक्षामस्यंमहीपतेः धनधान्यैः किमन्वेभेविनापुत्रे
 णपुत्रकः ३२ वसुस्तुवैततोमेस पात्यः प्रज्यश्चपर्वतः गुरुवतगुरुपुत्रेपि वर्तितव्यमिति श्रुतिः ३३ कस्याभ्यपत्रसुक्षिप्तं कालेनाकाजरोपिणा कोजिघांसुर्जीत
 रंमे ब्रूहिमातः किमाजुषाः ३४ अजव्याख्यानदत्तांतं स्वपुत्रस्यपणंदतं वंघमाणीक्षतश्चासी सारव्यायार्थयतेस्मसा ३५ कुर्वीणोरक्षणांभ्रातु रजामेषानु
 दीर्य आलौरप्युपकुर्वति महंतः किंपुनर्भिरा ३६ अवोचतवसुर्मातर्मिथावचिचवः कथं प्राणायवेपिशंसंति नासत्यंसत्यभाषिणः ३७ अन्यदप्यभिधात
 यं नासत्यंपापभीरुणा गुरुवागन्यवाकारे कृतसाक्षेचकाकया ३८ बद्धकुरुगुरोः सत्तु यदासत्यव्रतायहं तथासरोषमितुक्तं सत्यचोमं सत्यार्थिवः ३९
 ततः प्रसुदिताक्षीरकंदं वृद्धिणीययो अयावपर्वतोहंच वसुराजस्यपर्वदि ४० सभाभाममिलनसभ्याः माधुस्यगुणशालिनः वादिनीः सदस्रहादक्षीरि
 नीरमितचदाः ४१ आशाशस्फुटिकशिखवेदिसिंहासवंवसुः सभापतिरत्नचक्रे नभस्तजमिवोदुषः ४२ ततः पर्वतकोहंच व्याख्यापकं निजं अशंसावनरेषा

य ससंक्रुहीतिभाषिणो ४३ विप्रद्वेष्टेवोचेस विवादस्त्रयितिष्ठते प्रमाणमनयोः साक्षी वंगेदस्योरिवार्थमा ४४ घटप्रतिदिव्यानिवर्ततेहंतसत्यतः ससा
 धर्षेतिपर्यन्ता ससासिद्धातिदेवताः ४५ वधीवसत्येजोकायं स्वाप्यतेदधिवीयते वीमिदार्धेक्रमदेकिं ब्रह्मिसत्रतोकिं ४६ वधोश्रुवैवतससप्रसिद्धिं
 निरस्यच अजाचेषागुरुर्वोख्य दितिसाक्ष्यवसुर्व्यात् ४७ अससवचसातस्य रुद्रास्तत्रैवदेवताः दल्यामसुराकारास्फुटिकासनवेदिका ४८ वसुर्वसु
 मतीनाथस्ततोवसुमतीतले यपातसद्योनरकपातः प्रस्तावयन्निव ४९ देवताभिरसस्योक्ति कुपिताभिर्निपातितः जगामनरकंधोरनरनाथोवसुस्ततः ५०
 वसोः सुतः दधुवसुश्चित्रवसुश्चवासवः शक्रोविभावसुर्विश्वा वसुः सूर्यश्चसप्तमः ५१ अष्टमश्चमहासरो निषिखंयैत्रिकेपदे देवताभिरहन्यततकाजम
 पिकोयतः ५२ सुवसुर्नवमः स्रुतुर्न दानागपुरंयथो दहधजोवसुस्तु र्दशमोमकरांपुनः ५३ दक्षिवावज्जधोरैस्तस्याः प्र्याश्चपर्वतः निर्वासितः संज
 गृहे महाकालसुरेणसः ५४ कोयंमहाकालश्चि दष्टोदशसुरेणनु उवाचनारदोत्रास्तिचारणासुगलंपुरं ५५ राजातत्रा योधनोर्द्धिर्निर्मवतस्त्रिया त
 योश्चसुजसानाम दुहितारूपशालिनी ५६ पित्रास्वयंवरेतस्या आकृताः समुपाययुः सर्वेपिपार्थिवास्तेषु पार्थिवः सगरीधिकः ५७ सगरस्याज्ञयादास्या
 मंदोदर्यभिधानतः अयोधनदृषावासे जगामप्रतिवासरं ५८ एकदावदृष्टोद्यान कदलीसदनेविज्ञान दितिः समंसुजसया मंदोदर्यपिचाययो ५९ ज
 तांतरनिजीनाथश्रोतुकामातयोर्वचः तस्थोमंदोदरीश्रोवे दितिश्चसुजसामिति ६० वसोमममनः शस्यमस्तितेस्मिन्स्वयंवरे चदधीनस्तदुदार स्तस्य
 कश्यपुप्लवतः ६१ रुषभस्वामिनीभूता मुभौवंशधरोसुतौ भरतोवाकुवलिश्चसूर्यसोमौतयोः सुतौ ६२ सोमवंशेममभ्राता दृणविंदुरतायत सूर्य
 वंशतेपितासावयोधनमदीपतिः ६३ अयोधनस्वसासत्य यशानाममदीपतेः दृणविंदोरभ्राजार्थ मधुपिंगस्तयोः सुतः ६४ तस्मैप्रदीयमानांवा मह
 मिच्छामिमुंदरि प्रदिशतेवसितावां स्वयंवराययुः ६५ नजनेकिंछलोषिवं मनः शस्यमिदंमम वरणीयस्त्रयाराज मध्येमभ्राजस्ततः ६६ सुज
 सापिहितद्विह्वा तथैवप्रसाययत मंदोदर्यपितृत्वा चारयोसगरभूपतेः ६७ सगरोप्यादिज्ञादिश्च भूतिनिजपुरोधसं स यः कविः सोपिचक्रे राजजक्षणा
 संहिता ६८ तत्रोवेसतवायेनसमस्तेः राजजक्षणेः सगरीजायतेसुको हीनस्तुमधुपिंगजः ६९ तसुस्तकंतुपेयार्थं सविक्षेपपुराणवत् राजाज्ञायाम्

दाकृष्टं तेनतत्राजपर्वदि ७० तत्रादौसगरोवोच दायमानेनपुस्तके नवेक्षरक्षणाहीनोयोवधस्याज्यश्चसोर्विलैः ७१ यथावावयत्तं पुस्तकं
 सपुरोहितः तस्मात्सजिज्ञाय मधुपिंगोपलक्षणाः ७२ निर्ययोमधुपिंगीष सगरसुजसादृणेतजज्ञेविवादः सद्योपि सर्वेस्वस्थानमभ्युः ७३ मधुपिंगोप्य
 पमानात्तद्व्यावालययोमृतः महाकाजानिधः षष्टि सदस्नेशोसुरोभवत् ७४ अज्ञासीदवधेः सोष सगरस्यविजृम्भितं स्वयंवरेसुजसाया निजंन्य
 कारकारणं ७५ राजानंसगरराज्ञो न्यश्चहमीतिसोसुरः द्विष्टाचैषीशुक्तिमतीनयापर्वतामेक्षत ७६ विप्रवेष्टतोभूत्वा मवापर्वतमभ्यधात् शो
 क्रित्योनाम मित्रं वत् पितुरस्मिहामते ७७ धीमतोगौतमाख्यस्यो पाध्यायस्यपुरः पुरा अहंक्षरिकदंवश्चा पगवः सहितासुभो ७८ नारदेनजनेश्च
 चां शुचाधर्षितमागमं च तक्षं प्रथिष्यामिमं त्रैविश्वंविमोदयत् ७९ इत्युक्त्वापर्वतमुतः ऊर्ध्वमेणारिवज्जतं असुरोमीहयामास दुर्गतिपातना
 यसः ८० व्याधिभूतादिदोषांश्च सर्वत्राजतयज्ञाने अपन्नपर्वतमतं निर्देयं चकारसः ८१ शक्रिज्यस्याज्ञयासोपिरुक्कांतिपर्वतोव्यधात् उप
 क्रुत्योपक्रुत्यसुमतेचास्वापयज्ञानं ८२ सगरस्यापिनुगरेतः पुरेषपरिबदे विवर्केसोसुरोरोगान् दारुणानतिभूयसः ८३ लोकप्रसवतोभेजेपर्व
 तंसगरापिहि चकारशक्रिज्योद्युतो रुक्कांतिमोपिपर्वतः ८४ सौत्रामिण्यां विधानेनसुरापानंनदुष्यति अगम्यागमनंकार्यंजज्ञेयोसवनामनि ८५
 माहमेधेवक्षोमातुः पितृमेधेवधः पितुः अंतर्वेदिविधातयो दोषस्तत्रनविद्यते ८६ आशुशुक्लणि माक्षय दष्टेक्षस्यतर्पयत् हविषाजुहकास्या
 य स्वाहेतुद्विषयत्रतः ८७ यद्वानघाक्रया कुर्मं तदाशुद्धिजन्मनः खलतेपिंगलाभस्य विक्रियस्यशुवौजले ८८ आस्यदग्नेवतीर्णस्यमस्तकेकर्म
 संतिभे प्रज्वाल्यज्वलनं दीप्त माकृतिनिक्षिपेद्विजः ८९ सर्वपुरुषएवेदं यज्ञतंयज्ञविष्यति इशानीयोमृतवस्य यद्वत्तेनातिरीहति ९० एवमेक
 त्रपुरय किंकेनापिविद्यते कुरुतातोयधानीष्टे यज्ञेप्राणिनिपातनं ९१ मांसस्यनक्षलंतेषां कर्तव्यंयज्ञकर्मणि याजजूकेनभूतं हि देवोद्देशे
 नतद्वृतं ९२ इत्यादिसमुपादिषु सगरेस्वमतस्थिते अंतर्वेदिकुरुक्षेत्रा दिषुसाकारयन्मखम् ९३ सजघ्नप्रसरीकाशीं प्राजस्रयादिकानपि
 असुरासैष्यधरहतान् विमानस्वानदर्शयत् ९४ ततः सप्रत्ययो लोकः प्राणिदिसा त्कान्मखान् निःशंकमकरोत्तस्य पर्वतस्यमतेस्थितः ९५ तत्रै

ह्याहंतदाविद्या ध्वनाम्नादिवाकरं अत्रोदयं यथायद्देहर्तमापरावोखिलाः एह प्रतिपद्यसमेवावं जङ्गेयावत्सन्मखे परमाधर्मिकास्ताव
तदज्ञासीसुराधमः ७०० रुषभप्रतिमांतत्र तद्विद्यायातनाधमः अस्वापयन्महाकाज उपरंसीचैखेवरः ७०० ततोहमपिपुष्पीकः क्षीणोपायोनातेभ्यगा
यज्ञेषुभावयामास सगरं सोधमामया ७०० सगरंमुजसायुक्तं सजुदावाधरानवे कृतकसीजगामाव महाकाजः स्वमाश्रयं ५०० एवंचपर्वतासा
पयर्वतादधरादिजे दिंसात्रिकाअक्रियंत तेनिषेधास्त्रयेवहि १ तदावमुरीरुत्य तंसक्त्यचनारदं मरुत्तानरुमयिवाच विससर्जदशाननः २
मरुत्तोरवणंनञो वाचकोयकृपानिधिः पापादमुआद्योस्यस्मास्त्रयास्वामित्यवारयत् ३ आचरंयोरवलोप्यासीनाम्नाव्रह्मरुचिर्दिजः तापसस्यसत
स्तस्य भार्याकुर्मीतिगुर्वभूत् ४ तत्रैसुः साधवोनेरुस्तीधेकः साकरत्रवीतभवनीत्याष्टहवासस्तत्कीयसाकसाकतत् ५ भूयः सदारसंगस्यवि
षयैर्तुसचेतसः गृहवासावनवासः कथंनामविशिष्यते ६ शुवात्रसुरुचिस्तत्रु प्रपन्नजिनशासनः तदैवप्राव्रजज्ञाच कर्मन्त्रिवाविकापरा ७ मिथ्या
जावर्जितातत्र सावसंस्याश्रमेसुतं सुभवेनारदंनामरोदनादिविवर्जितं ८ गतायाश्चान्यतस्तस्या संजज्ञेज्जभकामराः पुत्रशोकादिदुमाजार्थंति के
प्राव्रजज्ञसा ९ तेमराः पालयामासुः शास्त्राएपथापयंश्चतं आकाशगामिनीविद्यां दडस्तस्मैक्रमेणव १० अणुव्रतधरः प्रापयैतनंममनोदरं
सशिखाधारणचित्तं नष्टहस्वो नसंयतः ११ कजहप्रेक्षणाकांक्षी गीतनृत्तरुद्रहजी सदाकंदर्पकोकुवा मौषर्भेत्यंतवसजः १३ वीराणांकासु
कानाव संधिविशदकारकः छत्रिकाक्षरपीयाणि शरूदः पाडुकासुच १२ दैवैः संवर्द्धितवाच देवर्षिः प्रणीतोभुवि प्रणिण्णब्रह्मचारीचत्सेवाचार्य्यना
रदः १४ इत्युक्तवतंलकेश मज्ञानकृतमात्मनः मरुत्तैरुमयामासा पराधमंखसंभवं १५ मरुत्तराजः स्तोकम्यानामतः कनकप्रभां तदाददौदशास्याय द
शास्योपुदवाहतां १६ प्रभंजनइवौजस्ती मरुत्तमखभंजनः ततो जगाममकरां नगरीगुरुविक्रमः १७ उयतस्वेदशचीवं तन्त्रपोहरिवाहनः पुत्रेणम
धुनासार्धं मीशानेनैवधूलिना १८ तं भक्त्योपस्थितं प्रीतो वार्चयन् दशकंधरः यप्रजैवंभवत्सतोः कृतोदः श्रुजमायुधं १९ पित्रान्नसंज्ञयापि
दिष्टो मधुर्मकरमभ्यधात् इदमेवमरेदेण प्राञ्जन्मसुहृदार्पितं २० अत्रोच चमरश्चैवं धातकीखं नाम निक्षीपेयेवतेहेत्रे अतद्वारिमहापुरे २१

सुमित्रोराजपुत्रोभूत् प्रभवः कुलपुत्रकः उभाउभूतांतेमित्रे वसंतमदनाविव २२ सुभं गुरोरेकस्यपार्थेतो बाल्येजष्टहउः कजाः सहचिक्रीकृतुश्चा
विप्रयुक्तावाश्विनाविव २३ उद्योवनः सुमित्रोव तत्रभूत्रगरेष्टपः महर्षिर्विदधेतेन प्रभवोप्यात्मसंनिभः २४ राजैकदक्षुरंगेण हतः प्रायमहादवी
पञ्चीपतिमुतांतत्रवनमालामुपायत २५ तामादायसमायातः राजासखपुरे पुनः प्रभवेनच साधेकि रूपयौवनशान्तिनी २६ तद्दर्शनात्प्रभृत्सर्वस
मनोभवपीकितः दिनेरुशो जज्ञे रुष्यपह्नुइवोहपः २७ असाधमंत्रतंत्राणां तंज्ञावातिरुशंष्टपः इत्यवेवाधतेकिंते सम्पगास्यादिवाधव २८
अभ्यधात्वभवोप्येवं वक्तुमेतनाशक्यते अलंकुलकलंकाययन्मनस्वमपिप्रभोः २९ निर्वंधाक्षुजाष्टष्टः स आरभ्यकुलपुत्रकः वनमालानुगामीमे
देहदौर्बल्यकारणं ३० राजाष्टवेराजमपि ब्रदर्थसंयजाम्यहं किंपुनर्महिजामात्र मियमद्यैवष्टस्यतां ३१ इत्युक्तातंविस्तृताय तस्यातुपदमेवतां स्वयं
इतीमित्रप्रेषीन्नहो कसिनिशासुखे ३२ इत्यवेसापिराहाहं तुभ्यंदत्तास्मि सीदते जीवातुरिवतसाधियताज्ञामेवजीयसी ३३ ममभर्तृवदेवैहि
प्राणानपिविमुचति किंपुनर्महिनी दासी मुदासीनः किमीरुसे ३४ बभावेप्रभवोप्येवं धिगधिमानिरपत्रयं अहोसुमहासबो यस्ये दक्षसौदरंम
यि ३५ प्राणाअपिदिदीयंते परस्मैनुनः प्रियांइतिदुष्करमेतद्धि कृतंतेनाद्यमकृते ३६ पिशुनानामिवावाचं नायाचं वतमादशां कल्पद्रुणमिवा
देयं नास्ति किंविब्रुतादशां ३७ सर्वधणाद्यमातासिनातः परमिमंजनं पत्न्यभायस्ववापापराशिपत्याज्ञयापिदि ३८ तत्रचक्षुत्रमागसराजसुश्रावत
इवः सुहृदः सवैमालोक्य प्रकर्षणजहर्षव ३९ वनमालानमस्कृत्य विस्तृत्यप्रभवोपिदिस्वशिरश्चेतुमारंभे वक्तुमाकृष्यदारुणं ४० आविर्हयसुमि
त्रोपि मित्रमासाहसंरुमाः इतिजयन्त्रयाद्वर्षीवकृपाणंतस्याणितः ४१ विविक्तचिवचसुधं प्रभवोभोमुखोक्रिया कथंवनसु मित्रेण स्वस्वाव
स्वामनायत ४२ वक्तुस्तौचिरंराज्यं प्राप्नुवन्मैत्रीपरायणौ सुमित्रस्तुपरिजयमृद्वेशानसुरेभवत् ४३ ततश्चुवा मधुरेश हरिवाहननंदन वंसुबा
कुर्मकर्तुममाधवीकुक्किद्वरः ४४ प्रभावोपिभवंभ्रात्राविरंविश्वानसोरभूतज्योतिर्मत्सांश्रीकुमार इतिनाम्नातत्तरुहः ४५ सनिदानंतपः कृत्वा
कार्येनिवर्तते ४७ इतिशुवादशशीवो भक्तिशक्तिविराजितं ददौमधुकुमाराय कन्यानाम्नामनोरमा ४८ अत्रलंकाप्रयाणाद्वा कथंषष्टादशर

सात स्वर्णीद्रोपांशुकैवेत्यान्यर्चिदुंदशकंधरः ५० सोकंतस्तत्रवैसातिदशकंधोभ्यंदतकृदामदसासंगीतमद्येनवपुरस्सरं ५० दुर्ध्वपुरेचंद्रा
कदिव्याजंनलकृवरं ब्रह्मकुंभकर्णद्यादशप्रावाजयाययुः ५१ आशाजीविद्यावक्त्रिमयप्रधमंयधतस्वपुरेयोजनशतप्रमाणंतलकृवरः
५२ कुतान्नममन्येवक्रेयंत्राणितत्रच प्रदीपनमिवयोनि कुर्वाणानिशिखीकरैः ५३ तंचवप्रमवष्टभावतस्तेनलकृवरः भटैःपरिवृतःकी
यातस्वजनवृत्तिकुमारवत् ५४ तेष्यकुंभकर्णद्यास्तंष्टुमपिनाशकन्ग्रीष्ममध्याह्नमात्रंमिवसुतोत्थितानराः ५५ दुर्ध्वमेतदुर्ध्वपुर
रमित्यपस्त्यतेभनोसाहाः कथमपि दशरथायव्यजिज्ञपन् ५६ स्वयंशस्तत्राणातंवप्रमेक्ष्यतादवो अपश्यंस्तद्रोपयं चिरंदधौसबाधवः ५
अतुरक्तादशस्यस्यनलकृवरपन्ध्र वैषीहृतीमुपरंभासातमेसैवमब्रवीत् ५७ जयश्रीरिवमूर्त्तौपरभाचयिरिरंस्स साबहुलैर्हृतमनास्तत्र
सर्सेवतिष्ठति ५८ इमांचविद्यामाशानीमस्वप्रस्यरक्षिकां करिष्यतितवायत्तामात्मानमिवमानद ६० ग्रहिष्यधितयाविदंपुरंसनलकृवरं सेस्य
त्यत्रवतेचक्रं देवनाम्नासुदर्शनं ६१ सप्रदासंदशस्येनवीक्षितोयविभीषणः एवमस्त्रिभिभाषिवाहृतिकां विससर्जतां ६२ अथकुक्षोदशधी
वः आबभाषेविभीषणं अरेकुजविरुद्धंकिंप्रतिपन्नमिदंवेया ६३ हृदयजातुचिह्ननपरस्त्रीणानंकेरपि अस्मकुजवैर्दरलोष्टंदिषा
मिव ६४ नवकुजकजंकोयं वचसापिक्ततस्त्रयारेविभीषणकयंतं मतिर्येनेदमब्रवीः ६५ विभीषणोपुवाचैवं प्रसीदार्थमहाभुज नवाग्रात्रंक
जकाम्य विष्ठमनसांनृणां ६६ सासमायातुविद्यांते प्रयच्छतुसचक्षिच वरपोस्तुमाभजेयास्तांवाचोमुत्तुगापरित्यजेः ६७ यावद्विभीषणवचो तु
मनेतदज्ञानमः तावदागाधुपरंभातस्यरीरंजयेयदाः ६८ ददौवाशालिकांविद्यां पसावप्रीकृतांपुरे मोधेतराणिशस्त्राणिर्व्यंतराधिष्ठितानिच
६९ दशस्यः संजहाराणि प्राकारं विद्यातया प्रविवेशचतुर्ध्वपुरंसदजवाहनः ७० उतस्वेवाधसनंस्तरणमनलकृवरः विभीषणेन
चाथहि चर्षभस्त्रिवदंतिना ७१ देवासुरैरप्यजप्यंशक्रसंबंधिदुर्जरं चक्रं सुदर्शनं नाम तत्र प्रापचरावणः ७२ प्रणतायततस्मै दशस्यस्तसुरं
ददौ अर्धिनीर्धेखनतवादीभतोविजययथा ७३ उपरंभामपुवाचदशस्यः स्वकुलोचितं भद्रं भजात्मन्तरिं कर्त्तरिं विनयंमयि ७४ विद्यादानाशु

रुस्मान ममवमसिसंप्रति स्वप्मान्यदेपरया म्यन्या अपिपरस्त्रियः ७५ पुत्रीकासध्वजस्यासिमुंदरुंदरसंनवा कुजक्यविष्ठुदायाः कजंकोमास्म
भूतव ७६ तामिसुक्ताप्ययामासनलकृवरभूजुजे अहृषितापिष्टदृष्टैरुषिबेवसमागता ७७ नलकृवरशजेनकुंभकर्णीप्रजोर्वितः चनासदचरा
भिःरधनपुरपत्तनं ७८ आयातंरावणंशुवा सहस्राशेमहामतिः सुभतमिदंमुतस्त्रेह्यस्त्रेहर्षमभाषत ७९ भवतावसजातेनवंशीस्माकंमहो
जसा अभ्यवश्येन्नतिह्ववाप्रापितः प्रोन्नतिपरां ८० एकेनविक्रमेणेव वयाहीदमनुष्ठितं नीतीनामप्यवकाशो दातव्यः संप्रतिवया ८१ एकांत
विक्रमः क्वापि विपदेविप्रजयते एकांतविक्रमाभ्यां शरतायाः प्रयातिहि ८२ बलीयसोबलिभ्योपिप्रस्तुतेहिवसुंधरा सर्वेभ्योप्यहमोजस्वीत्यहं
कारंस्ममाकृष्याः ८३ उखितोस्सफनावीरः सर्ववीरव्रतस्करः प्रतापेतसहस्रांशु सहस्रांशुर्वयंत्रकः ८४ देलीसादितकैजाशो मरुत्तमखभंजनः
जंबूद्वीपस्ययद्वैरेणाप्यक्षीभितमानसः ८५ उपार्हन्निजहोवीणागीततोषितचेतसः धरणेन्द्रादमोघासं शक्तिः शक्तिवमोर्जितः ८६ आचभ्यां
त्वावेरुपाभ्यांस्वभुजाभ्यामिदीकृतः रावणोनामलंकेशः सुकेराकुलभास्करः ८७ चतुर्भिः सममंहेजयाभांहीदिकपालं धनदंचतैपुत्रीचक्रवान
रेंद्रं सुग्रीवंवालिमोदरं ८८ दुर्ध्वं वक्रिधाकारं दुर्ध्वं पुरमस्य व प्रविष्टस्यानुजीवक्ष्यजग्राहनलकृवरं ८९ सद्यः प्रत्यापतन्मस्तिमुगांताभि
रिवोद्धतः अशिपातसुधादृष्ट्या शमनीयोऽन्यधानतु ९० रूपिणीवसुजामस्यै यच्छरूपवतीमिमां एवंस्तुमसंभानं संवक्षतेमविष्यति ९१ ए
वपिष्टवचः शुवा कृष्यन्निदमुवावसः कन्यकाश्चाकथंकारमस्मैवधायदीयते ९२ किंचनाधुनिकवैरमुनाकिंतुवंशजं तातं विजयसिंहं प्राणे
तदुत्थेहितंस्मर ९३ एतस्मिन्महस्यापि मालिनीमन्माराकृतं तदस्यापिकरिष्यामिसमयावेषकोत्ययं ९४ स्नेहतः कातरोमाभूः सहजं धैर्यमा
भयस्वस्तनोः सर्वदादृष्टं किंनवेक्षिपराक्रमं ९५ तस्येवंवदतोप्येस नमरंरधनपुरं वभूभिर्वैद्यमास दुर्ध्वं रोदशकंधरः ९६ पूर्वमेवदशस्येन
प्रहितोमहितीजसा अवदतीभुयंसेंद्रमितुवाचसमोष्टवः ९७ येकेविदिहराजानो विद्यादोवीर्यदर्पिणः तेरुपेत्तोपायनाद्यैरर्वितोदशकं
धरः ९८ दशकं वस्य विस्मृता भवतश्चार्जवाद्यं दयानकाजोययौतस्मिन् भक्तिकाजस्तवाकना ९९ भक्तिदर्शयततस्मिन् शक्तिंवादर्श

याक्षना शक्तिशक्तिर्विद्वान्श्रे देवमेवविनंक्षसि ६०० इंद्रोपिनिजगादैवं व राकैः पूजितो नृपैः रावणस्तदयं मत्तः पूजामन्नोपि वां वति १ य
धातवागतः काजोरावणस्य सुस्वायसः कालरूपस्त्रयं काल स्वयेदानीमुपस्थितः २ गवा स्वस्वामिनोभक्तिं शक्तिं वामयिदर्शय सभक्तिशक्तिही
नश्चेदेवमेवविनंक्षति ३ इतिनायसविज्ञोरावणः कोपदाहणः समनद्यन्महोत्साहः समंसकलसैनिकैः ४ क्षुतमिंद्रोपिसन्नस्य निर्ययोरवृत्त
पुरात् धीराहिनसहंतेन्यवीराहंकारं वरं ५ सामंताः सहसामंतैः सैनिकाः सैनिकैः पुनः सेनानीभिश्चसेनाभ्यो वयोर्भुयुद्धिरेतयोः ६ तयोर्वजा
नामन्योन्यसंफोटः शस्त्रवर्षिणां संवर्त्तपुष्करवर्त्तवारिदानामिवाभवत् ७ वराकैः सैनिकैरेतिः किहतेर्मशकैरिव इतिक्वाणोभुवनालंकारकरि
पुंगवं ८ स्वयमारुह्य सुधाया धिजीकृतशरसनः अहो कतेरावणस्वने देवा सहस्रावणः ९ नागपाशमिवान्मोन्यं मुखयोः करवेष्टनैः वित्तवानैमि
मिजनुः करिणोरावणेऽयोः १० द्वावपीभौमहाप्राणोदतेर्दंतानप्रजक्रुतः उत्थापयंतौ स्फुलिंगानरण्यमधनादिव ११ मिथोघातैर्विषलेभ्यः सौवर्ण
वज्रयावलिः पपातोर्ध्वं विरहिणीवाङ्मध्वतक्षणां १२ तदंतधातुह्रलेभ्यः शरीरेभ्यो निरंतरं गमेत्योमदधाराव १३ क्लृप्तापसुक्रवुः १४ क्षणा
ध्रुवैः क्षणाक्षालैः क्षणादपि वमुद्रौ गजाविवद्वितीयौ तो रावणैर्जोषजक्रुतः १५ महावज्रौपियिषनु रस्त्रैरस्त्राणितौमिषः नैकोप्यहीयतैकस्मा
दध्वीर्वापराविव १५ बाधबाधकताभाणि जगुर्माणं पनादवत् मंत्रास्त्रैरप्युद्युता तौरणक्रुदीक्षितौ १६ गाढं मिलितयोरेकं च तस्वफल्गो
रिव ऐरावणभुवनालं कारयोः करिणोरव १७ छजशोरावणः स्पेभा डस्यैरावणं यथौ हवाचतन्महमात्रं बवं धेनूकरीद्वत् १८ स्वहस्तीपरितो ध
स्तात् रक्षोवीरैरवेष्टुतहर्षाप्रज्ञाजनुमुलैर्मक्षमं रुद्रवाणिभिः १९ रावणेन हतेशक्रेतसैन्यमपि सर्वतः विडुजावजितेनाधे जिता एव पदातयः २०
सहैवैरावणेनैवं रावणः शिबिरे निजे निनायनायकोभवत् स्वयंश्चेष्टियोरव २१ ततो निरुत्सलं कायां जगाम दशकंधरः कारायां वाक्षिपत्
क्रं कीरवक्त्राष्टयंजरे २२ सहस्रारः सदिक्या लो जंकायामेसरावणः नमस्कृत्ये सभाषिष्टपत्तिवद्वितांजलिः २३ कैलाशमुदधायो जीलयामि
श्रावरवक्रवत् द्यौश्मतातेन विजितानव तातत्रममहे २४ तादृशे च यियाज्जापि नत्रपायैमनागपि तद्यावसेमुच शक्रं पुननिष्ठाप्रयत्नमे २५

उवाचरावणोप्येवं शक्रं मुं वामियुष्टौ सदिक्पालपरीवारः कर्मकुर्यात्सदेहं २६ परितोपिपुरी लंकां करोवेषक्षणेऽनृणाकाष्टादिरहितां वासागर
महीमिव २७ घातः प्रातर्द्विगंधैरंभुवाहृवांभुभिः वेजकुरुं पुरीमेता मभितोप्य निषिं वुः २८ माजाकार इवोदस्य ग्रिवाचसदास्वयं पुष्पाणि प्रर
यिवेष देवतावसरादिषु २९ एवं विधानिकर्माणिकुर्वन्नेषु सुतस्तव पुनर्दृष्ट्वा तु राज्यं स्वमत्सदा च नंदतु ३० एवं करिष्यतीमुक्तं सहस्रारेण
रावणः मुमोव शक्रं कारायाः सक्त्यनिज बंधवत् ३१ रघुरमेत्येदोस्तस्वाधु क्षिप्रउच्चकैः तेजस्विनां हि निस्तेजो मृसुतोपतिडः सह ३२ नि
र्वाणसंगमो नाम ज्ञानी तत्रान्यदा मुनिः समवासरदिप्रोषितं वंदितुमुपाययो ३३ भगवत्कर्मणा केन रावणादिममासदं नृकारमिति वाक्रेण पृष्टः
समुनिरब्रवीत् ३४ श्रीमत्परिंजयपुरे पुराविद्याधराशयणीः नाम्नाज्ज्वलनसिंहेभू द्वेगवत्स्यस्य च प्रिया ३५ अहिः आताम उदिता रूपवत्समवत
योः तस्याः स्वयंवरेभ्येभ्युः सर्वे विद्याधरेश्वराः ३६ आनंदमाली तत्रागा चंद्रा वर्त्तपुरेश्वरः सूर्या वर्त्तपुरेश्वरमागानां प्रातर्दिग्भनः ३७ महाया
तमपि तस्मात्प्राप्तमहत्या निजेष्ठया आनंदमालिने वने तवाभूच्चपराभवः ३८ आनंदमालिनीर्ष्यां तु स्त्रुमभूत्तत्तत्रापि मयि सत्यप्यसावेता मदि
त्यामूढवानिति ३९ आनंदमालितिर्वेदा दन्यदा तत्रमगहीत् तपमानस्तपस्तीव्रं व्यहाषीच्च सहर्षिभिः ४० विहरन्सखावर्त्तं जगाम गिरिमेक
दात्रयाचददृशे स्मारि वाहिन्यायाः स्वयंवरे ४१ ध्यानारूढस्वयावह स्ताकितोने कशश्चसः मनागपि न च ध्याना दवाजीदवाचजः ४२ कज्जालयु
ग क्षारस्तु तद्वाताश्रमणग्रहीः प्रेक्ष्य वदन्मुच्यते जौलेशां पा मिदुमे ४३ ससश्रियाभ्यसत्या शमितोभक्तिजपितेः तेजो जेष्ठासंजके न दग्धो
सितदेवतत् ४४ मुनिन्यकारजात्या पात्रं वा कतिविज्ज वान् शुभं कर्म विक्षंयेद् सहस्रारसुतोभवः ४५ महाभुनिभिस्कार प्रहारी भवकर्मणः उप
स्थितं फलमिदं रावणाद्यः पराभवः ४६ कर्माण्यवश्यं सर्वस्य फलं तेव विराद पि आपुरंदरमाकीट संसारस्थितिरीशे ४७ तन्शुवादन्नवीर्यस्य राज्यं दवां
गजन्मनः ४८ पर्यं जन्तुतोयतपाश्च ययौ शिवं ४९ रावणापिययोस्वर्णं गुणैरेतरेदनि अनंतवीर्यमामर्षिववं देजातकेवज ४९ तं वंदिष्यामि स्वा
नं निषलीदशकंधरः शुश्राव च श्रोतु सुक्षसारणिधर्मदेशनां ५० देशनां ते दशास्येन कृतः स्यात्परलं मम इति पृष्टो मादृषिः सभावानेवमभ्य

काव ५१ पारदारिकदोषेण वा सुदेवाङ्गविषयतः भविष्यति विपत्तिस्ते प्रति विस्मिद्दृशानन ५२ परस्त्रियमनिच्छन्तीरमयिष्याम्यहं न हि ज्ञायादिति
प्रहमिमंसतस्यैवमुनेपुरः ४३ सुनिवरमवनवाज्ञानरत्नो बुभितदशवदनश्या यस्तुं पुं पुष्पकस्थः निखिलनगरनारीनेत्रनीलोत्पलानां प्रमदवि
भवदानाद्यामिनीजानिकः ४४ इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचिते त्रिषष्टिशलाका पुरुषवार्ते महाकाव्ये सप्तमे पर्वणि रावणदिष्टिजयोनाम वि
तीयः सर्गः २ अवेहैवैतादृगिरा वादित्यपुरपत्रने प्रज्ञादो नामाजाभूत्केतुमत्स्यतुष्टिया १ तयोर्बभूवतनयो नामतः पवनं जयः ययी पवनव
दधाम्नागगने गमनेन च २ इतश्च भरते त्रैवोपार्णवदंति पर्वते विद्याधरेन्द्रो महेंद्रो महेंद्रनगरे भवत् ३ यस्याद्वयसुंदर्या तस्य बीजनसुंदरी अष्टि
दमादिपुत्राणां शतस्यो पर्यभूता ४ उद्योवनायास्तस्याश्च वरंचितयतः पितुः शशंश्चर्मत्रिणी विद्याधरपुत्रः सहस्रशः ५ महेंद्रस्याज्ञया मासा
स्तदूपाणिष्टवक् २ यथावदाजेरप्यपटेषानाथ्य समदर्शयत् ६ तत्र विद्याधराक्षीशो हरिनामां गजन्मनः रूपविद्यत्प्रभारव्यस्य सुमनः कुक्षिजन्म
नः ७ प्रज्ञादस्तनोः पवनं जयस्य वमनोरमं चित्रस्वसचिवो न्येष्टः महेंद्रस्याभ्युदयत ८ युष्मं रूपवंतौ कुञ्जीनौ व भावयेतो तदेतयोः वसायाः
कोवर इति राज्ञो क्लेशविवो ब्रवीत् ९ एषोष्ठादशवर्षा युः मोक्षं विद्युत्प्रभोग्मा इति नैमित्तिकास्त्वस्मिन् व्यक्तमाख्यात पूर्विकाः १० प्रज्ञादतनयस्ते
ष चिरायुः पवनं जयः योग्यो वस्तु देतस्मै प्रयच्छां जनसुंदरी ११ अत्रांतरे च यात्रायै दीपनं दीप्यं ययुः विद्याधरेन्द्राः सर्वेऽपि सर्वार्थसपरिहृदाः १२
प्रज्ञादस्तनयं प्रेक्ष्य महेंद्रमिदमभ्यधात् दीयतां मुमुता चैषा स्वसुताया जनसुंदरी १३ महेंद्रः प्रतिपेदेत व्योपि हृदयस्थितं निमित्तमात्रमेवासी
त् प्रज्ञादप्रार्थनानुसा १४ इतस्तु त्रैविदिवसे मानसारव्ये सरोवरे कार्ये विवाह इत्युक्ता तौ यथास्थानमभ्युतः १५ ततो महेंद्रप्रज्ञादौ साक्षादौ स्वज
नैः समं जग्मुर्मानस सरस्यावासं चक्रुश्च तौ १६ मित्रं प्रहसितं नामोवावेति पवनं जयः दृष्टांति किंचिद्वयाक्कहि कीदृशं जनसुंदरी १७ वसिष्ठो व
हसितो प्येकमेव मेयं किता साक्षिरभादिकाभ्यो पिसुंदर्यं जनसुंदरी १८ तस्या निरुपमं रूपं यादृशं दृश्यते दृष्ट्वा तादृशं वचसा वक्तुं नास्मिनापि नश
क्यते १९ पवनं जय इत्येव श्रेस्तु दाहवासरः साहगो वरमधैव कथं नेयासयासवे २० वज्रभोक्तं वितानां दिग्घटिकापि दिनायते मासायते दिनमपि

किं पुनस्तद्दिनत्रयं २१ ततः प्रहसितो प्येवं याजहारस्त्रिरीभव निश्चितत्रैयतांकांतां इत्युत्पलजितः २२ उत्पल्य च प्रहसितो निशागासवनं जय
आस्थिते जनसुंदर्या प्रासादिसप्तभूमिके २३ राजस्यार्थ इव छेत्रीभ्यसौ जनसुंदरी सम्पागी हित्तुमारेभे समित्रः पवनं जयः २४ धन्यासियादिहासस्त्वं तं प
तिं पवनं जयं सखीवसंततिजके तुवाचां जनसुंदरी २५ हलेमुक्तावरं विद्युत्प्रभं चरमविग्रहं कीवरः दृग्धायत इति मिश्रकेशपदसरवी २६ प्रथमाप्रसुवा
वेवं मुग्धेवेस्मिन् किंचन विद्युत्प्रभो हि स्वव्यायुस्वामिनामुज्जते कथं २७ द्वितीयापीत्यभाषिष्ट वयस्ये मंदधीरसि लोकमुष्मत्तम्रेयो तारो विनविष
स्यतु २८ इत्याजापंतयोः श्रुत्वा चित्त्यसवनं जयः अस्याः प्रियमिदं भूतं तेन नेषानिषेधति २९ इति कुक्षीसिमा कृष्णविरासीत्यवनं जयः निशावर
इवाकस्मादंधकारास्तुलितः ३० विद्युत्प्रभो हृदययोरपितयोः शिरः छिनत्तीति वदन् रेखाश्च चाजपवनं जयः ३१ बाहुदं धारयसमिति प्रहसितो
वदत्सापराक्षपवधेव स्त्रीगो रिव न वेसिके ३२ किं पुनर्तिरपराधे वेयमं जनसुंदरी तथापवादिना नैषानिषेधति पुनर्द्रिया ३३ इति प्रहसितेनोच्चैर्नि
षिद्धः पवनं जयः उत्पलागात्रमावासं जाग्रतस्त्वैव दुःखितः ३४ प्रातश्चोवे प्रहसितं सखे किमनयो ह्याभस्योपि द्विविरक्तः स्यादपदे किं पुनः प्रिया ३५
तदेहियावः स्वपुरी मूरीकृत्य परं रयं किं स्वादुनापि नो ज्येतरौ च तेन यदा लने ३६ इत्युदीये द्विकैर्याव च बाजपवनं जयः धृवा तावत्प्रहसितस्तसावैव
मबोधयत् ३७ न युक्तं महतां यस्व प्रतिपन्नस्य जंघनं अन्तुष्टं ध्येस्तु गुरुभिः प्रतिपन्नस्य काकशा ३८ विक्लीणतवाभूत्नेन ददते वापसादतः गुरवो हीस
पिसतां प्रमाणं नापरागतिः ३९ किंचिज्जनसुंदर्यामस्ति रोषजबीपिन हृष्यते दैवदोषेण सुहृदो हृदयं पुनः ४० महात्मानो वपितरो स्वस्य तस्याश्च वि
श्रुतो किं न लज्जयसि त्रातर्गच्छन् स्वच्छंददत्तितः ४१ उक्तः प्रहसितेनेव विमृश्य पवनं जयः तथैव कथमप्यस्या स्त्रिया इव चेत्तसि ४२ पवनं जनसुंद
र्या निणीतेव दिने भवत् पितृनेत्रोत्पलशशी पाणिग्रहं महोत्सवः ४३ तद्वत्स्वरमादाय सदायादः प्रमोदभाक् महेंद्रेणाक्षितः स्नेहात्प्रज्ञादः स्वपु
त्राय यो ४४ प्रज्ञादो जनसुंदर्या प्रासादं सप्तभूमिकं अर्पयामास वासाय विमानमिव हस्वितं ४५ तानसंभाषयामास वाचापि पवनं जयः मानिनो ह्यव
लेपनं विस्मरंति यत्ततः ४६ विनाशशं कंशमेव साविनापवनं जयं बाष्पाधकारवदना तस्वावस्थास्य भाजनं ४७ पार्श्वद्वितयमात्रायाः पर्यंक

स्य मुकुर्मुकुः तस्याश्चसंवत्सरवृद्धाद्यस्यभवन्निशाः ४८ अनन्ममानसाज्जातु मध्यमस्तमुखां बुजा भुर्ग लेखनैरेव अतीयादिनानि सा ४९ मुकुराजप्य
मातापिसखी भिन्नादुर्वकं परं पुष्टिवहेमं तेन सा तृष्णीकतां जहौ ५० एवं च काले जति प्रज्ञादन्त्यमन्यदा इतोराक्षसराजस्य समुपेयैवमब्रवीत् ५१ स
मंराक्षसवाधेन यौदोनाथः सडमतिः वैशयतिष्ठानितरां प्रणिपातममानयन् ५२ याचितः सनमस्कारमहंकारमहागिरिः दोहं मोचक्षुषायपत्रपत्रिदं वदतिक
ददः ५३ अरे कोरावलो नाम तेन किं नु सिध्यति नाहमिदं ऊचैरोवा नचास्मिन् यजकृवरः ५४ सह स्वरश्मिर्नाप्यस्मिन्मरुतो न वायमः न चाकैलासश्चो
स्मि किं वस्मि वरुणे ननु ५५ देवताधिष्ठितैरनैर्यदिदप्यस्मिन्मतेः तदायातुदरिष्यामि तदर्थं विरसेचितं ५६ इमुत्पावणः कुङ्कुः समरायाभ्यवेणय
त् अरौ सीतसुरं वाञ्छितं जैवतटपर्वतं ५७ पुराणि मृतस्य सवरुणोरणायारुणलोचनः राजीवपुंरुकाद्यै र्ततः पुत्रैरमुधत् ५८ तस्मिन्मह तिसंश
मे वरिर्वरुणस्तनुभिः योधयिवाववध्मवनिन्यातेखरक्षणे ५९ अभ्यतततः सेनं राक्षसानामशेषतः कृतावमानिवरुणे प्यविशन्नगरीनिजा
६० विद्याधरेक्षणाकृतं प्राहिणोषावणीपिहि इतान्प्रसेकमप्यथ भवतेप्रेषितस्त्रहं ६१ प्रज्ञादोषदशास्याय साहायककृतेस्वयं यावन्न वाजतावत
मुवाचपवनं जयः ६२ इहैवतिष्ठतातवं दशग्रीवमनोरं प्ररयिष्याम्यहमपि तवास्मितनयोननु ६३ इतुदीर्घसनिर्बंधपितरं चानुमान्यसः लीकंचात्रोस्व
माभाष्य च वाजपवनं जयः ६४ शुभं वाजनाजनमुखा तस्युत्रात्रामधो सुकादेवीवमोमतिरवरात्रासादादवरुण्य च तमीक्षितुमवश्यं संभं पांचालिके
वसा निर्निमेषीक्षणतस्था वस्वास्वमर्षिताया ६५ क्षरस्तंभनिषण्णीधतिपबंधवक्ष्णं जुलितालकसंबलजालां निर्विलेयनां ६६ नितंबं न्य
स्तविश्रुतां श्रवसंधिभुजाजतां तां हजरापरहित क्षसराधरपद्मवा ६७ बाष्पां बुकाजितमुखी मुमुखां पुरतः स्थितां अंजनां अंजनदशं ददर्शपव
नो ब्रजन् त्रिभिर्वि ६८ तान्निधाय त्रिदं दधौ सद्यः प्रज्ञादनंदनः अहो निर्द्वमेतस्या निर्भीचमपि दुष्टिः ७० अधवाज्ञातमेतस्या दोर्मनस्य पु
रापि हि उद्धातुमयापि नो राज्ञोऽप्यनभीरुणा ७१ पतिवापादयोस्तस्य साप्युचैरवितांजलिः वयासं भाषितः सर्वोपदेतुनमनापि ७२ विज्ञप्य
संतसापिवा विस्मयानिह्यहं चया पुनरागमने नाश्रयं शानः संजुते शिवाः ७३ इति कृवाणं तां दीनामही नचरितामपि यथावगणद्यैव जयायपवनं

जयः ७४ पसावज्ञावियोगार्ता गवांतर्वेस्मभूतले वारिभिन्नतजासिंधुतदीवनिषपातसा ७५ यवमानवडस्य तदाप्रज्ञादनंदनः जगाममानससर
सुवासच निशामुखे ७६ विरुत्यतत्रासाद मध्यास्तपवनं जयः विद्याधराणां विधैव सर्वसिद्धिषुकामधुक ७७ तत्र पर्यंकमास्तुडः सरः परिसरावनौ
आर्त्ताप्रियवियोगेन चक्रवाकीददक्षसः ७८ हर्षोपात्तामधुजानां मृणालजलतिकासपि तप्यमानं क्षिमेनापि कथितेनेववारिणा ७९ ह्यमानां ज्योत्स्नया
पि वक्ष्येर्विच्छदयेवतां कंदंती करुणं प्रेक्ष्य स एव पर्यंचितयत् ८० सकलं वासरं पसास्मं ते चक्रवाकि काः न सोढुमीशतेन कथयितक्षिरदः पुनः ८१ उवा
ह तोषियासका भाषितायमजनुचित आगच्छताप्यवज्ञातापरनारी वयामया ८२ आक्रांताडः खभारेण पर्वतिनेवमूलतः अदृष्टमसंगमुखा साकबंधा
भविष्यति ८३ धिग्रसमाविवेकेन प्रियतेसातपस्विनी तक्षसापातकेनाहं क्कामिष्यामि दुर्मुखः ८४ इति चिंतितमात्मीयमारुत्यहसितायसः स्वडः खा
रमानपात्रं हि नापरः सुहृदेविना ८५ प्रोवेप्रहसितोषेवं माध्वज्ञासी क्षिरादपि क्षं विपद्यते साद्यसारसीववियोगतः ८६ आश्वासयितुमद्यापि सखेसा
तवमुज्यते प्रियोक्त्या तमनुज्ञाप्य स्वार्थमपुनरापतेः ८७ हृदेव सुहृदतेन भावसंवादिनेरितः इयायां जनसुंदर्या वैस्मसुसत्यमारुतः ८८ किंचिति
रोदितस्तस्यो इत्येवपवनं जयः अग्रेभवाप्रहसितः प्राविशन्नतदोकसि ८९ वै अंतीमधिपर्यंकतोये ज्येष्ठाकरीमिव पाम्यमानां ज्योत्स्नयापि हिमे
नेव सरोजिनी ९० अतर्हृदयसंतापप्रस्फुटक्षरमौक्ति कां उमुक्तदीर्घनिःश्वास तरजालकमालिता ९१ अधीषनिः सहस्रत दीर्घग्रमणिकंकरा
वसंततिजकसरव्या स्वास्यमानं मुकुर्मुकुः ९२ श्लेष्मदतदंशश्च वितां काष्टमयमिव इहोकांचक्रेप्रहसितस्तत्रांजनुसुंदरी ९३ चतुर्भिः कलापकं
अक्रमाक्षतरश्च कोनाधेदसमाययो इति भीतापिसाधैर्यमवजयेदमब्रवीत् ९४ अहो कस्तूरसिंहायासीः परपुंसाधवाब्जया अजंज्ञातेन मेहस्त्राः पर
रीनिकेतने ९५ वसंततिजके दोषा विधृत्तेन बहिः क्षिप्त रूपाकरविश्रुदास्म नैनं दृष्टुमपि क्षमा ९६ पवनं जयमुज्जिवा मुष्मिन्मनिकेतने न प्रवि
शाधिकारोस्ति कस्यापि किमुदीक्ष्यसे ९७ नवाज्ञहसितोवादी दिष्टास्वामिनिवर्द्धसे विरदायातसो कंच पवनं जयसंगमात् ९८ तस्यमित्रं प्रहसितो
मन्मथस्येवमाधवः अग्रेसरोहमायातो आयातं विक्षिप्रप्रियं ९९ अंजनापि जगदेव हसिताविधिनेवमां माहासीस्त्वंप्रहसित क्षणायं न हि नर्मणः १००

अथवानेष दोषस्ते दोषो मत्सर्वकर्मणां कुलीनस्तादृशो भर्ता त्यजेन्मां कथमन्यथा १ पाणिषद्वा त्र्यम्बकमुक्तायाः स्वामिना मम द्वाविंशतिः समाः जग्मुर्जी
वाम्यद्यापि पापिनी २ अथ संक्रांततदुःखं प्राप्ताः पवनं जयः अंतःप्रविश्य व्याहारी द्वाप्यगद्वदामिदं ३ निदिष्टा दोषमारोप्य वडवादात्त्र्यम्बक
पि अत्र ज्ञातस्य विज्ञेन वं ममाविज्ञमानिना ४ मद्दोषाद्दीदृशी मागात् दुर्दर्शोऽहः सदां प्रिये मृत्युं प्राप्तापि मङ्गायैः स्तोकां मुक्तासिन्धुना ५ इत्युक्तं
वंतं सानाथं मुपजह्य त्रपावती पथं कैशमवष्टभ्याभ्युत्तस्यो विनमन्मुखी ६ जतां हस्तीवहस्तेन दोस्तात जयितेन तां आददानीं धिपर्यंकं न्यवीदस्य
वनं जयः ७ भूयः स्तां पवनो वीचमयातिरुद्धबुद्धिना निरगणः खेदितासिन्धुं तद्गदस्वप्रिये मम ८ अवीचदं जनाप्येवं नाथमास्मन्नवीरिदं सदैव तव दह
स्यस्मिन्क्षामणानुचितामयि ९ निर्जगमप्रहसितो वसंततिलकापि चरहः स्वयोर्हिर्दयस्यो निष्केकाः पार्श्ववर्तिनः १० रेमाते तत्र च सैरं मंजनापव
नं जयौ विरामरसावेशश्चैकयामे वयमिनी ११ प्रभातप्रायमा लोच्य तापूचे पवनं जयः जयाय कान्ते यास्यामि ज्ञास्यंति गुरवो न्यथा १२ खेदं मातः
परं काशीः सुखं तिष्ठसखी वृता १३ दशस्य कृतं कृवाचयावह्यामि सुंदरि १४ साधुवाचेति तत्कृतं दोषातः सिद्धमेव ते कृतार्थः श्रीधमागच्छे जीवितं
मां यदीच्छसि १५ अपरं चरुतुस्नाता स्मद्येव यदि मे भवेत् गर्भस्तत्र तस्योद्देयं वदेयुः पिष्ठनामयि १६ पवनोप्याजजायैवं श्रीधमेष्वा मिमानि नि म
यायाते कथं ह्यु जावकाशो भविता वयि १७ अथ वाप्यह्यता मे तन्मदागमनसूचकं मन्त्रां मां कर्मगुलीयं समये तत्प्रकाशयेः १८ अर्पयिष्यां गु
ली स्वमुत्पत्य वनं जयः जगममानससर स्तीरस्त्रे विरे निजे १९ ततोपि सहसेन्येन नाकीव्यो मवर्त्तना जगमलं कानगरी रावणं प्रणनाम च २०
रावणोपि प्रविश्याव पातालं धृतनास्त्रितः प्रम्यौ प्रतिवरुणं तरुणं केशव विष्णु २१ इत्यथ तद्दिने गर्भं वभरं जनसुंदरी विशेषं सुंदरी भूत सर्वा
वयवशालिनी २२ सुखमापां दुर्गमश्रिया मवक्रपयोधरी गतिं नितां तमलसां नेत्रे च प्रसृतो ज्वले २३ गर्भजह्य पाणिना न्यानि तस्या व्यक्तानि वर्णा
णि दृष्ट्वा केतुमती स्वशूसा धिदोषमदौ वदत् २४ हले किमिदमावारीः कुलद्वयकुलं कुरुत देशांतरगतं पत्नी पापेय दुदरिण्यभूः २५ स्वपुत्रे च दव
ज्ञाया मज्ञाप्य ज्ञानदोषिता इत्यद्विरं वमस्माभिर्न दिज्ञातासि यां शुभा २६ एवं निर्मसिता स्वया साश्वरं जनसुंदरी पसुरामेगेचि कृतं दंगुलीयमद

शयत् २६ सालज्ज्ञानप्रमुख्येव स्वस्त्राभ्योप्यभर्त्सयत् यस्ते यद्दीननामापि कथं तेनेन संगमः २७ अंगुलीयकमात्रेण प्रतारयसिनः कथं प्रतारण्यका
रान् हि बहून् ज्ञानंति पांशुजाः २८ मजे हादद्य निर्गच्छ गच्छ स्वच्छंदचारिणी पितृवैश्रमनिमात्रस्थाः स्थानमेतन्नहीदृशं २९ तर्जयिष्यां जनामेवं नेत्रं
पितृनिकेतने आदिरुदारकनरान् निःकृपाराक्षसीवसा ३० तीचतेयानमारोप्य वसंततिलकास्त्रितां महेंद्रनगरोपांतेनी चासुचनुदम्बः ३१ तां
मातृवन्नमस्कृत्य कमयिष्याचतेयसुः स्वामिवत् स्वाम्यपत्येपि सेवकाः समवृत्तयः ३२ तदुःखादुःखित इव तद्व्यास्तमगाप्रविः संतः सतां निषिदं
विजो कथितुमीश्वराः ३३ एकानां धीरैककारैः केकरैः फेरुयोषितां क्रंदते रैकं रंदां श्वाविक्षां विविधस्वनेः ३४ उमुलैः पिंगलानां च संगीतैरिव
रक्षसां स्फुटकैर्लवसाकं तां जाग्रत्यनयन्निशा ३५ युग्मं धातरुत्या यसादीनां शालीने वक्रियाशनैः मयोपि तु र्दहकारे भिक्षुकीवापरिच्छदा
३६ दृष्ट्वा ससंभ्रमस्ताव त्वतीहारी सुमुज्ज्वल अत्र स्थातादृशी सख्या व्यातां रात्रे न्यजिज्ञपत् ३७ लज्जानतः प्रामसुखो राजाप्येवमचितयत् अक्षिं
चरितं स्त्रीणां हीविपाकी विधेरिव ३८ इयं कुलकलं काय कुलटाट्टमागता अंजनो जनलेणीपि हृषयसं शुक्लं शुविं ३९ इति चिंता प्रपन्नतां
प्रसन्नीभवन्मुखः प्रसन्नकीर्तिस्तनयोनयनिष्ठो ब्रवीदिति ४० पुतं निर्वाप्यतामेषा इषितं हनयत्कुलं आदिदृष्ट्वा गुलिः किंन छिद्यते धीमतानृणां
४१ अथावो वभ्रो साहो नाम मंत्रीति भूषति स्वशूडः खेडहिदृणं शरणं शरणं पितुः ४२ किं व केतुमती स्वशू निर्दोषामप्यमूत्रप्रभो निर्वासयेदतित्र
रा दोषमुत्पाद्य कंचन ४३ अक्रियावद्भवद्दोषा दोषयोस्तावदत्र हि प्रवृत्तं पश्यतामेषा स्वपुत्रीति कथां कुरु ४४ राजापीत्यवदत् स्वशूः सर्वत्र भ्य
तीदृशी चरितं तस्या दृष्ट्वा नां ईदृशं न हि कुत्रचित् ४५ किं व संश्लेष्य हे त्रेपि द्विष्येयं पवनस्य यत् गर्भः संभावते सुरम्याः पवनादेव तत्कथं ४६ सर्वथा
दोषवत्सेषा सा कनिर्वाप्तिता तया निर्वास्यतामिती पित्रा कपस्यामस्तन्मुखं नदि ४७ इत्यं राजा ज्ञाया द्वास्वो निस्वा स च दजनं जतैरपि कृतं ताकं
दैहीनस्यैः कष्टमीक्षितां ४८ कुविता वृषिता आता निःश्वसं स्मृवर्षिणी दर्भं विषय दास्यसीरं जयंती महीतजं ४९ पदे २ प्रखलं ती विश्रा
म्यतीत रौ २ सहसख्या जनावाली षोदयं ती दिशोपिदि ५० युग्मं यत्र २ पुरेशामे सागच्छे तत्र तत्र चर्चयात नृपपुं निषेधना स दत्सिति ५१

पर्यटनीतिसायाय कामयेकां महाटवी गिरिकुंजतरोमूले निषद्य विजलापच ५२ अहोमेमंद भाग्यायागुरुणामविचारता अग्रेदंभी भवेत्पश्चादपराध
विवेचनं ५३ साधुकेतुमतिकुलकलं कोरक्षितस्त्रयापिसंबंधभयात्तातसाकविचारितं ५४ ५: खितानां दिनारीणां माताश्वासनकारणं प्रतिष्ठं
दनुषामातस्त्रयाप्यहमुपेक्षिता ५५ भ्रातृदोषोपिर्नास्तेव नातेजीवितेनेतु नाध्वयिचरस्वेजज्ञेसर्वोप्यरिर्मम ५६ सर्ववास्त्रीविनानाधमेका
हमपिजीवतुयथाहमेयाजीवामिमंदभग्यशिरोमणिः ५७ विलपत्यंजनासस्या नित्येसंबोध्यायतः ददर्शितुं हां ध्यानस्ववामितगतिमुनि ५८
चारणश्रामणंतंच धणम्यविनयेनते निषेदतःपुरोभूमौ सोपिध्यानमपाययत् ५९ मुनिश्चितिकल्याणमद्वाराभैकसारणं धर्मजाभाविषं सोरा
तकरसुनेम्यदक्षिणं ६० नमस्कृत्यमुनर्भक्त्या वसंततिलकातुसा सर्वमयंजनाडुः खमाचख्योमूलतोपिहि ६१ कोस्यागर्भेभवकेन कर्मणावे
दशीदशां संप्राप्तेष्वेति तसस्या ६२ समुनिरब्रवीत् ६३ अस्मेवजंक्ष्दीपस्य क्षेत्रे भरतनामनि मंदरेनगरनाम्ना प्रियनंदी तभूदक्षिण ६४ जया
नाम्नां च जायायां तस्या जायतनं दनः दमयतः प्रियदमः कलानां निधिरिडवत् ६५ क्रीडन् सोम्येदं रुद्याने स्वाध्यायध्यानतत्परान् ददर्श साधुं स्तेभ्य
श्रद्धमं सुप्रावृक्षधीः ६५ सम्पक्केनियमांश्चावजग्राहविविधानसौ यद्योचितं च साधुभ्यो ददौ दानमितिदितं ६६ तपः संयमनिष्ठीसौ विपद्यकर्मयोग
तः अत्रकल्पेक्षितयेस्मिन्नमरः परमर्षिकः ६७ युवाततो जंक्ष्दीपे मृगांकनगरे शिशुः प्रियंगुलक्ष्म्यापुत्री भूधरिचंद्रमहीपतिः ६८ सिंहचंद्र इति स्वा
तो जैनधर्मप्रपद्य च विपद्यकर्मयोगश्च देवभूयमुपेयिवान् ६९ युवाचात्रैव वैताडो नगरे वारुणे भवत् सुकंठराजकनको द्योस्तु सिंहवाहनः ७० भु
क्तासमुचिराज्यतीर्थेश्रीविमलप्रभोः लक्ष्मीधरमुनेः पादमूले ब्रतमुपाददौ ७१ इत्यंतपतपस्तप्त्वा मृदा भूजांतके सुरः युवाततीस्यास्त्रसरवात
दरे समवासरत् ७२ गुणानामाजयश्चायं दोष्मान् विद्याधरेश्वरः पुत्रश्चरमदेहो स्यान्ननवद्योभविष्यति ७३ अत्यच्चकनकपुरे नगरे भूत्रेश्वरः ना
मतः कनकरघो महारक्षशिरोमणिः ७४ पश्योतस्यचकनको दरीलक्ष्मीवतीति च अत्यंतश्राविकातत्र लक्ष्मीवत्सभवत्सदा ७५ गृहचैत्ये रत्नम
यं जिनविंदं विधाय सा अर्पयज्य बवं दिष्टप्रत्युदं कालयोर्दयोः ७६ मास्यार्कनको दयादृवाद् अतिमातुसा निक्षिपे चाकरस्यांतरपवित्रे हताश्या ७७

जयश्रीर्नामगलिनी विहरं त्याग तातदा तं दृष्ट्वा ता मुवाचैवं माकाशीः किमिदं शुभे ७८ भगवत्प्रतिमामत्र प्रक्षिपं त्याज्याकृतः अनेकभवडः रवा
ना मात्मा च हंतभाजनं ७९ इत्युक्तासानुताया साष्टदीवाप्रतिमांततः प्रपुज्य कर्मयिवावयवास्थानं निवेशयत् ८० तदादिसम्यक्धराजैनधर्मप्रपा
त्यच काले विपद्यसो धर्मे कल्पे सादेयजयत् ८१ युवातती महेदस्या भूस्तुतेयं सखीतव अस्यास्तदर्हदर्श्याः ८२ स्वानक्षेपजं फलं ८२ अस्यास्त
स्मिन्नभवेयामिस्त्वमनुस्तस्य कर्मणः अनुमंत्री च तस्या कमतुभुंक्षे सहानया ८३ भुक्तप्रायमिदं वास्यास्तस्य दुःकर्मणः फलं गृह्यतां जिनधर्मस्तब्ध
भौदके भवेत् ८४ आयातो मातुजीकस्मा देतांनेता स्ववेस्मनि मेजकश्चाचिरात्तया सहैतस्या भविष्यति ८५ एवमुक्त्वा हस्तधर्मे स्थापयिवावते उभे
समुत्पपातनभसासमुनी ८६ खगेंद्रवत् ८६ अधपुच्छटाद्योदैः स्फोटयंतमिवाबनि प्रकाशपूर्णदिक्कुंजकुंजरामृकराजितं ८७ दीपायमाननयनं व
क्षकदाभदंष्ट्रिकं कंकचक्ररदशनं ज्वालासीदरकीसरं ८८ लोहांकुशीपमनस्वं सिंहासदगुरुस्वले पंचाननं युवानं ते समाभातमप्रपतां ८९ त्रि
भिर्वि० ततो वेपथुमसीते विवक्ष्य इव दत्तं कांदि सीकेहरणिके इव यावददिष्टं ९० मलिनैलाभिधस्तावजंधर्वस्तुत्याधियः विहृत्य शारभस्त
पंतं पवास्मना शयत् ९१ सततशरभं रूपं स्वरूपप्रतिपद्य च तयोः प्रमोदाय जगौ सप्रियो हं कुणस्तुतिं ९२ तेन चासु कसानिधौ गुहायां तत्र सु
त्रतदेवार्चो स्थापयिवावतः स्मते ९३ अन्ये द्युः सुषुवेतत्र सिंहसिंहमिवोक्तं कुजिगं कुशचक्रां कपादंतनयमंजना ९४ तस्याश्च स्तुतिकर्माणि
वसंततिलकाकरीत् स्वयं समाहृतैर्हर्षवशादेक्षीजजादिभिः ९५ आरेप्य सुतमुक्षंगे ९६ खितां जनसुंदरी उदश्रुवदनारी दीप्रीदयंती वतां गुहां
९६ महात्मनश्चरिषि विने तवजातस्य कीदृशं जगौ सर्वं करोम्येषा वराकी पुण्यवर्जिता ९७ एवं रुदंती मम्रात स्वदश्रुवेक्ष्य रेभ्यः प्रतिस्तर्यो मुखर
गीरष्टब्धः खकारणं ९८ अथाविवाहादापुत्रजन्मा च ख्यो ब्रूयतेः अजनायाडुः खदिउं बाप्यायितमुखीसखी ९९ सद्योरुदन्सोपवादीदहं
हनुपुरेश्वरः एषोस्मि सुंदरीमाजाः ऊक्षिभश्चित्रभानुजः १०० भ्राता मानसवेगारय स्वजनन्याश्च बाजिके दिष्टावां दृष्टवानस्मि जीवंती माश्वसि
स्यतः १ युगं तं मातुलं विदिता सा पुरोदीद धिकाधिकं पुनर्नवाभवेत्यायो ९: खसिष्टव लोकनात् २ रुदती वारयिवाती प्रतिस्तर्यः सहागतं स्तनोर्ज

आदिप्रवचनं देवजममसोवदत् ३ भाव्यवर्षमहाराजा भवेचात्रैवसेस्यति शुभग्रहबलेजमे जातोयंपुण्यभाक्विशुः ४ तथा हितिधिरद्येयं चैत्रस्यव
कुलाष्टमी नक्षत्रंश्रवणंस्वामी वास्मस्यविभावसुः ५ आदित्योवर्ततेमेधेभवन्तुंगमाश्रितः चंद्रमामकरंमध्येभवनेसमवस्थितः ६ लोहितांगोवषेक
न्या मध्यासीनोविधोः सुतः ऊजीलोधिषणीसुचैः रथास्यभवन्स्थितः ७ मानेदेत्युरुत्तुंगस्तस्मिन्नेवशनेश्वरः मीनजयोदयेवस्य योगीसर्वमिदंश्रुतं
८ चतुर्भिः ९ प्रतिसूर्योव्यामेयी ससरवींसात्मजं चतां विमानवरमारोप्य प्रतस्वेत्वंधुरं प्रति ९ विमानेजं वमानोच्च रत्नप्राजं वकिंकिणीः जिह्वकुम्भं
उरुसंगाडसयातावकालकः १० यपातचमिरेमूर्द्धिओम्नः पदिरिवधुतः तस्यातनिर्यातवशात् सगिरिः कणशोभवत् ११ आजम्रीददयंसद्यः पाणिना
जनसुंदरी दरीरपिप्रतिरवै रोदयंतीरुरीदत् १२ प्रतिसूर्योवुपत्याश्र भागिनेद्यासमर्भकं श्रद्धतांगमुयादाया र्वयन्निहनिधनवत् १३ प्रतिसूर्यो
योविमानेन मनोवेगेनतद्यतः यथोपुरेहनुरुहे सद्यः कृतमदोसवे १४ नीवावोत्तारयामास स्ववेशमयंजनांमुदां ऊजदेवीमिवायातां तद्भुङ्गते
प्यपूजयत् १५ पुरेहनुरुहेयस्माज्जातमात्रोयमाययौ तस्मन्नोर्मनुजश्चक्रे भिक्षनं हनुमानिति १६ यद्येजश्चूर्णितोनेन पतितेन विमानतः ततः श्री
शैलद्वारमां तस्यान्यामपिसोकरित १७ हनुमानप्यवदिष्टतत्रकीरुतयदासुखं राजहं सार्भकश्च मानसोभोजिनीवने १८ दोषोधारोषितः स्वसारं
धनामोत्ररिष्यतिसदैवचितयाताम्यदंतः राजेद्रवांजना १९ इतश्चपवनः संधिविधाययुषरह्यलौ वरुणाशोचयामास तोषयामासरावणं २० त
तश्चरावणो लंकां जगाम सपरिग्रहः पवनोपितमाष्टब्र स्मेवपुरमाययौ २१ वणम्पितरौ तत्राजनावासगृहं ययौ तद्वानंजनमघाक्षी कृतज्योत्स्नामि
वोरुपं २२ कांजनासानयन्यौ रम्यतांजनदर्शना मत्येयसी तितत्रस्वामेकांपप्रवृत्तियं २३ साप्यारम्यत्रयियात्रायांगतेहः सुकियस्वपि निर्वा
सिताकेतुमत्यागर्भसंभवदोषतः २४ महेन्द्रनगरासन्ने सानीचाररुद्ररुषैः श्ररण्येमुमुवेयापैर्दरिणीवभयाकुला २५ इतिश्रुत्वावपवनो यथोप
वनरंहसा पारापतवप्रेय सुकः श्वसुरपत्नं २६ प्रियामयपुंस्तत्रापियप्रवृत्तैकां सयोषितं इहोजनावेयसीमे किमायातावदानदि २७ साव
रव्याविहमायासी दसंत तिलकाविता परंनिर्वासितापित्री त्वन्दोशीत्यदोषतः २८ पविनेवाहृतस्तेन ववसापवनंजयः प्रियामवेष्टुमभ्राम्य

भृशशैलवनादिषु २९ तत्ररुन्निनवप्राप शपभ्रष्टवामरः विषलः सजगादेवं मित्रं प्रहसितं निजं ३० सखेगवाशं सपित्रो भ्राम्यतापिमहीमि
मां मयाद्यपावदालो किन काप्यंजनसुंदरी ३१ पुनर्गवेषयिष्यामि तामरल्येतपस्विनीं दक्षामिवेसाकतर्हि नोचेक्षेयामिपावकं ३२ एवमुक्तः प्रह
सितो गवादित्यपुरेकृतं प्रह्लादकेतुमसीत् कथयामासवाचिकं ३३ श्रुत्वाकेतुमसीत् तत्रावेवहृदयेहता सखितान्यपतङ्गमौ संज्ञालधे तुवावसा
३४ सकिञ्चयाप्रहसित व्यापतौ कृतनिश्चयः प्रियमित्रं वनेमुक्तमेकाकीकविनाशम् ३५ अथवाकिं मयासापि निर्देवापरमार्थतः अविमृशपविधायिन्या
यापिन्यानिरास्यत ३६ लब्धं मयात्रैवसाध्या दोषारोपणजंफल असुयपुण्यपापाना मिद्वेवसाप्यतेफलं ३७ एवमुदतीप्रह्लादस्तांनिवार्यकषचच च
चालसबलः सत्तुमचेष्टुसङ्गजनां ३८ सर्वविद्याधरेंद्राणा मामानां चातिकेनरान् अजनापवनावेष्टदेतवेप्रजियायसः ३९ सहविद्याधरैः संतुं तु
धांवालो वमरस्वयं प्राडूर्ध्वतवरोभ्राम्यन्सोगाहृतवनंवन ४० पवनोत्रांतरेतत्र विरचद्यचितां वने ज्वलेनं ज्वालयामास प्रह्लादसंददर्शच ४१ स्वि
त्रोपचितं पवनः प्रोचेहेवनदेवताः विद्याधरेंद्रप्रह्लाद केतुस्योः सुतोऽस्यहं ४२ महासत्यजनानामपत्नीमेसाचदुर्द्विया निर्देवापिमयोबाहा त्वभृत्यपि
दिषेदिता ४३ तांपरित्यज्यात्रायां चलितः स्वामिकार्यतः देवाद्ज्ञावातामदोषा मुत्सस्पुनरागमं ४४ रम्यविवाधतां त्वैर मनिज्ञानं समर्प्यच फिट्भ्यामप
रिज्ञात पुनः कटकमापतं ४५ जातगर्भावसाकांता निर्देवादोषशंकिभिः निर्वासितास्येुरुभिः काप्यस्तांतिनबुध्यते ४६ सायेकनाचनिर्देवासंप्रसादा
रुणंदशां ममेवाज्ञानदोषेण धिक् धिक्प्रतिसपेक्षितं ४७ मयात्रांवाखिलांष्टमीं सम्पमार्गयतापि विनसातामं दभ्रम्येनरत्रं रत्राकरेयवा ४८ तदयस्वा
तनुमिमां जहोम्यत्रकृताराने नीवतोमेयावर्ज्जावि ५ सहीविरहानलः ४९ यद्विपरपक्षमेकांतां शपयध्वतदास्यदः वक्ष्योगात्रवपतिः प्रविवेकज्ञानाने ५०
इत्युक्त्वा तत्रचित्यायां दीप्यमानेदविर्भुजि र्जगं प्रदत्तुं पवनः प्रोत्पतानभस्तवे ५१ श्रुततद्वचनोवेण तज्ज्ञादोप्यतिसंभ्रमी वरुस्वलोपपीकृतं स्ववाङ्मनासक
स्यत् ५२ मृशोः प्रियवियोगात्त्रिं प्रतिकारस्यसंप्रति कोविप्रोयंममेतुच्चै रुवाचपवनंजयः ५३ प्रह्लादोप्यब्रवीत्साश्वरेषयायोस्मितेपिता निर्देवायांयः
स्तुषायां निर्वासनमुपेक्षिता ५४ अविमृशश्च तं तावद्वैमात्रैवैकमादितः द्वितीयंमाकषास्त्रुं स्थिरंभवसुधिरसि ५५ स्तुषा- वेषणहेतोश्चा दिष्टः स

तिसहस्रसः विद्याधराममावसा गममस्वतदगमं ५६ अत्रांतरेतत्प्रदिताः केपिविद्याधरोत्तमाः गवेषयंतः पवनं जनेहनुपुरं ययुः ५७ प्रतिस्तर्यं जनयोस्ति
जनाविरहदुःखतः पवनस्याभिप्रवेश प्रतिज्ञामाचक्षिरे ५८ दुःश्रवंतं हवः श्रुत्वा पीत्राविषमिवांजना हाहतास्मीति जलं गी पपातभुविमूर्च्छया ५९ अस्मि
क्तावदनाभोभिः स्ताजहते श्वदीजिता लक्ष संज्ञासमुत्पद्य सासुरीदेति दीनगीः ६० पतिव्रतापतिशोककष्ट प्रविशति कृताराने तासां विनादिभर्तारं ६१ स्वाय
स्वजुजीवितं ६२ नारीसहस्रभोक्तारं भर्तृणां श्रीमतां पुनः कलिकः प्रेयसीशोकः तक्रुतोभिप्रवेशनं ६३ विपरीतमिदं जज्ञे जयिष्यतीति प्रवेशिनि विरहेपिम
यियुन हर्जिवंसाभिमच्चिरं ६४ महासविस्पतस्याप्य सत्वायाश्चममांतरं उपलब्धमिदं नीलकाचयो रिवसंप्रति ६५ तमेव सुरमोर्दोषो दोषः पित्रोर्न चाप्य
यं ममेवमंदभास्यायाः कर्मदोषोयमीदृशः ६६ रुदंती बोधमिवातां प्रतिस्तर्यः सनंदनां विमानवरमारोप्य पवनाचेष्टयेय्यो ६७ सभ्राभ्यन्त्रप्रापतत्रैव
वनेभूतवांनानिधे ह्लादपिप्रहसितेनेकां चक्रे वसाश्रुणा ६८ सांजनं तं समायांत मारात्प्रहसितः स उ आरव्य त्यक्त्वा दपवनं जमयोर्जयपूर्वकं ६९ ततो
विमानाडुर्तीर्य प्रतिस्तर्यं जनापिच प्रह्लादं नेममुर्हर्षा भक्त्या भृत्यस्तमस्तको ६९ प्रतिस्तर्यं परिषज्य योत्रमं केनिवेश्य च प्रह्लादी जातसंज्ञादी जगादेव स
संभ्रमः ७० मज्जंतं यमनां भोक्षो मामद्यस्तु दुंबकं समुहरस्व मेवासि बंधुः संबंधिनां धुरि ७१ मकरं सर्वभूतयेयं शरसं तानकारणं स्तुषासक्ता विना दोष
साधियं रक्षिता च या ७२ सद्यो वसनवेलाया न्यवर्तत पयोधिवत् प्रज्ञां तशो कज्जलनोमुदितः पवनापिदि ७३ विद्यासामर्थ्यतस्तत्र सर्वविद्याधरेश्वरः
महान्तमुद्रवंचक्रानं दाक्षिनिशकरं ७४ पुरंदरुहं जम्बु सत्रसर्वपितृसुदा विमानैर्विदधानास्ते दिव्योतिष्मतामिव ७५ महिषोप्याययौ तत्र समंमान
सवेगया साचकेतुमती देवी सर्वेप्यनेच बांधवाः ७६ विद्याधरे द्वैविदधे मिधः संबंधवंधुभिः पूर्वोत्तवादप्यधिकस्तत्रापि हिमोत्तमः ७७ ततश्चाभ्योऽन्यादृष्ट्वा
सर्वेस्वस्वपुरं ययुः तत्रैव पवनः स्तस्वा वंजवाहनुमद्युतः ७८ हनुमालुचरुधेतत्रपितुः सह मनोरथैः कृताश्च जट्टहै सर्वा विद्याश्च समसाधयत् ७९ नौगरा
जायतमुजः शस्त्रास्त्रविचक्षणः क्रमाच्च यौवनं प्राप हनुमान् भानुमांस्त्रिषा ८० इतश्चामर्षण एष्टीरवणः संधिद्वयं लं उत्तमवसुं जज्ञे प्रतस्वेस्वेम
पर्वतः ८१ इत्यारुतास्ततश्चयुः सर्वविद्याधरेश्वराः कटकतस्य कुर्वतो वैताड्वाकटकोपमं ८२ पवनप्रतिस्तर्यो तो तत्रमावत्यवेलुः इत्येव हनुमात्तावद

वष्टं भैरवसाधुमार ८३ इदं वतिष्ठतस्तातो जीव्याभ्यहमपि द्विषः प्रहरेद्वाङ्मनाकोहि तीक्ष्णे प्रहरणे सति ८४ बालञ्चात्रानुकं योस्मि यत्तन्मकुल
जन्मनां योरुषावसरं धासे न प्रमाणां वयः खलु ८५ एवतावति निर्वेधा प्रतीक्षा दृष्टव्योच्चकैः ताभ्यां च बुं बितोर्मुर्द्धिततप्रस्थानमंगलः ८६ महासाम
तसेनानी सेनायाततादवः प्रययौ रावणस्कंधा नारेडुर्बिरिक्तमः ८७ युगं समायांतं दक्षमंतं दृष्ट्वा जयमिव स्वयं प्रणमंतं मुदा स्तोके निदधे दशकेव भु
अभ्यर्त्ते वरुणपुर्या स्तस्वोमुद्रायरावणः वरुणो वारुणयश्च होमंतो निर्ययुः ८८ अत्रैतयोधयमा सरवणं वरुणात्मजः सुग्रीवाद्यैर्वरेवीरैः सुमुधे
वरुणोपिव ८९ महौजसी वारुणयो रुणरम्यादशकंधरं जात्यश्चान्द्रवक्रोऽखेदया मासुराहवे ९० अत्रांतरेव हनुमान् दारुणो वरुणात्मजान् कुंजस
न्केतारीवैसा योध्यक्रोधुर्धरः ९१ विद्यासामर्थ्यतोयता दारुणीस्तान् बंधुं च पश्यन्निव कुक्षारक हनुको हनुमानय ९२ तान् दृष्ट्वा वरुणः कुक्षोऽप्यक्ष
विष्टहन्मते सुग्रीवप्रभृतीन् धुवन् दंतीमार्गतरुनिव ९३ रावणोप्यापततं तं नदीरयमिवाच जं अंतर्गत्स्वलयामास वर्धनं विशिष्य धीरणीः ९४ दृष्ट्वा भोद
धनेनेव कुंजरेण वक्रजः वरुणो रावणो नोच्चैः क्रोधां धीयुमुधेविरं ९५ सर्वो जमाकुजी कृत्य वरुणं रावणस्वलीः उपेतं प्रमिवावक्षी सर्वत्र वनवच्छले ९६
ततो जयजयारावे मुंस्वीकृतदिशुखः स्कंधवारं द्रुमुस्कंधो जरागमदशकंधरः ९७ रावणो वरुणतत्र सहपुत्रैर्वचं वदं सुमोचप्रणिपातांतः प्रकी
योदिमहात्मना ९८ उवाच सत्पुत्रीनाम् करुणा द्वाहन्मते दृष्ट्वाः स्वयं हीदृशं जामाता दुर्लभः खलु ९९ लंकायां रावणो ददत्तवहन्मते दृष्टः
चंद्रलखापुत्री ममं गकु सुमाभिधा १ सुग्रीवेण पदारागां नलेन हरिमालिनीं अभ्यैः सहस्त्रसंख्याश्च तस्मै दत्ता स्वकाः सुताः २ स्निग्धाददं दशमुखेन मु
दाकिस्त्रो दोषानघोहनुपुरे हनुमान् जगाम अभ्येपिवानरपतिप्रमुखप्रजस्युर्विद्याधरानि जनिजं नगरं प्रहृष्टः ३ इत्याचार्यश्री हेमचंद्रविरचिते
त्रिषष्टिशलाकापुरुषचरिते महाकाव्ये सप्तमे पर्वणि हनुमत्सत्तिवरुणसाधनो नाम तृतीयः सर्गः ३ इतश्चमिधियापुर्या हरिवंशमदीयतिः आ
सीदसवकेवारयो विप्रजातस्य च प्रिया १ तयोः सुनुरनृनश्री बंधूवभुविनिश्रुतः प्रजानां जनकप्रजनको नाम पार्थिवः २ इतश्च पुर्ययोध्याया नृष
भस्वामिराज्यतः ३ द्वाकुवशांतर्भूता दितवंशोपुराजसु ४ यातेषु केषु चिन्मोहं स्वर्गे यातेषु केषु चित् संख्यातीतेषु विंशत्या हंतस्तीर्थे प्रसर्पते ४ वभ्र

वविजयोराजा हिमवत् जातस्त्रिया तयोरभूतां दौपुत्रौ वज्र बाहु पुरंदरौ ५६ तश्चाभूत्तागपुरे पुराणे भवाहनः ब्रह्मामणिसुतसुत्री तसुत्री वमनो
रमा ६ गच्छेद्यौ वनां वज्र बाहुः परिणिनायतां महेनमहताश्चेतमसी धिरिवरोहिणी ७ भक्त्या बशलेनोदयसुंदरेणामुगामिना मनोरमामवादाय
प्रतस्वेत्स्वपुरायसः ८ सगच्छन्तरापश्यं तपस्तेजोभिरीश्वरं वसंताक्षिस्वसुदया चतस्मिन्वभास्करं ९ मोक्षाध्वीक्षकमिवोत्तरमातापनापरं गुणसागर
नामानं तपस्पतेमहासुनि १० युग्मं मयूरद्वयजीवतं तदृष्ट्वा जातसंमदः कुमारदम्भाहम् दृष्ट्वासपदिवाहनं ११ अहोमहात्मा कोप्येष वंद्य एवमहासु
निः चिंतामणिरिवमया दृष्टः प्रुल्लेनभयसा १२ उवाचचे वसुदयसुंदरो वकुमारकिं आदिससेपरिभ्रज्या सोबदक्षिन्मस्तिमे १३ उदयोत्तम एभयः
प्रोवेद्यस्तिमनः तदद्यमाविलंबस्व महाबोहमदीपते १४ कुमारो व्याजहारेवं मर्यादामिववारिधिः मात्माक्षीः स्वामिमां संक्षो सोप्याममेतभाषत
१५ कुमारोवाहनामोहादिवोत्तीर्यरुहीहतं वसंतरोजमुदय सुंदरादिभिरावृतः १६ वज्रबाहुमयावादी दिभवाहननंदनः स्वामिनाम्राजाजीरयधि
मेनर्माभिभाषिणं १७ नर्मोक्तिरावयोरासी कोदोषस्तद्यतिक्रमे नर्मोक्तिर्नहिसस्यैवप्रायो धवजगीतवत् १८ भविष्यतिसहायस्त्वं वसनेष्वखिलेष्वपि
इत्यकांमिपिमांक्षीरस्मृजलमनोरधान् १९ इदमद्यापिमंगल्यं तवहस्तेस्ति कंकणं तद्विवाहफलं भोगान्सहसाकवमुप्रसि २० सांसारिकसुखा
स्वीद वंचितेयं मनोरमा जीविष्यतिकर्षुना वचनारण वडजिता २१ वज्रबाहुकुमारो वज्रगादोदयसुंदरं सुंदरं मर्त्यजन्मप्रोः फलं चारित्रजल्लणं
२२ नर्मोक्तिरपितेऽस्मासु बभूवपरमार्थसात् श्रुतिपुस्वातिजीवत वारिमोक्तिकसादिव २३ वस्वसाचकुलीनाचे तत्प्रज्ज्याग्रहीष्यति नोवेदस्याः शि
वपंशोभोगैः पुनरजंमम २४ तद्वतामानुमन्यस्व मां चमप्यतुयाहि च कुलधर्मः कृत्रियाणां स्वसंक्षपाजनेखलु २५ उदयप्रतिबोभेव वज्र बाहु रुपाय
यो सागरं गुणरत्नानां मदधिगुणसागरं २६ तस्यादाते वज्र बाहुः परिव्रज्यामुपाददे उदयोमनोरमा वकुमाराः पंचविंशतिः २७ वज्र बाहुं प्रजितं
शुभाविजयभूपतिः वरं बाजोपसौनाह मिति वैराग्यमासदत् २८ ततश्च विजयः पुत्रं राज्येन्यस्य पुरंदरं निर्वाणमोहस्य मुनेः पार्श्वे त्रतमुपाददे २९
पुरंदरोपिस्वे राज्ये दधिर्वक्त्रं क्षिजं सुतं न्यस्य कीर्तिधरं क्षेम कर्षते भवद्यतिः ३० अथ कीर्तिधरीराजा भुक्तवैषमिकं सुखं सहदेवा समंप्रिया

पौजोम्येव पुरंदरः ३१ प्रविज्जिपुन्येधः समं त्रिभिरभयत तवातुल्यन पुत्रस्य नवतादानमर्हति ३२ वद्यपुत्रे जतभाजि निर्ना धेयं वसुंधरा तत्पती
रुस्ययावते स्वामिभुत्ययते सुतः ३३ ततः कीर्तिधरस्यापि तथेव वृहदासिनः काले गच्छत्यभूत् पुत्रः सहदेवां सुकोशलः ३४ ज्ञावाजातमिंसं बालं पतिर्मे
प्रज्जिष्यति सहदेवीति बुधांतं जातमात्रमगोपयत् ३५ विवेदसेदिनीनामस्तं गुप्तमपि बाजकं प्रामोदयं हितरणिं तिरोधातुं कश्चरः ३६ राजा वस्वा
र्वकुशलो राज्येन्यस्य सुकोशलं स्तरेर्बिजयसेनस्य पादाते त्रतमाददे ३७ तप्यमानस्तपस्तीव्रसहमानः परीषदान् सशुर्वतु जयेका विहारेणान्यती
ययो ३८ साकेतमन्यदामासो पवासीपार लोचया सस्त्राजगाम भिक्षार्थं मध्याह्ने तत्र चानवत् ३९ सौधाग्रस्वा सहदेवी तंच दृष्ट्वैत्यचितयत् पत्नी
प्रज्जितं सुप्रिन् पतिहीनापराभवं ४० वक्षः सुकोशलौ प्यद्यं दृष्ट्वेनं प्रज्जयेद्यदितदा पुत्रोपि मे नस्या निर्वीरास्यामतः परं ४१ तस्या निरपराधोपि भ
र्तापि ब्रतधर्यपि निर्वास्येनगराश्रितोः राज्यस्वेमधिकीर्षया ४२ इत्यन्यलिं गिभिः साईतराज्ञी निरवासयत् लोभाभिभूतमनसा विवेकः स्याद्विषयि
रं ४३ भ्रात्री सुकोशलस्याव स्वामिनं ब्रतधारिणं पुरा निर्वासितज्ञावा रोदिति स्म निरर्गलं ४४ किरोदिधीति प्रज्जसुकोशलनृपोपितां कथयामास सा
प्येव मरुरैः शोकगजदैः ४५ राज्ये बां बाजकं न्यस्य तव कीर्तिधरः पिता प्राजाजीमोद्यभिक्षार्थं प्रावैक्षीदिह पत्रने ४६ तदृशनात्तवाप्यद्य
तयदणशंकया निर्वासितः सते मात्राऽऽखेनानेनरोदिमि ४७ सुकोशलौ पितृकुत्वा गवाचपि पुरंतिके बहांजलिर्विरक्तात्मा तस्मात्तमया चत ४८
चित्रमाजापितसत्री गुर्येत्स सहमंत्रिभिः उवाचा स्वामिकस्वामिनराजं त्कुमर्हसि ४९ राजाप्यवो वज्रभस्मो पिहिस्तनुर्मया तव राज्येभिषिक्तां ना
विन्यस्य पवारोहिभूतवान् ५० इत्युक्त्वा सकलं लोकं संभाष्य पितुरंतिके सुकोशलः प्रवज्जज तपस्तेपेव उस्तपं ५१ निर्ममो निः कषायोतौ पिता पुत्रौ म
हामुनी विजक्रुर्भुतावेव पावयंतौ मदीतलं ५२ तनयस्य वियोगेन खेदभाकसहदेव्यपि आर्तं ध्यानपरां गवा आध्यभूजि रिगहारे ५३ इतश्चतौ की
र्तिधर सुकोशलमहामुनी प्रादृक् कालचतुर्मासी मन्येव दांदमानसौ ५४ निःस्पृहौ स्वशरीरेपि साध्या मध्यानतसरो पिरैर्गुह्यामीकस्य तस्वः सु
स्थिताकृतीः ५५ युग्मं प्राप्ते च कार्तिके मासि प्रयातो पारणायतौ दृष्टो मार्यतया व्याध्या यमज्ञतेव उष्ट्या ५६ सा व्याधी शीघ्रमभितो दक्षवेस्तु

रितानना हरादभ्यागमस्तु ली उद्धदासुद्धदामपि ५७ आपतं त्यामपि व्याख्यां तो ह्यमाप्रमणेतमो धर्मध्यानं प्रयेदानो कायोऽस्यैतत्स्वतुः ५८ साउ
 व्याघ्री विष्कदिव पपातादौ सुकोशले इरापातप्रहारेण पृथ्वावतमपातयत् ५९ चट्चटितित्तर्म दारं २ नरवां कुशैः पिपाशया दृष्टास्त्रं वारीवमरु
 पांशिका ६० त्रोटयित्वा २ त्रट्त्रटितिसारदैः जग्न्येमांसमपि हिवातुं कमिवरं किं का ६१ दं तयं त्रतिष्वचिक्रे कर्कशाकी कशान्यपि कटकटितिकुर्वे
 तीसेह्मिवमतंगजी ६२ शोणादंतावली दृष्ट्वा मिहापोहवशंगता व्याघ्रीजातिस्मृतिप्राप धिक्कर्म विजृम्भितं ६३ स्वशिरं ताडयती सापपातपुर
 तोमुनेः क्षितयं तीव्रवीदेवमकार्षपापिणीवदः ६४ प्रथमं चपतेः साक्षीः सदाभक्तोपवासिनः निःकासमगयाचक्रे पारणार्थं प्रवेशिनः ६५ सुता
 मिषमया जगन्धकं महांधवेत्त सा दीनायामेगतिर्नर्त्ता स्वमादिशकरोमिकिं ६६ ततः कीर्तिधरोवादी रुद्रसंसारदृशः विधातव्योजिनेंद्रोक्तो
 धर्मः स्वर्गपर्वदः ६७ ततः सानरुनं रुद्रा त्रिभुव्यासध्वंशं तिसृक् समाधिमरणेनाप व्याघ्रीस्वर्गोक्तमुत्तमं ६८ कर्मक्षयसदाश्रेयमिति मत्तो
 मुनिर्नसः विशेषतश्च नृदुच्चावे चरोमात्रकंचुकः ६९ व्याघ्रो वंखाद्यमानो पिशुक्तघ्नानमुपेयिवात् तत्कालोके वज्रोमोक्तं सुकोसलमुनिर्ययो
 ७० मुनिः कीर्तिधरः सोपिसमुत्पादितकेवलः क्रमादासादयामास सुखाद्वैतास्पदं पदं ७१ इतश्च चित्रमाजपि सुकोसलमुपप्राप्य हिरण्यगर्भसुखवे
 नंदनं कुलनंदनं ७२ आगर्भवासनपते स्तस्य प्राप्तास्य यौवनं सधर्मचारिण्यनव नृगनेशमृगादती ७३ राज्ञा हिरण्यगर्भस्य मृगावत्यामजायतः
 तनयो नयुषो नाम वपुषा स इवापरः ७४ हिरण्यगर्भः स्वेषस्य भोलोपलितमन्यदा वती यवयमः स संकाराभमुगमय्यत ७५ तदैव जातवैराग्यः स
 राजानयुषस्त्रतं स्वराज्ये न्यस्य विमलमुत्पते ब्रतमग्रहीत् ७६ नयुषस्य नृसिंहस्य सिंहिका नाम पत्न्यं च तदा वरममाणाः सपैतकं राज्यमन्व
 रान् ७७ उत्तरापदभूपा ला नयुषो जेतुमन्यदा जगाम सिंहिकादेवीं निजैराज्ये सुमोच च ७८ नास्तीदं नयुष इति दक्षिणापध्वंभुजः तदा यो ध्या
 रूधिरं बलनिष्ठा हि वैरिणः ७९ तदा वसिंहिकादेवी पुंवत्तामन्येषेण यत् जिगायानायावत् किं सिंहं हंतिनं क्षिपान् ८० निजोत्तरापध्वंभुजा न
 युषश्चागतो न्यदा सुश्रावच जयोदंतं पत्न्या दध्या विदं वसः ८१ स्पष्टधार्ष्ट्यं मिदं कर्म ८२ करं मादृशं मणिं महाकुलप्रसूतानां महिलानानमुत्पते ८३

तत्र नमसती सेयं सत्यो हि पतिदेवताः पतिसेवां विनानान्य ध्यानते केह्यपुनः ८४ इति चेत् सिनिश्चिंत्य सिद्धिकां धेयसी मपि राजापरिजहारा
 नृभ्यं मितप्रतिमामिव ८५ नयुषस्यान्यदा दहज्वरः समुदपद्यत् उष्टारिव च चाशाम्य उपचारयतैरपि ८६ स्वसती चंशपनाय भर्तुरभिच्छिदे
 पिचत समीपं तदेशया तोयमादाय सिंहिका ८७ सा सत्यं आवलीचक्रे वां विनानाधवेभ्यः पुमान्नेहिकदाप्यन्यो ज्वरस्तदपययुते ८८ त
 तश्च सांभसातेना निषिबेन निजं पतिं तदैव स्वज्वरो मुक्तः सुधाक्षोत्तवाभवत् ८९ सिंहिकाया उपरिष्ठात् पुष्पदृष्टि सुराग्रधुः राजापिबुद्धमेव
 तांततः प्रभृतिप्रववत् ९० कालीगच्छति ज्वलेन नयुषस्य मदीपतेः सिंहिकायां महादेव्यां सोदा सो नाम नंदनः ९१ सोदा सो राज्यमारोप्याप
 रं हर्नयुषो नृपः एकमोपयिकं सिद्धेः परित्रया सुपाददे ९२ सोदा स नृपतेराज्येर्दतामहाक्रिको सवे मंत्रिलोद्योषयामासुरमारिं पूर्वराज्यवत्
 ९३ सोदा समपिते प्रोचुरहं दृष्टाक्रिको सवे नास्वादिमांसं वद्वैः खादीस्त्रुषपिमास्यतत् ९४ सोदा सोप्यवदददं सदा मांसादनप्रियः प्रचन्तं मां
 समानेयं चयावरपमतः परं ९५ सोदाप्यमार्यां घृष्टायां मांसं न प्रापकुत्रचित् न स्यात्प्राप्यते क्वापि केनाप्याकाशपुष्पवत् ९६ मांसाप्राप्तिरित्यतो
 राजा ह्वावाधते च मां किं करोमीति विमृशन् स्वदेयस्य च स्मृताभं कं ९७ मृताभं कस्य तस्यैवा दाप्यमांसं सवध्वः संस्कृतं तैस्तैर्विज्ञानैः सोदासायद
 शेतदा ९८ सोदा सोपि हितं मां स मम नैवमवर्णयत् अहो अमुष्माणं सस्य कोप्यति श्रीणकोरसः ९९ रूपकारं च पप्रच्छ जन्मा पूर्वमिदं मम कस्य जी
 वविशेषस्य मांसमाख्या हि सर्वथा १०० नृमांसमिति सोप्यारब्ध राजा बोवादतः परं अद्यैव दद्याः संस्कृतं प्रत्यहं नृपलं मम १०१ डिभान् स्तुतो
 प्यथा हाव्री तदर्थं प्रत्यहं पुरे नदिभीराज्या राज्ञा मन्याय करणे पि हि १०२ इति दारुणकर्मणं नृपविशयमंत्रिणः धृत्वा त्यजन्नरणांते दृष्टोत्तमं वि
 वीर्यं १०३ तैश्च सोदा सत् सिंह रवोराज्ये निवेशितः सोदा सोप्याटवमुक्ता मांसं खादन्निरर्गतः १०४ सोदा सेनापि चान्येकं भ्रमता दक्षिणापध्वं मदधि
 रेकोददृशे सोधधर्ममष्टयत् ४ बोधाहं इति तं तावाज्जोतस्मै मदा मुनिः मयमांसपरीहारं प्रक्षानं धर्ममाहृतः ५ सोदा सोपि हितं धर्मं माकल्पं
 च कितो भवात् वसन्नदयो नृवाभ्यावकः परमो भवत् ६ इतो महापुरपुरे कोप्यपुत्रो नृपो मृतः पंचदिमाभिषिक्तो ध सोदा सस्तत्र गम्यत ७

सीदामः प्राहिलो हूत मधसिंहरं प्रति सोदासस्य कुरुधाज्ञा मिति इतोऽप्युवाच तं ८ इतः सिंहरं नो चे स्तिस्मृत्यविस्मृत्य च आगस्यारया च सोदा-
सभूजेतद्यथातथं ९ सोदासोऽपि सिंहरं सोपिसोदासपार्थिवं अन्येषां यतोऽपि सुयुक्तं तेषां योऽपि १० सोदासोऽपि सिंहरं जिह्वाजग्राहपाणिना
तस्मै राजकथं वादात् प्रवृत्ताजस्वयं दुतः ११ सतुः सिंहरं स्यात् राजा जस्वरं नो भवत् वतुर्मुखस्तत्पदे मरुः शतरं वस्ततः १२ अथोदयं दधुर्वारि-
रथोर्वेदुरवस्ततः आदित्यरथमांक्षत् वीरसनास्ततः क्रमात् १३ अतिमसुखं पस्तस्मात्पथं बंधुदं नृपस्ततः रविमसुखं पस्तस्मात्पथं सतति लकस्ततः १४
कुबेरदत्तोऽपि कुरुं कशरं न हिरदाः क्रमात् ततश्च सिंहरं नो हिरं एष कशिपुस्ततः १५ पुंजस्व लः कुरुं स्वीध रपुरे वं नृपेऽपि कुरुं चिन्मोक्षमात्रे
पु स्वर्गमाप्तेषु कुरुं चित् १६ अनरण्यो भवद्वाजा शरण्यः शरण्यं विनां अनरण्यं तत्पथं विना मभूत्संकेतपत्तने १७ तस्याभूत्सुभौ पुत्रौ पृथ्वी-
देव्याश्चक्रुर्द्विजौ एको नगरं धोनाम्नात् प्रादशरथोपरः १८ इतोः नरण्यं स्पृष्टुं सहस्रकिरणो नृपः रावणेन जितो युद्धे वैराग्या द्रुतमाददे १९
तस्मै स्वयं दनरं एषोऽपि श्रियं नृपस्य लघोऽसुते मासजातेनं गरुडसहितो ब्रतमाददे २० अनरण्यो गमन्मोक्षमयानं तरथो मुनिः तपमानस्तपस्ती-
जं विजहार वसुधयां २१ राज्यभृक्कीरकं वोपि राजादशरथोऽपि हि वयसा विक्रमेणैवं दक्षिमासादय क्रमात् २२ राजाराजसुसो राज द्विजराजो
रुषु महेषिवयहराजः सुमेरुः पर्वतेऽपि २३ तत्र स्वामिनि लोकास्पदं चक्रादिसंभवः अदृष्टं वैवासीत् रत्नपुष्पवडपध्वः २४ संवित्रा नरण्यदि-
नियच्छेदददधिनां कल्पद्रुमेभ्यो मद्यां गादिभ्य एकादशो भवत् २५ निजवंशक्रमायातं तस्मात्प्राज्यमिवानघं सदधावार्हंतं धर्मसर्वदाप्यप्रम-
दरः २६ दन्तस्वल्पपुरेऽस्य सुकोशलमहीपतेः कन्यापवित्रा ममृतं प्रभाकृद्विस्मृतं २७ नाम्नापराजितां चारु रूपजावण्यं चालिनी उड-
वाहसंभ्रपालो जयप्रियमिवाहवे २८ युष्मं सुबंधुति लकस्याध पुरे कमजसंक्रुले मित्रादेवी कृद्विजातां कैकेयीमादिनामतः २९ सुमितामन्य-
नाम्नां च स्वकीर्तिमिव निर्मलां पर्यलोषी दशरथः शशांकमिव रोहिणी ३० युष्मं पुण्यजावण्यसौ दयवयां गी सुप्रभाभिधं अन्यामस्य पथे मे स राज-
पुत्रीमनिदितां ३१ सुखं वैषयिकं ताभिर्बुभुजे नृभुजां वरः अबाधमानधर्मा र्थसविवेकि शिरीमणिः ३२ इतश्च भरतस्यार्धं भुंजावोदशकंधरः

२७

२६

सभाया मास्थितोऽष्ट दिदिने मिति कोत्तमं ३३ अमरा अपि नात्रैवामरानपरमार्धतः भाव्यवत्पुंड सर्वस्य मृत्युः संसारवर्तिनः ३४ तत्किं मे-
स्वपरीणामा द्विपति परतोऽथवा तत्तमाचक्षुः शंकमासादिस्फुटभाषिणः ३५ सोपाचस्वो भविष्यं त्याजानक्या कारणेन ते भविष्यतो दशर-
थपुत्रा नृत्कर्तृविष्यति ३६ विभीषणो बभाषे यद्यप्यस्य स दान्तं वक्तव्यं यद्यपि दान्ती कश्चिदप्येतदाश्वहं ३७ जनकं दशरथं व कन्यातन-
ययोः सत्योः अनर्थयोर्बीजभूतं हनिष्याम्यस्तुनः शिवं ३८ उत सति सेवितोऽर्थं विद्वां बीजनाशतः वचोने मितकस्याती मिथे वहि भविष्यति ३९
आमे सुक्ते रावणेन स्वविष्मागादिभीषणः तत्र स्वीनारदस्तश्च श्रुत्वा दशरथं ययो ४० तं देवर्षिदशरथो भुजस्वो हस्तोऽपि हि नमस्कृत्या सया मास-
गुरुवजोरवेणसः ४१ दत्ताश्रीनारदीवादी दृष्ट्वा स्वामिनः प्रभोः इच्छां कुसंज्ञे वंशे च महात्मन यदजायमाः ४२ फलमश्रावकश्चासि ते नरा सामि-
ते हितं संतः सतामुपेक्ष्यते न जातु विपदागमाः ४३ वमायासीकृतः स्थानात्पृष्ठस्तेनेति नारदः आत्यत्सर्वविदेहेषु गतो हं पुरीकिणी ४४ श्री-
सीमंधरनाथस्य द्रष्टुं निःक्रमणीत्सवं सुरासुरकृतं तं च दृष्ट्वा मेरुमगम हं ४५ तत्रा भिवं यती र्थं शान्तं कायागतवान हं तस्यां गतिं दृष्ट्वांति
नवांगा रावणभयं ४६ रावणस्य वक्षतत्र जानक्यर्धं वदाम्भजात् नैमिजि केन केनापि कथमानः श्रुतो मया ४७ श्रुत्वा विभीषणस्तस्मै हंतुं चांज-
नकं तथा कृतप्रतिज्ञो न विरा दिहैष्यति महाभुजः ४८ एतत्सर्वं परिज्ञाय लंकापुर्याः स संभ्रमः साधर्मिकप्रतिष्ठा तव शंसितुमागमं ४९ तच्छ्रु-
त्वा भूभुजा न्यर्मं विस्मृष्टो नारदीकृतं तथैव कथयामास जनकायापि नृभुजे ५० मन्त्रिणां तस्मात्स्याय राजाराज्यं समर्थं च निर्ययो योगविदिव चिकी-
र्षुका लवंचनां ५१ मूर्तिदशरथीलेप्य मयी मंतर्नृपालयं न्यधुश्च मन्त्रिणो धांते विक्षिप्तो दहेतवे ५२ जनकोपित वाचके तथा तन्मन्त्रिणोऽपि हि-
तो बलको दशरथ जनको नैममुर्मदी ५३ विभीषणश्च संरंभा देत्यसंतमस्य सिना लेप्यमद्या दशरथमूर्ते शिच्छेदमस्तकं ५४ जज्ञे कलकलसा-
त्र नगरे सकलेऽपि हि आक्रंदध निरुजस्वा वंतरंतः पुरं मद्यान् ५५ संनद्धसमक्षवंत सामंताः सीगरक्षकाः विदधुर्मंतकार्याणि दृढमंत्राश्च मन्त्रि-
णिः ५६ मृतं दशरथं ज्ञात्वा यथो लंकां विभीषणः अकिं विक्रमे कंतु नावधीमिषि लेख्यं ५७ मिथश्च मेऽपि जीह्वाको भ्राम्यंतो मिजिताभुभे

एकावस्थासुदुदौ तावुत्तरायधमीयतुः ४८ राजाशुभमतेस्तत्रपुरेकोतु कमंगले उदितुः केकेयीनाम्ना दृष्टीश्रीकृष्णजन्मनः ५९ कोणमेघसहोद
र्यादासप्ततिकाजानिधेः तौस्वयंवरमाकर्ण्य तन्मंगयमुपेयतुः ६० हरिवाहनमुख्यानां तौमध्येष्टविबीभुजां हंसाधिवांधिषाघोजमधिमंचंतिषेदतुः ६१
केकेयीकमकारत्रे स्त्राजंकारभूषिता साक्षीत्नक्ष्त्रीरिवाभ्यागातं स्वयंवरमंमप ६२ दत्तहस्ताप्रतीक्षार्यामापश्यतीन्टपान् क्रमात्त नक्षत्राणीडुजे
खेव मतिचंक्रामभूयसः ६३ क्रमेणसादशरघं प्रापगंगेवसागर तस्थौतत्रैवनिर्मुक्तनागानोरिवांभसि ६४ सद्योरीमाचितततुः केकेद्यतनुसंम
दा तत्राक्षिपदरमाजां निजांभुजलतामिव ६५ हरिवाहनमुख्याश्च नृपान्यनूतमानिनः मानिनोज्ज्वलुः कोपात्तज्वलदज्वलनसंनिभाः ६६
अयंवराकएकाकीदवेकार्पटिकोन्या आच्छिद्यमानामस्मानि रिसिकंआस्यतेकधं ६७ साटोपमितिज्यंतोनयं स्वशिखिरेषुतेगवासंवर्म
यामासु सर्वैः सर्वात्मनापिहि ६८ महीपतिः शुभमति पक्षेदशरघस्यच समन्नादमहोसाहं सेनयाचतुरंगया ६९ कुरुधियेसारमिवं यथा
वध्नाम्यस्तनक्षिपः इत्यवोचतकै केयी तदैकाकीहिराघवः ७० केकेयीरश्मिमादाय वारुहमहमारघं दासतावपिकजा स्वभिज्ञासादिधिम
नी ७१ ध्वनिषंगीसन्नाही राजादशरघोपितां अध्यास्तरघसेकोपि दृणवज्रणयत्परान् ७२ हरिवाहनमुख्यानां रघेर्निजरघेरयात् ए
ककाजमिवेकैकं छेकाकैकयुयोजयत् ७३ शीघ्रवेधीदशरघो येकैकमपितात्तघान् आखंमयदधंमैर्ना आखंमलद्वयापरः ७४ इ
त्थविश्रवयामाससर्वानपिसभूपतीन् उपयेमेचकैकेमपितात्रयान् यी जगतीमिदजगमां ७५ उवाचचनेधोदाता राजादशरघोरघी
वरयः चस्वतोदेविमारघेनास्मिर्जितः ७६ याचिष्येसमयेस्वामिन्त्यासीभूतोसुमेवरः इत्यभाषतकेकेयीराजापिप्रत्यपादित ७७ ससंश्रिये
वकेकेषा पस्मैनेर्हठादतैः असंख्यातपरीवारो राजाराजट्टहंयथो ७८ जगमराजाजनको प्यामीयांतगरीमघ समयज्ञादिधीमंतो नतिष्ठन्ति
यथातथा ७९ राजादशरघस्तत्र विजित्यमगधेश्वरं तत्रैवास्थान्तुयथावयोध्यांशंकयातया ८० तत्रापराजितसुरम्य मंतःपुरमिलापतिः निज
मानाययामास राजंसर्वत्रदोषतां ८१ राज्ञीभीरममाणो स्वात्पुरेतत्रचिरंनृपः विशेषीतयेहिस्या दाज्ञांभूः स्वयमर्जिता ८२ अथापराजिता

ये दृग्जसिंहेडभास्करान् स्वप्नेपरपत्तिशशोवे बलजन्माभिसूचकान् ८३ बलजोकात्परिमुत्तदादे बीमहर्षिकः ऊक्षाववातरत्तस्याः पुष्करि
ण्यंमरालवत् ८४ नृपुंरुकीकं वर्णेन पुंरुकीकविमंविनं संस्पर्शजलक्षलंस्त्रुं सुषुवेधापाराजिता ८५ प्रथमापसरत्तस्य तस्यास्यकमलेक्षणात् रा
केडदर्शनादधि रिरातिमुदेनृपः ८६ नृपश्चितामणिरिव दक्षे दानं तदाधिने जोकेस्थितिरियंजातेनंदनेदानमहयं ८७ महंभुसंवेचक्रु
स्तदाभोकास्तथास्यं यथाभूवन्नतिमुदोराज्ञोदशरघादपि ८८ नृपौकसिसनाधानि इर्वाप्रप्यफलादिभिः निभुः कल्याणपत्राणिप्रर्णपात्रा
णिनागरा ८९ सर्वत्रकलगीतानि सर्वत्रमुष्टलच्छटाः सर्वत्रतोरणश्रेणीयधीयंततदाधुरि ९० अचिंतितोपनीतानि प्राभृतानिमहीशु
जां तदाग्रीसमाजस्यु स्तस्यसूनोः प्रभावतः ९१ पद्यानिवासपत्रस्य पद्मइत्यभिभानृपः स्तनोस्तस्याकरोसोभू त्पक्षितोरामइत्यपि ९२ गज
सिंहार्कचंद्राग्निश्रीसमुद्रान्निशासये स्वप्नेपरपत्तिमित्रापि विस्तुजन्माभिसूचकान् ९३ देवजोकात्परिमुत्त त्रिदशः परमर्षिकः तदादेया
सुमित्रायाउदरेसमवातरत् ९४ समयेषादरंभोदवर्णसंभ्रर्णलेणं हं सुमित्रापिजगन्मित्रे पुत्ररत्नमजीजनत् ९५ पुरेचैतेषुसर्वेषु श्रीमता
महंतातदा विशेषेणधृष्टा प्रजास्त्रात्रप्रव्यधन्त्यः ९६ नृपतिर्मेचयाशास रगान्वंदे रिप्त्रनपिकोवानजीवतिसुखं पुरुषोत्तमजन्मनि
९७ सोत्त्रासः स्वजोराजनकेवलमभूत्तदा वसुमत्सपिदेवी द्रागुस्त्रासंप्रत्यपद्यत ९८ रामजन्मनिभ्रपाजो यथाकृतमहोत्सवं तदातमधिकंच
कै हर्षकोनामटपति २०० नामनलयणइति विदधंतस्यपार्थिवः सज्जमणइतिस्त्रातो परनाच्चाचुलभूत् १ तौक्षावपिपितुः कर्वकचाकर्षण
शिद्धकं विशिष्टं प्रापत्तु र्वायं क्रमेणक्षुरियायिनो २ क्षत्रीर्जिज्यामानो तावपरपसरया मुदसुर्जुर्जुर्दयालं स्वदोर्हमाविवाहरो ३ संवेसुर
नेकेषा सकादं कंमहीभुजां तेषामंगेषुवर्षतो तौस्पर्शेनसुधामिव ४ क्रमेणतौवर्द्धमानौ नीलपीतांबरोसदा विजङ्गुः पादगतैः कंपयंतोमहीत
जं ५ कलयामासुस्तौतु क्रमेणसकलाः कनाः साक्षीकृतकजावर्धेः पुण्यराशीदवांभिनो ६ जीजासुष्टिप्रहारेण हिमकर्षरनीजया दनयामा
सतुः स्तोव गिरीनपिमहोजसो ७ अमस्थानेपिहितयोरधिजी कृतचापयोः चकंपेतयनोभुवैः स्वसवेक्षभिशंकया ८ दृणयमन्यमानौतौदोः स्वा

रामचरित्र-

२८

आपिदिषां बलं कौतुकायेवमेनाते शस्त्रकौशलमात्मनः ८ शस्त्रास्त्रकौशलेनोच्चैः दोः स्वाम्नाचतयोर्नयः अपिदेवासुरादीनां स्वमजयममन्यत १०
अन्यदाधैर्ममालंब्य विक्रमेण कुमारयोः इन्द्राक्षराजधानी मयोध्यां च परित्यज्यौ ११ अत्रास्य श्वादिभ्यो उर्ध्वं शक्तिरुभयं शंभोतमानः प्र
तापेन महीदशरथोच्चरात् १२ तत्रापरेद्युः कैकेयी शुभस्वप्राभिसूचितं अस्तुभरतं नाम सुतभरतभूषणं १३ शत्रुघ्नमभिधानेन शत्रुघ्नभुज
विक्रमं अजीजितशुभभाषिणं दनं कुलने दनं १४ स्नेहाक्षरतशत्रुघ्राव विद्युत्कादिवानिशं बज्रदेववासुदेवा बुभातामपराविव १५ रेजेराजा
दशरथश्च उभिरपितैः सुतैः राजदंताक्षतिनगै रिवमेरुमहीधरः १६ इतश्च जंघ्वापे स्मिन् हस्ते वा नैव भारते दारुणामेव सुभूति रितिना
आभवद्विजः १७ पश्चात्तस्य कुशोत्तमाया मतिभूतिरभूत्सुतः अतिभूतेरपि पुत्री बभूव सरसाभिधा १८ कथाविनाम्ना विप्रैराजा तरागेण सैक
दा अपजङ्गलेनाशु किं कुर्यात्स्मरातुरः १९ तस्मै च ह्यमहीमाता तिभूतिभूतवद्भ्रातृ सुतस्तुषार्धेनुकोशावसुभूतीविवेरतुः २० सुतस्तुषेऽपि
परंपतौ पर्यटंतावधान्यदा एकंदहस्तः साकं ववेदाते च भक्तिः २१ श्रुतधर्मो च तस्याश्चैतोऽजयदुर्जितं गुवादिष्टानुकोशाण्य दार्थिकं कमल
प्रियं २२ तौ चिपद्यवसौ धर्म कल्पेदेवो बभूवतुः अतस्ते कादमग्रेपिनस्फूर्गदन्तगतिः २३ वसुभूति ततश्च वा नैव वेताद्युपर्वते रघुच्यु
रनाथो बभूवैव वंद्यगतिर्नयः २४ ततश्च वा नुकोशापि तस्य विद्याधरप्रभोः अभूत्सुष्यवतीनाम भार्या चरितासती २५ तदा च सापि सस्मा
कमपि त्रेह्यसंयतं प्रव्रज्य मृचावैशानिदेवी समुदयत २६ सरसाविरहादार्तो तिभूतिश्च विपद्यसः विरंभ्रां च च संसारहंसपोतः कदाप्यभू
त् २७ भक्ष्यमाणो न्यदाभ्येनेनोपसाकपणातसः कंठश्चासौ नमस्कारं तस्य साकं दौ च सः २८ विपन्नः स नमस्कारप्रभावेणातिभूत्यसा दशवर्ष
सहसायुः किं नरेषु सुरो भवत् २९ युवापुरे विदग्धे स प्रकाशसिंहभूषतेः सुतोभूत्स्वरावल्या पश्चात्कुंजलमंभितः ३० भोगसक्तः कषायो
पि विरंभ्रां च भवाटवी पुरे चक्रपुरे चक्र ध्वजराजपुरोधसः ३१ धर्मकेऽपि निधानस्य स्वाहानाम्ना मजायत सतुः सधर्मचारिण्यानामधेयेन पिण
जः ३२ राजश्चक्रध्वजस्याति सुंदरीनामया मद् पुत्रापपा वैकगुरोः संनिधौ सतुपिणजः ३३ कालेन गच्छता ज्ञाते वतुरागे परस्परं तां बलात्पि

२८

पञ्चीर्षति

गलो ह्वा विदग्धेन गरेययो ३४ मिहानरहितस्तत्र दणकाष्टादिविक्रयान् आत्मानमजिजीवस निर्गुणस्यो वितं ह्यदः ३५ तां चाति सुंदरी तत्रा
प्राद्वीकुंजलमंभितः अन्योन्यप्रतुरागश्च तज्जालमभवत्तयोः ३६ अपजङ्गितं तां राज पुत्रः कुंजलमंभितः पितुर्भया दुर्गवेशे पञ्चीर्षवाचसंस्थितः
३७ विरहाच्चाति सुंदर्या उन्मत्तश्च पिणजः क्षमां भ्रमन्ने कदाचार्यमार्यगुप्ताक्षमैरुत ३८ श्रुत्वा धर्मं च तस्याश्चैत्रं तं जग्राह पिणजः परंप्रेमाति सुंदर
र्या नमुमोव कदाचन ३९ पञ्चीर्षितो दशरथ सुवंकुंजलमंभितः सर्वदा लुटयामास सौरमेयश्च वज्रात् ४० सामंतो बालचंद्रारख्य सती दशरथाज्ञ
या प्रदाय सौमिकं बंधी तमानैषीत्तदंतिके ४१ कालेन तं दशरथो सुचक्रुंजलमंभितं कोपाशाम्पतिमहतां दीनेही लोहारावपि ४२ पिष्टराज्याय स
आम्यन् महीकुंजलमंभितः मुनिचंद्रान्मुनेर्धर्ममाकर्ण्य आवको भवत् ४३ राज्ञे ह्युरेव मृचास मिधिलायाम हपुरे गर्भे जनकभार्यायाः वैदेह्या
सुतो भवत् ४४ सरसापि न वंभ्रां च पुरोहितमुता भवत् नात्रावेगवती तत्र प्रव्रज्य धविष्य च ४५ ब्रह्मलोकं गता युवा विदेहायास्तदोदरे कुंजल
मंभितजीव सुम्भवेन सुता भवत् ४६ सुम्भं विदेहासमये सत युगपत्पुत्रकन्यके मृचातदार्यगजर्षिः सौधर्मे त्रिदशो भवत् ४७ प्राणजन्मा वधिनाप
रपत् क्षिप्रं कुंजलमंभितं तदा जनकपुत्रवे नोत्पन्नं स उदैरुत ४८ स प्रायैराज्यातरोषो जातमात्रं जहार तं हृषीचकिदन्त्येन मास्फा ज्योतिषिजातले ४९
अमवायज्ञवे प्रवेदुः कर्मचरितं मया फलंतस्यापि ध्यः सुभवेष्वव भवं विर ५० देवाद्यास एमासाद्य प्राप्तौ ह मियती ध्रुवं दवाभूणममुं तयः स्यामनं
तभवः कथं ५१ इच्छं विमृश्य ससुरो भूषणैः कुंजलादिभिः भूषयि वाचतं बालं पतङ्गोतिभ्रमप्रदं ५२ वेताढोदक्षिणश्रीणोरखचपुरपत्तने शनकेर्न
दनोद्याति त्रलिकायामिवासु चत् ५३ किमेतदिति संभ्रांतो दह्याचंद्रागतिश्च तं तन्निपातलुसारेण नंदनोपवनं ययो ५४ ददर्श तत्र ते बालं दिव्यालंका
रभूषितं विद्याधरेन्द्रः सोपुत्रः पुत्रीमन्नाददेस्यं ५५ प्रेयस्याः पुष्पवत्याश्चार्पयामास तमर्भकं देव्यसुषुवे पुत्र सिति चाद्योषयसुरि ५६ उच्चैर्ज
न्मो सवं तस्य राजापोराश्चक्रिरे सभामंजलसंबंधा आत्माभामंजलो भवत् ५७ पुष्पवती चंद्रगत्तो नेत्रैरेव चंद्रमाः संवर्धितं प्रवर्धते खेचरी
करलालितः ५८ इतश्चापहते पुत्रे विदेहाकरुणस्वरा रुदती पातयामास बंक्ष्णो कमहार्णवे ५९ जनको वैषयामास प्रेष्य प्रतिदिशानरन् तस्य

श्वान्

रुनिपुनः कापि न प्राप सुचिरादपि ६० अनेकगुणशस्यानां प्ररोहात्रेति मेधिलः उहितुर्गुणजातायाः सीतेति विदीधेभिः ६१ कालेन गच्छता
शोकस्तयोर्मदीबुधवच शोकोद्विष्यसंसारं नरमायातियाति च ६२ सीताचवदधे साधु रूपजावण्यसंपदा इंदुजेरेव वशनकैः कलाप्रलंबिभू
वच ६३ क्रमादुद्योवनापुण्या जावण्यजहरीसरित सरित्तिनन्त्रजेव साजक्षिकमलेक्षणा ६४ अनुसूयोवरः कोस्या भवितेति दिवानिशं अवि
तयच्चजनकोजनकः पृथिवीपतिः ६५ राजां कुमारां प्रत्येकं संवीक्ष्य चरुकुषा अचारममहामासेन कोपिरुचेषुनः ६६ तदाईव बर्वरेरातरं
गतमादिष्य विधेः दैत्यकलैरनन्यीभूर्जनकस्योपद्रुवे ६७ तेषां रोधायकल्योत वार्द्धिवाणिमिवाक्षमः हतं दशरथाक्षते प्राहिणे निमिषि
जेश्वरः ६८ ऐक्ष्वाको हतमायातं तमाक्षयसंभ्रमं सप्रसादं निषद्याग्रे जगदैवमहामनाः ६९ तस्यास्मत्सुदोह्य स्थितस्यापि च बाणमात्र
मन्ये मोहार्हमद्वैतं मयी दावि ववारिधेः ७० कचिद्वाष्ट्रे पुरे गोत्रे सैन्ये स्वांगे न्यतोपि च कुशलं मिथिलाभर्तुः ब्रूयाद्यमनकारणं ७१ हतोप्यवादी न्य
भर्तुः सस्वप्यासेषनेकशः सुहृद् दयमा मेव च मेवा सिमहाभुजः ७२ जनकस्य सुखेर्द्धः खै र्यस्वदाष्ट्यतेततः विधुरेयस्मृतस्तेन वयं यवकु
लदेवताः ७३ वैताढ्यादेर्दक्षिणतः कैलासस्योत्तरेण च संतनार्या जनपदा च्छांसो भीषणप्रजाः ७४ तैर्द्धवर्धनेनाम देशो बर्वरकुलवत्
विद्यते दारुणचारैर्नीरैरस्यं तदारुणः ७५ मयूरमालनगरे तस्य हृदयस्थ चक्षुः आतरंगतमो नाम स्नेहराजोऽस्ति दारुणः ७५ शुक्रमं कनका
बोज प्रभृतां विषयानपि भुंजते तनयास्तस्य नृपीभूयमदस्त्रशः ७६ इहानीमातरंगसौः परितः परिवारितः अक्षद्याक्षीहिणीनाथैरभो
क्षीजनकक्षितिः ७७ प्रतिस्थानं वचैत्यानि बभूवुस्तेऽराशयाः तेषां ह्याजन्मसंयुज्योप्यनीष्टो धर्मविप्लवः ७८ अनारतमभीष्टस्य धर्मस्य ज
नकस्य च तत्कुरुष्व परित्राणं प्राणभूतस्योरसि ७९ आकर्ण्य वंद्यारखी यात्राभेरीमवाद्यत संतः सतां परित्राणं विजं वंते न जसुचित् ८० रा
मोषोचरशरषं स्नेहोच्छेदाय वेत्स्यं ततो यास्यति तद्रामः सावुजः किं करिष्यति ८१ पुत्रस्त्रिदाजतातेनाक्षमो वातर्कितोऽस्य हं आनरताज्जन्म
सिद्धं न विद्वत्कुरुषु पौरुषं ८२ प्रसीद विरमस्तेषां तुच्छे त्वं मां समादिश अचिराच्छीघ्रं सिंस्थामिनजयवार्तां स्वजन्मनः ८३ इत्थं कथं विप्राजानम

तु ज्ञाप्य मदावुजः सेनापरितो रामो जगम मिथिलापुरी ८४ चमूरुदीपिशार्ङ्गल सिंहा निचमहावने पुरीपरिसरे प्राक्षी प्रामोक्षे च महाभयान्
८५ रणकं कूलदोर्दमा स्नेहासौ जितकाशिनः रामं हतमुपद्रोहं शवर्तं तमहोजसः ८६ युगपद्रामसैन्यं ते रक्षेत्रंधीक्षतं कृणात् महाबातेरि
बोद्धां तैर्जगदक्षिणरेणुभिः ८७ जितमानिषु सैन्येषु परेषु जयमानिषु मृतमानि निजनके लोके संहृतमानिनि ८८ रामो हसितमानी स्वम
धियं विदधे धनुः अवाद्यच्चतस्रोर्ध्वैरिणनाटकफिमि ८९ युग्मं भ्रूंगमप्यकुर्वीणो गीर्वीण इव भृगतः रामस्तान् कीदृशीप्यस्त्रे विधाधुआ
धवन्मृगान् ९० अयं वराको जनकस्तस्मै न्यमशकोपमं तस्मादायागतस्तेन्यदै न्यभागादितोप्यभूत् ९१ अरे कुतश्मेवाणाः बादयंतो न भस्त
ले प्रक्षिराज इवांयांती तन्योन्यमिति भाषिणः ९२ आतरंगदयोस्तेषां धिपाः कुपितविस्मिताः वर्धतोऽस्त्राणि युगपत् धतिरामं मुहौकिरे ९३ इ
रापाती वृटा घातिशीघ्रवेधी चराधवः तान् स्नेहान् देजयाभांक्षी चरभः कुंजरा निव ९४ स्नेहाः प्रणम्य ते जम्बुः कांदिशीकादिशो दिशं बभूव
सुखोजनको जनेर्जनयदेः सम ९५ हृष्टो बभूव सुतां सीतां रामाय जनकोदहौ दयं रामागमात्तस्य वरप्राप्तिर्जयोप्यभूत् ९६ तदा च जानकी
रूपं जनादाकर्ण्य नारदः तत्रागा कौतुकाद्भुङ्कन्यावेशमविवेश च ९७ विंगकेशं पिगनेत्रं उंदिलं बत्रिकाधरं दंष्ट्रपाणिसकौपीनमपीनांगं
स्फुरन्निषं ९८ भीषणं नारदं प्रेक्ष्य भीता सीता सवेपथुः हमातरित्यारंती गर्भागारंतरे विशत् ९९ युग्मं कंठेशिखायां बाक्षेऽथ ध्वजसुजका
रिभिः दासिकप्रारणालाद्यैरुद्धनारदस्ततः १०० तेषां कलकलादेषुः शस्त्रिणो राजप्ररुषाः यमहताश्च कुडाः हतैर्नमिति भाषिणः १०१ ह्युपितो ना
रदस्तेभ्यः स्वं विमोक्षकं च न ययावु सत्यवैताढ्यां तत्र वैवमचितयत् १०२ आधीभ्यश्च गौर्जीवरदासीभ्यो निरगामह दिष्टा प्राप्ताः सिधेताढ्यां बभूव
विद्याधरेश्वरं १०३ अस्तीह दक्षिणश्रेणो चंद्रगत्यात्मजो युवा भामंरुलो नाम दोष्मा नारखंरुलपराक्रमः १०४ पटेजि खिवात् सीतां दर्शयाम्यस्ये
नतां दग्गदपहरत्येष कृते प्रतिकरोम्यदः १०५ तथैव नारदः कृत्वा सीतारूपमदर्शयत् भामंरुलकुमारस्या दृष्टं सर्वजगत्त्रये १०६ सद्यो भामंरुजो
भूते नेवाक्रामि मनोभुचा तैभेन जातु चिन्त्रा विंध्या कष्ट इव द्विपः १०७ बुभुजेन ह्निभोजानि पेयान्य पिपथोनसः अवतस्वैव मोनेन योगी

वध्यानतसरः ९ तंतथाविकरं प्रख्यावोचं प्रगतिर्नृपः किमाधिर्बाधते कोपि वामध्याधिरुद्धतः १० किमाज्ञास्वमनं केनाप्यकारिभवतो व
वा अन्यदाबुद्धिदेवस यत्र दुःखस्य कारणं ११ भामंरुलकुमारो नृद्धियाद्विधायवाङ्मुखः गुरुणा तादृगाख्यातं ऊलीनाः कथमीयते १२ उबु
चयस्याप्यधभा मंरुनस्पार्तिकारणं कामवानारदानीत पटलिखितयोषिति १३ वैशान्यानीयनं भक्त्याशु नारदं राजपुंगवः कासाकस्यात्म
जैसादि पप्रच्छपटयोषितः १४ आचख्योनारदोप्येवं विदेहजनकात्मजा नामधेयेन सीतासा यामयादर्शितापटे १५ यादृशी सा स्तिरूपेण
लिखितं तादृशी पुनः नास्ति भिदं न चान्यो वा मूर्तेर्लोकोत्तरैव सा १६ नमरीषु न नाभीषु न गंधर्वीषु तादृशं शीताया यादृशं रूपं काकषामासु
धीषु च १७ तादृशं पयसावस्थं विकर्तुं नैश्वराः सुराः नावु कर्तुं पुरनटा न च कर्तुं प्रजापतिः १८ तस्यामधुरता काचिदाकृतौ वचनेपि च कंठे च पा
णिपादे च रक्तता काचिद्वचकैः १९ अधवांताय वावस्था यवानलिखितं रूमः नाजंतवानकुमपि वक्ष्यतः परमार्थतः २० यीष्णभामंरुलसे
ति विचार्य मनसामया यथा प्रजं समाजिस्मदर्थितेयपटेन प २१ न विष्यति तवैवेष्टा पत्नीरिव च स्वमाततः इत्याश्वास्य सुतं राजा यस्मज्ज
नारदं सुनि २२ ततश्च यजगतिनाम विद्या धरं नृपः इत्यादिदेश जनकमप्युक्त्या नयद्भुतं २३ रजन्मांजनकं हृणन्नुपलक्षित एव सः
समानीयार्पयमास राजश्चंद्रगतेरथ २४ जनकं बंधु वस्त्रेहा इषत्तपुरणार्धिवः समास्त्रिष्णा सयिञ्चाच ससौ हार्दमदो वदत् २५ लोकोत्तर
गुणा पुत्री तव सीतेति विद्यते भामंरुलश्च मस्तनुरनूतोरूपसंपदा २६ दयोर्वधुवरचैन संयोगस्तु चितो धुना संवंधाद्यवयोश्चापि मिथो भवतु
सौहृद २७ इत्येव जनकोदत्तारामायस्व सुतामया कथमन्यस्य यच्छामि दीयते कन्यकाः सक्तत् २८ अधचंद्रगतिः प्रोचै स्वेदवद्विहते मया आती
ययावितो सिद्धं तां कृमो हर्तुं मय्यहं २९ यद्यपि सुता सीता च यारागमय कल्पिता तवापिनः पराजितरामस्तां परिरोष्यति ३० वज्रावर्तार्णवा
वर्तेधनुषीदेवता ज्ञाया सदायुक्तसहस्राधिष्ठितः सह तेजसी ३१ इज्यते न सदा गोत्र देवतावज्जिकेतने कृते च विषय तोराम शार्ङ्गिणोस्त दृष्टा
एतो ३२ आभ्यामारोपयत्येकमपि दाशरथिः सचेत् वयं जितास्तदा तेन स उवाहेतुते सुता ३३ प्रतिज्ञामित्यनुज्ञाप्य बलादपि हि मे धिजी मिधि

जायामनैषी स चापेव सचसूतुकः ३४ सुमोचजनकराज्ञौ कसिचंद्रगतिर्नृपः स्वयं सुसप्री वारो वासी सुर्यावहिरुवि ३५ आचख्यो जनकस्तच्च
चतंत्रनिशितदैर्वह महादेवाविदेहायः सद्यो हृदयशाल्यदं ब्रह् विदेहापिरुदेवैरेवै वा संतनिर्दृण पुत्रं ह्वानमेष्टसः पुत्रीमपि हरिष्यति ३७
स्वेच्छेयैव वरादानं लोके न हि परे ह्यया परे च या वरादानं दैवादापतितमम ३८ परे ह्यया प्रतिज्ञातं कोदंमारोपणं यदि कुर्यान्नरमो न्यः कुर्यान्नदा
निष्टो वरो भवेत् ३९ अधेस्वजनको वोक्माने धीरेषा राघवः दृष्ट्वा रोमयादेविलतावत्तस्य तन्नुः ४० विदेहामिति संबोधय प्रभाते जनको मुचत्
अविज्ञाचापरत्रंते मंरुपे मंचमंरुति ४१ सीतास्वयं वरायाध विद्याधरनरेश्वरा तत्रैस्मजनकाकृता अधिमच मुण विज्ञात् ४२ ततः सखीपरि
चृता दिव्यालंकारधारिणी भूवारिणी वत्रिदशी तन्नीयेयाय जानकी ४३ आदौ मज्जनं वारुची रत्निलकं ३ नेत्रांजनं ४ ऊं रुजं ५ नाशामौक्तिक
६ पुष्पपाणि ७ किरणं ८ ऊं कारभृ ९ पुरं १० अंगे चंदनलेपनं ११ कुवमलिः १२ ह्रुद्रावजी १३ घण्टिका १४ तां ह्वलं १५ करकंकलं १६ चतुरता १७ शृंगार
कापीमृत् तत्र ह्रुद्रावधनुः प्रजां रामं मनसि कृत्य च अतिष्ठानकी तत्र जननेत्र सुधासरित् ४३ नारदोदितसंवादि सीता स्तुते हृणत्तदा भ
मंरुलकुमारस्य मारोभूभारणात्मकः ४४ अधोवेजनकदासो भोभो सर्वपिखेचराः मदीचराश्च राजानो जनको वावदसदः ४५ आरोपयति
यः कश्चि दनयोश्चापदं दयोः अये कतरमद्यैव स उवाहेतुनः सुतां ४६ एकेकशोषदोषतः स्वेचराभुजोपिव उपधव समाजमु स्तदशो य
णकाम्प्या ४७ वेष्टिते पत्रगेरीं द्वै श्वाये ते तीव्रतेजसी नालंबं भूषुस्ते स्पष्टं मया दातुं उकाकया ४८ धनुस्फुलिंगज्वालाभि निर्माती भिरनेक
राः कृष्यमाणानि रत्नेषु स्तेन्यतो धो सुखाङ्गिया ४९ अधदाशरथीरामश्च लकां च नकुं रुजः गजेंद्रजीलागमनश्चापोयांतमुपासरत् ५० वी
क्ष्यमाणः सोपहासं चंद्रगत्यादिभिर्नृपैः जनकेन च सायंकनिः शंकोलक्षणाग्रजः ५१ वज्रमिव वज्रपाणि वज्रावर्त महाधनुः शीतो रुगानलं
सद्यः परिपश्यती पाणिना ५२ सुगमं स्वायथिञ्चाक्षेपयः पीठं नामयिञ्चाचचेत्रवत् अधिजं विदधे धनुः तजामो धविनां वरः ५३ आकण्ठं तितदाह
ष्य रोदः कृक्षिं भरि धनिः धनुरास्फालय जामः स्वयशः पटहोपमं ५४ स्वयं वस्त्रजं रामे स्वयं विदधे पमि धिजी चापाच्चोत्तारयामा सरामभद्रो मि

शिगिनी ५५ लक्ष्मणोप्यर्णवावर्त कार्मुकं रामशासनात् अधिज्यं विदधे सद्यः प्रेक्षितो विस्मितैर्जनैः ५६ आस्फाजयच्च सवान् बधिरौकतदि
 गुरवः उत्तार्यमौर्वीसौ मित्रिः पुनः स्वाने सुमो वसः ५७ दहः सौ मित्रये विद्याधरश्च कितविस्मिताः अष्टादश निजाः कन्याः सुरकन्या इवाहुताः
 ५८ विलक्षाश्च द्रगत्याद्या स्ताम्यज्जामंरुलाचिताः विद्याधरे जाः प्रयत्युः पुरं निजनिजंततः ५९ अथमैविलसं देशादागाद्दशरथोक्तं महोत्सवे
 नज्जेव विवाहो रामसीतयोः ६० तदा वजनकभ्राता कनकोपि निजांसुतां भरतामददौ भ्राता सुप्रभाकुक्षिसंभवां ६१ समंसुतेः सुधाभिश्च राजा
 दशरथोपिदि ययावयो ध्यानगरी नगरैः प्रकृतैः सवां ६२ अथरेदं दशरथो राजा चैत्यमहोत्सवं रुध्यामहत्याविदधे शतिस्त्रात्रं च कारव ६३ स्ना
 त्रांभः सौविदधे नमहिष्ये प्रथमतदा मन्त्रीनाम परासां तु दासीभिः प्रादिणोत्तपः ६४ यौवनाञ्चिधगमि न्योदास्या प्रथममेव ताः राज्ञीनामर्पयत्
 स्नात्र पयस्नाश्च वंदिरे ६५ दृष्ट्वा सौविदधे च उशनि वन्मं दगमिनि असंप्राप्तस्त्रात्रजला महादेवी सवितयत् ६६ सर्वासामेव राज्ञीना जिनेद्
 स्नात्रवारिण घसादो विदधे राजामहिष्या अपिमेनदि ६७ तत्कृतं मंदाग्यायाजीवितेनाप्यतोमम धस्तेमानेदिः स्वाय जीवितं मरणादपि ६८
 विमृश्येति प्रविश्या तर्मरणे कृतनिश्चया वस्त्रेणोद्धं कमात्मान आरेभे सामनस्विनी ६९ तदैवागात्रे रक्तां यथावस्थां ददर्श च तन्मृत्प्रीतः सौ
 संगे निवेश्येवमुवाच सः ७० कृतोपमानादारं ७१ साहसमिदं वया किनामदेवादिदधे मया काप्यवमानता ७२ सापिगद्गदवाद्यवेजिनस्त्रात्रप
 यः पृथक् सर्वासां वैरि राज्ञीनामवतानपुनर्मम ७३ इत्यवोधत सायावताववाणच्च कंचुकी राज्ञाहर्त स्नात्रवारीदं प्रस्थापितमिति क्ववत् ७४
 स्त्रीभूषिचंच तां मूर्ध्नि तनपुण्येनवारिण विलंबेन किमागास्त्वं राज्ञा चैव मष्टत ७५ कंचुक्यपि जगादैवार्धकं मे पराध्यमि सर्वकार्या कृतं स्वा
 मिन् सांपश्यं स्वयमप्यसुं ७५ नतो मुमुर्षुमिव तं प्रसवजंतं पदे ७६ दंतं जंलिकाजोल दशनवलिभाजन ७७ श्वेतसर्वांगरीमाणं हलोमघ
 त्रलोचन शुक्लमांसासृजं प्राडः स्नसंसर्वांगवेपथुं ७८ विलोक्या चितयद्राजा स्मोया चनेदशा वयं चतुर्धुपुरुषार्थय तावद्विषयतामहे ७९ ए
 वं मनोरथो राजा विषयेभ्यः पसङ्गुखः कमप्यनैषी समयं भवे वैराग्यतन्मयः ८० तस्यां नगर्यामनेक श्वत्तुर्जानीमहासुनिः सत्यभूतिरिति स

घ प्रावृत्तः समवासरत् ८० सपुत्रादिपरीवारो राजा दशरथोपितं गच्छाववंदेशु श्रुत्वा देशानां निषसाद च ८१ तदानीमेव वैताड्य गिरेश्चंद्रग
 तिर्नयः सीताभिलाषसंतप्त भामंरुलसमन्वितः ८२ विद्याधरं द्रैरवीतो रथावर्त्तचलेर्हतः वंदिवा विनिवृत्तः स स्त्रायातो नभः स्थितः ८३ तं मुनि
 निसमवसृतं वीकाचकैचतीर्थं च ववं देशाग्रतो धर्मं शुश्रूषुर्निषसाद च ८४ त्रिभिर्विं० सीताभिलाषजं तापं ज्ञात्वा भामंरुलस्य तु सत्यभूतिः
 सत्यवादी स्तरिः प्रस्तुतदेशनां ८५ चंद्रगतिपुष्पवसोः स भामंरुलसीतयोः समाचरन्मो पूर्वभवां स्तेषां पापत्रिदत्तये ८६ युग्मं सीताभामंरुजं
 योश्च भवेस्मिन् युग्मजाततां भामंरुलापहारं च यथावदवदन्मुनिः ८७ भामंरुलकुमारोपि तदा कर्णमुनेर्वचः संजातजातिस्मरणे मूर्ध्नि तो
 न्यप्युवि ८८ युग्मं भामंरुलोजसंज्ञः कुक्षितं सत्यभूतिना स पूर्वभवदत्तां त शरीरसंख्यमप्यथ ८९ यस्तु परमसंवेगं चंद्रगतादयोपय स्वसे
 ति सीतां च नमश्चक्रे भामंरुलः सुधीः ९० जातगात्रो योपजके सोमं मम सहोदरः इति ह्वा शिष्यं तस्मै ददौ सीतामहासती ९१ नमश्चकार रामं
 च ललाटसृष्टभूतजः भामंरुलो विनयवाच सद्यः संजातसौहृदः ९२ समं विदेह्यादे व्याजनकं भूपतिंततः तत्र निषिद्धिचंद्रगतिः प्रेष्य विद्याधरे
 तमान् ९३ जातमात्रापहारादि कृतां तास्यात पूर्वकं भामंरुलसुतस्तेसा विस्मितस्ते शत्रां नसः ९४ जहर्षवचसा तेन स्तनितेनेव बर्हिणः ज
 नको जननी सा च विदेहास्तन्यमह्वरत् ९५ भामंरुलो नमश्चक्रे पितरावुपलस्यतो बुभुक्षमानो मूर्ध्नि तां स्त्राप्यमानो श्रुवारिभिः ९६ अथ चंद्र
 गतीराज्यं न्यस्य भामंरुले सुते भवोद्दिग्धः प्रवृत्ताजसत्यभूतिमुनेः पुरः ९७ सत्यभूतिं चंद्रगतिं पितरावनरणं सीतारामोचनवागा त्रिजं भामं
 रुलः पुरं ९८ सत्यभूतिं महर्षितं नवा दशरथोत्तपः आष्टतात्मनः सर्ववचानात्मन्मुनिश्च सः ९९ सेनाप्रेवं वणिजी भावनस्य महात्मनः प
 ण्मा मन्त्रेदीपिकाया सुपास्तिर्नामकन्यका ४०० सा धृतां प्रत्यनीसा भूवातत्र भवे चिरं परिवभ्रामकष्टा सुतिर्यगादिषु योनिषु १ तज्जीवस्त्वं भ
 वं भ्रात्रा पुरे चंद्रपुरे ततः धनस्या भूतः पत्नी सुंदर्या वरुणाभिधः २ तत्रोदरः प्रकृत्या च साकस्यः श्रद्धया धिकं निरंतरमदाहानं का
 जधर्ममया सदः ३ क्षीपेधकातकी रवं मे सुगुप्तरु कुरुष्व भूः मृवागादैव भूयं परिश्रुत्य ततोपिदि ४ विजयेषु कलावत्सां पुष्कलायां

चपुर्नभ्रत नंदिघोषनय पृष्ठीदेवोः स्तुतुनंदिवर्द्धनः ५ नंदिघोषः सुतंराज्ये न्यस्पशंनंदिवर्द्धनं यशोधरान्मुनेरात्रदीक्षीत्रैवेयकेययो ६ श्राव
कञ्चपाजयिवाचंमचनंदिवर्द्धनः त्रिदशोब्रह्मलोकेनः परिच्युततोपिहि ७ प्रत्यग्विदेहेवैताद्यो चोत्तरश्रेणिभूषणे पुरेशशिपुरेरन्नमार्त्तिनः ८ लि
रवेचरेसितुः ८ विरुद्धतामिक्षानायां सधर्मिणामहाभुजः सूरुः सूर्यजयश्रुति नाम्नाचं तनयोभवः ९ अन्यद्वारन्नमाजीस दसविद्याधरेश्वर विजेतुं
वज्रनयनं पुरंसिंहपुरंययो १० सञ्चालयितुमारेभे पुरंसिंहपुरंततः सवालदृष्टं सस्त्रिणं सपशुपवनं दहव ११ अभिधानेनोपमन्योः पूर्वजन्मपुरोधसः
जीवो देवः सहस्रारा तंतदेवेसमब्रवीत् १२ भीमोमहानुभावेवं माकृषाः पापमुक्त्वं बभूवुरिन्दनोनामराजाभः पूर्वजन्मनि १३ तदामासनिवृत्तिवै प्र
त्यज्ञासीर्विवेकतः पुरोहितेनतेनोपमन्युनोक्तश्रममवान् १४ पुरोधाः सोन्यदायुंसा स्कंदनाम्नानिपातितः गजश्चात्तिदृहीतश्च भूरिन्दनभूभुजा १५
हतश्चभारलोसोय भूरिन्दनभूयतेः गंधर्वायामभूतज्यां स्तुतुर्नाम्नारिस्तदनः १६ संजातजातिस्मरणः प्रज्ज्यचविपद्यच सोहं देवः सहस्रारे कल्पेजातोसि
विद्धिमां १७ भूरिन्दनराजोभूद्विषद्याजगरोवने दग्धोदावेन सोमसीद्धितीयांनरकावनिं १८ नरकेषिमयागच्चा सपाकस्वेदासबोधितः तस्मादुष्टसो
भस्त्वस्त्रमाजीहपार्थिवः १९ मांसप्रसाख्यानभंगं त दानीम्विसंप्रतिअनंतं खोदकं ततः पुरिदादंस्मगारुषाः २० तदाकर्पेवचोसुष्टापात्रमाजीन्यवर्त
त राज्येन्यधत्त वज्रः जनंदनं सूर्यनंदनं २१ सूर्यजयेनपुत्रेणसहैव ब्रतमाददे तत्कालमेवतिलकं सुवराचार्यसन्निधौ २२ दावप्यभूतांतोमृचा महाशुके
सुरोन्नमो सूर्यजयस्ततश्चक्रवा भोत्स्वदशरथोभवः २३ प्रभुत्परन्नमालीतु जन्मकोयमजायत अन्तश्चक्रचोपमयुस्तु कनकोजनकालुजः २४ नंदिघो
षः पितायस्ते नंदिवर्द्धनजन्मनि सोहंयैवेयकायुवा ससहतिरिहाभवं २५ तद्वृत्ताजातसंवेगं स्तवंदिवा नर एणजः प्रवीचजिषुराक्षतुं रामेराजेश्वरहेययो
२६ राजाराजीसुतामात्मानयदीक्षोस्तुकः स्वयं आपप्रच्छेयधौवितं दत्तादापसुधारसः २७ नचाबभाषेभरतोहंसर्वं विरतिप्रभो वयासमुपादास्व व
स्थास्तेवांविनानदि २८ ममान्यदाहिद्वेकष्टे स्वामिन्नसंतुः खदे एकंचत्पादविरहो यरंसंसारतर्पणं २९ ततश्चुवाचायकैकेयी निश्चितंभावतः परं
न्यतिर्नन्मस्तु रितिभीताब्रवीरिदं ३० स्वामिनस्मरसियोदत्तव्यामह्यं स्वयंवरः स्वयंवरोऽसवेतत्रतेनसारथ्य कर्मणा ३१ तंघमच्छाकनामह्यं नाध

ससपतिश्रवः प्रसरोक्तीर्णरेषेव प्रतिज्ञाहिमहात्मनां ३२ अथावददशरथः प्रतियुनंस्मराम्यहं याचस्वयन्ममाधीनं विनाब्रतनिषेधनं ३३ ततो
ययाचेकैकेयीचंवेत्यब्रजसिस्वयं स्वामिन्विश्वंभ्रामेतां भरतायप्रयच्छत ३४ अथैवदृष्टतामेषा मङ्गरितमिक्षयतां सज्जहणं समाकृत्य रामेदश
रथोब्रवीत् ३५ अस्याः सारथ्यतुष्टेन दत्तपूर्वमयावरः सोयंभरतराज्येन कैकेयायाचितोकना ३६ रामोपिदृष्टोभाषिष्टमात्रेवंसाकयाचितं यन्मङ्गात्रेभ
रतायराज्यदाममहोजसे ३७ आपप्रच्छेप्रसादान्ना मिदंतातस्तक्ष्मपदः कुनोतिर्मम विनयस्तूचनाकारणं जने ३८ अप्येकं बंदिनेराज्यं उष्टस्तातो ददाव
दः निषेधेनुमतोवामे नस्वाम्यपतिमानिनः ३९ भरतोप्यहमेवास्मि निर्विशेषावुभौतव अतोभिषिच्यतांराज्येभरतः परयाचुंदा ४० इतिरामवचःश्रु
त्वा भूपतिः प्रीतिविस्मितः आदिहमन्त्रिणोयावद्भरतस्तावदब्रवीत् ४१ स्वामिन्सहब्रतादानमादावप्यर्धितंमया ता ततन्नान्यथाकर्तुंकस्यापिवचसा
हंसि ४२ राजाशुचाचमाचस मत्प्रतिज्ञांमुधाकुरु वरोमयाहिब्रन्नानुर्दत्तोऽयासीकृतश्चिरं ४३ सोद्यतेराज्यदानेनकैकेयायाचितोतघ आज्ञाममच
मातुश्चनायथाकर्तुमर्हसि ४४ रामोभरतमित्स्वचे नतेगर्वोस्ति यद्यपि तद्यापिससापार्थितु तातंचंराज्यमुद्ध ४५ अथाश्रुभरितदृष्टिर्भरतोगङ्गाकरं
पतिवापात्योराममितुवाचकृतांजलिः ४६ तातपादार्यपादानां महेष्ठानामदः खलु उचितददतांयज माददानस्पमेनतु ४७ तातस्पस्तुः किनाहं
किंनानार्यस्पचलुजः ससंमाष्टमुखोस्म्येषु गवं मेवंकरोमिवेत् ४८ रामोराजानमित्स्वचे भरतोमयिसससौ राज्यं नादास्यतेतस्मा दनवासाययाम्यहं
४९ इत्यनुज्ञाप्यराजानं रामीनचाचभक्तिः भरतैवरुदत्तुच्चैः निर्ययोचापदणभरत ५० वनवासायगच्छंतं दृष्ट्वादशरथः सुतं भूमीरययोमूर्त्तिम
उवाचस्नेहकातरः ५१ अथापराजितां देवीनचाराभीभूषादिति मातर्यं यादंवनयो भरतोपितयैवते ५२ स्वांसतापयितुंसंक्षो तस्मैराज्यंददोपिता ममि
ससेषनादत्ते तंजंतयं वनेमया ५३ तदशभरतंपश्येः सविशेषप्रसाद्या कदाचिदपिमाभूत्स्वमक्षियोगेनकातरा ५४ तामाकर्ण्यगिरंदेवी पपाततुवि
मूर्त्तिता चेदीभिश्चंदनांनोभिः सित्कोत्तस्वावुवाच ५५ आः केनजीवितास्येषामूर्त्तिहिसुरवमृत्यवे सस्मिन्ममविरहः कुः खंजीवत्यहंकघं ५६ कनंच
जिष्यतिसुतः पतिश्चप्रज्जिष्यति श्रुवाप्येतनयद्वीर्णं कोक्षिज्ये चज्जमप्यसि ५७ रामोजगादभूयोपि मातः पत्यसिमप्यितुः ततः किमिदमारघ्वं कत

रस्त्रीजनोचितं ५८ वनाभ्यटितु एकाकीयातिकेसरिणीसुतः स्वस्वतुकेसरिण्यस्ति नताम्यतिमनागपि ५९ तातस्वरुणमसुधैः प्रतिपन्नवरोह्य
 ध अत्रस्थितेचमस्यच तस्यानृणंनवेकधं ६० इत्यास्त्युक्तिवचने बौधयिद्वपराजितां तां नवाभ्याश्चजननी निर्ययोजनकमणायजः ६१ हराहरारध
 नवा सीतोमेत्यापराजितां नवाचायचतादेश रामानुगमनं प्रति ६२ उवेपराजितादेवी क्रोममारोप्यजानकी बालामिवस्त्रपयंती कावोभ्येर्नयनोदके
 ६३ वसेवसोरामभक्षी विनयीपित्रनुज्ञया वनंप्रयातितस्येव नृसिंहस्य नडः करं ६४ देवीवलालितासिच माजमोत्तमवादनैः सहिष्यसेक
 धं वसे पादवंक्रमणव्यथा ६५ तवांगसौकुमार्येण कमलोदरसोदरं किं हंतापादिना कुर्यात् क्लेशंदाशरधेरपि ६६ स्वभर्तुरनुयानेना निष्कण्ठ
 मेमव न निषेधनवानुज्ञां यां सास्तेकुर्वमुसहै ६७ सीतापुत्राच निःशोकानमस्तसापराजितां दधती प्रातरुत्सुह्य सरोरुहसिवाननं ६८ अखिवद
 स्तुमेभक्ति नित्यं ह्येकं करपथि एषाहमनुयास्यामिरामं विद्वदिवानुदं ६९ इत्युक्तातां पुनर्नवा निर्ययोजनकात्मजा आत्मानमात्मारामेव ध्यायंती
 लक्ष्मणाग्रजं ७० अही अत्यंतमनया पतिभक्त्या च जानकी अद्योदाहरणं जज्ञे पतिदेवतयोषितां ७१ कष्टादभीतासीतयं सतीजनमतद्विका अ
 होसीतेन सहता पुनास्ति तिस्रं कुलद्वयं ७२ इतिवार्णयंतीभिः शोकज्जदयागिरा पौरीभिः कथमप्येक्षि सीतायां तीव्रप्रति ७३ त्रिभिर्विंशं एमं वना
 अनिर्याते श्रुत्वा सपदि लक्ष्मणः सद्यः सिंधुक्षितक्रोधवह्निर्दध्याविदं हृदि ७४ क्रुतुस्तातः प्रकृत्वापि प्रकृत्या नृजवः स्त्रियः इत्यत्रिंशं वरं धृत्वा य
 यावेसान्यथाकथं ७५ दत्तमेतावता राजं भरतायमहीनुजा अपनीतमलं स्वस्वगता नृश्वपिच्छांभीः ७६ निर्भयः सांप्रतं दृष्ट्वा भरताकुलपांशना
 त न्यस्यामिराजं किं रामे विरामाय निजकुधः ७७ अववासौमदासच नृणव्याज्यमुक्षितं रामो नादस्यते दुःखं तातस्य नृभविष्यति ७८ तातस्य मा
 स्मभर्तुः खं राजास्तु भरतोपि हि अहं नृगमिष्यामिरामपादान् पदातिवत् ७९ एवं विचिंत्य सोमिनिः नवाट्टाच नृपतिं ययौ सुमित्रामाग्रधुं
 नवा चैवमबोचत ८० गमिष्यति वनं रामो नृगमिष्यामि तं बहं मर्यादां विना स्यायं न स्वातंत्र्यं लक्ष्मणं ह्यमः ८१ कथं विद्वेयं मालं व्य सुमित्रा पृथ्वी
 दिदं साकवसासिमेव सो जे हं यदनुगच्छसि ८२ मानसं कृत्य वसोद्य रामभद्रश्चिरंगतः अतिहरे भवति ते माविलं वस्वसतत् ८३ इदं साधं समदं

वासी सुदीर्यतां नवावलक्ष्मणो गच्छेत् प्रणुमपराजितां ८३ तां नवाचसौमिति रार्य एकाक्यगधिरं तामाग्रधुमहं चाग मर्यानुगमनोसुकः
 ८४ उदश्रुत्वेकोशत्या मंदभाग्यासिहाहता वसवमपि सांमुक्ता धृष्टि तोसिवनाययत् ८५ वमेकोत्रावतिष्ठस्व माप्रतिष्ठस्व लक्ष्मण ममाश्वसि
 कृते राम विरहाद्वितचेतसः ८६ प्रत्यवेजलक्ष्मणोप्येवं मातारामस्य नवसि मातः कृतमर्थे रणार्हेण सामान्यमोषितां ८७ हरेगच्छति बंधं करनुया
 स्यामि तं कृतं तद्विधं मा कृथादे विरामाविधः सदाप्यहं ८८ तामि सुक्ताचनवाच सौमित्रिरक्षसवरं अनुध्यावागमसीता रामो कार्मुकत्रणन्तत् ८९ त्र
 योपिनिर्यसुः पुर्याः विकस्वरमुखं लुजाः विलासोपवनायेव वनवासाय सीतयाः ९० प्राणैरिव विनिर्यङ्गि भैक्षिणी रामलक्ष्मणैः कष्टानराश्च नार्यश्च
 नगर्या जेभिरेदरां ९१ वैमाज्ञानवध्रवंता नुरागेण प्रीयसा नागराः करकेकेयी विधोराक्रोदायिनः ९२ बाष्पायमाणो राजापिसांतः पुरपक्षि
 दः कुतमवसरजासमाकृष्टः स्नेहरज्जुभिः ९३ कृतं राक्षिजनेवापि रामभद्रानुगामिनि नगर्ययोध्यासमभूदुसेव समंततः ९४ अववा स्वायकाकुस्थ
 पितरं जननीरपि न्यवर्तय कथमपि गिरा विनयसारया ९५ तवायधीचितालाये पौरानपि विस्तृज्यसः सीतासौमित्रिसहितस्त्वरितं रमयो ९६ ग्रामेभ्या
 मरुद्वैर्महेश्वरपुरैः प्रार्थमानोप्यवस्थातुं काकुस्थो नृवस्थितः ९७ इत्युक्त्वा भरतोराजं नाददे किं नृपसुत केकेयी स्वचक्रोरास्वभ्रातृविरहासहः
 ९८ परित्रयो सुकोराजा सामंता नृसचिवानपि प्राहिणोद्यमानेन राज्याय सहलक्ष्मणं ९९ पश्चिमाय पिनरं गमं प्रापुस्त्वरितमेव ते निरुत्थेवाभ्युर्ध्वं
 राजा मप्रव्यात प्रवर्कं ५०० तैर्दीनैः प्रार्थमानोपि न न्यवर्तयत्तदायवः महतां हि प्रतिज्ञातं न च लस्यदिपादवत् १ विस्तृज्यमाणो अपि ते राघवेण मुकुर्षु
 कः सदैव चेतुः सर्वे पि कृताशास्तत्रिवर्तत २ अथोद्यथापदपदां निर्मानुष्यां यनप्रमां पारियात्रादवीं प्रापुर्जानकी रामलक्ष्मणः ३ अभिक्षानेन गभीर
 गभीरो वर्तनीषणं प्रमुखाहं पक्षिते समीक्ष्योचक्रिरे नदीः ४ तत्र स्थित्वा बद्धामः सामंता दीनिदेवचः इतः स्थानान्निवर्तय मध्याकष्टोद्यतः परं ५
 अस्माकं कुशलोदंतं गवातातस्वशंसतः उपातभरतं मद्रतात वदप्यतः परं ६ भिगस्मान् रामपादना मयी ग्यानि तिभूरिशः ते रुदंतो न्यवर्तत वा
 ध्यां भस्तिमिवांशुकाः ७ उत्तारत तोरामः दुःस्तरांतां तरं गिणी स्सीता लक्ष्मणः साश्वैः प्रेक्षितस्तेस्तदस्थितैः ८ रामेव दक्यवातीने सामंताद्याः कथं व

न अयोध्यां नगरीमीयुः सदाज्ञेयाचक्षिरे ९ राजाशुवाचभरतं नायातौरामलक्ष्मणौ राजंश्च हाणममत हीक्षाविघ्नायमास्मभः १० भरतो
 पवदप्राजं नादास्येदं कथंचन आनेष्येत्स्वयंगत्वा प्रसारयिजमयजं ११ आगन्तदाचके केयीराजानमितिवाव्रीत्भरतायचयाराज्यं दत्तं
 सत्यप्रतिश्रवः १३ परमेष्ठनदत्ताति राजंतेविनयीसुतः अन्यासांचास्यमादृणं महदुःखं समाधिच १२ अविमृश्यविधाधिन्या पापीयस्यामयाह
 तं सतिवयिसपुत्रेपि हहाराज्यमराजकं १४ कौशिल्यायाः सुमित्रायाः सुप्रभायाश्च १५ एवं रुदितंममष्टपुत्राहृदयंभवतिदिक् १५ भरतेनस
 मगत्वातौवसौरामलक्ष्मणौ अनुनीयसमानेष्याम्यनुजानीहिनाशमां १६ अथादिष्टाप्रहृष्टेन राजादशरथेनसा ययौसभरतामात्माप्रतिरामंरु
 तचरा १७ कैकेयीभरतौषधिः प्रायतुस्तद्वन्दिनैः अपरपतां दुमूलेच जानकीरामलक्ष्मणान् १८ रघाडतीर्थकेकेयी वसवसेतिभाषिणी प
 णमंतरामभञ्जुचुबोयस्सिद्धिनि १९ पाशधयोः प्रणमंतौ वेदेहीलक्ष्मणवपि आक्रम्योपरिबाहुभ्यां तारंस्तोदसा २० भरतोपिनमस्क्रेराम
 पादाबुदश्चुदक् प्रत्यपयतमूर्ध्वं चमूर्ध्वं तरेवस्महाविषः २१ बोधितौरामभजेण विनयीभरतोवदत् अभक्तमिवसांत्तत्काकमत्रचमागमः २२
 राज्याधीभरतइति मातृलोषेणयोभवेत् ममापवादीहरतमात्मनासहमानयन् २३ निरसयद्वायोध्यायांगत्वा राज्यश्रियंश्रयकौलीनशत्यंभेभात
 रेवमप्ययास्यति २४ जगन्मित्रं हि सोमित्रिस्तवा मात्यो भविष्यति अयजनः प्रतीहारः शत्रुघ्नस्त्वातपत्रभर २५ एवं कवाणेभरते कैकेय्यप्यब्र
 वीदिदं कुरुभ्रातृवचोवस सदासिभ्रातृवसजः २६ अत्रनवसिउर्दोषो नदोषोभरतस्यच केकेयाएवदोषाय सुजभः स्त्रीस्वभावतः २७ कौला
 अवर्जयेकेपि स्त्रीणांदोषाः दृष्टकरं ते सर्वे कुतसंस्थाना न्ययिदोषषणाविव २८ पसुः सुतानां तन्मातृजनस्यचमयाहृतं ददं दुःखाकरं कर्म त
 सहस्वसुतोसिपत् २९ इत्यादिसाम्भुज्यंती तामूचे लक्ष्मणयजः तातस्मस्तुबुधाहं प्रतिज्ञातं त्यजामि किं २९ तातेनदत्तमेतस्मै राज्यं सुखं
 तं मया अस्तूयकाकधकारं वाग्वयोजीवतोरपि ३० तदस्तु भरतौराजा द्वयोरपि निदेशतः अस्यास्महमनुजंघ्यो ममतातइवाविके ३१
 इत्युक्त्वा स्याकाकुस्थः सीतानीतैर्जलैः स्वयं राज्ये भविष्येत्तरतं सर्वसामंतसाक्षिकं ३२ रामः प्रणम्यकेकेयीं संभाष्यभरतं तथा विससर्ज प

तस्वैच ककुभंदक्षिणांघति ३३ ययाक्योध्यां भरतस्तत्रचारवंशरासनः उरिचक्रे राज्यभारं पितुर्भ्रुश्वशरानात् ३४ महामुनेः ससभूतेः पा
 र्श्वेदशरघोष्यध भयसापरिवारेण समंदीक्षा मुपाददे ३५ सुभ्रातृवनवासेन भरतः शयितो हृदि अर्हत्सुजीयतोरुह प्राजंयामिकवसुधीः ३
 सोमित्रिमेधिलमुतासदितोषरामो गच्छन्तीत्यगिरिमध्वनिचित्रकूटं आसादयकृतिपयैर्दिवसैर्वन्तिदेशे कदेशमवनिस्थितदेवदेस्यः ३७
 इत्याचार्यश्रीहेमचंद्रविरचिते त्रिषष्टिशलाकापुरुषचरिते महाकाव्ये सप्तमेषर्वाणि रामलक्ष्मणौ सत्तिपरिणयनवनवासगमनोनामचतुर्ध
 र्माः ४ रामो धविश्रमयितुं श्रान्तामध्वनिजानकीं वटस्य मूले न्यषदद्गुह्यकानामिवेश्वरः १ तं देशं सर्वतो वक्ष्य रामः सोमित्रिमन्थाव दे
 शः कस्यापि नीत्याय मधुनैवोदसो भवत् २ अशुक्लकुल्यानुद्याना नीरुवाटश्चसेक्षवः सधन्यानि वरुजान्याकूर्चतनोदसतानिह ३ तदा
 चरामः पप्रच्छ गच्छंतं जनमेककं किमुब्रुवाजदेशोयं कचासिचलितोतथ ४ सोश्वेवंतिदेशे स्मिभुयं वंत्सं नरेश्वरः असिसिहीदरोनाम सिंहवदु
 सहोद्विषा ५ तस्यचप्रतिबद्धोस्मिन् द्विषयेस्ति महामतिः सामंतो वज्रकर्षारयोदशांगपुरनामकः ६ सपापघ्नो गतो न्येद्य वनमधेमहामुनि कायो
 र्गमस्वमेक्षिष्ट नामतः प्रीतिवर्धनं ७ किंतिष्टसिद्धमश्वावरण्येमुने तितेननु अनुसुक्तो मुनिरात्त हि तार्धमिति सोवदत् ८ भूयोप्येव वज्रकर्णः स्वायये
 यादि वर्जिते अत्र संपद्यतेरण्ये किं नामात्महितं तव ९ तंच योग्यं मुनिर्ज्ञात्वा धर्ममात्महितं जगौ आवकचंसोपिसद्यः प्रपेदे तत्पुरः सुधीः १० विना
 च देवमर्हतं विना साक्षं श्रुनायुरं नं स्यामीति तदग्रेस जग्राहानिग्रहं दद ११ ततश्च तं सर्वदिवा गादशांगपुरं पुरं पाजयन् आवकचंचु चिंतस्त
 माभिवानिदं १२ नमस्कार्ये मयानान्य इति तावदभिग्रहः सिंहोदरश्चमेवैरी भविष्यत्पनमस्कृतः १३ एवं किमृषोत्प्रतिभः स्वांशुलीयेमणीम
 यं मुनिमुव्रतनाथस्य प्रतिमां सन्यवीविशत् १४ तद्धि वस्त्रांशुलीयस्वं नमद्वंचयतेस्मसः सिंहोदरं नरपतिं मायापा मोवजीयसि १५ तं वज्रक
 र्णं रत्नांतं सिंहोदरमहीयतेः आचचक्षे खजः कोपिखजाः सर्वकषाः खलु १६ सद्यः सिंहोदरीकुप्यत महाहिरिनिः स्वसद्वज्रकर्णमित
 कोयं कोप्यात्परासं सव १७ तस्य कोपीमयिकधं चयाज्ञातइति स्फुटं वज्रकर्णेन दृष्टमवावस्योसपुमानिति १८ पुरे कुंदपुरे आहः समुद्रः संग

मोचलिक यमुनानामतस्य नी विद्यदंगोस्मितसुतः १९ क्रमाच्च यौवनं प्राप्नोभाममादाय वामं उक्तायि न्यामहं पुर्या क्रयविक्रयदेतवे २० तत्र का
मलता नामा परपचवेषां मृगीदृशं सद्यश्च कामबाणाना मभूवमहमास्पदं २१ निशामे काव सामीति तथा कृतसमागमः दृष्टरागेण बद्धो दं मृगो वायु
रयायया २२ आज्ञाक ह्येन भनं यन्मपित्रार्जिनं बद्ध तदसेन मया तनु षड्भिमासैर्विनाशितं २३ सिंहोदरमदिष्याम्रीधरायये हि कुंरुले तादृशेदे
हिमस्यैव भिस्तुवे सान्यदातुमां २४ न मेर्धः कश्चिदप्यस्ति ते एवापहराम्यहं इति रात्रौ साहसिकः खान्नेणान्द्रपोकसि २५ सिंहोदरं श्रीधरेति पृच्छंती
सुश्रुवेमया नाधो विमृशवेदांनी निद्रानलनसेकधं २६ सिंहोदरो बद्धे वि तावन्निद्रां कुतो मम प्राणमविमुरवोयाव वज्रकर्णेन मार्यते २७ अमुं
प्रातर्हनिष्यामि ससुहृसुत्रबोधुवं यावि यं रजनीताव द्विनिद्रस्यापि मे प्रिये २८ तदा कर्णतवास्तातुं सकुंरुलचौरिकः चासाधर्मिकवासाया
दिहवरितमागमं २९ वज्रकर्णस्तदा कर्णपुरीकणत्रणाधिकां सद्यश्च कारापश्यच्च परचक्ररजोवरे ३० ह्मणावरुधे सिंहोदरेण प्रबलेर्ब
लेः तद्दृशांगपुरं विषकचंदनकरिवारिभिः ३१ सिंहोदरो धृतेन वज्रकर्णमदो वदत् प्रणाममायया मायिन वंचितो स्मिन्नयाचिरं ३२ विनाते
नांगुलीयेन मामागत्य नमस्तु न्यवसक्तुं वस्त्रं यमवेस्मादयास्पति ३३ अस्तवे वज्रकर्णे पि मम ह्ययमभियहः विनार्हतं विनासा कं प्रणमा
म्यपरं न वि ३४ नमो स्याति मानोऽत्र किं दुर्धर्माभिमानतानमस्कारं विनासर्धं ममादस्वयं वारुचि ३५ धर्मधारं देहि मयं यथाधर्माय कृतवित्
अदमन्यत्र गच्छामि धर्म एवास्तु मे नय ३६ इत्युक्ते वज्रकर्णे न न हितस्य स्यादिसः जातु धर्ममधर्मं वा गणयंति न मानिनः ३७ पुरं स वज्रकर्णत
दुष्प्रसिंहोदरो बहिः स्थितो स्तिमुष्मन्नेदं च तज्जयादय सुहृदः ३८ अहं वसक्तुं वोपि न ह्येस्मिन्नराजविहारे दग्धन्यत्राद्यसौ क्षानि जीर्णसा
चकुटीमम ३९ अन्ये न्यद्रन्यवेस्मै न्यो वेस्मोपकरणान्यहं आनेतुं क्रूरगेहि न्या प्रेषितो यामितचुखः ४० तस्य दुर्वचसोप्येतदफलं शुभमभू
न्यम यन्मया देवकल्प्य दृष्टो देववरादसि ४१ एवमुक्तवत्तस्तस्य दक्षिणस्य दृष्टः रत्नस्वर्णमयस्तत्र मदत्त करुणनिधिः ४२ तं विस्मृत्य
ततीरामो दशांगपुरमीयिवान् चंद्रप्रभं बहिश्चेत्येन वातत्राप्यवस्थितः ४३ रामादरो न सोमित्रिस्तत्र विपद्गणसुरं वज्रकर्णं तिके गच्छदलद्वी

नां ह्यसौ स्थितिः ४४ वज्रकर्णस्तदाकारं सावातं नरमुत्तमं उवेमहाभागभवं भीजनातिविभागम ४५ रामानुजोप्यभिदधे सकलत्रो मम प्रभुः
स्थितो स्ति बहिरुद्याने तमादौ भोजयाम्यहं ४६ ततः सोमित्रिणा साधुं वज्रकर्णे मदीपतिः श्रुतिष्टब्जं जनेभ्यो सुपरामं निनायत ४७ भुक्ता
रेवातु शिष्य रामेण प्रेषितो मयो जह्मणो वंति नृपतिं जगादेति वसौ हवी ४८ राजादाशरषिर्वा सीकृताश्रीयमदीपतिः विरोधं वज्रकर्णे न भरतसे
निषेधति ४९ सिंहोदरो पि प्रसूचे भृत्यानां भरतोपि हि भक्तानामेव कुरुते प्रसादं नान्यथा पुनः ५० अयं पुनर्वज्रकर्णे मस्मामंतो दुराशयः न
मानमति तेनास्य प्रसीदामि कथं वद ५१ भूयो पि जह्मणो वोच चासावविनयीच बि अस्याः प्रणामसंक्षुद्धिजज्ञे धर्मानुरोधतः ५२ मत्तुप्यव
ज्रकर्णाय मासं भरतशसनं आसमुप्रांतमेदिमा भरतः शासितायतः ५३ कुडः सिंहोदरः स्माह कीनामभरजो नृपः यो वज्रकर्णगृह्यः स
नात्तलोमावदत्यदः ५४ कोपासणप्रवः सोमित्रिस्फुरदेष्टदलो बद्धं रेन जानासि भरतं ज्ञापयाम्येषमं द्युतं ५५ उन्निष्टस्वयं सर्वं त्वता संव
र्धतो भव न भवस्येव गोधेव मृजुजा शनिता कितः ५६ सिंहोदरः ससै न्नीध सौमित्रिहं तु मुद्यतः बालः परिस्पृष्टुमिव भस्म छचं कृतारानं ५७ ज
ह्मणोपि गजानं भुजेनोन्मूल्यनालवत् विद्विष स्तारुयामासो दस्तदं रूवातकः ५८ अथ सौमित्रिरुत्पत्य सिंहोदरमि न स्थितं तदा ससा
पशुमिवा बध्नाकं वेमहाभुजः ५९ साश्चर्यपयतां तत्र दशांगपुरवासिनां तं नित्येणामिवा कृष्य जह्मणो रामसंनिधौ ६० दृष्ट्वा सिंहोदरो रामं न
वावेदमभाषत न ज्ञातस्त्वमिहायातो मयारधुक्तो हृद् ६१ अथवा किमिदं देव मयरीक्षाकृते कृतं कृतं नः प्राणितेनापि मूर्खं जपरायदि ६२
रुमस्वाज्ञानदोषं मे यकर्तव्यं तदादिश भूसेकोपः शिक्तामात्रकृते शिष्ये गुरोरिव ६३ संधेदि वज्रकर्णे ने त्यादिशतं रघुहृद् सिंहोदरोपि तां
वाच तवेति प्रसपयत ६४ त्वागा वज्रकर्णे पिरामभज स्यशासनात् विनयेन पुरोभूय कृतां जलिरुवाच च ६५ स्वामिनो वृषभस्वामि वंशजौ राम
शार्ङ्गिणी युवां दृष्टो मया दिष्टा किं उज्ञातो चिरादिह ६६ भरताईस्य सर्वस्य युवां नाधो महाभुजो अहं मन्ये चराक्षानो सुवयोरेव किं कराः ६७ मु
चैनं मत्सुनाय साधिवैनमतः परं यथासौ सहते मे न्यप्रणमाभियहं सदा ६८ विनार्हतं विनासा कनमस्यो नापरी मया इति स्युभियहो अहि

रामचरित्र

३६

महर्षेः प्रतिवर्द्धनात् ६९ रामभूषं जया सिंहोदरस्तस्य सययत सौमित्रिणविमुक्तः सन् वज्रकर्णचसस्वजे ७० सिंहोदरोपि परया श्रीसाराध
वसाहिकं राज्यार्धवज्रकर्णप सौदरायेव दत्तवान् ७१ श्रीधराकुं लैते च याचिवावं तिषाधिवात् अदत्तविद्यदंगाय दशांगपुरपार्थिवः ७२
सौमित्रयेव वज्रकर्णो ददाव धौस्व कन्यकाः सिंहोदरः ससामंत पुनः कन्याः शतत्रयं ७३ श्रीधोवज्रलक्षणः कन्याः पार्थिवः संतु संप्रति आतानो
भरतोराज्ये यतः पित्रानिवेशितः ७४ समयं गीतं तराज्यः परिणेष्यामिवः सुताः ददानीं तु वयं गवां स्वास्यामोमतयाचले ७५ उमिषुक्ता
स्थितो वज्रकर्णसिंहोदरो नृपो विस्मयैरामभद्रेण यदुर्निज निजं पुरं ७६ रामस्तत्र निशासिवा ससीता लक्ष्मणः प्रगे गच्छन् क्रमेण सप्राप
देशं कमपि निर्जलं ७७ पिपासितायां विश्रांतायां तरोस्तले रामा जयावसौ मित्रिर्जलमाने तु मन्थगात् ७८ गच्छन् सरोददरौ कसनेकां नोज
मं हितं ह्यरादानंदजननं वयस्य भिववृत्तं ७९ तदा वृत्ती किंतु तत्रा गाङ्गवरपुराधिभूः नृपः कल्याणमाजारम्यः प्रेक्ष्य चक्रे वलक्ष्मणं ८०
सद्यः सकामवाणेः विभ्रिदेभिर्दुरात्मकैः नञ्जालक्ष्मणमूवेव भवमेभोजनातिथिः ८१ विकारं माभ्युदं देह लक्ष्मणनि वलक्ष्मणः निरीक्ष्य दधौ
नार्थेण पुवेषाकारेण ननु ८२ ध्यावेत्सुवाच सौमित्रिः सभार्योस्ति मम प्रभुः इतश्चाहुरदेशीस्मिन् भुंजेतेन विनानहि ८३ तेन प्रधानपुरुषैः भद्रा
कारैः प्रियंवदेः तत्रानिये समभ्यर्च्य ससीतोपि रूढः ८४ सो नमस्यद्रामभद्रं भद्रं धीमैषि जीमपि तयोः कृते यदकृटीस्तका ले वन्यवेशयत् ८
तत्र रामं कृतस्त्रानं भोजनं स उपायथौ सदैकमत्रिणा व्यक्तस्त्रीवेषो निःपरिच्छदः ८६ लज्जानतसुरवी तां च निजगादेति राधं वः भद्रे पुरुषवेषेण स्त्री
भावं निद्रुषेकृतः ८७ उवेषकृवरपतिः कृवरस्मिन् महापुरे वालिखिल्यो नाम राजा दृष्ट्वा नामास्युप्रिया ८८ आपन्नसत्वासाजज्ञे न्येयुर्जे
छेमहाभतेः अवस्कंदमाते नित्ये वालिखिल्यो नियम्य सः ८९ पश्चाच्च दृष्ट्वा देवीतनयामाममूतसा मुत्रोजनीति चाधोषिसचिवेन सुबुद्धिना
९० नृतापितः पुत्रजमप्रभुः सिंहोदरो वदत् तत्र राजा सुबालोयं वालिखिल्यो गतावधेः ९१ क्रमेण वृद्धमानाहं मृजालं वेषधरिणी मातृमंत्रि
जनं मुक्ता परेरनुपलक्षिता ९२ राजं करोमि कल्याणमाजाराव्याप्रथिता सती मंत्रिणां मंत्रसामर्थ्यात् स्यादजी केपिसत्यता ९३ ज्ञेयानां भू

३६

रियवामि इविणं पिष्टमुक्तये इयमेतेनुमृच्छति मुंचं तिपितरं ननु ९४ तत्र सीदतमेतातं तेन्यो मोचयता फना सिंहोदराभ्योचितः प्राग्वज्र
कर्णो नृपो मया ९५ रामोपुवाच पुवेषेर्वा राजं वषरासती यावज्जामोचयामो ज्ञेच्छेभ्यः पितरं तव ९६ महाप्रसाद इदावेसास्त्रीपुं वेषधरिणी
उवेषु बुद्धिमंत्रि उलक्ष्मणो स्यावरोस्त्रिति ९७ राधवोप्यवबीजाता देशदेशांतस्वयं मास्यामो धनिवृत्तानां लक्ष्मणः परिणेष्यति ९८ प्रतिप
येतिकाकु स्वस्तस्यो तत्र दिवत्रयं निशाशेषे सुप्रजते ससीता लक्ष्मणो मयौ ९९ सापिषातरपश्यती जातकी रामलक्ष्मणान् विमनाः
स्वपुरमगा चक्रे राजं तं वैवत १०० प्राप क्रमेण रामोपि नर्मदासु ततारच पथिकेर्वाभ्यमाणेपि विधाट्यां विवेश च १ तत्रादौ दक्षिणादि
शि कटकिं स्थितो दिकः ररासविरसंक्षीरुस्थो न्योमधरं पुनः २ नविषादोनवाहर्षो भूद्रामस्य तयापि हि शकुनं वाशकुनं च गणयंति
हि दुर्वजाः ३ गच्छन् ददरी वागच्छन् उल्लेखसेन्यमुदयुधं अमं रयं भरताश्चायवेशघाताय निर्गत ४ युवासे नापतिस्तत्र दृष्ट्वा सीतां स्मरातुरः
स्वच्छंदवृत्तिस्तान् ज्ञेयान् उच्चकैरेवमादिशत् ५ अररेय धिकावेतौ नाशयिवा विनाशपवा एतां वरस्त्रियद्वया समानयत मरुते ६ इत्युक्ताः
महतेनैवाभावंत प्रतिराधवं प्रहरंतः शरप्रास प्राप्यैः प्राहरणे स्थितैः ७ उवाच लक्ष्मणो रासं तिष्ठार्थं ह स हार्यया असून् श्रुतवस्त्रे ज्ञानयाव
दिद्राव्याम्यहं ८ इत्युक्ता लक्ष्मणो धिजं कृत्वा धनुरनादयत् तत्रादावात्र सन् ज्ञेयाः सिंहनादादिवक्ष्याः ९ असस्य आयनादीपिशरमो
क्षोस्तुहुरतः इत्वं विमृश्य सन्नेत्र राजोराममुपायथौ १० विमुक्ताशस्त्रेदीनास्यः स्पंदनादवतीर्य स रामभद्रं नमश्चक्रे कुक्षसौमित्रिणे हितः ११
सीधोवद्वैवकोशां व्यापुर्थी वैश्वानरो द्दिजः सावित्री नाम तस्य स्त्री रुद्रदेवो स्थितस्तुतः १२ आजन्म कृत्स्नकर्माहं तत्करः पारदारिकः नतकिमपि क
र्मास्ति यस्यायो नावराम्यहं १३ अधेकदा स्वात्रमुखे प्राप्नोहाज प्ररुषैः श्लां समारोययितुं नीतश्च दृष्टा सनात् १४ उपश्लजं च दीनो ह सुप्रसून
मिव छगः दृष्टः आवकवणिजा दवादं च मोवितः १५ नाकापीश्वोरिकां चरुः इत्युदीर्य महात्मना विस्मृष्टो वणिजातेन तदेरीयक्तवानहं १६ च
मन्नागामि मापघ्नीकाक इसास्ययान्यया इह रत्यातः क्रमात्पघ्नी यतिवमिदमासदं १७ इह स्थितश्च लुटाके जातयामि पुरादिकं आनयामि स्वयं

३७

कृष्णि १५

रणानिविजयपुरं संध्याकाले ययुः ६८ तस्मिंश्च बहिरुद्याने मरुद्विहिमहीधुसः तलेन्यग्रोधरुस्य तेवासुर्वेभ्यः संनिभे ६९ पुरेचतस्मिन्नभवद्वाजा
नाम्नामहीधुरः इडाणीनामतस्यत्री वनमालोत्तमं हतिसुता ७० वनमालावत्पि सौमित्रेण संपदं रूपं चाकर्ण्य सौमित्रेर्नान्यं वरमियेषसा ७१ त
दाप्रवृत्तितं शुभानुपदं शरधंतया निर्गतिरामसौमित्रि विषणोभूतमहीधुरः ७२ अदत्तैवेन्द्रनगरे वृषभक्ष्मापज्ज्वले नानासुरेन्द्ररूपाय वनमाला
महीधुरः ७३ वनमालापितृकृत्वा मरणे कृतनिश्चया तस्यानिर्गते किकादेवा तदुद्यानमुपायथै ७४ अविरपतत्रायतने पूजयद्गनदेवतां जन्मात
रेपि सौमित्रिः पतिर्मेस्त्विसुवाचसा ७५ ययौ चसातं न्यग्रोधं ददृशे लक्ष्मणेन व प्रसुप्तजानकीराम यामिकेन प्रजायता ७६ इदं च दधौ सौमित्रिः कि
मियवनदेवता अधिष्ठात्री वटतरीरस्य वाकापियक्षिणी ७७ एवं चितयतस्तस्य साधारोददृष्टमं करिष्यतिक्रिमेयेति लक्ष्मणोऽप्यारुरोहतं ७८
साधो चेष्टां जनिर्भवा मातरो वनदेवताः दिग्देवोऽपि मदैव्यश्च सर्वाः शृणुतमद्वचः ७९ नाभूद्विद्वत्तवेतावन्ममभर्ता स लक्ष्मणः भूमाङ्गवांतरेत
र्हि भक्तिस्तत्रममास्ति चेत् ८० इत्युदिवा कंटयारां विधमोत्तरवाससा बध्नन्तवटशरणां प्राक्सात्मानमलवयत् ८१ नरेमासाहसं काशीः ल
क्ष्मणो ह मिति क्व वनं लक्ष्मणोपास्त्वत्तत्प्रांतामादप्योत्ततराव ८२ अबुध्योर्निशाग्रेषु लक्ष्मणो रामग्रीतयोः शशंस वनमालाया सर्वदत्तातमादि
तः ८३ क्रियावगुवितमुखी वनमालापितृकृतां जानकीरामचरणारविंदेभ्यो नमो करोत् ८४ इतोऽपि वतदं द्राणी महीधुरं नृपप्रिया वनमालामप
श्यतीं प्रवृत्तैककुरुणस्वरं ८५ वनमालावैषण्यं निर्ययोचमहीधुरः इतस्ततः परिभ्राम्यस्तत्र स्वाचददर्शतां ८६ हतहतेतान् कुमारौ तस्मिन्निनिता
षिषु उदस्त्रेषु च सैन्येषु तस्मै रामाचुजः क्रुधा ८७ धनुष्यारोपयामास सज्जानालववुव अकारयत्तटं कारं वैर्यहंकारहारकं ८८ वुक्षुधुस्तत्र सुःपे
उत्तद्वलुधनिनायरे महीधुरः पुरः स्थिवा सौमित्रिं स्वयमैकत ८९ उपलक्ष्यततो वदीत् ज्यमुत्तारयध्वजं तं सौमित्रे मसुतापुण्यैरिष्यमाणं त्वमा
मः ९० उत्तारितं सौमित्रो सुखितः सनसदीधुरः प्रेर्य रामं नमश्चक्रे दतीर्य संपदनीतमात् ९१ उवाच च तव भ्रात्रे मुग्धे सौमित्रियेमया स्वयं जाता
नुरागेति कल्पितेयं पुराण्यभूत् ९२ इदानीमनमोर्जं ते मन्त्राण्येन समागमः जामाता लक्ष्मणस्त्वं वसं बंधी दुर्जनः खलु ९३ इत्युदिवा मदसाचिष

तिपत्यामहीधुरः निनाय जानकीरामलक्ष्मणत्रिजसदनि ९४ तेषु तत्र वतिष्ठसु कदाचन सभास्थितं एसातिवीर्यशूरो नृपसूवेमहीधुरं ९५ नयावर्त
पुराधीशोतिवीर्यो वीर्यसागरः साहाय्याय इत्यतिवां जाते भरतविग्रहे ९६ नृयांसो नृभुजोभ्येयस्तस्य दाशरथेर्बले तत्र मप्यतिवीर्येणा ह्ययसेसुम
हावला ९७ अथैवं लक्ष्मणोऽष्टत नद्यावर्तमहीधुजः भरतक्ष्मावृत्तासाधं किं विरोधनिबंधनं ९८ इतोऽप्युवाच नः स्वामी भरताङ्ग किमिच्छति स
नुप्रतिष्ठति नता मिदं विग्रहकारणं ९९ रामः पञ्चतंतं तमतिवीर्यसंगरे समर्धे भरतः किं नोस्तस्मै बांयत्रमन्यसे १०० इतोऽप्युवाच महावीर्यो ति
वीर्यस्तावदेव नः भरती पितृसा मान्य सामान्यस्तद्वयोः शस्योजये १ इत्युक्तवतंतं इतमागच्छाम्येषां सवरं इत्युक्त्वा मसृज्जानारामचैवमभाषत २
अहो अज्ञमेतस्या तिवीर्यस्याप्यमेधस यदस्मानयमाकृत्य भरतं योधयिष्यति ३ तत्सर्वसेनयागवा नुपलक्षितदौहदः अमुमेव हनिष्यामो
भारतादिवशशानात् ४ उवेगमोत्रतिष्ठं वसुतैः सवजैः सह तत्राहमेव यास्यामि करिष्यामियदोचितं ५ एवमस्त्विति तेनोक्तं तत्सुवजसं
युतः नद्यावर्तं पुरं रामससीतालक्ष्मणो यथै ६ उषितबहिरुद्याने रामतक्षेत्रदेवताः अभायतमदाभाग किमभीष्टकरीमि ते ७ ततः किमपि क
र्तव्यं मिसुके राघवेण तु सोम्य भद्रमेतत् तेषां पुपकरोम्यदः ८ अतिवीर्यो जितस्त्रीभिरिति तस्यायशस्कृते ससेन्यस्य करिष्यामि स्त्रीरूपकामिकं
तव ९ स्त्रीरान्यमिव तस्मै न्य स्त्रीरूपमभवच्छात स्त्रीरूपैरामसौमित्रि वाभ्रतां सुंदराकृती १० महीधुरेण स्वसैन्यं तस्मादाद्यहेतवे प्रेषीदमिति राम
स्तं द्राः स्वेनाज्ञापयत् ११ अतिवीर्योऽप्युवाचैवं स्वयनागामहीधुरः कृतंतदस्य सैन्येन मुमुखो ब्रह्मनिनः १२ जेष्यामेकोपि भरतं सदायाः किं म
मापि हि निर्वास्यतां कृतमिदं तस्मै न्यमयशस्करं १३ अद्यान्यः कश्चिदप्युचे स्वयमागच्छेत्तलं सप्रसुतो महासाय स्त्रिसैन्यं पाहिणोदिह १४ तदशु
चानितरां क्रोधं नद्यावर्तं शूरो करोत् स्त्रीरूपधारिणोऽस्ते च रामाद्याधारमायसुः १५ आदि कृदतिवीर्योपि दासीवदिमिकास्त्रियः गार्हपत्यं वात्री
वासु निर्वास्यतां पुण्डहिः १६ समंतात्तस्य सामंता उत्सायसपदानयः स्त्रीसैन्यं तदप्युज्जुतुं प्रावर्तंतमहाधुजाः १७ रामभक्तो तु जस्तं मेने सस्तं नम
धोच्चकैः समुत्सायायुधीकृत्य तान् समंतादपातयत् १८ तेन समंतभंगना तिवीर्यकुषितोभ्रं रणाय स्वयमुत्तस्थि खग्नमाकृष्य भीषणं १९

रामचरित्र

३९

च

अथनवषण्मासिद्य लक्ष्मणस्तक्षणादपि तमावर्षद्वेष्टेषु तद्वस्त्रेणवबंधव २० मृगयाध्रुवाय तंनृयाध्रुवालसः दृश्यमानोज्ज्वलैः
रौ आसतीरामलक्ष्मणैः २१ अथतमोवयामास मैत्रिजीकुरुणापरा सद्योभरतसेवाय सौमित्रिः प्रत्ययादयत् २२ स्त्रीविषमवसंजङ्गे सर्वेषां
क्षेत्रदेवता आज्ञासीदतिवीर्येपि तौतदारामलक्ष्मणौ २३ अतिवीर्यसयोः पूजां मदतीविदधेततः दध्योवमानध्वसेनमानीवैराम्यमुच्चकैः
२४ किंसेविव्यहमप्यन्यमित्यदंकारभाकद्विदीक्षाद्यीविजयरघोराज्यंतस्मिन्नभ्यधीयत २५ द्वितीयोभरतोमेसि शशिक्लाप्रव्रजस्वमा रामेणेत्वं
निषिद्धेषि सचात्राजीन्महामनाः २६ तद्वनुर्विजयरघोरतिमात्राभिधंनिर्जाजक्षणाद्यददौयामिंतां प्रतीयेषलक्ष्मणः २७ यद्वोससैन्योविजय
पुरंरायोपिपुत्रनं अयोध्यांविजयरघो सेवितुंभरतंपुनः २८ विज्ञाततदुदंतोपिभरतोमैरिमावलः सद्दकारत्तमायातं संतोदिनतचसजाः २९ क
निष्पारतिमात्राया नाम्नाविजयसुंदरी ददौस्वसारंस्त्रीसारंभरतायसभूभुजे ३० तदावविहरंस्तत्रा तिवीर्योमुनिराययो वंदिवात्समयाचक्रेभर
तेनसभूभुजा ३१ विद्वत्सप्रसादेनभरतेनमहीभुजा मानदोविजयरघो नंशावर्तपुरंययो ३२ महीधरमनुज्ञाय रामेमंत्रसमुद्यते चन्मात्रा
मापघर्षं यियासुरधलक्ष्मणः ३३ जगादवतमाजपि बाष्पधर्लविलोचनाप्राणत्राणतदाकाषीः प्राणेशममकिंसुध ३४ वरंसवेसुखमृत्सुस्तदे
वममवत्तमः नचर्धवेशसमिदं डःस्वंचद्विरहोत्थितं ३५ अद्येवपरिणीयत्वं सदैवनयमांभ्रभो वृद्धियोगाच्चलंयाप्य नैष्यत्यपरधांतकः ३६ अ
द्यैनेषीक्ष्मणोव भ्रातुःशुश्रूषकोत्सहं शुश्रूषाविघ्नऊमाभूः सहायांतीमनस्विनि ३७ प्रापद्यानीप्सितंस्थानं ज्ञायांसंवरवर्षिनि तांमसेष्या
मिभूयोपिवा स्तव्यादहयेत्यसि ३८ धीरेभ्यःशपधेभ्योयत् चंकारयसिमानिनि तंकरोमिपुनरिहा गमप्रत्ययदेतवे ३९ नक्षेयामिभूयोपि तददं
रात्रिभोजनं दृष्टेदंसेतिशपधं सौमित्रिकारितद्व्या ४० रात्रिशेषेत तोरामः ससीतालक्ष्मणोचलत् क्रमाधनानिजंघिघ्रा प्रापद्दीमाजलीपुरी ४१
तस्याश्चवहिरुद्याने वन्याहारैःफलादिभिः बुभुजेजक्षणातीतैर्जातकीकरसंस्कृतैः ४२ तत्रराममनुज्ञायकोतुकात्त्राविशसुरी सौमित्रिस्तत्र
वाश्रोषी ड्वेराघोषणमिति ४३ शक्तिप्रहारसहते योमुष्यद्विधीयतेः तस्मैपरिणयनायददातेष्वस्वकन्यकां ४४ तेनचाघोषणादेतुदृष्ट

ग

३९

कोददत्तुमान् अत्रास्तिशत्रुदमनी नामराजामहाभुजः ४५ तस्यास्तिकनकादेवीऊक्षिजावरकन्यका जितपदेतिपदायाः सद्यैकंपदलोचनाः
४६ वरस्योजः परीक्षार्धे मिदमारभ्यतेततः प्रसहंभुजानेन तारुहोनेतिकोपिना ४७ शुबेत्वंजक्ष्णोणगच्छंतराजानंसभास्थितं कुतोहेतोक्तुत
स्सस्त्वं तदृष्टश्चैकमववीत् ४८ अदंभरतइतोस्मि गच्छन्नर्थेनकेनचित् तवकन्यामिमांशुवा परिणेतुमिहागमं ४९ सहिष्यसेशक्तिंघातं ममेसु
क्तीमहीसुजा किमेकेनसहिष्येदं पंचेष्टवेसनक्ष्णः ५० जितपदातदानींच तत्रागाद्राजकन्यका बभूवजक्ष्णंघेक्ष्य क्षणाच्चमदनात्तरा
तयासद्योनुरागिण्यो वार्यमाणोपिभूरपतिः विक्षेपजक्ष्णयात्रु डः सहंशक्तिपंचकं ५१ देकराभ्यां देकक्षाभ्यां दंतैरेकांचलक्ष्मणः अग्रही
क्षितपदायाः कन्यायामनसासद ५२ जितपदाक्षितत्र स्वयंवरणमालिकां उड्दयातामियकन्ये त्यज्जवीसार्धिवोपितं ५३ लक्ष्मणोप्यवदवा
क्षीयवनेस्तिममाग्रजः रामोदाशरविस्तेन परतंत्रोस्मि सर्वदा ५४ तोरामलक्ष्मणोज्ञात्रा तक्ष्णंसक्षमापतिः गव्याशमंनमश्चक्रे स्ववेस्मन्यानिनायच
५५ महत्साप्रतिपत्तासराजाममपूजयत् सामान्योप्यतिष्ठिः पूज्यः किंपुनः पुरुषोत्तमः ५६ ततोपिचलितेरामे सौमित्रिस्तंमहीपतिः उवाचपरिणे
ष्यामि व्यावृत्तस्त्वसुतामिति ५७ निशान्यानिर्यथैरामः प्रापसायंवपुत्रनं वंशस्वलंनमवंशं त्रैजय्याद्वितटस्थितं ५८ तस्मिन्नसभूपतिलोकमात्रुलोकै
भयाकुलं पप्रच्छेचनरंकंचि दामस्तज्यकारणं ६० आचरन्मोपुरुषः सोपितातीयीकीर्णवासरः अमुष्मिन्नपर्वतरात्रीरौक्ष्योवजिताधनिः ६१ तत्र
याक्षत्रमन्यत्र गमयत्यखिलेजतः घातश्चपुनराभ्याति कष्टानितमिभ्यंस्थिति ६२ ततश्चकोतुकाद्रामः प्रेरितो लक्ष्मणेनच तत्रारुहोहापयचकायो
सर्गस्थितौमुनी भक्त्याचवंदिरेतौच जानकीरामलक्ष्मणाः तदग्रेवादयजामी गीकर्णार्थिनवत्तकी ६३ दृष्टज्जगोवसौमित्रि ग्रामरागमनोरम चित्रां
महारकरणं सीतादेवीननर्त्तन ६४ तदावास्तयथावर्कजज्जंतेवविभावरी विद्वत्तानेकवेतालश्चागादेवोनलप्रभः ६५ स्वयंवेतालरूपः सोदृहा
सैः स्फोट्यन्मभः मन्वर्षीनाचुवक्षोत्रं प्रावर्ततडराग्रयः ६६ मुक्तोपसाकृवेदेही तदृष्टोरामलक्ष्मणो उत्तस्थातेतंहिमेउमकालेकालतांगतो ६७
सोपिदेवस्तयोर्देजः प्रसरंसोदुमक्षमः निजंस्थानंययोसाक्षे स्तयोश्चाजनिक्विलं ६८ देवैश्चकेवलज्ञानमहिमाविदधेत्योः नद्वारामश्चपप्रहोपसर्गव

धिकारणं ७० तत्रास्यदेकोमहर्षिरभ्ययाकुलभूषणः आसीन्नगर्भोयच्चिन्मां राजाविजयपर्वतः ७१ तस्यामृतस्वराख्योभूदूतोऽतस्यतस्यचभायो
वयोगात्सुत्रावुदितोमुदितोपिब ७२ क्यसन्मस्यहृतस्यवसुभूतिरितिदिजः उपयोगात्तदासक्ताजिघांसदमृतस्वरं ७३ नृपादेशादिदेशयान्मदागादमृ
तस्वरः सदगच्छन्वसुभूतिमार्गेतंचावधीञ्जलात् ७४ वसुभूतिः पुरीमेत्यजनायेवमवोचत कुतोपिकार्यादमृतस्वरेणहंनिवर्तितः ७५ शशंसचो
पयोगायाः सनौसंभोगविघ्नकृत् ममाव्यापादितोमार्गं बलंलक्ष्मामृतस्वरः ७६ सायूवेसाधककार्षीस्त्वं जदिपुत्राविमावपि अस्तुनिर्मक्षिकमिति सोऽ
पितस्यसपद्यत ७७ दैवात्शुश्रावतंमंत्रं वसुभूतिसधर्मिणी शूर्ययारव्यच्चतस्त्वो मुदितोदितयोस्तयोः ७८ उदितेनरुयासद्यो वसुभूतिर्निपा
तितः मृवैषमिध्रपत्यांचस्त्रेष्ठः समुद्भयद्यत ७९ धर्मशुचान्यदराजा मदर्थमितिर्वर्नात् ध्वज्यामाददेताव मुदितोमुदितोपिच ८० संमेतेवदि
तुंवैसा मुदितोमुदितोपिच प्रवेजतः पश्चिन्नांतौ पञ्जीतंचसमेयतुः ८१ ध्रुववैराहसुभूते जीवोस्त्रेष्ठो निरीक्ष्यतो हंतुं दक्षवेसस्त्रेष्ठा धिपतिर्नामिषि
भ्यत ८२ स्त्रेष्ठेः प्रपन्नवेसोभू त्वगोयाक्षचमोचितः मुदितोदितजीवाभ्यां कर्षकाभ्यांवतद्भवे ८३ तेनस्त्रेष्ठाधिपेनातस्त्रतोसंमेतमेत्यव तौचैत्यानि
ववंदाते विजङ्गातेचिरायच ८४ विधायाननानंमृत्वा महाशुक्रैः सुरोत्तमौ तौसुंदरसु केशाख्या वजाभेतामहर्षिकौ ८५ भ्रात्राभवं वसुभूति जीवोस्त्रे
ष्ठः कर्षचन आवापमानुषंजन्यतत्रसोभू चतापसः ८६ सविपद्यसमुत्पेदेज्योतिर्केषुसुरेभ्यु धूमकेतुर्नामदेवो मिथ्यादृष्टिर्गुणशयः ८७ उदित
मुदितजीवो शुक्राद्युच्चात्रभारते महापुरेरिष्टपुरे धियंवदमहीवतेः ८८ पद्मावसांसधर्मिण्या मजायेतामुभौसुतो विरम्यातौनामसौरत्तररथ
चित्ररथाविति ८९ धूमकेतुपरिबुद्धाययांतस्येवभूततेः वभूवकनकाभार्या नाभास्तुरनुद्धरः ९० अभूत्समसरोरत्तररथेचित्ररथेचसः तस्यो
परिनामाश्रयं विभरांचकउश्वतौ ९१ न्यस्यरत्नरथेज्यं यौवराज्यं द्यौः पुनः धियंवदाष्टदिना नशंनृत्वातुरोभवत् ९२ राजपाजयतोरत्तर
रथस्येकोनपौददौ श्रीप्रभोनामकस्यांसां याचमानेप्यनुद्धरे ९३ कुक्षीषानुद्धरेत्तररथस्योर्वीमलुं त्यत् पातयिवात्सौरत्तररथेनजष्टदेवमः ९४
विहंस्यबद्धधरत्तररथेनमुमुचेचसः तपसोभूच्चस्त्रीसंगाभोधीचक्रे निजंतपः ९५ ततोमृत्वाभवंभ्रात्रा चिरायत्येविभूवसः तापसीभूयभूयोपिच

काराज्ञानकंतपः ९६ मृत्वाभलप्रभः सोयंज्योतिर्कत्रिदशौभवत् दीक्षारत्तररथचित्ररथौजष्टहृत्तुश्वतौ ९७ विपद्यवायुतेकस्येतिवजोवमहावज
नामधेयेनजज्ञाते त्रिदशौप्रवरर्षिकौ ९८ युवाधसिद्धार्थपुरे केमंकरमदीयतेः महिष्याविमलादेव्या स्तोकृष्णाववतेरुः ९९ क्रमादजनिषातंचा
विमलायात्तभीसुसै कुलभूषणएषोहं तस्माहंदेशभूषणः १०० उपाध्यायस्यघोषस्या र्थितोपाठायभूभुजा अपठवकलां सर्वाद्वादशाष्टीमवस्थि
तौ १ नयोदशेष्टेघोषेण सहार्थातोत्पांतिके राजवेस्मन्यपस्याव कन्यांवातायनस्थितां २ जातातुरागोतस्यांचसद्योपि विमनायितो अगमावांतिकरा
ज्ञो दर्शयाचारिवाः कलाः ३ उपाध्यायैर्वितोराज्ञा जगामनिजमंदिरे आवांचमातरंनंतुं गतौराज्ञाज्ञयाततः ४ तत्रचांवाभपस्यावतांकन्यामत्तुरं
तिके शशंसचांवायुवयोः स्वसेयंकनकप्रभा ५ घोषोपाध्यायसदने सुवयोस्तस्युषोः सतोः जातेयमिति तेनेमांनोपजक्षयुषेयुवां ६ तत्तश्चुवा
जङ्गितावावा मज्ञानास्वस्तकांक्षिणी क्षणाक्षेप्यमापन्नौ प्राव्रजावांतिकेगुरोः ७ तप्यमानोतपस्तीव्रमिहायातौमहागिरो कायोऽस्येणतस्वाव
निरायेक्षोवपुष्पपि ८ पितावयोर्वियोगेन दृष्टीवान्नशनंमृतः गरुडेशोभवद्देवो महालोचननामक ९ विज्ञायासनकंयेन चोपसर्गसंभ्रावयोः
संप्रत्ययमिहायातः प्रागजन्मस्त्रेष्ठीनिः १० अनजप्रभदेवः सोनंतवीर्यमहसुनेः पार्श्वेकेवलिनोगच्छद्देवैः कुत्रहजान् ११ देशानांतेनंतवी
र्यः १२ शिष्येणकेनचित्तुनिस्सुततीर्थेस्मिन् कः पश्चात्तवकेवली १३ सोप्यास्याभमनिर्वाण केवलीकुलभूषणः देशभूषणइतिवभ्रातरौदो
भविष्यतः १४ तद्वानलप्रभशुचा निजंस्थानमुपेत्यव विधयेनान्यदाज्ञावा कायोऽस्येणस्थिताविद १४ मिथ्याचैनानंतवीर्य वचनंकर्तुमन्यथा
प्रागजन्मवैसच्चसता बुधुऽवावदारुणं १५ शुभं दिना न्यतीत्युश्वचारि तस्योषध्वतेददं अद्याथातौमुवामन्त्र सुष्मप्रीत्याननाशसः १६ कर्म
क्षयादावयोश्चकेवलंसमजायत कर्मक्षयेसहयोयमुपसर्गः पुरेप्यभूत् १७ महालोचनदेवोपितदोवेगरुमाभिधः काकुस्वसाधकापीस्त्वं
क्षिप्रतुपकरोमिने १८ नार्धेनकश्चिदप्यस्ती तुक्तेरामेणसोमरः तद्यापुपकरिष्यामि कापीतुक्त्वातिरोदधे १९ अववंशस्वजाधीशोराजाना
मसुरप्रभः तत्रागत्यनमश्चक्रे राममानवंदोच्चकैः २० रमाज्ञातत्रौलेसोर्हचैसान्यकारयत् रामनाम्नारामगिरिर्गिरिः सोभूत्तदादिव २१

सुरप्रभमवाद्यं प्रतस्तेरधुपुंगवः उदंमंदंकारणं प्रविवेचयन्निर्भयः २२ विधायतत्रचावासं महागिरिगुहाष्टदे काकुस्वसुस्थितस्तथौ स्वकीय
ववैश्रमति २३ तत्रभोजनवेजायामनेकश्चरारणौमुनीनामत्रिगुप्तसुगुप्तो नभसासमुपेयतुः २४ विमासोयोषितौतौतु पारण्यसुपस्थितौ भक्त्याववं
दिरराम सीतासौ मित्रयस्त्रयः २५ ययोचितैरभत्रपानैः सीतातौप्रत्यजाभयत् तदादेवैर्विदधिररत्नगंधानुदृष्टयः २६ तदारन्नजटीकंखु दीपवि
द्याधरेश्वरः क्षौसुरौचेत्तरामाय वीताः साश्वरधंदुः २७ गंधानुदृष्टिगंधेन तत्रगंधाभिधः स्वगः उतीर्यपादपादोणी तदास्तव्यः समाभयो २८ सं
जातजातिस्मरणे मुनिदर्शनमात्रतः पमातरमूर्त्तयाभौमी सीताभौभिः सिषेच तं २९ लब्धसंज्ञः समुत्थाय साकपादेषु सोपतत्साधौः सशैषधी
लब्धानीरोगश्चाभवच्छृणात् ३० पक्षोदेमावजायेतां चैवुर्विद्वन्मविभ्रमा पदरागप्रभोपादौनानारत्नप्रभंवपुः ३१ रत्नांशुरश्रेणिनिभाजटाः शि
रसिवाभवत् जटासुतमितस्याभ्रततः प्रष्टतिमक्षिणः ३२ युग्मं रामोदृष्टमहर्षितो दृष्ट्वा दयंकुक्षी स्थितवपादयोः पार्श्वे शंतः कस्माद
जायत ३३ भदेतावयमसंत विरूपा वयवः पुरा कथमदृष्टाङ्गज्ञे हेमरत्नोक्तरक्षतिः ३४ सुगुप्तर्षिरघावरया वासीदिहपुरं पुराकुंभकारकटं
मराजातत्रैषदंरुकः ३५ आवस्मान्चतदाराजा जितरात्रुरजायत क्षरणीनामतसनीस्कंदकीनामतस्तुतः ३६ पुरंदरस्यज्ञानामा भवच्चडहितातयो
कुंभकारकटे रक्षां पर्यलोषीच्चरं रुकः ३७ अन्यदार्धनकेनापिजितरात्रुनृपातिके प्राहिणे दंरुको हतं पालकं नामतोद्विज ३८ जितरात्रुस्तदाचा
हं हर्मगो ह्रीपरोभवत् आरिभेपालकस्तं धर्मं दृष्ट्वापिहं कुक्षीः ३९ स्कंदककुमारोणमिध्यादृष्टिर्गुणयः युक्त्यानिरुत्तरीचक्रे सत्यसंवादपूर्वकं
४० तदासहसितः सन्नेः रमर्षस्कंदके दधत् विष्टृष्टान्यदाराज्ञा कुंभकारकटंय्यौ ४१ विरक्तश्चान्यदापंच राजपुत्रराताद्वितः मुनिसुव्रतपादां
ते स्कंदको ब्रतमाददे ४२ पुरंदरस्यशोभुर्यं लोकं बोधयितुं पुरे कुंभकारकट्यामी त्यापप्रवेवसप्रभुं ४३ उवाचप्रभुरप्येवं तत्र तेमरणांतिकः ग
तस्य सपरीवारस्योपसर्गो न विष्यति ४४ वयमाभाराधकास्तत्र भाविनो वानवेत्यधूयोपिस्कंदकोदृष्ट्वा स्वामिन्सुनिसुव्रतं ४५ बोवि नाराधकाः
सर्वे पीत्याख्याङ्गवानपि सर्वमेतर्दिसंश्रुण्णि मिसुक्ता स्कंदको वलत् ४६ क्रमेणस्कंदकाचर्यो मुनिपंचशतीसुतः गच्छन्नामादयामास कुंभका

१ कटं सुं ४७ तंदृष्ट्वा पालकः क्रूरः संवरं स्वपराभवं साक्षुपयोग्योद्यानेषु शस्त्राण्युर्व्यान्यस्वानयत् ४८ उद्यानेस्कंदकाचार्य एकस्मिन् समवा
स्यत् आययौवं दिवतं व दंरुकः सपरिचदः ४९ स्कंदकोदेशानां क्रे जट्टपुर्वहवोजनाः प्रहृष्टो देशानां तेव वेरमाण दंरुकोदृष्टः ५० गव्वारह
सिराजान मिस्त्रवेपालकः कुक्षीः स्वामिन्नेषवकाकारः पाषंकीस्कंदकः खलु ५१ सहस्रयोधिभिः पुंभिः मुनिवेषधरैरसौ बाहवाराज्यमादत्त
मागादिदमहाशतः ५२ अत्रोद्यानेस्वरस्थाने मुनिवेषैर्महाभटैः च त्रं क्षिप्तानिशस्त्राणि दृष्ट्वा प्रतेउभूपतिः ५३ ततश्चाखानयप्राजा मुनि
स्थानानि सर्वतः चित्राण्यस्त्राण्यपत्रपञ्च विषादं वपरंय्यौ ५४ अविचार्यततोरजाप्यादिदेशेति पालकं साक्षुमंत्रिस्त्रयाज्ञातं चक्षुष्यान्
सवतासुदः ५५ कर्तुं चमेवजानासि उमतिरस्यवोचितं तत्तुरुष्ववैभूयोपि प्रष्टव्योहं महामते ५६ इत्युक्तः पालकः त्रीधं गवाधं त्रमकाय
त्स्कंदकस्याग्रतसाधु षेकेकं च नृपीलयत् ५७ निःपीत्यमानेतांस्तु देशानां प्रवर्कं स्वयं अकारयत्स्कंदकोपिसम्पगारा धनाविधिं ५८ उ
पयंत्रं शिशोनीते परिवारांतिके मुनौ कारुण्यात्स्कंदकाचार्य इत्यभाषतपालकं ५९ आदौ वपीलयमामेव कुरुष्वेतद्वोमम बालं मुनिना
पश्यामि पीत्यमानं यथाकृतं ६० तस्मीनापीमितं ज्ञात्वा स्कंदकं पालकोपिहि तमेव बालकमुनिं तस्मीनार्धमपीलयत् ६१ तस्य च केबलाः स
र्वे व्यवापुः पदमभ्ययं प्रत्याख्यायस्कंदकस्तु निदानमिति निर्ममे ६२ दंरुकस्य सराष्टस्य सपालककुलस्य च व्याषादनायभ्यासं तपसो
स्य फलं यदि दृष्ट्वा एवंरुतनिदानः सन् पीलितः पालके न सः देवो वक्रिकुमारो भूका लाप्रिवतक्ष्ये ६३ पुरंदरस्यशोदत्त रत्नकं वज्रं तेजुं तद्रजो
हरणं क्रे नाक्तं शक्तुनिकाहरत् ६४ दोर्मनुध्यायनेन दृष्टीतमिव तत्रतः पुरः पुरंदरस्यशोदेव्यादेवात्सपातव ६५ विदांचकारसाभातुर्म
हैर्धैर्विपदं च तत् किमकार्षीः पापपाप मित्याक्रोशवदंरुकं ६७ तांशोकमन्नामुधृत्यानेषीच्छानदेवता मुनिसुव्रतपादांते प्रव्रज्यामाददे
वसा ६८ स्कंदकोमिकुमारोपि प्रायजन्मावधिनाविदत् सपालकं सप्रवेकं मदहंरुं कंरुपं ६९ तदादिदंरुकारण मिदंदासुणमुद्धसंदं
रुकस्याभिक्षानेन बभूवचुविश्रुतं ७० दंरुकोपि भवं भ्रांश्वा डः खरवानिपुयो निपु गंधार्यो यमभूत्यक्षी महारोगीव कर्मभिः ७१ अस्या

समदर्शनाङ्गास्मिन् एव समजायत अस्मत्पुत्रौषधीजङ्गारोगाश्चक्षुमासदन् ७२ तद्ब्रुवामुदितः पद्मी भूयोपिमुनिपादयोः पपातधर्मवाशे
 धीरश्रवकत्रचक्षिस्थिये ७३ जीव्यातफलाद्वार रात्रिभोजनकर्मणां चत्वारव्यानंददौतस्मै श्रितंज्ञावामहामुनिः ७४ इत्येवमुनीरामं साधर्मिक
 इदेषवः साधर्मिकेववासत्यमुक्तः श्रेयस्करंजिनेः ७५ बंधुर्नष्टपरम इत्युक्त्वा राघवेण भौवदितो नभसोत्पत्यमुनीजम्पुत्रायतः ७६ तं
 दिव्यरथमारुह्य जानकीरामलक्ष्मणाः विजङ्गुः क्रीडयान्यत्र सहचारिजटायतः ७७ इतः पाताजलं कया खरचंद्रण स्वात्मजो शंभुकसुंद
 नामानावभूतानवयोवनो ७८ पितृभ्यां वार्यमाणोपि दंभकार एवमन्यदा शंभुकः सूर्यहासासिसाधनार्थमुपेयिवान् ७९ सोमक्रोचरवातीरे
 स्थित्वा तवैरागद्धरं वारयिष्यति मांयसंहनिष्यामीत्यबोचत ८० एकांतमुविशुद्धात्मा ब्रह्मचारीजितेन्द्रियः अक्षोमुखो वटशाखा निबद्धचरण
 क्यः ८१ विद्यां जप्तिमारेभे सूर्यहासासिसाधिनीं समादाय द्वादशाष्टायासिद्धिमुपाह्वति ८२ एवं च तस्मिन् क्षणस्य वज्रुलीस्वानकस्थशा व
 र्णाणि द्वादशांशुश्च वारिदिवसानि च ८३ सिद्धकामः सूर्यहास प्रत्याकारतिरोहितः स्फूर्जत्सुरिमलोद्योम्ना तत्रागाधं शमकरे ८४ क्रीडयेत्
 सततोन्नामं सत्रसो मित्रिरामयो ददर्श सूर्यहासं च सूर्यस्येव करोद्धरं ८५ तं धर्माददेसो ध प्रत्याकाराच्च कर्षच अश्रवाशस्त्रालोके हि क्षत्रिया
 णां कुतूहलं ८६ तत्तीक्ष्णवपरीक्षां च तत्क्षणतेन लक्ष्मणः अभ्यर्णस्वाचराजाली नलजा वज्रुलावच ८७ वंशजाजांतरस्यस्य शंभुकस्या
 धकर्त्तितं भूतले मौलिकमलं सोपपत्त्यति तं पुरा ८८ प्रविवेश ततो याव सौमित्रिवंशगद्धरं तावक्कबंधमैक्षिष्ठवटशारवावलेबिनं ८९
 अयुध्यमानोऽशस्त्रश्च युमानकोपि हतमया असुनाकर्मणा धिष्णामित्यात्माननिनिंदसः ९० गवाचरामभद्राय तदशेषं शशंस व असिंध
 दर्शयामास रामोपेवमभाष्य ९१ असावसिः सूर्यहासः साधकोऽप्यत्र याह तः अस्मभ्यामव्यतेन न कश्चिदुत्तरसाधकः ९२ अत्रांतरे द्वादशी
 वत्सवाचं च एवाभिधा मञ्जुतोः सूर्यहासीद्यसे सतीति कृतवरा ९३ प्रजापानाचसहिता तत्र प्रसुदिता ययो ददर्श विरारः सूनो बिभ्रं बुजित
 कुंभलं ९४ मुग्धं कासिहावसं संवृके संवृके तिरुदस्य अपश्य लक्ष्मणस्याङ्गिन्मासपक्षिमनोहरं ९५ ममस्तुर्हंतोयेन तस्यैव पदपद्धति

इति तत्पदपद्धत्याहुतं चंद्रण स्वाययो ९६ याव किं विदगात्राव स सीता लक्ष्मणं पुरः नेत्राभिरामं मंसा पश्यत्त रुतले स्थितं ९७ निरीक्ष्य रामं सा
 सद्यो रिरसाविवशाभवत् कामावेशः कामिनीनां शोको देकोपिकोप्यहो ९८ कन्यारूपं विदुस्याधनागकन्यासहोदरं सामये धार्ताकाकुस्व स
 मुपतस्ते सवेपथुः ९९ बभावे भीरामभद्रस्तां भद्रकुतश्चक्षुः दारुण्येदं नकारण्येकतातेकनिकेतने १०० सापूचयेति राजस्य कन्यादंसदनी
 परि मुसाह तास्मि केनापि खेचरेण क्षयांतरे १०१ हारण्ये समायातो दृष्टः सोम्येन केनचित् विद्याधरकुमारिण जमदेवेति सासिना १०२ स्त्रीरत्र
 मपहृतेदं विधौ हारणतामिव कंगमिष्यसिरेपाप मृत्युस्वोहमुपस्थितः १०३ सुक्तः सोमसंयुक्ता तेनास्य सिचिरं व्यधात् उभावपि विवेदा
 ते मत्तौवनगजाविव १०४ एकाकिनीकादिसीकाभ्यामं त्यहमिह स्थितः प्राप्तां चोपुण्ययोगेन ह्यायाहुमिव जंगले १०५ तन्मां परिणयस्वामिन कुमारि
 लसंभवां महमुजायते जातु न दृष्टा धार्वा नाधिनां १०६ ध्रुवं मायाविनीकाचित् नटवक्षेधधारिणी कूटेनाटकमुत्पाद्यागाधं वयिमुमन्नः १०७ चिंतयंता
 चित्तिविरं बुद्धिसंवादिनौ मुखं अन्योन्यमीक्षां चक्राते स्मेरदौरामलक्ष्मणौ १०८ युग्मं अधरामः स्मितजोस्त्राश्ररः स्तवकिताधरः तामिह स्वेस
 भायो हंमभार्यभजलक्ष्मणं १०९ तयार्धितस्तवैवेत्य लक्ष्मणोपेवमब्रवीत् आर्यगताचं मार्थेव तद्वत्तवार्त्तयानया ११० साभाङ्गा खं रुनात्पुत्रवधा
 चरुविताधिकं आत्पुत्रवाखरादीनां तद्भूतंतनयक्षयं १११ विद्याधरसहस्रेस्ते चतुर्दशभिरगृहताः ततोभ्येष्टुमुपद्रुतं रामं सेतुमिव द्विषाः ११२
 किमर्थः सत्यमिष्ययोऽस्य ते स्वयमीदृशोः इति राममया विदितेषां सुजायलक्ष्मणः ११३ गच्छ वसजयाय चं यदि ते संकटं भवेत् सिंहादं ममा
 कृतैरुया इत्यवशाच्चतं ११४ रामजां प्रतिपद्योचैर्जल्लणोषधनुः सरवा गवाषवरतेहंतुं सतां स्ताहंश्चोराणां ११५ प्रवर्धमाने तद्वक्षे स्वभर्तुः पार्थिव
 दृष्ट्ये गवाचरितमिह स्वे रावणं रावणस्तसा ११६ आयातो दंभकारण्ये मनुष्योरामलक्ष्मणौ अन्यात्मा तौ निन्युस्ते मामेयमगोवरं ११७ शुवास्वस
 पतिस्ते तु मातुजाः सबजो ययौ तत्र सौमित्रिणा सार्धं सुधमानोऽस्ति संव्रति ११८ कनिष्ठभाद्रवीर्येण स्ववर्धेण वगर्वितः परतोऽस्ति स्थितो रामो विज
 सत्सीतया सह ११९ सीता च भूपजावण्यश्रियासीमेव योषितां न देवी नोरणीनापि मातुषी नैव कापिसा १२० तस्यादासीत् ता रोषसुरासुरवधजनं

त्रैलोक्येऽप्यप्रतिबिम्बं रूपं वाचामगोचरं २१ आसमुद्रसमुद्राजयानिकान्यपि दत्तजे तवैवाहंतिरत्रानि तानिसर्वाणि बांधव २२ दृशासनिमिषी-
कार कारणरूपसंपदा स्त्रीरत्नेमेतज्जुह्वीया नचेतत्रास्तिरावण २३ आरुद्रपुष्पकमयादिदेशदशकंधरः विमानराजवरितं यादियात्रास्तिजानकी
२४ ययौवासंतवेगेनविमनमनुजानकीसर्धपुवदशग्रीवमनसस्तत्रगच्छतः २५ दृष्ट्वापिरामादसुग्रतेजसोदशकंधरः हरेतस्त्वेच व्याघ्रोक्तवहादि
व २६ इतिवाचितयदितः कष्टरामोडरासदः इतश्चसीतहरण सितोयाधइतस्तटी २७ विस्मयपततोविद्या मस्माद्दीदवलोकनी उपतस्त्वेचसा
मंछु किंकरीवक्ततांजलिः २८ इतश्चाज्ञापयामास तत्कालंतांदशाननः कुरुसाहाय्यमज्ञाय ममसीतांहरिष्यतः २९ सावोवदासकेमौलेः
रत्नमादीयतेसुखंनतुरामसमीपस्था सीतांदेवासुरैरपि ३० उपायः किंचसावस्ति यायद्येनेषलक्ष्मणतस्त्वेवसिंहनादेनसंकेतोत्पन्नयोरयं ३१
एवंकुर्वितितेनीक्तात्रजिज्ञापरतस्ततः सासाक्षाद्विचसौमित्रैः सिंहनादंविनिर्ममे ३२ सिंहनादैवतश्रुत्वा रामोवध्योससंभ्रमः जगत्प्रतिमध्यो
मेहस्तिमच्चइवानुजः ३३ तंनपश्यामिसौमित्रिभ्येनप्राप्येतसंकटं तस्यसंकटसंकेतं द्देहातत्र निशम्यते ३४ एवंवितर्कय्योभूदावधामोमहा
मनाः सीतालक्ष्मणवासय्यान्नावदेवमवोवत ३५ आर्यपुत्रकिमद्यापि वसेसंकटमागते विलंबसेकतंगवात्रायस्वनतुलक्ष्मणं ३६ इत्यादिसी
ताववनेःसिंहनादेनप्रेरितः जगामच्चरितंरामो शकुनान्यपमानयन् ३७ अथोतीर्थदशग्रीवोविमानेषुष्पकान्निधे आरोपयितुमारभे रुदती
जनकात्मजां ३८ स्वामिन्येषोस्मिमाभैषी स्तिष्ठतिष्ठनिशाचरोष्यादितिवदनहराकृत्युस्तमभावत ३९ सप्रोदितनरवकोटीभिर्निशिताभिर्म
हारयगः चकर्षरावणस्तोरः सीरैः क्षुप्तिमदीमिव ४० ततः कुक्षोदशग्रीवः षष्ठमाकृष्यदासुणं पक्षोद्धिवायातयतं पतंगं पृथिवीतले ४१ निः
शकोवदशग्रीवः सीतामारोप्यपुष्पके ववाजनभसाद्वर्णैर्लज्जयामनोरधः ४२ हानावुद्विषन्माषरामहावक्षजक्ष्मणः हातातयादाहाधात
र्नामंनजमहाभुजः ४३ सीतावौक्ष्यतेनेन काकेनेवबलिस्वजातु एवंसीतासुरोहोच्चैः रोवंदयंतीवसेदसी ४४ श्रुत्वातद्भुदितरनेजद्वर्कज
दिनंदनः खेवरोचिममर्शैवं नूनरामस्यपत्न्यसौ ४५ समुद्रोपरिशङ्कोयं श्रूयतेयेनतेननु क्षियतेरावणेनेयं बलितोरामजक्ष्मणौ ४६ प्रभोभीमं

जस्यारोपकरोमीतिजातधीः दधावेषकृमाकृष्य दशकंधरमाक्षिपन् ४७ मुद्रायाङ्गयमानंतं हसित्वेतिदशाननः सद्योजहारतद्विधां विद्या
सामर्ध्यतोखिलंः ४८ निरुतपक्षः पक्षीवत्क्षतविद्यः पयातसाकंक्षीयेकं बुद्धौलेनिजस्थानेजगामव ४९ रावणोपिविमानस्वो गच्छव्यो
मार्णवोपरिदृतिमाधुनयंघोचै मेविलीमनमघातुरः ५० नभश्चरक्षाचराणां भर्तुं मेमहिषीपदं प्राप्तासिरोद्विषिकषं दधं स्थानेक्षतंश्रुत्वा ५१
मंदभाग्येनरामेण सहत्रांयोजयन्विधिः नांतुरूपंपुराचक्रेमया कार्यं कनोवितं ५२ मांयतिंदेविमन्यस्व सेवया दाससंनिभं मयिदासे
तवदासा स्वेवर्कः स्वेचराअपि ५३ क्वाणेशवलोच्चैवं सीतातस्वानुधोमुखी स्मरतीमंत्रं वक्षतेया रामइत्यहरदयं ५४ जानकीयादयोर्धृष्टास
पयातस्मरतुरः साप्यपासा खसादौ परपुंस्यर्त्रीकातुरा ५५ आत्तुकोशवसीतैवं निरतुकोशानिस्त्रय अविगच्छयसेमृत्युं परस्त्रीकासनफले ५६
तदानींस्मरुखाद्युर्मंत्रिणः सारणादयः अन्येचरक्षासासंता समंताद्राक्षसप्रभोः ५७ महोक्षवं महोक्षाहो महासाहसकृत्युरी आविशद्वाव
वणोलंका मलंकरीणविक्रमः ५८ नयावधामसौमित्रि क्षेमोदंतसमागमः भोक्ष्येनतावदिसुच्चैः सीमाभिग्रहमाददे ५९ जकापूर्वदिशिस्थितेसु
रवरीशानोपमेविचर स्त्रीणां विभ्रमश्च क्षिदेवरमणोद्याने स्वयंजनकीरक्ताशोकतरोस्तलेत्रिजवयावारक्षकैश्चादतां मुक्तागादशकंधरः प्रमुदितः
स्वक्षमधाम्नानिधिः ६० इत्याचार्यश्रीहेमचंद्रविरचिते त्रिषष्टिशलाकापुरुषचरितमहाकाव्ये सप्तमपर्वणि सीतादरलोनामयंचमः सर्गः ५ इ
तश्चरामः संप्राप्त स्त्रुरितंतत्रापष्टत् अमित्रैः सहसौमित्रिः यत्राभूदणकेजिह्वत १ आयातांराममाजोक्वसौ मित्रिरिदमब्रवीत् आर्यमेककि
नीमुक्ता किमार्येहवमागमः २ आहूतः सिंहनादेनतववैक्यजक्ष्मण जक्ष्मणाहमिहायातो त्याजहारेतिरयवः ३ जक्ष्मणोपवदच्चक्रे सिंह
नादोमयानदि श्रुतश्चार्येणतच्चूनंययंकेनपिर्वचिताः ४ अपनेनैतंसत्यमार्था मयनीतोसुपायतः सिंहनादस्यकरणे शंकेतोक्तंकारणं ५ तच्छ
शीघ्रमेवार्थं प्राप्नुमार्थमहाभुज हनारनिहमप्येष यावदायामिष्टतः ६ इत्युक्तेरामभद्राणा स्वस्थानंतत्रजानकीं नापश्यच्चमहीष्टेष्टुर्बितोनि
पयातच ७ जघ्रसंज्ञः समुत्थाय तंमुमुर्षुजटायुषं इक्ष्वाकुरामभद्रोदध्यावित्तिचतीक्ष्णधीः ८ केनापिदयितात्वनं जक्ष्मणपरणमे तेनापदा

रक्तुद्धेयं महात्मानिहतः स्वगः ९ ततः प्रसुपकाराय श्रावकस्य जटाशुषः ददौ रामो नमस्कारं परलोकाधिरां वज्रं १० स विपद्याभवकस्य मादेंदे
 यवरः सुरः रामो विशीतामवेष्टु माटाट्यामितस्ततः ११ इतश्च लक्ष्मणो वीरः खरेण प्राजापतिना योद्धुं प्रावर्तते कोपिनसिंहस्य सखायुधि १२
 अत्रांतरे च त्रिशिराः स्वरस्यावरजो भटः कोनामास्मिन्तवाक्षेय इति ज्येष्ठं न्यवारयत् १३ अथोरधस्त्रिशिरोरक्षसमरोद्यतं जयानरामावरजो
 गणयंस्तपतंगवत् १४ तदा पातालजलके शशंजो दस्तपात्मजः विराधः सन्नाहिसर्वं सैन्यस्तत्र समायुज्यो १५ आरिराधयिषुर्नृणां विराधीरामसोद
 रं इत्यवेतवभृत्यो हं मेतेषां तद्विषां क्षिपन् १६ हृत्वा चं द्रीदरं नाम पितरं मे महाभुजः पाताललंकां जगृह्ण रमीरामेव एष तयः १७ कः सखांशो
 स्तमो धसे क्षिपद्विदलते तथा पितृव्यं लेखावाङ्मणाय दिशमां प्रभो १८ स्मिन्वावलक्ष्मणो वो व द्यमानान्मया क्षिपः पश्यामूचिजयो द्यन्य साहा
 यी दोष्मतां क्रिये १९ अद्य प्रवृत्तिते स्वामी ज्येष्ठो मम रघुहृद् पाताललंकाराज्ये च स्वापिती सिसया दभोः २० विरोधि न विराधं स्वं तं दृष्ट्वा लक्ष्मणो
 तिके कृद्धो धिक् खरो भ्येसा धिज्यध्वैव मज्जवीत् २१ तनयो मम शंखकः क्वास्ते विश्वस्तथा त क विराधेन वराकेण सखा किं रक्ष्यसे कं कना २२
 स्मिन्वावोचतसो मित्रि स्त्रिशारा अपिते तुजः भ्रातुः पुत्रस्य सो कंत स्तमनुषेषितो मया २३ पुत्रे भ्रातरि चो कं द्रावो क्तं तवापि बलीयसी ने तु वाम
 पितत्रास्मि सज्यः सज्यधुनुर्तनु २४ मया प्रमादघातेन पादभ्यां सेन ऊकवत् तवस्तनुर्दतो मूढ तत्र मे पौस्त्वं न हि २५ अधुना चिभटं सत्यद्ये नृ
 रयसि कैतुकं जया प्रीणामि कीनां वनवासे पिसत्सहं २६ इत्युक्तवति सो मित्रावपि त्रिराक्षसः खरः खरं प्रहर्तुं मारे भे दंती वगिरिसानुनि २७
 लक्ष्मणो पि क्षणे नपि कं कपत्रैः सह स्वग्रः अंबरं तिरया मास भानुभिर्भानुमानिव २८ भयंकरः वै वराणां गरीयान् संगरस्तयोः अजायत श्रा
 ष्ठदेवदेवतेकमहो भवः २९ विष्णुना पिरणो यस्य शक्तिरीदकरवरः सहि प्रतिविम्बोरप्यधिको ओमन्ये वंगिरो भवत् ३० कालक्षेपो वधे स्थापी त
 मर्षा ज्जितः स्वयं सौ मित्रिः खरशूर्धानं क्षुरध्रेणा छिदत्त रुणात् ३१ हृषणो लक्ष्मणेनापि सैन्यो यो युमुद्यतः संजके ऊं जरस्व समूधो दक्वक्षिना
 ३२ ततः सार्धं वेराधेन ववजे रामसोदरः स्फुरदामेक्षणः काम माशं सचेर्ययोः शुभः इर गवां कृतमपश्य वरामभर्तुमांतरे सीताविरहितदृष्ट्वा विषादं

वपरं यथो ३४ पुरस्वमपिसौ मित्रि मयस्य नरघुपुंगवः सीताविरहशयेन पीडितः खेव्रवीदिति ३५ वनं भ्रातमिदं तावत् मया दृष्टान् जान
 की सुप्रभाभिः किं न सा दृष्टा ब्रूत देवनदेवताः इह अधुश्चिन्तनीषणेरण्ये भूतश्चापदसंक्रुजे विमुञ्चे काकिनीं सीतां लक्ष्मणाय गतो स्म्य हं ३७
 रक्षो भटसहस्रो ये संयत्येकं वलक्ष्मणं मुक्ताभ्रयो ह मन्नागा मदाधीर्मम दुर्जियः ३८ हासी ते निर्जने रण्ये कवं मुक्ता मया प्रिये ह्यवसलक्ष्मण
 कवं मुक्ती सिरणसंकटे ३९ एवं क्रवन् रामभद्रो मूर्ख्या न्यपतक्षितो कंदर्जः पक्षि भिरपि वीक्ष्यमाणो महाभुजः ४० लक्ष्मणो पृथ्वीदेव मर्षार्थं
 र्यकिमिदं न त्र तवायं लक्ष्मणो भ्राता जिवा रीन् समुपस्थितः ४१ पीड्ये लेव संसिक्तो रामभद्रस्तथा गिरा लब्धमंजो ददर्शाग्रे सखजे वनिजातजं ४२
 उरश्चुरुवेसौ मित्रिः सिंहेनादस्य कारणः जानकीहरणमिदं क्वं कस्यापि मायिनः ४३ तस्य प्राणैः सहैवाह माहरिष्यामि जानकीं तत्परसुयजे
 भायसंप्रति प्रयतामहे ४४ पाताललंकाराज्ये च स्वाप्यतामेष्वे त्रिके विराधः प्रतिपन्नं हि म्यामुभे स्फुराहवे ४५ सीताप्रवृत्तिमानेन विद्याधरभ
 लनश्च प्रजिघास्य विराधस्तामासिधयिषुः प्रभू ४६ काकुक्षो तस्वस्तत्र शोकानलकरालितो मुकुर्मुकुनिः श्वस्वतो निर्दशं तो कृधाधरं ४७
 इरं विद्याधरां वा विराधप्रहिताश्च ते सीताप्रवृत्तिं न प्राप्नुस्तत्रै सास्त्रुरधोमुखाः ४८ तेषामधोमुखत्वेन ज्ञाचारामो ब्रवीदिति स्वामिकार्येयवा
 शक्ति साक्युग्माभिरुद्यतः ४९ सीताप्रवृत्तिं प्राप्ता को दोषस्तत्र वो भटः दैवस्य विपरीतस्य कैश्यकोपरोधवा ५० न वा विराधोपवदन् मान्निवे
 दं कथाः प्रभो अनिर्वेदः श्रियो मूलं त्वदृत्सोस्मि न घह ५१ एहि पाताललंकायां निवेशमिदं यमां सीताप्रवृत्तिः सुजभा तत्र भर्तुर्भविष्यति
 ५२ विराधेन स सैन्येन ततो रामः सजक्ष्मणः यथोपाता जलं कायाः पुर्याः परिसरावनो ५३ तत्रारिस्तदनः सुंदो नाम रक्षः खरात्मजः सन्मुखनि
 रणयागा न्महा सैन्यपराहतः ५४ पुरीगेन नीराधेन समं प्रविविरोधिना सुंदश्चक्रे रणं घोरं सद्यः पिबधक्कुध्वा ५५ आवीरणस्विकाकुस्वे सुश्रं
 णरवामिरासद्य प्रणश्य लंकायां खरं शरणं यथो ५६ ततः पाताललंकायां प्रविश्य रघुपुंगवो निवेशमा मास्तु स्ते विराधपैठ केपदे ५७ प्रा
 सादे खरराजस्य तस्य ते रामलक्ष्मणौ सुवयजश्च पुनर्विराधः सुंदवे स्मनि ५८ इतश्च साह सगतेः श्रितं ताराभिजाविणः सिद्धाप्रतारणी विद्या

हिमवज्रिभिकंदरे ५९ तथासुग्रीवरूपासाकासस्तुपइवामरः जगामकिंकिंधपुरे द्वितीयोर्ध्वंवावरे ६० क्रीणार्धवदिरुधाने सुग्रीवेचगतेतदास
तदंतःपुष्पमात्रादेवीविभूषितं ६१ आगाधसस्तुग्रीवो वारिवद्वारपाजकैः स्वलितोप्रेगतोराजा सुग्रीवइतिवादितिः ६२ सुग्रीवदितयंदष्ट
संदेहादालिनंदनः शुक्रांतविजवंचातुं तद्वारंवर्तितयथो ६३ शुक्रांतोविटसुग्रीवः प्रविशतवाबिस्रनुना मार्गार्धेणिसरिस्तरइवप्रस्वलितस्त
तः ६४ अधामिजनसेनिकाना महीदिण्यश्चतुर्दश आहूतानिजगत्सारसर्वस्वानीवसर्वतः ६५ दयोरपितयोर्भेदमजानंतोवसेनिकाः सस
सुग्रीवतोर्ध्वे विटसुग्रीवतोभक्त ६६ ततःप्रवृत्तेयुधसैन्ययोरुभयोरपि कुंतयातैदिवकुर्वेडकृपातमयीमिव ६७ युयुधेसादिनासादी
निषादीचनिषादिना पदातिनापदातिश्च रक्षिकोरक्षिकेनव ६८ चतुरंगचक्रचक्रविमर्दादधमेदिनी अवापकंपमुधेव प्रोदप्रियस्मागमा
त ६९ एव्येद्विरेपरटहे प्रविशतिविज्रवनविटसुग्रीवो मुजीवोयोधुमाकृत ७० ततश्चविटसुग्रीवो मन्त्रेभस्वगर्जितः उज्जितंगर्जितकुर्व
न संमुखीनोयुधेभवत् ७१ युयुधतेमहायोधौ तौक्रोधारुणलोवनौ विदधनौजगत्त्रासं कर्णारस्येवसीदरे ७२ तौनिशितैर्निशितानि शस्त्रे
शस्त्राण्यधोमिषः विद्धिदातेष्टाब्देदरणाब्देकावुभावपि ७३ शस्त्रस्वंमैरुज्ज्वलजिः दुर्गवेस्वेवराणः महायुधेतयोर्वैरु वनोमहिषयोर्विव ७४
तौलिङ्गाश्चावधान्योन्य ममर्षणशिरोमणी मज्जयुधेनास्फुलतां पर्वताविवजंगमौ ७५ उततंतौहृणाद्योनि निपतंतौहृणाद्युवि ताम्रचक्रा
विवाभातां वीरक्षमणीबुधौ ७६ तौबावयिमहापाणौ मिथ्येजेतुयनीश्वरे अप्यसचहरेण दृषन्नाविवतस्वतुः ७७ साहायकार्यसुग्रीवः समा
ह्वयंजनासुतं नृयोपियुयुधेमाया सुग्रीवेणोत्तमर्क ७८ हस्तमतःपश्यतोपि दयोर्भेदमजानतः कुदयामाससुग्रीवं विटसुग्रीवउकटः ७९
पुनर्मुक्तेसुग्रीवः खिन्नखिन्नतनुस्ततः बहिर्निर्गत्य किंकिंधपुरादावासमयदीप्त ८० तत्रैवविटसुग्रीवः तस्मावस्वस्वमानसः श्रंतः पुरप्रवेश
च नजेनेवाजिनंदनात् ८१ सुग्रीवोपंचितग्रीव मधेवंपर्यंचितयत् अहोस्त्रीलंपटः कूट पटुः कोप्येषनोद्विषः ८२ आत्मीयाअपनात्मीया
क्षिप्त्वायावशीकृताः अहोबभूवुस्तदसाववस्कंदोनिजेहये ८३ मायापराक्रमोक्त ८ कंधवयोद्विषमया धिम्पराक्रमभ्रष्टं वगलिनामः

सुपाकरं ८४ धन्योमहाबलोजोवाजी योस्वंपुरुषव्रतः रज्ज्वटणमिवसक्ता जगामपरमपदं ८५ चंद्रशिशुः कुमारोमे वजीथान्ज्मातोप्यसौ किंनुद
योरभेदः किंरक्षुनिहंतुकं ८६ इदंनुविदधेसाक साधसौचंद्रशिशुना तस्यपापीयसोरुद्धं शुक्रांतमस्वदेशं ८७ वक्ष्यबलिनीसुष्य वजीया
संश्रयामिकं यथासाक्षाएव रिपवः स्वतोपिपरमोरिव ८८ ननुवस्वस्त्रीवीरंमरुत्तमरवभंजनं भजामिविधिषद्घात दैतवेकिंदशाननं ८९ अ
सौकिनुप्रकृतास्त्री लोलस्त्रैलोक्यकंदकः तंचमांच निदसाशु तारमादास्यतेस्वयं ९० इदंरोम्यसेनेप्राप्ते साहाय्यं कर्तुमीश्वरः आसीत्वररव
नरोराघवेणहतःस्तु ९१ तावेवरायसोमित्री गन्धामित्रीकरीमितत् तकाजोपनतस्यापियोदिधस्यराज्यदौ ९२ तौतुयातालजंकाया मनेक
रादोर्बलौ विराधस्योपरोधेन तथैवाप्यपिति एतः ९३ एवंविमृश्यसुग्रीवो नृशिम्बरहसिस्वयं विराधपुण्यां विस्थासन्नतं हृतं नभोजयत् ९४ गन्धा
तालजंकायां विराधय प्रणम्यसः स्वामिअस्मन्नन्नांतं कथयिवाब्रवीदिति ९५ महतिवसनेस्वामी पतितोनस्तदीदरो राघवो शरणीकर्तुं तं
दरेणवांचति ९६ कृतमायासुसुग्रीवः सतांसंगोद्विपुण्यतः तेनेसुक्रोद्विहस्यसुग्रीवायशंशंसतत् ९७ प्रचचाजासुग्रीवोभ्यानाग्रेवैयकस्वने
दिशोमुखस्यदसर्वावेगा दूरमदूरयन् ९८ पातालजंकांसप्राप कृतेनासुपवेश्यतत् विराधमुपतस्विवा शुनस्वोसोपितं मुदा ९९ विराधोपि
पुरोभूय रामभद्रायतायिने तेनमस्कारयामासतद्दुःखंचयजिज्ञपत् १०० सुग्रीवोव्येवभूचेस्मिन् ५ खेवमसिमैगतिः ह्युतेहि सर्वं धाम्दे शर
णंतरणिः खलु १ स्वयं हः स्वपितहुः खड्गे वंरामोभुपगामत् स्वकार्यादधिको यज्ञः परकार्यमहीयसां २ सीताहरणरन्तां विराधेनच बोधितः
रामंविज्ञपयामास सुग्रीवोवक्तुं तांजलिः ३ त्रायमाणस्यतेविश्वं तयोद्योतयतोखेः नकापिकारणपेक्षा देववचित्प्रापदः ४ वत्ससादाकृता
मिस्मन् ससैन्योस्वितवानुगः आनेष्यामिषवर्तिव सीतायानविराददं ५ सुसुग्रीवः प्रतस्वेव किंकिंधप्रतिराघवः विराधमुनुगच्छतं संबोध्यविस
सर्जव ६ रामभद्रैचकिंकिंधां पुरदारमधिष्ठिते सुग्रीवोविटसुग्रीव माह्वास्तरणकर्मणे ७ निन्दन्विटसुग्रीवोप्यागादाह्वानमात्रतः रणायना
नसाः स्तरा भोजनाय किजाइव ८ उर्द्वेश्वरएन्यासेः कंपयतोवसुंधरा तावुभावप्यमुधेता मत्ताविववनक्षिपो ९ रामः सस्तुतोदष्टा कोस्मदी

यः परश्चकः इति शंशयतस्तस्या बुदासी न प्रवृत्तः १० भववेवंता वदिति विमृशन् रघुपुंगवः वज्रावर्तोभिधधतु हंकारमकरोत्ततः ११ धनुषं का
रतस्तस्मात्तत्साहसगतेः क्षणत्वरुपांतरकरीविद्या हरिणीवपलायत १२ विमोहमाय्यासर्वं परदारैरिरंससे पापारोग्ययरेवापमिति रामस्तत
र्जतं १३ एकेनापीषुणाघ्राणं स्तस्याहार्षीकृद्दहः नक्षितीयावपेवहि दरेर्हरिणमारणे १४ विराधमिव सुग्रीवं रामो राज्ञेन्यवेशयत् सुग्रीवी
पिस्वलोकेन प्राग्रदेवानमस्यत १५ त्रयोदशभिजाकन्याः वत्समसंतसुंदरी रामभद्रमया विष्णोर्जलीवनरेश्वरः १६ रामोऽप्युवाच सुग्रीवं सीताचे
ष एकर्मणा प्रयतस्व किमेताभि रपरेणापिवस्तुना १७ इत्युक्त्वा बहिरुद्यानमन्वातस्त्वोरुद्धहः सुग्रीवी पितृदादेशा त्रिविवेश निजां पुरी १८
इतश्च पुर्यां लंकायां रावणांतः पुरस्त्रियः खरादिहननोदता न्मंदोदर्यादयो रुदन् १९ रुदती सहसुंदेन स्वसाचंद्र एखापि च प्राविश प्रा
वृष्टेण हं पाणिभ्यां कृदयत्तुरः २० दृष्ट्वा चरावणं कंचे लक्ष्मिं चोच्चनरं स्वरं रुदती निजगादैव देवेन निहतास्मिहा २१ दतः पुत्रो हतो भर्ता
हतौ च मम देवरो चतुर्दश सहस्राणि हताश्च कुलपत्रयः २२ पाताललंकावह्निना राजधानी च दर्पिता दर्पवज्रिर्विद्विषाग्निः बंधो जीवत्यपि
क्षयि २३ जीवग्राहं प्रणम्याहं सुंदेन सहस्रतुनां वीरारण्यमिहायाता कुत्र तिष्ठामि ग्राहिमां २४ अवोधय दृशास्योपि रुदती तां ससौष्टवः च
ऋष्टं पुत्रहंतारं हनिष्याम्यपि रादपि २५ शोकैर्न तेन वेदेही विप्रलंभरुजापि च कालच्युत इव क्षीपी तल्येतस्वो निपत्यसः २६ अधमं दोदरी देवी
तमुपेत्याभ्यक्षदिति कथं प्राकृतवत्स्वामि निश्चेष्ट इव तिष्ठसि २७ रावणोऽप्यब्रवीदेव वेदेही विरहज्वरात् न वेष्टुं न वक्तुं च न चालोकयितुं
क्षमः २८ मया चेज्जीवतातेर्ष स्तन्मानं प्रोक्ष्यमानिनि गच्चानुनयवेदेही ययामयिरिरंसते २९ नान्मनारीमविच्छंती कुजे जातु विदप्यहं अर्गला
नियमोऽत्र ममास्ति गुरुसाहिकः ३० पीकितपीठयापसुः कुजीनामपितक्ष्णं जगाम देवमणोद्याने सीतामुवाच च ३१ एषामंदोदरीनाम
दशाननमहिष्यहं प्रपश्येत् वदासीत् बभज स्वदशकंधरं ३२ सीते च मे वधन्यासियां सिसे विषते निरां विश्वसेभ्यां द्विकमलः पतिर्मम महाबलः
इव अद्यापित वरामेण भूचरेणः तपस्विना पतिमात्रेण किंपत्या प्राप्यते वेदशाननः ३४ रुषावभाषे सीते वं कसिंहः कचजं बुकः कचजं बुकः क

४६

सुपर्णः कवाकाकः करामः कचते पतिः ३५ दंष्ट्रिचमहोसुक्तं तव तस्य च पापानः रिरंसुरे को न्यस्त्रीषु हती भवति वापरा ३६ इष्टुमशुविताना
सि किमु रूभाषितुं हले स्वानादितोगच्छत्यजदक्षिणं मम ३७ रावणोऽपि तदा तत्राजगाम निजगाद च कुपितासि कुतः सीते दासीमंदोदरीतव ३८
दासस्ते स्वयं मय्यस्मि प्रसादं कुरु देवि मे जान किं बंजनममुं श्रीणातिन दशापिकिं ३९ सीता पराङ्मुखी भूयेत्यभाषत महासती कृतांतदृष्ट्वा
दृष्टोऽसि हारमारा मगेहिनी ४० धिगाशंते हताशस्या प्राधितप्रार्थकस्य रे जी विष्यति किमयमे सानुजे द्विषदंतिके ४१ तमेत्याकुत्समानोपि
भूयो रदशानजः तद्वैवो वाचधिगहो कामावस्थावलीयसी ४२ अत्रांतरे विपन्मग्रा सीतां प्रष्टुमिवाक्षमः निम्ममरुनि धिर्धम्रा पश्चिमे लवण
बुधे ४३ प्रावर्तत निशाघोरा घोरबुद्धिश्चरावणः सीताये क्रोधकामांध उपसर्गा नृपचक्रमे ४४ दृक्कारिणामहाघकाः फकुर्वाणाश्च फेरचः र
का विचित्रं क्रंदंत उत बो न्योन्यो धिनः ४५ पुच्छाच्छोटकृतो व्याधाः फुकुर्वाणा फणाभ्रतः पिशाचप्रेतवेतालभ्रताश्चाक्षकृत्तिका ४६ उच्चलं
तोडुर्लजिता यमस्येव सभासदः विरुतारावणे नेयुरुपसीतं भयंकराः ४७ त्रिभिर्वि० ध्यायंती मन्सापंच पस्मेष्टिनमस्त्रिया सीता तस्यावभति
वनतु मे जेदशाननं ४८ विभीषणः प्रभाते च निशारत्नं निशप्यत त आगाडुपदशग्रीवं सीतां चैवमवोचत ४९ भद्रेका बं कुतः स्वाना कस्य वा
सि किमत्र च माभैषीः सर्वमारया हि परस्त्री सोदरस्य पे ५० तं मधसं परिज्ञाय सीता प्यारयादधोमुखी तत्रैकदा देवरो मे कीम्येतस्ततोऽत्रमदे अ
हो जनकपुत्र्यस्मि सीता भामं मलस्वसा ५१ दृष्ट्वा रामभद्रस्य स्तुषादशरधस्य च स्पं पत्या सानुजेन दंकारणमागमं ५२ तत्रैकदा देवरो मे की
रुयेतस्ततोऽत्रमन् खेमहासिंदरौ कं जग्राह चक्रुर्दहलात् ५३ अभयं स्वावंशजां तेन चिच्छेद सोसिना अज्ञानाद् तदंतः स्व तस्याधकशिरो छि
दत् ५४ अयुष्मानो नगस्कं कोप्यं हाहतो मया सानुताप इति त्रातः समीपं सनुपाय्यो ५५ तस्यासि साधकस्येव का विउतरसाधिका मदैवरसा
उपदं तत्र कोपाडुपाय्यो ५६ भर्तारं मम दृष्ट्वा वापुनरुपपुरंदरं ययाचे कायिकामार्ती वांशसीतां च मत्पतिः ५७ साययावाय्यो चाघरहसां
वजमुज्ज्वलं ब्वेका वै कर्षसंकेती कस्याणां चरणां युधि ५८ मायाद्वैरामयोक्तवा इरं नीवाच मत्पति दुराशो मां जहारेष स्ववक्ष्ये वराक्षसः ५९

तदश्रुत्वा रावणं नवावभाषे च विभीषणः कुलस्य दुष्पणमिदं स्वामिन्कर्मवशात्कृतं ६० नयावदिदं हंतुं नः काकुत्स्थोभ्येति सातुजः सुभ्रतां तावदा
श्वेव नीतासीतातदंतिके ६१ इत्युक्ते रावणः क्रोधा रुणा ख्योप्यब्रवीदिति किमिदं भाषसे भीरो व्यस्माधीर्ममयोरुषं ६२ सीतातुनीतावश्यं हि भार्याम
मभविष्मसि तौ च यातौ हनिष्यामि वराकौरम लक्ष्मणौ ६३ उच्ये विभीषणो भ्रातः सत्यं तद् ज्ञानिनो वचः यद्गमयन्त्याः सीतायाः कृतेन कुल
संक्षयः ६४ भक्तस्य बंधुर्मेवानं मन्यसे नान्यथा कथं मया हतो दशरथः सतावज्जीवितं कथं ६५ नयद्यप्यन्यथा भावि भाविवस्तु महाभुज तया
पि प्रार्थयसे हंत सीतामः कुलघातिनीं ६६ अनाकर्णितकेनेत विभीषण गिरामथ आरोप्य पुष्पके सीतां भ्रमन्नेवमदर्शयत् ६७ अमीन्नीमादयो
रत्र सानवः स्वाडुनिर्भराः नन्दनोद्यानसौन्दर्या एषस्तु पुष्पवनानि च ६८ यथा कामी निरुद्धीनि धारावेष्मान्यस्निव अस्मत्क्ष्वेलिकैर्कोलिन्यः साहंसा
हंसगमिनि ६९ एतानिरतवेष्मानि स्वर्गसंकीर्णमानि वा मया सहरमस्त्वेषु सुभ्रम्यन्तरति स्तव ७० ध्यायन्ती रामपादाब्जहंसी वजन कात्मजा
सुभ्रवेव धैर्येण बुद्धोभनहितहिरा ७१ सर्वेश्वरमस्त्वानेषु भ्रात्रादशाननः सुसुबाशी कवनिका मध्येभूयो विजानकी ७२ वेद्व्योन्मत्तमिव ज्येष्ठ
वाचोयुक्तेरगोचरं विभीषणो मंत्रिथितुं कुलामास्यानज्जहवत् ७३ उच्येव भो कुलामासा कामाद्यान्तरक्षिषः भूता इवेति तेष्वेको पुन्यम्राति
प्रमादिनं ७४ कामं कामातुरः स्वामी कामश्चेकोपि दुर्जयः किं पुनः कृतसाहाय्यः परनारीरिरं स्या ७५ तदतः परमसंतं महति व्यसनार्णवे पति
व्यतिपतिर्लंका पुर्यादोष्मानपि दुर्त ७६ अथ ते मंत्रिणः प्रोचुर्वयं नानैवमंत्रिणः ब्रमेवमंत्री मंत्रास्तु यस्येह्यद्वरदर्शिता ७७ किं करोति परमं
त्रः प्रभो कामवत्तदं मिथ्या हृद्ये जने जैन धर्मस्यैवोपदेयनं ७८ सुग्रीबहनुमन्मुख्या मिलिताराधयस्यति महात्मनां न्यायभाजां कः पृहं
नावलंबते ७९ सीतानिमित्तोद्वेक्षाकाशानुक्तोनः कुलक्षयः तद्यापि पुरुषाधीनं कर्म यंसमयोचितं ८० ततो विभीषणश्चक्रे वप्रेयंत्रादि
रोपणं अनगतं हि पश्यंति मंत्रिणो मंत्रवह्नुषा ८१ इतश्च कालं कमपि कथमप्यतिवाहयत् सोमित्रिणाश्चास्यमानो रामो विरहपीडितः ८२
अनुशिष्याधरामेण प्रेषितो लक्ष्मणः स्वयं प्रतप्ते प्रतिसुग्रीव त्रणवापक्षपाणभूत ८३ दलयन्स्मापदन्तासैः कंपयंस्तं वपर्वत वेगं दोषि

तदोत्सर्गं नार्गट्क्ष्णं कथयन् ८४ उक्तवत्कुलीभीमललाटीरुणलोचनः भीतिर्दास्तेर्षुक्तमार्गः प्राप सुग्रीववेत्तसः ८५ युग्मं आयातं ज
क्ष्णं श्रुत्वा निर्गतोऽतः पुराकृतं उपतस्वैकधिराजः कंपमानवपुर्भवात् ८६ उच्ये च लक्ष्मणः क्रुद्धः कृतकृत्यो सिवानर सुखं तिष्ठसि निःशंकः स्व
तः पुरमराहतः ८७ स्वामी कृतजासीनी दिवसान्नाससंनिभान् यथात्येति न तदेति प्रतिपन्नं च विस्मृतं ८८ सीताप्रवृत्तिमानेव सुनिष्ठस्वाकना
पिहि मासाहसगतेर्मार्गे गमः संकुचितोनसः ८९ पतिवायादयोस्तस्य सुग्रीवो वा ब्रवीदिति प्रसीदै कंधमादं मे सहस्वामिन् प्रभुर्यतः ९० एवमा
राधसोमित्रि मग्रेष्ठवाकपीश्वरः कृतं ययोरामभद्रं नमश्चक्रे च नक्तितः ९१ इत्यादि शब्दस्वात्सेन्यान् भो भो सर्वे पिदीर्घतः सर्वत्रास्त्वलेतायू
य मवेष्टयत मे धिनी ९२ इत्युक्ता स्तेनते सैन्या द्वीपेष्वक्षिप्तसंधिषु भूमिरंध्रेष्वन्यत्र वरितं वरितं ययुः ९३ सीताहरणमाकर्ण्य तदाभामं
लोपि हि आगम्य काममस्त्वसु स एवासंतदुःखितः ९४ विरक्षोपिसमंसेन्यैः स्वामिव्यसनपीडितः एतश्च श्रुत्वा माणो स्वात्तत्रैव चिरपतिवत् ९५ सु
ग्रीवोपि स्वयंगच्छन् कंठद्वीपमुपाययौ तंचरन् जटीहृद्वा ह्नादेवमवित्तयत् ९६ संस्मृत्य किं समागंस्तत्त्वेप्ययं दशमो लिनामदक्षायमहावा
कः सुग्रीवो बान्धवः ९७ हताविद्यादशास्त्रेण पुरातावन्महो जसा ब्रह्मानी मेधमेप्राणान् हरिष्यति हरिश्चरः ९८ इति वितापरंतं प्राक् सुग्री
वो गडवाक्च नाभ्युदस्थाः कंधमां च यो मया ते लसोसि किं ९९ सोम्य भूधरादशास्त्रेण विद्या मे सर्वतो हता जानकी हरतस्तस्य युधेय ह्नुपस्वित
२०० इतश्च रामपादांते सनीतः कपिकेडुना तेन विज्ञापितः सीतो दंतमेवं यजिज्ञपत् १ देवदेवीदृशं सेन सतीसीता दुरात्मना हतां लंकापुरी
शेन विद्याचममकुप्यतां २ हारामवत्सोमित्रे भ्रातर्भामं ललेति च देव्या रुदंती सीताया मकुप्यं दशमो लये ३ सीतो दंतं तेन तेनाद्य मुदितोरधुपु
गवः तंबोधवमिवाग्निष्ण्वं कंठद्वीपनरेश्वरं ४ ह्यो रपिपप्रह सीतो दंतं रघूदहः ५ यो रपिसोप्यारम्य तन्मनः प्रीतिहेतवे ५ अष्टवज्रामभ्रस्तान् स
ग्रीवादीन् महाभरान् इतः कियति हरेसा जंकास्तस्य रक्तसः ६ तेन च कृतं तथा पुर्या सन्नयाषदविष्टया गवणस्य जगज्जिह्वोः यस्सर्वेष्टणवद्
यं ७ रामेभ्यश्चैतंतस्य जम्बाजम्बवंचितया ददर्शनप्रतिभ्वन्न संदर्शयत केकनं ८ तस्यादर्शितमात्रस्य सामर्थ्यं ज्ञास्य चाचिरात् सोमित्रि

मुक्ताराव पीयमानगजामृजः ९ बभाषेजक्ष्णोप्येवं कएषननुरावणः सारमेयइवासारश्चलेनैवंचकारयः १० क्षत्रचौरेणतस्याहं
 स्मामिन्नजिनः शिरासंयामनाटकंयुयं सभाभूयेवपरयय ११ जौबवान्म्याजहाराघ सर्ववोयुज्यतेपरंयोहि कोटिशिलोयाटीसहनिष्य
 तिरावण १२ साकनानंतवीर्येण रव्यातंज्ञातवतास्यदः अस्मत्सयदेतोस्त संमुसाटयितांशिलां १३ एवमस्त्रिसुक्तवंतंतेनयंतिस्मज
 क्ष्णं सपरिओमयानेन यत्रकोटिशिजास्तिसा १४ उच्चिक्षेपशिजांदोष्ठा जक्ष्णस्तांजतामिवसाधुसाधिसुव्यमान स्त्रिद्वौःपुष्यवर्षि
 भिः १५ संजातप्रसयास्तेपि व्योमयानेनपूर्ववत् किक्किधयांसमानिसुर्जक्ष्णंभामसन्निधौ १६ कपिदृष्टास्ततःप्रोचुःयुष्मत्तोरावणक्षयः
 आदौषेक्षोद्विषांस्त इतिनीतिमतांस्थितिः १७ सदेवाहमकेणपियादिसिद्येत्ययोजनं पर्याप्तंस्वयमुद्योग कर्मणाभूभुजांतदा १८ समर्षःप्रेष्य
 तांतत्र कोपिहूतोमहाभुजः साहुःप्रवेक्षानिष्काशा जंकादिश्रूयतेरुता १९ गवाहृतःसलंकायां भणिष्यतिभीषणं सीतार्ष्येणरुतैररुःकुले
 सखलुनीतिमान् २० सीतांमोचयितुं सोपि रावणं बोधयिष्यति रावणेनववज्ञात स्त्वामेष्यतितदैवहि २१ एवंवचसितेषांरु रामेणमुमतेसति
 श्रीभूतिप्रेक्ष्यसुग्रीवो हनूमंतमवाक्यत् २२ अक्षरामं सभासीनं सुग्रीवादियराहतं नमश्चकारदनुमान् भानुमाविवर्तेजसा २३ ततो रामायसुग्री
 वःशशंसैवमयंहिनः विक्ररेपरमोवंक विनयीपावनययिः २४ नास्यतुल्योद्वितीयोस्ति सर्वविद्याधरेष्यपि सीताप्रवृत्तिजामार्ध स्वामिन्नेवंतदादि
 रा २५ हनुमानसुवाचैकंवेपथुः संसवेकशः मत्प्रायास्तेहतस्त्रैतद्वक्तिसुग्रीववत्पतिः २६ गवोगवाहोगवयःशरभीगंधमादनः नीलौघिविदमदौव
 जाववानंगदोनजः २७ अयेपिबहवः सति स्वामिन्निहकयीश्वराः तेषांसख्याधरणीहमपिवक्तार्यसिद्धये २८ जकांसराक्षसदीपा सुसादोहकिमा
 नयेवध्वासबाधमपि नयामिदशकंधरं २९ सकुटुंबदशग्रीवं दृष्ट्वातत्रैवकाहुतुं देवीजनकजामेवा नमामिनिरुपद्रवां ३० रामोपिनिजगादैव सर्वं
 संभवतिचयि तद्गुह्यपुण्यालंकाया सीतांतन्मवेषयेः ३१ मद्भूमिकामिमांदेया मदभिज्ञानमर्पयेः तस्याश्चरामणिंवाभिज्ञानमन्नस्थानये ३२ इदंम
 दाविकंशरो देवियत्रक्ष्णणग्रजःवदियोगातुरोसंतं ध्यायन्त्वामवतिष्ठति ३३ मातास्तीर्मद्वियोगेन जीवितंजीवितेश्वरि जक्ष्णेनहतंघरस्य

वि०

४८

शिरादेवरावणं ३४ हनुमानसुवाचैव यावदाज्ञाविधायते जंकायाःपुनरामामि तिष्ठितावदिदप्रभो ३५ इत्युक्त्वा राघवंनवा शरुतिःसपरिच्छदःजंका
 पुरीप्रत्यवाजी दिमानेनातिरंक्षसा ३६ सगच्छन्नधसापरममहेंद्रगिरिसानु नि मातामदमहेंद्रस्य महेंद्रपुरपत्तनं ३७ एवंचदध्योहनुमान् महेंद्रस्य
 पुरंदरः येनमेनपरभेपिमाता निर्वासितातदा ३८ इतिसंस्मृत्यसक्तुर्दोरणत्रयमनादयत् ब्रह्मास्फोटयदिव दिगुरवप्रतिशक्तितैः ३९ दृष्ट्वापरव
 जंराजा महेंद्रोपीड विक्रमः समंसैनैरिगमस्य पुत्रोरणकर्मणो ४० महेंद्राह्नुमत्तोरजायतमहारणः व्योमसुसातजीभृत इवास्वरदक्षिभीषणः
 ४१ घालंवनिर्बभंजाघ प्रभंजनइवकुमान् परसैन्यावहणेनापि ब्रमन्वेगेनसंगरे ४२ प्रसन्नकीर्तिर्माहेद्रियुध्यतहन्मता निघ्नन्नशंकयामेय सं
 वंधमविदन्नघ ४३ उभावपिमहाबाहु उभावप्यममर्षणो अन्योन्यददुष्टे नजतमायासतुःश्रमं ४४ अथैवंचितयामासयुधमानो पिपावनिः
 आरेभेक्षिष्यामुष्टु स्वामिकार्यं विजंवरुत् ४५ जेजीयांतक्षणात्तेने मममातृकुलंक्षदः तत्राप्यारभुनिर्वीह रुतेजेतयमेवहि ४६ ध्याचैतिहन्त
 मान्कुटुः प्रहारेमोहेयुर्क्षणात्प्रसन्नकीर्तिजयादो भयास्त्ररयसारधि ४७ अग्रहीहृत्तमाभ्योध्य माहेंद्रमपिमारुतिः नवाचैवंसमावरव्यो नसा
 तेस्वयंजनासुतः ४८ रामाज्ञायाचवैदेही श्रुत्यैजंकांजजाम्पदं अत्रायातःसमस्वार्धं मातृनिर्वासलंविरात ४९ जातामर्षेणततात योधितोसिसह
 स्वमे स्वामिकार्ययस्यामि यादिमस्वामिसन्निधौ ५० महेंद्रोपिस्मालिंष्य तमित्त्वेमहाभुजप्रकृश्रुतोसिजनश्रुता दृष्टादृष्टोयविक्रमी ५१ ग
 छस्वस्वामिकार्यय पंधानः संतुतेशिवाः इत्युदिवाहमहेंद्रोणा ससैन्योराघवांतिके ५२ ओघावहनुमान्गच्छान् दीपेदधिसुरवाजिधे कायोस्मोतस्वि
 वांसो प्रेक्षां चक्रेमहामुनी ५३ तथोरन तिहरेवा यप्रतिस्वः कुमारिकाः ध्यानस्थानिरवद्योगी विद्यासाधनतत्परा ५४ दवानजस्तदाक्षेपे प्रज्ज्वा
 लाखिलेपिहि तौसाधुः ताः कुमार्यश्च निपेतुर्दवसंकटे ५५ तदासत्येनहनुमान् विद्ययादायसागरान् तदवाभिमेघइव शमयामासवारितिः ५६
 तदैवसिद्धविद्यास्ता कन्याध्यानस्थितौतौ मुनीप्रदक्षिणीरुत्सहन्मंतं बभाषिरे ५७ साधूपसर्गसाधना मरुतःपरमार्हतं वसाहधेनविद्यानः
 सिद्धाः काजंविनापिहि ५८ कास्यमिति तं नोक्ताः कन्यास्ता एवमक्र बन् अस्मिन्नधर्वराजोस्ति राजादधिसुरवेपुरे ५९ स्मस्तस्यकन्याः कुसुममाजा

कुक्षिभवावयं तातं यमाचिरेस्मास्तुवदवः खेचरेश्वराः ६० खेचरो गारको नामो न्यत्रश्चास्मिन् ते भवतु तत्तस्मै ददौ तातः स्वरोचकी ६१ मसुत्री
 णंपतिः कस्यादित्यष्टसितामुनिं यः सादसगतेर्हं ता सस्यादिति च सो वदत ६२ तजिरावेमयं स्तातो नोपतेनेतुं क्वचित् विद्यासाधनमस्माभिस्तं
 ज्ञातुं च प्रचक्रमे ६३ विद्याभ्रंशानिभित्तं वा गारको एतत्तत्त्वः व्यावशमितः साकभो निष्कारणबन्धना ६४ मासैः सिद्धितियोषति स्वसादाद्याह्ण
 दपि सामनो गामिनी नाम विद्यानः सिद्धिमाययो ६५ आसूलासाहसगतेर्वधं रामेण निर्मितं शत्रुसहनुमांस्ता सां लंकायां चात्मनो गतिं ६६ मुदित
 स्ताः पितुर्गवा शत्रुसुस्तद्वेषतः सोपिताभिः समंसद्यः ससैन्येणाघ्नहं ६७ उत्पतातावदहमान् उपलंकां तश्च सन् ददर्श गालिकां विद्याधो
 रां कालनिशामिव ६८ अरे कपेवत्यातासि यातोसिममभोज्यतां इति कवाणासाक्षेपं व्याददाति स्म सा मुखं ६९ हनुमांश्च गदापाणिः प्रविवेश त
 दाननं अभ्रमध्यमिव दिस स्तां विदार्य विनिर्यमौ ७० तया कृतं च प्राकारलंकापुर्वमरुत्तुतः विद्यासामर्थ्यतो नोक्षी मंक्षु कर्परलीजया ७१
 तद्वधारक्षकमपुत्रैः कुक्षं जमुखाभिधं सो वधी सह युधानं युधाध्वन्यधुरंधरः ७२ हवेज्जुमुखे लंका सुंदरी तस्य कन्यका विद्याबलवती कोपा
 दक्षया द्वास्तमारुतिं ७३ श्रीमनीवता मे स्त्रे स्वा सावारी च उरंगरी प्रहरंतं कुजः सानु मतीव हि ह्रस्वमति ७४ तदस्त्राणि निजे रस्त्रे श्विदानः पावनं
 ययिः तां निरस्त्रीकाराशु निष्पत्रा मिव वीरुधः कएष इति साश्चर्या दां जनेयमुदीक्षितं संप्रदत्ता च कामेन तां हिता च शिजीमुखैः ७५ साहसं संत
 मिस्त्रवे सयापि वधे छया अविचार्य यन्मनीर यो धितो सिमुधैव हि ७६ आख्यातं साकना ह्वं मते जनकघातकः भावी न तै तित जाय मासुव
 हवरां वदां ७७ सकले पि जगत्समिन् को न्यस्तव समो भटः स्वास्यामि सर्वतारीषु च यापसातिगर्विता ७८ एवं विनीतां तां कन्या मुदितो हनुमानपि गं
 धर्वेण विवाहेन सावुराभ्युपायत ७९ स्रुतकामश्च यो मादवी पर्थटन प्रमात तदा विषामधियतिर्मम ज्ञापरवारिधौ ८० च कासे हि सिवारुणा
 मरुणाभ्रपरंपरा अस्तका लेखि सक्ता तेजः प्रवृत्तवस्थितं ८१ प्रती वीमुपशुन्याशमभता भानुमालिना संभ्रात्रवदना तस्या वासांसीवोपनि
 न्पिरे ८२ नवरागीनवरागां सिषेवे वारुणमसौ मां हि विसृजमानेन स्त्राना स्याद्यायक्ष्णव ८३ क्रीडास्वानुवां तासां परित्यागानुवां तासां परिसा

गधुवारुजा स्वर्गैः कोलाहलमिषादाक्रंदश्च विनिर्ममे ८४ ज्ञानिमासादयामास चक्रवाकी वराकि का हरी भूतप्रियतमा ललने वरजस्वला ८५ प
 त्रिनी कलया मास मुखसंको वमुचकैः पत्न्यापतिव्रते वास्तंगते पत्न्यावर्ह्यतौ ८६ तर्लको कंविता स्तूर्ण गाबो व्याजुधुर्वनात् वायव्यस्तानसं
 मि मुदितैर्वदिता द्विजैः ८७ अस्तकाले विषामी शो निजं ते जोहवितुं जे राजेव सुवराजाय निजसंपदमर्पयेत् ८८ नागरीभिः प्रतिपदं मदीप्यत
 प्रदीपिकाः दिवोवती र्णेन क्षत्र श्रेणि श्रीपरिमोषिणः ८९ अस्तमी युषिवंशशोरा शिन्नुदिते सति ततोऽभिमुमारे ने उलछेकाः खलाः रक्तु ९०
 किमंगना कैश्चूलेन मूर्णमेतदधां जनेः रोदसी भानुमत्तित स्रमः प्रणमलक्ष्यत ९१ न हि स्थलं न हि जलं न हि शीन न भोनभः तदानीं किं वक्ष्यते न
 न स्वदस्तोपलक्ष्यत ९२ ताराभ्यो मय सिन्धामे तमो लिखे विरोधतः विरविजं दयन द्यूत कश्चिस्ववराटिकाः ९३ अक्रोडकूलयामास कज्जलत्रया
 मजनेभः उल्लुंरुकि कालिंदी क्रंदरात्रलचारितां ९४ एकाकारकरे विष्णु क्रमः प्रेषसर्पति विध्वं विध्वमना लोकि मभूत्या ता लसंनिभं ९५ स्त्र
 तैध करिनिः शंका कामसंघटनी मुकाः सैरं जहं भिरे हसो क्रंदे राफरिकाश्च ९६ आज्ञात्रिस्तमं जीरो स्रमालस्यामलां मुकाः मृगनाभिदिलिमां
 यो भिसत्तुरभिसारिकाः ९७ अयोदयादि प्रासादे सुवर्णकलशी यमः करां उरमहाकंद उदियाय निशकरः ९८ मे सकिं एवेरेण लक्ष्मया जा
 सहैडना नियुद्धमिव तजानमंधकारमलक्ष्यत ९९ विपुले गोकुलश्च क्रीडति स्म नभस्तले स्वेरं तरे भवां मध्ये गवे १०० स्वचंद्रमाः १०१ अक्रमंतः स्फुर
 द्रक्ष्या मृगलक्ष्मा अराजत मृगनाभिदवाक्षरो रूपभाजन संनिभः १०० स्वल्पमाना विरहिभिरंतरादत्तपाणिभिः प्रसस्तः सीतयुकराः श
 राश्च मनोभुवः १०१ शिरभुक्तामपि प्रीत्यपि निपाप्रदृशां भृंगाः कुसुघती नेजु दिगं ह्येनीव सौहृदं १०२ दौफलोः कुसुमानीडः करपातेरपातयत्
 प्रियमित्रस्पृष्योः सज्जीकर्तुमि शनिव १०३ प्रवर्षयति १०४ कांता नृकुर्वाणः सरसीर्नवाः इड निजानिष्टात्रिंकीर्तिता नीवनिर्ममे १०५ कुलटानां
 मटंतीनां पद्मिनीनामिवोदकैः दिततान मुखस्त्रानि स्योस्त्राभ्यो नदि सुखाः १०६ रामं च लंका सुंदर्या पवनं जयनंदनः रममाणो निराशंकस्तामती
 याययामिनी १०७ अयोदियाय विरलोः स्वर्णस्त्रसहोदरेः मार्तं क्रोमं रुयन्नाशं प्रियां प्राचीनवर्हिषः १०८ अयादतानिष्पतं योरुचयश्चरुविषः

ऊमुदतीसुस्मेरासु यसुःप्रस्थापनास्त्रतां ८ त्यक्तानिमोदिमात्यानि प्रबुद्धाभिःपुरंधिभिः केरापात्रावियोगेना जिनादैरुदञ्जिव ९ रात्रिजागरणाय
स कषायितविलोचना निवर्ततेस्मगलिकाःकासुकानांनिकेतनात् १० स्मेरयंकजकेरोभ्यो निर्यमुष्टंमराशयः खंकितासुखपटोभ्य इवनिःश्वास
वध्नयः ११ उदितादिसतेजोभि लुं वित्तकृतिविभवः अभवद्वजनीजानिर्हतातंतुपटोपमः १२ यद्वज्रत्वाभेपिमानंत तत्तमश्वरुरोविषा मेघश्चंद्रा
निजेतेव निर्हयकाप्यनीयत १३ रात्रेरिवानु वधाय निद्रायप्रवसर्पणे स्वस्वकर्माणिनिर्मितं प्रावर्ततेतुषरीजनाः १४ तदावदनुमानलंका सु
दरीसुंदरोक्तिभिः आष्टव्याविराष्ट्रं कानगरीगुरुविक्रमः १५ विनीषणस्पसदनं द्विषकटविनीषणः जगामस्वामक्षमाव पवनंजयनंदनः १६
विनीषणेनसक्तसष्टश्चागमकारणं अवीचदंजनास्तु सारगंभीरगीरिदं १७ यद्वातारावणस्यासि शुभोदकं व्यचिंतयतत् रम्पनीहतासीति
तां सतीमीवयरावणात् १८ ७ः स्वाकृदिहलोकेपि परलोकेनकेवलं कर्तुं स्वपत्नीहरणं वज्रातुर्वजिनीपिदि १९ विनीषणोपभाषिष्ट साधुक्तं
हनुमंतस्त्रया सीतां मोवयितुं प्रवमपुक्तः स्वप्नजोमया २० भूयोपिहिसनिर्वधं प्रार्थयिष्येस्वबाधवं सीतांयदिश्वनर्मुचयेषसंघतिमजिरा २१ ए
वंविनीषणेनोक्ते समुत्पत्यंजनासुतः जगामदेवस्मरणे ग्रानेवैदेत्युधिष्टैते २२ तत्राशोकतरोर्मूले कपोलजुलितालका संततासुपयोधरा प
शूलीभूतभूतला २३ प्राज्ञानवदनांभोजां हिमार्त्तमज्जिनीमिव अत्यंतहामवपुष प्रथमेऽकलामिव २४ उष्मनिःश्वाससंतापविकराधरप्रवृ
त्तां ध्यायंती रामरमेतिनिष्पदां योगिनीमिव २५ मजिनीभूतवसनां निरपेक्षावपुष्यपि ददर्शदेवीवैदेही पवनंजयनंदनः २६ वृद्धभिः क०
एवंवदधोदनुमा नहोसीतामहासती अस्यादर्शनमात्रेणयवित्रीभूयतेजनेः २७ अस्याश्चविरहेरामः स्थानेसरवजु खिद्यते रूपवर्णीजव
खेट केलत्रंकस्पयावनः २८ दिक्षपिदिवराकोयः पतिष्यसेवरावणः रघूदहप्रतापेन स्वपापेनचभूयसा २९ ततोविद्यातिरोभूतः सीतासंगेण
जीयकं हन्तमानपातयामासतंदृष्टुमुदेवसा ३० तदैवगवात्रिजटा दशकंयं यजिजयत् इयकाजंविषयासीत् सानंदावदूजानकी ३१
मन्येद्विस्मृतारामेयंरिरंमुर्मयिसंप्रति तद्गच्छ बोध्यतामेव सूचेमंदीदरीसुत ३२ ततश्चपत्युदयेन धृतमंदीदरीययो प्रलोभनकृतेसीतां

विनीतांसेत्यवोचत ३३ अद्वैतैश्वर्यसौंदर्यं क्यस्तावदज्ञाननः वमप्यप्रतिरूपैव रूपजावणसंपदां ३४ यद्यप्यज्ञेनदैवेन युवयो रुभयोरपि नयमि
क्षुचित्तोयोगस्तथापित्यस्तुसंप्रति ३५ उपेस्यभजनीयंतं भजंतंभजजानकि अहमन्याश्चतस्रस्तदाज्ञासुक्रविभक्तु ३६ सीताप्यवोचदाः
पापेपतिदौसविकायिनि वज्रतु रिवववीक्ष्येत सुखंउर्मुखिकस्तव ३७ रामस्यपार्थ्वेमो विदि सोमि त्रिरिह चागतः खरादीनिवदंतुंङ्गाधवंतव
सबांधवं ३८ उत्तिष्ठोत्तिष्ठयापिष्टे वध्मिनातः परं वया सीतायातर्जितैवसा सकीपाप्रययौततः ३९ अवाविर्भूयहनुमान सीतांनवाकृतांज
लिः इत्युच्येदेविजयति दिष्टारामः सलक्ष्मणः ४० वत्सहतिरुत्तेरामे णादिष्टोहमिहागमं मयितत्रगतेराम इहेष्यतिरिषुच्छदे ४१ वाप्या
दितैरुणासीता दृष्टवमसिकोनतु डर्जेय्यमर्णं वंचेनं कधंलंघितवानसि ४२ कश्चित्प्राणतिमेप्राणना वः सोमित्रिणासह कवास्थानेव
यादृष्टः कालंनयतिवाकधं ४३ आस्पृश्वहनुमानस्मिपवनांजनयोः सुतः विद्ययाभ्योमयानेनलंघितोज्ज्वलिर्मया ४४ समस्तवानराक्षि
सुग्रीवंविधिरयथात् पत्नीकृत्याधिकिक्किंधमस्तिरामः सलक्ष्मणः ४५ रामोस्तिवद्वियोगेन तप्यमानोदिवानिशं गिरिर्दवानलेनेव तापयत्रप्रात
पि ४६ गवेववसोरदित स्वयास्वामिनिजह्मणः नजलुलभतेसौख्यं शून्याः परंप्रदिशोनिशं ४७ क्षणंसरोकोसकोक्षौ क्षणंतेपतिदेवरो
सुग्रीवेणास्वास्यमानावपिनप्रायतुः सुखं ४८ भामंरुजोविराधश्च महेंद्राद्याश्चखेवराः पत्नीभूयोपासतेतौ शकेशानाविवामराः ४९ तवप्र
वृत्तिमानेनु महंसुग्रीवदर्शितः रामेणप्रेषितोदिविसमर्प्य स्वांगुलीयकं ५० भूफामणिरभिज्ञानंवतभ्रान्तायितोमया तद्दर्शनेनमामत्रायातं
प्यतिनः प्रभुः ५१ हनुमदुपरोधेनरामोदंतमुदावसा एकविंशत्यदोरात्र प्रातेयधितभोजनं ५२ सोवाचैवमभिज्ञानं भूफामणिमिमंमम दृष्टी
त्रावस्मच्छाश्रु तिष्ठतः स्यादुपप्रवः ५३ अत्रवाभागतंज्ञावा क्रूरकर्मेषराक्षसः हनुमंतकवचनं समुपस्थास्यतेवली ५४ सिवासप्रश्रय
सीपि जगादेतिरुतांजलिः वमातर्मथिवास्त्यादेवंवदसिकातरा ५५ रामलक्ष्मणयोः पतिस्त्रिजगज्ज्ञेयोरहंतपस्तीरावणः कीयं ससेनो
पिममायतः ५६ वामभिक्षंक्षमा रोष्य स्वामिनिस्वामिनौतिके नयामिपरिभूयैवससैन्यमपिरावणं ५७ सिवासीतापुवाचैवं नहिद्वेषयसिस्व

कं रामभद्रप्रभुं भद्र वदन्नेवंस्मौष्टवं ५० वयिसंभाष्यते सर्वं रामभद्रस्यपत्निना परं तु परं सुस्पर्शं नमिर्हतिमनापि ५१ तद्गच्छशीघ्रमेवैवं सतिसर्व
 कृतं वया गते वयि यदुद्योगमर्थं पुत्रः करिष्यति ६० अथैवं स्माह हनुमाने षगच्छाम्यहं परं रक्षसां दर्शयिष्यामि किं विद्धि क्रमचापलं ६१ जित
 कासी चिरं द्येष परवीर्यं नमस्यते जानातु रामभद्राय पुत्रैरपि पराक्रमं ६२ आमे सुक्ताप्ययत्तस्य सीता ह्यमणिनिजं नवा सोपि च वली चै पादया
 सैर्धुवनधुरां ६३ तदैव देवरमणो दानं भक्तं प्रचक्रमे च नवनक्षिपुश्च प्रसरकरविक्रमः ६४ रक्ताशोकैः पुनिः श्रुको वकुलद्रवनाकुलः सहका
 रेक्षकारुण्यो निष्कपश्चपकेष्वपि ६५ अमंदरोषो मंदारे श्वदयः कदलीष्वपि अन्यद्रुष्यपिरम्येषु भंगली लांघकारसः ६६ तदुद्यानचतुर्द्वारीषा
 रपाजाः रूपाचराः अभवन्तनिहंतुं तं तदा मुजुरपाणयः ६७ हनुमतिस्त्वजंति स्म तेषां प्रहरणानि तु सहाभो निक्षिपन्नीला इव तीरे महीधरे ६८
 पावनिः कुपितस्तोभ्यस्ते रेवो दानपादयैः प्रजहार निरायासः सर्वमस्त्रं वलीयसां ६९ मंहुवृक्षां निवाभां की तानारक्षरूपचिरान् रक्षणे नैद्वक्
 पतिः ससमीरण इवास्त्वजन् ७० हन्तामता क्रियमाणं मुरानारक्षसं दह्यं गच्छाववह्निस्तेके वित रूपाचरपतेस्तदा ७१ ततः सद्वलैः रक्षकुमा
 रं राक्षसेश्वरः समादिक्षु हनुमतो घातनाया रिधातिनः ७२ आक्षिपन्तरणाय रक्षं भाषे पावनं ययिः भोजनादौ फलमिव रणदौ मेघमापतः ७३
 मुष्काकपे गजं सीति तर्जयन् रावण तमजः ववर्ष विशिषि सीद्धैः रक्षो प्रसरौ क्षिभिः ७४ श्रीशैलो पीषुवर्षेण सप्रकर्षेण रावणं विदधे चारिभि
 दीपमुधेन इव वारिधेः ७५ शस्त्राशस्त्रिचिरं रुवा कौ उकादं जनासुतः रणपारंपरिप्रेक्षु रक्षं पशुमिवाव धीत् ७६ ततो भ्रातृवधमर्षा राययौक्त
 तमिंद्रजित मारु तेतिष्ठतिष्ठेति ससौ हनुमुदीरयन् ७७ द्वयोरपि महाबाहोः कभ्यां तद्वदारुणः विश्वविहो भकरणश्चिरं प्रवृत्तेरणः ७८
 वर्षतौ वारिधिरव नीरं क्षीशरधोरणीः व्योमस्यो तावजक्ष्येतां पुष्करावर्तकाविव ७९ अंतरिक्षं तयोस्त्रैः रास्फालक्षि निर्ंतरैः कृणादजनिद्रुः
 वेक्षं यादोभिर्विवारिधिः ८० मुमोच यावत्सस्त्राणि दुर्वा रीरावण तमजः तवने कथुरैरत्रैः तानि विधेदमारुतिः ८१ हन्तामदस्त्रहस्तां सर्वं
 पीडयितो भटाः अनश्वं च कृच्छ्रदिनी पर्वता इव जंगमाः ८२ दृष्ट्वा नष्टं निजसैन्यं स्वमोघीकृता युधं अमुंच न्नागपाशास्त्रं श्रीशैलाय दशास्य

भः ८३ नागपाशैर्द्रदीयोभिः सदैवापादमस्तकं अवधिवंदन इवाभितः पवननंदनः ८४ सनागपाशबंधीपि समसादिहन्तामता कौत्सकादिक्षि
 णं दातुं शक्तो जयमपि द्विषां ८५ दृष्टेनं प्रजितानि न्ये हनुमानुपरावणं निरीक्ष्यमाणः कुब्जाक्षे राक्षसैर्जयसाक्षिभिः ८६ मारुतिरावणः स्माह उ
 र्मते किं कृतं वया आजन्म मामकीनेना श्रितो यतौ तपस्विनौ ८७ वनेवासौ फलाहारो मजिनौ मजिनांशुकी किरातादिव तौ तौ ह्ये उभयं कांदास्यतः
 श्रियं ८८ तद्यापि मदबुद्धेर्बं तद्यावाकिमिहागमः येनेहायातमात्रोपि प्राप्नोसि प्राणशंसयं ८९ दह्यो भूवारिणे तौ तौ यकाभ्यां कारितोस्यदः अ
 गारान् परहस्तेन कर्षयंति हि धूर्तकाः ९० यसेव को वरो मेव मयि हतः परस्य च तदवधौ सिरे शिखा मात्राय तु विरुं व्यसे ९१ हनुमानुवा
 चैवं कदा हंतवसे वकः कदा ममाभस्त्रं स्वामी वदन्नेवं न लज्जसे ९२ एकदा युधिसामंतो बकुमन्यास्वरः सते वने त्रावस्त्रणं वदामपि नामो वि
 तः पुरा ९३ साहाय्यार्थं वया कृतो हमप्यभ्यागमं पुरा रणो वरुण पुत्रेयस्त्रामरक्षं वसंकटे ९४ साहाय्यस्य नयोप्योसि संप्रतं पावतसरः संभावोपि
 हि पापाय परस्त्रीहारिणस्तव ९५ वदीये तु न पश्यामि यो दिवा त्रास्यते कना एकस्मादपि सौ मित्रे हरे राम सदा यजः ९६ तज्जिरा कुपितो भलो हि
 तत्र कटिभीषणः दशाननो दशतीष्टं दशनैरिदमभ्यधात् ९७ मंदरीयः क्षितो सिचं मां वारीकृतवानसि तच्च नं मर्षं कामोसि वै राग्यं तत्र किं तव
 ९८ यथा कुष्ठविशीर्णं मुमुर्षु मयि कोपिना हत्याभ्यानिहंसेवं हन्याको हतमप्यरे ९९ आरोप्य रामभेषं च क्षिप्वीकृत्य वसं प्रति अंतर्लंकं प्र
 तिपद्यं भ्रम्यसे लोकावैष्टितः ४०० इत्युक्त्वा मारुतिः कुबोत्रोदयसाशपन्नगान् बद्धो हिनजिनीनालैः कियतिष्ठति कुंजरः १ तस्मिं र्दं इवोत्सदा
 किरीटं राक्षसप्रभोः कणशश्चूर्णमाभास पादघातेन मारुतिः २ हन्तां दृष्ट्वा तां चैष इति जस्यति रावरो अनाद्यामिव सोमं क्षीतसुरीपादददरे
 ३ कीलां कृतवैवमुसस्य सुपर्ण इव पावनिः सममेत्यानमस्तीता ह्यनारं समर्प्य यत् ४ सीता ह्यमणिनिजं नवा सोपि च वली चै पादया
 दिस्पृशामो मुकुर्तुङ्कः ५ आलिङ्ग्य दाशरविना सुतवत्प्रसादात् ६ दृष्टः शशंसदशवक्त्रविमाननां तां सीताप्रतिमखिलां हनुमानथावदाकस
 मानर्णं मातुजविक्रममपदयैः ६ इत्यावर्ष्य श्रीदेमचंद्रविरचिते त्रिषष्टिशलाका पुरुषचरितमहाकाव्ये सममेवर्णित सीताप्रसन्नानयनो ना

मषष्टः सर्गः ६ अथ रामः ससौमित्रिः सुग्रीवाद्यैर्वृतो भटैः लंकाविजययात्रायै प्रतस्फेगनाधना १ भामंजो नजो नीजो महेंद्रः पावनं ययिः विरा
धश्च सुखेणश्च जां ववानंगदोपि च २ महाविद्याधराधीशः कोटिशो न्येपितक्षरं चैव रामं समाहृतस्वसेनैश्च नृदिस्मुखाः ३ युग्मं विद्याधरेण ह
तानि यात्रात्रयाण्यनेकराः नादैरसंतगंभीरैर्विभरां चक्रुरंवरं ४ विमानैः स्यंदनैश्चैर्गजेरन्यैश्च वाहनेः स्वैज्यमुः खेचराः स्वामिकार्यसिद्धावहं य
चः ५ उपर्युदवतो गच्छन् ससैन्यो राघवः क्षणात् वेजं धरप्रप्राप वेजं धरमहीधरे ६ समुद्रसेतुराजानो समुद्राविवृद्धरोतत्र गमाय सैन्येनारे
भाते यो धुमुधतो ७ नजः समुद्रं सेतुं व नीजो बभ्रान्महाभुजः उपरममनैषीच्च मनीषी स्वामिकर्मणि ८ काकुत्स्थः स्थापयामास तथैव पुनरेवतो रि
यावपि पराभूते महंती हि क्षया जवः ९ समुद्रोपि हि रूपाभि रमारामानुजमनेरामा मतस्त्रिकास्तिष्ठः प्रददौ निजकन्यकाः १० उषिवातो नि
शांसेतु समुद्रावुगतः प्रगे क्षणादासादयामास सुवे जाधिं रमूद्धः ११ सुवेजं नाम राजानं जिवातत्रापि दुर्जयं उवासे कां निशां रामः प्रात
र्नयश्च वालसः १२ उपलं कमवीहंस क्षीपेहं सरधं नृपं जिवातस्वैरुतावास स्तत्रैवरघुपुंगवः १३ आसन्नस्वैव काकुत्स्थे मीनस्थित
वाक्क्षजे लंकाक्षो भस्येयाय विष्वक्प्रजयशं किनी १४ संनह्यंति स्म सुखाय सामं तारावणस्पते हस्तप्रहस्तमारी च सारणाद्याः सहस्र
शः १५ रावणो रणह्वयाणि दारुणान्यधकोटिशः किंकरे स्तारुयामास द्विषत्तान्नपंकितः १६ तदा दशस्यमभ्येत्य नवावोवे विभीषणः क्षणं प्र
सीद विमृशश्च भोदकं वचो मम १७ अविमृशपुण्यचक्रे लोकहितयथा तं परदारापहरणं जज्ञितं तेन ते कुजं १८ कामी न पश्यति न जज्ञति न श्र
णोति नोपेक्षते गुरुजनं स्वजनं परं वा गच्छाग्रतः किमपि मत्र विशालते त्रः वंध्यादवीपधसमो मम राजमार्गः १ कोदद्यादनेजं यां कोसिहीदो भू
मिच्छति सर्वस्य जीवितं प्रेयो मरणं कस्य वत्तत्र २ ततो न ज्ञप्रियां देवी भीमपुत्रीं पतिव्रतां कृबरो जीवितव्याधी वाचापि न विराडवाच ३ निःशू
काकाम्यक्षये परराजानुरागिणः उच्छिष्टा न भजो रिष्टाः कृतेभ्यो हीनवृत्तयः ४ किमत्र सुकृतैः सर्वैः कृतवैत्यारदारिकं अपि निःशेषापापानां मू
जमव्रह्मकेवलं ५ भिंदा नृजघ्ना हते मृत्युदारं त्रयास्पदं तदा हि मूढचित्तानां प्रीतये पारकादारिकं ६ अतः परस्त्रीतां चित्रे चैव दिक्षितं थिष्यति

एतेष्वदिस्थाः

तमो गुरुर्तमात्रेण भस्मसाच्च भविष्यति ७ यो वनंधनसंपत्तिः ऐश्वर्यमिति मिरंचतु परं तोषिनयस्यंति स एव जन्मवत्यपि ८ निजभार्यासमाप्ति
काकुत्स्थोयमुपस्थितः आतिष्ठामिदमेवासौ तं कलत्रार्पणं कुरु ९ सीतां च त्रीन्यधाकार मपिरामो य हिष्यति निद्रा हिष्यति वा शोखं च या सह कृतव
२० हरे स्तारामसौ मित्री तौ साहसखरांतको तसतिरे कोह नुमान् दृष्टो देवेन किं नहि २१ इन्द्रश्चिमी धिक्का श्रीस्ते तामीताकारणेनमा परिहावीर्भवेदेव
मुभयत्र प्रतांतव २२ अथेन्द्रजिदवावेव वयास्या जन्मभीरुणा हृषितं नः कुजं सर्वनासितातस्य धोदरः २३ इन्द्रस्यापि विजितारं नेतारं सर्वसंयदां तातं संभ
वयत्तैवं नृनं शर्षमुर्षसि २४ पुरापि वलितस्तात स्वयाद्यन्तभाषिणा प्रतिज्ञायदशरध वधं यदहं धानहि २५ इहायातं दाम्भारवि ताता प्रक्षिप्तुमिच्छ
सि द्वाय वभयमुसाद्य च चरेभ्योपि लिख्य २६ तन्मन्ये रामश्लोसि मंत्रेण्यधिकरोपेन आसेतमंत्रिणामंत्र शुभोदको व्यचिंतयेत् २७ विभीषणोपु
वापैवं शत्रुहृदो नखं च हं पुत्ररूपसुरभुस्तु सुसन्नकुलनाशकत् २८ अथ मे श्वर्यकामाभा मंधस्तावसितातव जन्मांध श्वरे मुमुग्ध इग्धस्य वं नवे
क्षिकिं २९ राजन्ननेन पुत्रेण चरित्रेण निजेन च पतिष्यस्यस्त्रिरादेव तानामिदं कृते मुखा ३० रावणो व्यधिकं कुडः मन्माह्वयभीषणं विभीषणवक्ष
योचैः रुदस्वाहिवद्भितः ३१ विभीषणोपि नृकुटी भीषणस्तं नृयतं उत्पादगजवरोधु मुत्र स्वावभिरावणं ३२ कुंभकर्णे जज्ञिप्रतीति पतिचाकृतमं तरां
मुद्रान्निधिधनीतो स्वस्थानं राजा भिविधौ ३३ अरे नित्या हिमसुर्या आश्रयासौ सिवक्षितवत् इत्युक्ते रावणेनाग दामप्रतिविभीषणः ३४ रक्षो विद्या
धराणां वा हौहिणः त्रिंशदुक्ताः हिवा लंकाधिपं सद्यो व्यनुज्जमुर्विभीषणं ३५ आपतंतं वतं प्रेक्ष्य सुग्रीवाद्याः प्रचुक्षुः यथा तदा हि विश्वासः शक्तिर्यामि
वनदिधि ३६ आदौ सपुसंघेण रामाय स्वमज्जितपत् विद्यासपात्रं सुग्रीवमुखं रामोपदेक्षत ३७ सुग्रीवोप्यब्रवीदे तेन यथा जन्ममायिनः प्रहृष्टाराह
साः क्षुद्रः स्तथाप्यायाव साविह ३८ महामायामयः करो डुरात्मा वचनापरः सप्रोहेण विनास्माकं दिनमेकं न तिष्ठति ३९ ज्ञाप्यामप्रेषणेरेव भावमस्य शु
भाशुभं दृष्ट्वा वातुरुपंच करिष्याम इह भो ४० तदभिज्ञो भूयादेवं विशालो नाम खेचरः माहात्मा क्षमिकश्चैष रक्षस्वैको विभीषणः ४१ सीतामोक्षाय
जयंश्चा नत्परोषे एव कना निर्वासितः शरणं वाममात्रैवेतदन्यथा ४२ श्रुवेति रामो दास्तेन विभीषणमवी विशात् पादयोः क्षिप्तमूर्धनं परिरिने

१ सीतासेना
२१८ ३० लाथी
२१८ ३० रथ
६५६० १२
१०८३० ५५६

चसंभ्रमात् ४३ विनीषणोपुवाचैव दिवाडर्नयमग्रजं ब्रामागतोस्मिभक्तं मां तसुग्रीववदादिश ४३ उद्धे रिवागंभीर्यं चंद्रसैवातिसौम्यतां गुरोरिवा
 भिमम्यवं गुरुवंचगुरोरिव ४४ दुष्टानां निषिद्धो निषं शिष्टानामप्युग्रहः अयं परंपरायातः कुलधर्म्ममहीभूतां ४५ अद्यमेपितरः प्रीता अद्यमेन्नी स्वयंव
 राः अद्याहं कृतकृत्योस्मि योष्माकीनसमागमात् ४६ लकाराज्यंतदातस्मै प्रसपद्यतराधवः नमुक्षभवतिक्कापि प्रतिपातो महात्मसु ४७ हंसदीपेदिन
 न्यष्टावतिवाद्यरघुहः कल्यांतवातवधंकां प्रसवाजं चिन्मूरतः ४८ चम्वारुध्वाधुवेन दृष्ट्याविंशतियोजनीः रणायसङ्गा काकुत्स्थो वतस्थोस्मै म
 यर्वतः ४९ रमसेना कलकलो विलाध निरिवोदधेः लंकां बधिरयामासु स्फुटत्तत्रल्लामस्त्रिव ५० दशकंधरसेनान्यो नन्यसाधारणो जसः सद्यः सं
 वर्मयामासुः प्रहस्ताद्यउदयुधः ५१ केचिन्मंतगजोवाद्यै रपरेवाहवादनैः शार्ङ्गलेवाद्यैरन्ये तु स्वरवाद्यैः रघोपरे ५२ ऊर्ध्वेवन्नरैः केचिन्मेषैः केचि
 त्तुवङ्गि वत्तमवन्महिषैः केचि केचिन्नेवंतवक्ष्येः ५३ विमानैर्देववक्त्रैश्च त्रह्णा समरकर्मणिः उत्पत्समुगपदीराः परिवक्त्रज्ञाननं ५४ रोषास्तरा
 रयः सन्नद्य विविधमुधप्ररितः आभ्यास्तस्यंदतरं न श्रवप्रमयंदनः ५५ अनुकर्णः शूलपाणिर्वैरुपाणिरिवापरः उपेत्य दशकंवस्य समन्तरारिपा
 र्श्विकः ५६ कुमारविंशजिन्नेघ वाहनावपराविव दोर्दंनोदशकंवस्य पार्श्वगोरेत्यतस्मत्तुः ५७ द्धवचो न्येपि दीप्यतः सासताः कोटिशोपि च शुकसार
 णमारवि मयसुंदादयोत्यसुः ५८ अक्षौहिणीनां सत्सैरसंख्यैः संख्यकर्म वैः दिशः प्रचोदयन् युवाः प्रचवाज दशाननः ५९ शार्ङ्गलंकृतवः केचित्
 केचिन्नभकेतवः वसूस्केतवः केचित्केचिन्नरुकेतवः ६० मसूरकेतवः केचित्केचित्पन्नगकेतवः मार्जारकेतवः केचित्केचित्कुर्कुटकेतवः ६१ को
 रूपाण्यः केचि केचिन्निष्ठुराण्यः मुषुंढीयाण्यः केचित्केचित्सुहृत्पाण्यः ६२ त्रिशूलपाण्यः केचित्केचित्सरिषपाण्यः कुगरपाण्यः के
 चिकेचित्प्रभासपाण्यः ६३ विषहवीरान् वष्ट्रतो नामग्राहं मुकुर्मुकुः दशस्यवीराश्चतुरं विवेकुरणकर्मणे ६४ पंचभिः वेताद्यस्यैवसैन्यस्य प्र
 विन्नाच्छाद्यमेदिनीं पंचाशद्योजनान्यस्माद्रावणोरणकर्मणे ६५ स्वनायकान् प्रशस्त्रांती निदंतः परनायकान् परस्परं चारुपंतः कथयंतो मिथो
 भिक्षाः ६६ अस्त्राण्यस्त्रैर्विदयंतः करस्मोदपुरस्सरं रामरावणयोः सैन्या मिमिक्षुः कां स्यता जवत् ६७ तिष्ठेगच्छेमाभैषीरुम्हजामुध कुरुष्यायु

धमिसाजौ भदानां तत्रवागधत् ६८ शयानिवांकवोवाणश्चक्राणि परिधणदाः ससुलेतुर्धयोश्चन्द्रो र्वनमोर्विहगाद्रव ६९ यमैर्मिथो घातभ्रमे
 र्वेगाकृतैश्चमौलिभिः उल्लङ्घिरक्षतानां केतुराक्षिवरवतदा ७० सुभयमुज्जगाधाते जेवयंतो द्विपायुजः दंरुं कंचुकिनीं क्रीणां तद्वानाद्रवरे जिरि ७१
 कुगरघातैराविन्नाभदानां ममरैर्भटैः पंचशरवाः पततिस्म शरवा शरववतामिव ७२ वीराः शिरांसि वीराणां जिवाभ्यो प्रचिक्षिपुः बुधुहिताय
 कीनाशा योचितान् कवजानिव ७३ ररुसां वानराणां च युकेतस्मिन्महौजसां दायदावां धनमिव जयः साधो भवच्चिरं ७४ विरप्रवर्तमाने च स्मरेतन्नवा
 नरैः अनें जिगदसबलं काननवन्महाबलैः ७५ भग्नेरहो बजेहस्त प्रहस्तो यो युधुयतौ बानरैः सहजं केच जयप्रतिधुवो सदा ७६ दयोरपितयोर्यु
 धाः धरदीक्षितयोरध संमुखीनां बुदस्थातां नजनी लौमहाकपी ७७ हस्तौ न लश्चावितोपि संमुखीनो महाधुजौ रघाकटावमिलत्सं वक्रावक्रग्रहा
 विव ७८ आस्फालमामासुस्ता वधिक्षिप्त्सुधुधनी ज्यानादेन मिथो युधु निमंत्रणपराविव ७९ तव प्रवृत्तुर्वाणा स्तीवावपि परस्परं शरश्लैर्बध्वाधु
 तां रघौश्चाविनिभौतयोः ८० हलं न लीहलं हस्ते भूतं जयपराजयो तद्वज्रांतरमज्ञायि न तत्र निपुणैरपि ८१ सत्पीभूतस्ववीराणां मयेद्धीणो न
 लोबली अविहस्तो हस्तशिरः दुरप्रेण क्षिदक्रुधा ८२ सद्यः प्रहस्तनीलोपि हस्तं न लज्जवावधीत् दिवोत्सुष्मदृष्टिश्चो परिष्टान्न लनीलयोः ८३ ह
 स्तनिधना दृशननदले क्रुध्वा मारीचः सिंहजघनः स्वयंभूः सारणः शुकः ८४ चंद्राक्षो ह्यमबीभक्षाः कामाक्षीमकरोन्मुरः गंभीरा सिंह रघ्याश्च रघ्याव
 न्येषुपासरत् ८५ युग्मं मदनां कुरसंताप प्रविताक्रोशं नंदनाः उरितातस्य पुष्पास्त्र विघ्नपीतिकरादयः ८६ कपयो राक्षसासार्धं मधुधृतं पृथक् स
 त्यततः पतंतश्च कुर्कुटैरिव कुर्कुटाः ८७ युग्मं मारीचरक्षः संतापं नंदनो ज्वरारुसं उद्यमराक्षसीविघ्नं शुकं उरितवानरः ८८ राक्षसः सिंहजघ
 नः प्रवितामवानरं यो धयिवाहं जनु र्ययावस्तवभास्करः ८९ युग्मं दयो रपि हि सैन्यानि रामरावणयोस्ततः निरुत्सासुः ग्रीभयंतः स्वान्हतान
 हतानपि ९० विभातायां विभावयां प्रसर्कं दानवाऽव प्रतिरामवर्जं रक्षो यो धयो हुंहुदौकिरे ९१ मध्ये सैन्यं दशस्योभून्मध्ये मेरु रिवचलः गज
 धरवास्तुदश्च चालरणकर्मणे ९२ विभाणो विविधान्यस्त्राण्यंतस्मदपि भीषणः तक्काजसु रणशस्त्रं दशपिदिहद्विब ९३ पशुपन् प्रमेकम

प्यात्स सेना न्यशतमनुवत् मत्समानसृण्णारीन् रावणोपावनि ॥५॥ युग्मं तेपिराद्यवसेनान्यः सैन्यैः सहमहोजसः वीक्ष्यमाणदिग्यमरैः स
मशोपतस्थिरैः ॥६॥ सनदीकपिवत्क्वापिरक्तवारिभिरुद्धतैः उत्सर्वतमिवक्वापि पतितैः करिकुंजरैः ॥७॥ कविचोन्मकरमिव मकराद्यैः रघु
तैः उदंतमिवचक्वापि सामिमग्रेर्महारथैः ॥८॥ उत्रारुवैः कबंधैश्च नृत्तस्वानमिवक्वचित् अजायतक्षणेनापि समराजिरभूतलं ॥९॥ त्रिभिर्वि
अधरावणकुंकार धेरितैरजनीवरैः सर्वैः सर्वाभिसारेण कपिसैन्याबभंजिरे १०० क्रुद्धः स्वसैन्यभंगेन सुग्रीवो धिग्न्यकार्मुकः स्वयंच वाजच
लय नचलां प्रवर्तैर्बलैः १ राजनिहैवतिष्ठत् समैवेह स्वविक्रमं एवं निषिध्य सुग्रीवं हनुमानवज्रध्वं २ हनुमानराक्षसानीक मनेका
नीकधर्मदं दुर्गहमप्यगादिष्ट महाधिरिवमंदरः ३ अथ पर्यन्यवर्जं नृजितं युधिपुर्जयः अदोक्तधनुभूण मालीमाली हनुमते ४ हनुमा
मालिनौ वीरौ धनुषंकारकारिणौ पुष्पाद्योत्करो सिंहा विमोदावैविरेजतुः ५ अस्त्रैर्मालिहन्मते प्रजङ्गाते परस्परं चिच्छिद्यते मिथो स्त्रीणि मि
थो तर्जयतां वतौ ६ विरंचयुध हनुमान् मालिनं वीर्यशालिनं चक्रे निरस्त्रं निस्तोयं ग्रीष्मार्कद्रवपचूलं ७ गच्छ २ जरद्वरः किं हतेन वयाननुव्रति
क्वाणं श्रीशैलमेतव ज्योदरो वदत ८ अरेरे प्रियसेपाय वदन्नेवं हिक्रुदः हस्ये हियुधस्वमयानभवस्येयमास्मगाः ९ मरुतिस्तद्वत् श्रुत्वा द
काभिवमृणा धिपः बुकुर्वन्नुर्वहं कारश्चादयामासतंशरैः १० तदा एतदृष्टिं निहृये शरैर्वज्रोदरोपितं तिरयामासमार्तं मं प्रादृक्कालद्रवो बुधैः ११
अहो वज्रोदरो वीरो योलमसौ हन्मते अहो वीरः पावनिर्यो लं वज्रोदररक्षसे १२ एवं गिरैरणीमा स्वस्यानां दिवौकसां अस्मदि स्तुतिं विष्कृष्ट
हनुमान्मानपर्वतः १३ वर्षत्रयुगपदस्त्राणि चित्राण्युत्पातमेधुवत् वज्रोदरंतमवधी त्यक्तामपिरक्षसां १४ त्रिभिर्विं वज्रोदरवधुक्कुरा
वर्जं बुमात्यस्य तर्जमारुतिमाक्तास्तप्रतिकारद्वयं १५ उभावपि हामत्ता वन्योन्यवधकांक्षिणौ युयुधाते विरंबालैः पन्नगेर्वीर्तिकाविव १६
इष्टुभ्यः प्रतियच्छंतौ द्विगुणद्विगुणानिभून् परस्परं प्राप्युक्ता वधमर्णो धमर्लतां १७ क्रुद्धो वक्रबाहु वनरधरधरसाराधि तं विषताम्यामास सुजरे
एगरीयसा १८ मूर्तितीजं बुमात्युर्वी निपयातपयातच रुषामहोदरोरक्षो वीरो वर्धनशिलीमुखान् १९ अन्येपिराक्षसभटा हनूमंतं जिघांस

वः जात्यश्वान्द्रवक्रोभं वेष्टयामासुस्त्र्यकैः २० दोष्मोः केपिमुखेकेपि केयेन्द्रोदिकेपिच कुक्षौकेपिशरैस्तीक्ष्णैः जघ्निरेते हन्मता २१ अंतर्वलं
दवद्रवमभ्यभोधीवदारुवः मध्येरक्षो बजं वीरश्चासा मासमाकतिः २२ क्षणदन्तं क्षीयक्षांसि तर्मासीन् दिवाकरः महोजसां शिरोरत्नं पवनं ज
यनंदनः २३ स्त्रीभंगेण संक्रुद्धः कुंभकर्णो धूम्रलवटः क्षणद्वयभूमिष्ठः स्वयं योद्धुमभा वत् २४ कानप्यङ्गि प्रहारेण मुष्टिघातेन कानपि कांश्चि
क्वर्परघातेन तलघातेन कांश्चन २५ कांश्चिद्भुजघातेन शूलघातेन कानपि कानप्यन्योन्यघातेन कुंभकर्णो वधीकपीन् २६ युग्मं कल्यांता एव
कज्यंत मापतंतं तं रश्मिन् रावणा तुजमालोक्य सुग्रीवः समभा वत् २७ भामं गजोदधिमुखी महेधः कुसुदीगदः अपरेष्वेव भावंत प्रदीपनद्रव्ये
ते २८ दशाननानुजं पंचाननव्याधाद्वारुधत् वर्षतो स्त्राणि चित्राणि सुगपद्भानरोत्तमाः २९ प्रस्थापनास्त्रं तेषु चैः कालरात्रि मिवापरां रात्रिं वर
रोमुच दमो धंसुनिवाक्यवत् ३० निद्रायमाणं स्वसेन्यं दिवा कुसुदरं वत् दृष्ट्वा सस्मार सुग्रीवो महाविद्याप्रबोधिनां ३१ अरे कुंभकर्णो स्तीसु
चैस्तुलकारिणः उतस्सुर्वानरुनटारवगाद्वनिशासये ३२ उपाद्वन् कुंभकर्णं माकर्णं दृष्ट्वा कार्मुकाः सुग्रीवा धिष्ठिताः सुष्टु योधिनाः कपि
जरः ३३ सुग्रीवो दलया मास कुंभकर्णस्य साराधिं रथं रथं श्वगदयां गदं कारो गदानिव ३४ भूमिष्ठाः कुंभकर्णो व दस्तेनोदसमुज्जरः एव शृंगे गिरिरिव
सुग्रीवायाभ्यधावत् ३५ सुषार्थं धावतस्तस्यां गवाते नमरीयसा धृयांसः कपयः पेतुः कस्मिन्नेन दृष्टवत् ३६ ध्रुवगमेरुसवजितः स्थलैरिन्द्रीरयः
सुग्रीवरथमाहत्या चूर्णयन्मुजरेणसः ३७ रवेसमुत्पससुग्रीव शिलामेकां महं धि सी मुमोक्ष कुंभकर्णं यन्वृज्जिवाद्ये ३८ कुंभकर्णो मुजरेण
तां बिभ्रा कणशोक्रोत् उताति कीरजो वृष्टि कपीनां दर्शयन्निव ३९ तमिन्नमिति कुर्वाणं तमिदं मास्त्रमुक्त्वा रावणा वरजायाष वालिनो वरजो
मुचत् ४० तमिदं मायचं माय तस्मै शस्त्राण्यने कशः कुंभकर्णः प्रविक्षेय मोधी भूतानि तानि तु ४१ भावुकर्णः पपातोर्व्यं तद्विदं मेनताडितः ज
गदयं करकाराः कल्यातद्रवपर्वतः ४२ मूर्तिं ते प्रातरि क्रुद्धः स्वयमेव दशाननः साक्षादिवातको बानी द्रुक्कटीभीषणननः ४३ नवैद्रजितमि
त्स्वे स्वाभिस्तवपुरोरेणे न्यमो वरुणो नापि न कुर्वे रो न वा दहैः ४४ तिष्ठंति किंतु जवगा एवैते देव तिष्ठतत् गवैष तान् द्रिष्यामि रुष्टो मशक

मुष्टिवत् ४५ निषिध्यैवं दशग्रीवं मनोग्रीवः सशक्रजित् आधानः प्रतिवेशांतः कपिसैन्यमहाभुजः ४६ कासारः कासारस्येव भेकैरापततः सतः क
पिभिर्मुमुचेतस्य समरोर्ध्वमहोजसः ४७ सत्रस्यतः कपीन्त्वेरेतिष्ठतवातराः अशुभ्यमाना नो हन्मि रावणस्यास्मिन् दनः ४८ कुमारनिःक
सुग्रीवः स्ताभ्यामप्यधवाकृतं कनुतौरामसोमित्री अभिमित्रीयमानिनौ ४९ इतिक्रवाणं होदध्या दमर्षरुणितेक्ष्णः रणायोक्तसुग्रीव स्तं
दशग्रीवनंदनं ५० भामंरुजोर्ध्वजितो वरजं मेघवाहनं आयो धयितुमारेभे शरभं शरभोयथा ५१ दिगाजा इव च चारः च चारः सागरा इव आ
स्फाजतः सुशुभ्रिरे ते त्रिलोकीभयंकराः ५२ गतागतैस्तदधाना मकं पतवसुंधरां चकंपिरे सानुमंतं श्रुक्षी भवमहोदधिः ५३ बुबुधेनांतरं तेषां
बाणकर्षणमोक्षयोः अत्यंतलघुहस्तानां मविहस्तवशाजिनौ ५४ आयसे देवतैश्चास्त्रै रमुध्यंत चिरायते परं न कोपिकेनापि तेषां मध्यादजीय
त ५५ अघोमुसुचतुः कुंडा विद्वजिनीधवाहनौ सुग्रीवभामंरुजयोः नागपाशास्त्रमुद्धतं ५६ नागपाशैस्तथा बद्धौ भामंरुजकपीश्वरौ अनीश्व
रोनिः श्वसिन्तु मप्यभतां यथाहितौ ५७ इतश्च जघ्नसंज्ञेन कुंभकर्णेन रोषतः गदयातामिहितः ५८ मासुतिर्ध्वं वितोपतत् ५९ दौष्मातकक
ल्येन तं करीव करेण सः समुद्धधेव जयिते नांतः कक्षं न्यधत्तव ५९ उचे विभीषणो रामं स्वामिन्नेतौ हिते बले बलीयां सोसारभूता वाननेन य
ने इव ६० बद्धवैरेदसुग्रीवो रावणिभ्यां महोरगैः यावत्तं कां न नीयेते तावत्तौ मोचयाम्यहं ६१ हतुमान् कुंभकर्णेन बद्धो दोष्मामहीयसा
लं कामघात एवायं मोचनीयोरध्वहः ६२ स्वामिन् विना हि सुग्रीव भामंरुजहन्मतः अदीरमिव न सैन्यमनुजान् ह्रियामितत् ६३ एव तत्र क्रव
त्येव वेगाद्वांगदोभटः आक्षिप्य कुंभकर्णेन युयुधेयुश्च कोविदः ६४ क्रीक्षां कुंभकर्णेन प्रोक्षिन्नुजपाशितः यथो मासुतिरुत्पत्य विहग
इव पंजरात् ६५ विभीषणो मोचयितुं भामंरुजकपीश्वरौ रावणिभ्यां समयुद्धमध्वतरघस्थितः ६६ दध्नुश्चेदजिन्मेघ वाहनविषयः पितुः अनु
जः स्वयमभ्येति कर्तुं रस्माभिराह्वं ६७ अनेन तात कल्येन यो धर्मकथमयहा इतो यस्य राणं युक्तं नङ्गीः पूज्यादि विभ्यतां ६८ पाशबद्धविभौ वारी
निश्चितं हि मरिष्यतः इहैव हितदासांतां तानो न चैति नो यथा ६९ विवि सैव नेरातुस्तौ धीमंतौ रावणी रणात् परपन् विभीषणश्चास्वाज्ञा

मंरुजकपीश्वरौ ७० चिंताह्वानाननौ तत्र तस्मै रामलक्ष्मणौ हिमानी च न्नवपुषो सूर्याचंद्रमसाविव ७१ रामभद्रस्ततः पूर्वप्रतिपन्नवरं सुरं म
हालोचनमस्मार्षीत् सुपर्णमरुणं ७२ ज्ञात्वा चावधिनान्ये स ददौ पत्राय सोमरः विद्यां सिंहनिनादारव्या मुशालं स्पंदनं हलं ७३ लक्ष्मणाय
ददौ विद्यां गुरुनी स्पंदनं तथा गदां च विद्वद्दनां समरे रिपुतात्रिणीं ७४ वारुणो मेघवायव्य प्रमुखा एष परापि दिवा एष त्वाणि बन्धेव सदा
बुभ्योरपि ७५ सोमित्रेर्वाहनीभूतं गरुडं प्रेक्ष्य तक्ष्णं सुग्रीवभामंरुजयोः प्रणेशुः पाशपन्नगाः ७६ जज्ञे जयजयारावः रामसेन्ये समंततः र
क्षीबलमिवास्ते च यथो देवोऽस्त्रिनीपतिः ७७ प्रातर्ध्वोपि सैन्यानि रद्ध्यद्दशास्ययोः सर्वाभिसारसाराणि रणंगणमुपासरन् ७८ तेषां क
तांतं ताभ स्फुरदस्त्रभयंकरः अकांशरघुसंवर्तं प्रावर्ततमदारणः ७९ कुक्षेरक्षोभिरक्षोभि वानराणां वरुधिनी मध्याह्नापसंतप्तैः सरसी
श्वकैरेव ८० तत्र प्रायाचम्येक्ष्य सुग्रीवायामहोजसः रक्षोनीकेषु विविशु र्भोगिनो न्यवपुष्टिव ८१ विडूह्वराक्षसास्ते प्याकांतास्तेः कपी
श्वरैः नागा इव गुरुत्वाङ्गिः रजिरामघटा इव ८२ रक्षोभंगेण संकुक्षो दध्वे रावणः स्वयं महारथध्वारेण दारयन्निव मेदिनी ८३ तस्य प्रसरतो
दाव वक्त्रे स्तितरस्मिन् मुकुर्तमपि नायेस्या कपिवीरेषु कश्चन ८४ तद्यत्ने च जितं रामं निषिध्य प्रमथ्यादध विभीषणः क्षणदित्यरु रोधस्त्रन्म
रं ८५ तरावलो वदद्रेरे कश्चितो सि विभीषणः क्लृप्तस्य समयेनाजो ह्रिंसः कवचचक्षुसे ८६ आधेने वकिरौश्चानं मयि वारे प्रदिष्टता रमे
ण मंत्रितं साक साध्निदं सात्वरक्षिण ८७ अद्यापि मम वासव्यं वयिव सास्तिगच्छतत् एतौ दहदह निष्पामि ससैन्यो रामलक्ष्मणौ ८८ अमी
षां वधमानानां मासं रम्यं घूरणस्मरः एहि स्वस्वाम्येव वं दष्टौ हस्तौ यमदते ८९ विभीषणो मुवाचे वं रामो तद इव स्वयं अवाली वं प्रति
कुक्षो निषिद्धश्च मया बजात् ९० बांधो धयितुं कामो हं युद्धया जादिहागतः अद्यापि मुच्यतां सीता प्रसीद कुरु मध्वचः ९१ दंतमृगुभयात्
हराज्यलोभेन नापि च गतोऽस्मिरामं निर्वोदभ्या किं उदशान्न ९२ सीतार्पणेन निर्वदिं प्रणाशय यथाद्यहं पुनरेव मया मिदं विहाय रघुपुं
गवं ९३ कुक्षो वरावणः श्रीवे किमद्यापि विभीषिकां रे विभीषण उचुर्बुधे प्रदर्शय सिकातरः ९४ आटवसातयाडकी स्येवं नायेन देवनाम्सु

क्वास्फालयामास कार्मुकंदशकंधरः ॥५॥ आढहसाभयाडुको स्पेवंनानेनहेतुना इत्युक्ता स्फालयामास धनुःसोपिबिभीषणः ॥६॥ ततःप्रवहता
तेतो आत्तौ योऽमुमुद्यतो वित्राण्यस्त्राणिवर्षतो नर्षतौचनिरंतरं ॥७॥ अर्धेप्रजितुंभकणौ राक्षसाअपरेपिदि स्वामिभक्त्याभ्यक्षवंतकृतात
स्पेवकिंकराः ॥८॥ रामोरोसीकुंभकर्ण लक्ष्मणोरावणिंभुनः नीलस्तुसिंहजघनं दुर्मर्षस्तुघटोदरं ॥९॥ स्वयंभूर्धर्मतिशंभुं नलवीरोंगदोमयं
स्कंदः पुनश्चंद्रणखं विभ्रं चंद्रोदरीरात्मजः ॥१०॥ केतुंभामंरुजनृपः श्रीदत्तो बुजमानिनं कुंभकर्ण सुतं कुंभं पवनं जयनंदनः १ किंकिंश्वर
मालारवं कुंदोक्ष्माक्षराक्षसं बालिस्तुश्चंद्ररिपस्तु भटंसारणराक्षसं २ राक्षसानेवमन्यान परोसुः कपयोपरे अयुधतचतैः सार्धं नर्कैर्नका
स्वार्णवे ३ एवंमुके वर्तमाने भीषणेभ्योपिभीषणे लक्ष्मणायामुचक्रोक्ष दस्त्रतामसमिंदजित् ४ तदस्त्रं तपना स्त्रेण सोमित्रिः शत्रुतापनः स
द्योविद्रावयामासा भिनमदनपिंभवत् ५ सोमित्रिर्नागपाशास्त्रं सुमीचेंद्रजिते क्रुधा तंतुनांभसिहस्तीवा सतेनद्रागवधत् ६ आक्रममाण
सर्वांगो नागास्त्रेणदशास्यभूः निपयाताशनिरिव दारयन्सग रांवरान् ७ विक्षेपस्वरयाकेतं विराधे लक्ष्मणाज्ञया कारापालश्चानेवी नि
जेतंशिविरेकतं ८ नागपाशैः कुंभकर्णं चबध्नाच्चक्ष्मणायजः भामंरुलस्तंशिविरेनैषीद्रामाज्ञयाततः ८ अन्येपिप्रतियोहारो बध्नामस्य
स्वैसैनिकैः मेघवाहनमुख्यास्ते निम्पिरेशिविरेनिजे ९ दृष्ट्वादशमुखस्तच्च क्रोधशोकसमाकुलः विभीषणायचिक्षेप शूलंमूलंजयप्रियः
१० तद्धलसंतरालेपिकदलीकांरुलीत्या चकारकणशोराभावरजः पत्रिभिः शतैः ११ धरणेप्रदत्तांता ममोद्यविजयाक्षयां विजयाधीश्वर
ग्रीवो मेहाशक्तिसमुद्बुधे १२ धगधगितिच्चलंती तमित्रफितिनादिनीं संहारा क्षेतमिच्छेवा मिवरवेभ्रमयसतां १३ अयमजुर्दिविसुराः दशं
सैन्यान्मलीलयत् तां विलोक्यनकेप्यसुः सुस्थितं सुस्थितंअपि १४ रामः सोमित्रिमित्रचेस्माकमेवविभीषणः आगंतुर्दैन्यतेदंत धिग्नआ
श्रितधातिनः १५ इतिरामवचःश्रुत्वा सोमित्रिमित्रकसलः विभीषणायोगवास्थादाक्षिण्यदशकंधरं १६ पुरस्वंगरुस्यंतं प्रेक्षोवाच
दशाननननुभ्यंशक्तिरुद्धिमा मामृषापरमृत्सुना १७ प्रियस्वयदिवामार्य स्वमेवासियतोमम वराकस्त्वत्सदेक्षे ममायेस्वाक्षिभीषणः १८

इत्युक्ताअमथिवातां शक्तिरामातुज्जमने सुमोचपतइत्याता शलिकज्यांदशाननः १९ तामापतंतीसोमित्रिः सुग्रीवोहनुमानजः भामंरुलो
विराधेन्ये प्यस्त्रैः स्वैस्त्वेरतामयत् २० सावज्ञायतदस्त्रोद्यं व्यालक्षिपद्वांकुशं उर्वानलइवांभीधे लक्ष्मणोरः स्वलेपतन् २१ तयाभिन्नोम
हीष्टे निपयातवलक्ष्मणः उत्पयातचतसैन्यविषकहाहारवोमहान् २२ कुक्षीयजेष्टकाकुस्थो जिघसुरिवरावणं आयोधियुमारने
पंचाननरवस्थितः २३ क्षणाच्चकारविरधं पंचाननरघोद्विषं दशाननोपिवेगेना ध्यारुरोहरधांतरं २४ मंक्रांरधानेवं पंचवारान्दशान
नं काकुस्थोविरधीचक्रेजगदक्षेतप्रसूयः २५ दशास्योचितयच्चैवं आटस्नेहादयंस्वयं मरिष्यसेवत्किमे योधितेनामुनाधुना २६ दशग्री
वोविभृशैवं ययौलेकांपुरीकृतं अस्तेजगामचरवीरमशीकादिवातुरः २७ अत्रेवसवणेरामो निरत्येयायलक्ष्मण तंवदृष्ट्वा निपति
तं पयातधुविमूर्धितः २८ सुग्रीवादिभिरासिक्तः रामश्चंदनवारिणा लक्ष्मसंज्ञोनिषद्यीध सोमित्रीत्यगदक्रदन् २९ तवकिं बाधतेवस
कहिरस्त्रीस्थितोसिकिं सज्जमापिसमारव्यादिप्रीणयाप्रजमात्मनः ३० एतेवमुखमीक्षंतेसुग्रीवानुगवानराः ननाष्टहासिकिंवा वादशावा
प्रियदर्शन ३१ जीवन्नाप्रावणेणादितिलज्यावशाद्भूतं नभाषसेतद्रावस्व ध्रुवियेतेवेक्षितं ३२ रैरेरावणदुष्टात्वं स्थिष्टरक्षमास्यसि एष
प्रस्थापयामिद्वान्विराचमहापथे ३३ इत्युक्ताधनुरास्फाज्यो दस्थाद्यावद्दृष्टः तावकपीश्वरेणैवमूचेविनयपूर्वकं ३४ स्वामिनिशोया
मममध्रंकांसवनिशावरः सक्तिप्रहारविक्रो स्वामीनश्चैषवर्तीत ३५ धैर्यमाधेदिजानीदिह तमेवदशाननं प्रतिजागरणोपायं सोमित्रिरेवतितंय ३६
भूयो रामो ज्मादेवं कृताभार्याहतेनुजः तिष्ठत्यद्यापिामोयं शतधातविदीर्यते ३७ सखेसुग्रीवहनुमांसच भामंरुजनलांगद विराधाद्यश्च सर्वेपि
यातश्चोदसिंसंप्रति ३८ सीतापहाराशौमित्रिवधादप्यधिकंशुचे सखेविभीषणाक्षस्त्रं यत्कृताधीकृतोपुरा ३९ प्रातःप्रपपरंवेक्षो निजबाधववर्त्त
ना नीयमानस्वर्वकं वं वंकरूपेणवैरिणं ४० प्रातःकृताधीकृत्यवा मनुयास्यामिलक्ष्मणं लक्ष्मणंदि विनाकिमे सीतावाजीवितेनवा ४१ विभीष
णो बभाषेय किमधैर्यमिदं प्रभो शक्त्वाह तोपिबानया मुमान्जीवतियामिनी ४२ मंत्रतंत्रादिनाधात प्रतिकाणयसर्वथा प्रयत्नतां प्रभोयाव

अविभातिविभावरी ४३ आमेतिराधवेणोक्तं सुग्रीवाद्यास्तुविद्या सप्तवप्राश्चर्यार्द्रानराधवोपरितेयकः ४४ प्राच्यादरेषुतत्रास्तुः सुग्रीवः
वः पावनंयधिः तारकुंदेदधिसुखो गवाहोगवयः क्रमात् ४५ उदीच्यामंगदः क्रुर्मो गोमहेंद्रोविहंगमः सुखेणश्चरन्निमग्नश्च दारेष्वस्तुः क्रमादमी ४६
प्रतीच्यातीजसमर शीलुडर्गमन्मयाः जयश्चविजयश्चैव संभवस्तुवतस्त्रिरे ४७ भामंरुलोविराधश्च गजोभुवनजिन्नलः मदोविनीषणा
श्चास्तु र्दक्षिणस्याक्रमादमी ४८ मध्येरुचैतिकेकुस्तो सुग्रीवाद्यामहीभुजः प्रजणरपुरास्तस्करात्मारामाद्वीद्यताः ४९ सीतायाः कश्चिद
चर्यो यच्चत्पालरुणोदतः प्रातर्विपश्यते रामभद्रोपिभाटसौददात् ५० वज्रनिर्घोषवद्घोरं तच्छ्रुत्वाजनकात्मजा पपातमूर्धयाष्टध्याल
तेवपवनाहता ५१ विद्याधरीभिरंभोभिः संसिक्तालक्षवेत्ता उत्थायविललापेवं जानकीकरुणस्वरं ५२ हावसीलरुमणकागा स्तत्रैकाकि
नमयजंमुकुर्तमपिदिस्वातुं विनावासेषतस्त्रमः ५३ धिगदंमंदभाग्यास्मि यतोममरुतेकना स्वाभिदेवरयोर्देवतुल्ययोरीदगागतं ५४ वसी
दमत्प्रवेणाय विधाभनवसुंधरेः प्राणनिर्याणहेतोस्तु भववाहदयक्षिभा ५५ एवरुदंतीकरुणं सीताकापिठपावती अवलोक्यावलोक्या नि
विद्याधर्यश्चदिति ५६ भविष्यत्सक्ततांगस्ते प्रभातेदेविदेवरः समंचरामभेष्टेणवामेसानंदयिष्यति ५७ स्वस्वावस्वातरेखाकाकुस्वयहिली
तदा सूर्योदयंविंतयंतीवक्रवर्कीवजाग्रती ५८ सौमित्रिर्मरितोद्येति रुणंजहर्षगवणः रुणात्स्मृवाभ्रात्तपुत्रः मित्रपुत्ररुदव ५९ हा
वसकुंभकर्णं वं ममावैवापरः परः द्वितीयाविवमेवाहुः हेहजिन्मैयवाहनौ ६० हावसाज्जुमायाद्या ममरुपीतरोपमाः अप्राप्तप्राप्ताः पूर्वस्व
कषबंधगजाश्च ह् स्मारंश्चाबंधस्ता मिषबंधादिनूतनं भूयोदशस्त्रीवोमुष्वर्तवरोदव ६१ इतश्चपद्यसैन्येषाक् प्राकारद्वाररुकेभा
मंरुलमुयेसैवं कोपिविद्याधरोवदत् ६२ पद्यपदान्दर्शयमे तदासीननुयद्यसि अहंजह्मणजीवातु मारयास्यामिदितोशिवः ६३ वि
धसपाणिनादोस्त्रि नीतोभामंरुलेनसः पद्यसपादपद्यांते प्रणम्येवंयजिज्ञपत् ६४ संगीतपुरनायस्य शक्तिमंरुलभ्रपतेः तनयः प्रतिक्रि
हंसुप्रभाकुक्षिसंभवः ददक्रीमार्धसकलत्रोहं चलितोनेकरंवरं दृष्टः सहस्रविजयनाम्नाविराधरेणसः ६५ तेनमैकनिकावैराद्योधितोहंवि

रंतदापातितश्चरतया शक्त्यावाह्यभूतले ह् साकेतपुर्यामाहेंद्रो दयोद्यावेतुवंभुवि दृष्टश्चभरतेनाहं वज्रात्रातिरुपालुना ह् सद्योगं
क्षीबुजिस्तेन सिकोहंपविदीभुजा मत्तश्चनिर्यथैशक्ति र्देसुः पश्यहादिव ७० सद्योक्रुदप्रदारेण म्याविस्मितचेतसा दृष्टोगंधुमाहात्म्यं शरंसे
वंतवानुजः ७१ सार्ववाहोविधनामा भागाज्जपुरादिह एकस्तमदिभोमार्थे तिभारतुलितोपतत् ७२ तन्मूर्ध्निपादंविन्पस्य संवचारपुरीज
नः उपद्रवेणमहता विपन्नः सोषसैरभः ७३ सोकामतिर्जरायोगात् श्वेतंकरपुरेश्वर सुरोवायुक्रमारोभू आघ्रापवनपुत्रकः ७४ ज्ञावावाबधि
नापूर्वमसुं प्रकुपितोवसः पुरेजनयदेचास्मिन्मक्षीनानाविधनमक्षत् ७५ देशेष्टहेवनयाधिरभून्ममलुलस्पतु क्रोणमेघनरेद्रस मन्महीव
त्रिनोपिहि ७६ अयाधिकारणंष्टो मयाद्रोणघनोवदत् भार्याप्रियंकरामेभूत्पुरातिमाधिवाधिता ७७ जातेगर्भेतत्प्रभावाध्याधिनामुमुवेष्टसा
मुखवेचक्रमासुत्री विशल्यामभिधानतः ७८ तद्देवावसहेरो पुष्टतेमाधुपदवे विद्यात्यास्त्रानतोयेन सिकोलीकीभवदिरुक् ७९ दृष्टेम
यासत्सुत शरणोमुनिरन्यदानिजगादविशल्यायाप्राणजमतपसःफलं ८० जणसंरोहणंशाल्या पद्मारेयाधिसंक्षयः नृणांस्त्रानांभसाप्य
स्याभाचीभर्तावलक्षणाः ८१ तयामुनिगिरासम्पत्तानादनुभवादपि दिश्यास्त्रानपयसः प्रभावोनिश्चितोमया ८२ इमुदिवाद्रोणमेघो विश
ल्यास्त्रपनेदकं ममापिह्यर्पयामासतेनाभूर्ध्वममाप्सुक् ८३ तस्याः स्त्रानांभसातेनमयासिक्कस्त्रमप्यहो निः शक्ति ज्यैरोसंभूदः व्रणश्चसमभ्रः
क्षणात् ८४ भरतस्य ममाप्येव मुत्पन्नप्रसयंक्रमोः आप्रसूयादानयत विशल्यास्त्रानवारितत् ८५ वर्मतीरतस्मात्प्रसूवेकिंकरिष्यप्रप्यसे
शकटेहंतकिंकुवीत्गणाधिपः ८६ भामंरुलहभूमंतं मंगदंरुदृष्टुः आदिशत्प्रतिभरतं विशल्यास्त्रानवारिले ८७ प्रययुस्तेविमानेनायोध्याप
वनरंहसा प्रासादांकेवदहृष्टः शयानभरतंनृपं ८८ भरतस्यप्रबोधाय तेगीतंचक्रुरंवरं राजकार्येपिराजान उत्थाप्यंतेसुपायतः ८९ विबुधत
रतेनापिदृष्टः दृष्टः पुरोन्मन् उवेभामंरुलः कार्यं नामस्यासेपरीवना ९० सेस्पतेतवयातत्रे मुषेतिभरतस्ततः तदिमानाधिरुहोण सुरंकौतुकमं
गत्वं ९१ भरतेनद्रोणघनो विशल्यामध्यावितः सहोदास्त्रास्मिदितोतामदत्तव ९२ भामंरुलोप्ययोध्यायां मुक्ताभरतमुत्तुक् आपयोसपरि

वार विद्यायासयुतस्ततः एव ज्वलद्दीपविमानास्वाभीतैः सूर्योदयभ्रमात् क्षणदृष्टो निजैः सौध विद्यायासुपज्ज्मणं ए४ तद्वावपाणिनास्पृष्टा
 छेदाणवच्छेदपि निर्जगाममहाशक्तिर्यष्टिनेवमहोरगी ए५ समुपतंती साशक्ति स्मृतस्यहन्मता प्रसभंजयदेतेन विहगेनेववर्तिगा ए६
 साष्टवेदेवतारूपा नमेदोषोक्तिकश्चन प्रदत्ताधरणेनास्ये प्रज्ञाभिगिनीत्यहं ए७ विद्यायाप्रासवतपस्तेजः सोढु मनीश्वरी एषायास्यामिमा
 -व मेधाभावाद्नागसः ए८ सुक्तोसुक्तवान्शक्तिं मारुतिस्तामहाभुजः मुक्तमात्रावसाशक्तिर्लज्जेतेवतिरोदधे ए९ विद्यायापिहिसौमित्रि
 भूयःपर्यैर्याणिता विलितेषुक्कोशीर्षचंदनेनशनैः २॥ ३०० रूढब्रह्मोषसौमित्रि प्राक्प्रसुप्तवो स्थितः सस्वजेरामभद्रेणवर्षताश्रुजलंसु
 दा १ सर्वविद्याचत्तांतं रामस्तस्मैशशांसव तत्स्नातपयसावाश्रु स्वानयनान्यसेवयन् २ कन्यासहस्रसहितां विद्यायांरामशासनान् तदानी
 मेवसौमित्रिरुपयेमेयवाविधिः ३ सौमित्रेजीवनोद्वाहो साहजन्मामहोसवः विद्याधरन्त्यैश्वर्ये जगदाश्वर्यकारणं ४ सौमित्रिजीवितइति च
 रेर्नक्तंनराधिपः विद्यायामंत्रयां चक्रे समंमंत्रचरैरिति ५ अभवन्ममभावोयं सौमित्रिः शक्तिताम्रितः प्रातर्षरिष्यतिततो रामोपिस्नेहप्रीतिः द
 यासंतिकपयोनष्टा तेनमहंभुस्तुवः कुंभकर्णैर्द्रजिगुर्याः स्वयमेव्यं तिमनिह ७ अधुनादेववैगुण्या छेदाणः सोपिजीवितः मयासोवयि
 तव्यास्ते कुंभकर्णद्वयः क्वं ८ मंत्रिणोप्येवमूबुस्तं जानकीमोक्षं विना नमोक्षः कुंभकर्णादि वीराणां प्रसुताशिवं ९ इत्यपिगतेस्वामिन्
 रक्षन्निजंकुलं उपायश्चात्रनान्योस्ति रामानुजयनेविना १० रावणस्तानवज्ञायकृतं सामंतनादिशन् सामदानदंरुप्रर्व मनुशिष्योपरा
 धवं ११ सगवादास्वविज्ञप्तः सुग्रीवादिसारादृतं यद्गनाभंनमस्तस्य आजहारेतिवीरणीः १२ दशास्यस्त्रावदसेवं बंधवर्गविमुच्ये जानकीम
 नुमन्यस्व राज्यार्धं चट्टहाणमे १३ श्रीलोकन्यासहस्ताणि उभयं दस्यामि तेनच संतुष्यनोवेतेसर्वं नस्येतन्नवजीवितं १४ वभायेपत्नानातोव न
 वीमेराज्यसंपदानान्यथाप्रमदीवर्गभोगेनमहतापिहि १५ वेषयिष्यत्यर्चयित्वा जानकीरावणोयदि तदामोक्षमितं कं क तनयानान्यथा
 नहि १६ सामंतः पुनरप्येवैरामनैतन्नवोवितं स्त्रीमात्रकस्यास्यकृते स्वहोमुपाणशंसये १७ सौमित्रिरेकवारचे जीवितोरावणहतः जीविष्य

तिकर्षं सोद्यं चंवामीवज्रवंगमाः १८ एकीपिरावणोदंतु मिदंविश्रुमपीश्वरः सर्वधातद्वबोमान्य मुदकंविमृशस्वयं १९ जक्ष्णस्तजिराकुका न्य
 क्षां इतपांसना स्वशक्तिपरशक्तिं वानवेत्यद्यापिरावणः २० दतबद्धपरीवारोभार्याशोपीकृतोपि सन्नयोरुषं नाटयत्येष एपाकातस्यधृष्टता २१ शो
 धेकमूलमुशाल स्थिताशेषजवस्तुः यथासोपितवैकांगः कियत्तस्यास्यतिरावणः २२ तद्रुचसंवाहयतंमुदायदशकंधरंरुतांतद्रवसज्जोमे तंय
 पादयितुंभुजः २३ जक्ष्णोनेवमाक्षिसौ विभाषितुमनाः सतु उत्सायधृत्वाग्रीवायां वानरैर्निर्वास्यत २४ रावणायसगवाख्यां सर्वराधववाचिकं
 सविवात्रावणोप्येवे किंकार्यं कृतसंप्रति २५ अकवन्मंत्रिणोप्येवं सीतार्पणमिहोचितं व्यतिरेकफलेदहं परपाद्यफलप्रभो २६ अत्रय
 व्यतिरेकाभ्यो सर्वकार्यपरीक्षते एकेनव्यतिरेकेण किंस्थितोसिदशानन २७ अक्षतावद्वोद्यापि बंधवः स्नवश्चते सीतार्पणादिमुक्तेस्तेः सम
 मेधस्वसंपदा २८ तेषांसीतार्पणगिरा मर्मणीवादतोधिकं अंतर्हंतोदशमुख श्विरंस्वयमचित्तयत् २९ विद्यायाबद्धस्याथा हृदिनिरीयसाध
 नं शांतिचेत्ययौशांतकषायीभूतरावणः ३० स्त्रात्रंश्रीशांतिनामस्यप्यस्कृभैर्दशाननः स्वयमिंद्रवकार्वा कृत्याविकसिताननः ३१ गोशीर्षचं
 दनेनांगरामपुष्पेश्वदैवतैः पूजांविधायश्रीशांतेः स्तुतिमेवंचनिर्भमे ३२ देवाधिदेवायजगत्तायिनेपरमात्मने श्रीमतेशांतिनामाय वंदनयाहं
 तेनमः ३३ श्रीशांतिनामभगवन्भवामोनिधितारण सर्वाधिसिद्धिमंत्रायवन्नाम्रेपिनमोनमः ३४ येसप्तदशभंजंजकुर्बंतिपरमेश्वरं अष्टापि
 सिध्यस्तेषां करसाअलिमादयः ३५ धन्यान्दीणियानिवां पश्यतिप्रतिवासरं तेभ्योपिधन्यं हृदयं तदृष्टोयेनकार्यसे ३६ देववत्यादसंस्पर्श
 दपिस्यान्निर्मलोजनः अयोपिदृशीभवति स्पर्शवैधिरसात्रकिं ३७ वत्सादाज्ञप्रमेणान निसंभूतुवनेः प्रभोशृंगारतिजकीभूत्या नमभावेकिण
 चलिः ३८ पदार्धैः पुष्पगंधैरुपहारीकृतैस्तव प्रभोभवतुमज्जस्यसंपदध्वैः सदाफलं ३९ भूयोभूयः धार्ढयेवा सिद्धमेवजगदिभोः भगवन्भूय
 सीर्भूया स्तुतिभक्तिर्भवेरभवे ४० सुवेतिशांतिंलंकेशः पुरोरत्रशिजास्थितः तांसाधयितुमारेभे विद्यामहस्त्रजंदधन् ४१ अधमंदोदरीवाः स्व
 यमदंरुमदोवदत् जिनधर्मरतोशहा न्यस्तुसर्वापिपूजनः ४२ नकरिष्यतियत्त्वेवं तस्यदंरुवकात्मजः भविष्यतीति लंकाया माधोषयहता

नकं ४३ तदादेनोनसदास्वः पुर्णमाघोषयनवा तच्च चारनरैरेत्यसुग्रीवायन्यवेद्यत ४४ सुग्रीवोप्येववीदेवं तावसाध्यादशाननः नवावहेज
रूपिणी' विद्यासाधयतिस्वामिन् ४५ स्मिन्वापद्योपुवावेवं शांतं ध्यानपरायणं कथं दशास्पृहामि नस्यदंसद्वहली ४६ इतिरामचः श्रुवा वन
मेवांगदादयः विद्याश्रयायलंकेशं शांतित्वे तस्थितं ययुः ४७ विदकर्विविधांस्तत्रो पसर्गास्तेनर्णलाः मनागपिबनुध्याना दवाजीदशकंधर
४८ अथांगदोजगदैवं रामाङ्गीतेन किंवया इदं पाषाणमारुम मधाप्रशरणेनभो ४९ चयापरोक्षेमज्जुर्तु हताभार्यामहासती मंदोदरीतुतेपनी
पश्यतोपिहराम्यहं ५० इत्युदीर्य मंदरोषो कर्मन्मंदोदरीकवैः सोनाधामिवरुदती कररीकरुणस्वरं ५१ रावणो ध्यानसंजीनो प्रेक्षावक्रेपि
तानहि प्रादुरसी च साविद्याद्योतमंतीनभस्तलं ५२ सेतुचेतवसिद्धास्मिन्ब्रह्मे किं करवाणिभोः करोमि तेवरो विश्वं कियमात्रो हिराघवो ५३
रावणः प्रसुवावेवं सर्वं निष्यद्यतेवया स्मृत्वा समापते काले स्वस्वान्गघसंप्रति ५४ तद्विदुष्टातिरोधत साविद्यातेपिमानराः स्तं धवारं निज
जम्बुः रुत्तस्यवमानवत् ५५ मंदोदर्यंगदौदंतं श्रुत्वा वचदशाननः चक्रे चसद्योदंकार गर्भजंकार सुवकेः ५६ स्त्रावाधुक्कावलंके शो गदेव
रमणे वने उचैव सीता सुविरं मया तेनुनयः कृतः ५७ उष्णिवानियप्रभगभीरुवमकनापुनः रमयिष्ये प्रसत्यवां हवाव त्पतिदेवरो ५८ तदाचा
विषसध्रीम्या मूर्ध्नि ताज नका तज्जा निपयात दशास्य स्य तस्य मासेव तद्गुणं ५९ कथं विदुषु संज्ञासा जग्रादैवमभिग्रहः मृत्युश्चेष्टामसौ मित्रो
स्तदास्त्वनशनं मम ६० तच्छ्रुत्वा रावणोदधौ रामस्नेहोत्सर्गजः अस्यास्तदस्यां मेराग स्वलेकमलोपणं ६१ मयानसुक्तं तच्चक्रे वज्ञातो मक्षिणी
षणः नाम्नात्यामानिताः स्वैव कलमेतकलंकितं ६२ मुंवा म्येतामद्यवेत्ता नविवेकपदेपतन् रामाक्रांते नृसुक्तेय मितिस्था त्रसुता यशः ६३ व
क्षे ह्यामसौ मित्री समाने ष्येततस्तयोः अप्ययिष्याम्यंधम्या यशस्य हि चतद्भवेत् ६४ इति निश्चित्य लंके शस्तामनी तविभावरी सुधेववाजा
राकुनैर्वीर्यमालोपि दुर्मदः ६५ भूयः प्रवृत्ते युद्धं रामरावणसैन्ययोः असुज्जटभट्टजुज्जस्फोटत्रासितदिगाजं ६६ विद्व्याशेषरक्षांसि त्रला
नी चमहावजः लक्ष्मणस्तामयामास विशिखे दशकंधरं ६७ सौमित्रेर्विक्रमं दृष्ट्वा साशं कोदशकंधरः सस्मारवज्ररूपांतां विद्यां विश्वभयं

करां ६८ स्मृतिमात्रोपस्थितायां विद्यायां तत्र रावणः विचक्रे भैरवाण्याशु स्वानिरूपाण्यनेकशः ६९ भूमौ नभसिष्टेऽग्रे पार्श्वयोरपि लक्ष्मणः अ
पश्यद्रावणनेव विविधयुधवर्षिणः ७० तावद्रूप इवोकापि तादृश्यो जक्ष्णो वतान् जयावरावणान् बाणैर्वितितोपनतैः शितैः ७१ नारायणस्य
तेर्वाणो विध्वंसोदशकंधरः सस्मारजाज्वलच्चक्रमर्धचक्रिज्जलां वनं ७२ रोषारुणात्मस्तच्चक्रं भ्रममिवानभस्तले मुमोवरावणः शस्त्रं मंसंरामा
नुजम्बने ७३ ऊवापदक्षिणांतनु सौमित्रेर्दक्षिणेकरे अवतस्ते रविरिवोदयपर्वतमूर्धनि ७४ विषलोरावणोदधौ सत्पंजातं मुनेर्वचः तेषां
विभीषणादीनां सत्यश्चाजोचनिर्णयः ७५ विषसंभ्रातरं प्रेक्ष्य भूयो पूचे विभीषणः भ्रातरयापि वेदेही मुंचवंचे जिजीविषुः ७६ कुक्षं र
वणोवोचत् किं मेस्त्रचक्रमेवरे विषं सचक्रमप्येत निहनिष्यामि मुष्टिना ७७ इति दर्पादिब्रुत्वतो रक्षोनामस्य लक्ष्मणः शिरस्तेनैव चक्रेण
रूष्मां वदयात यत् ७८ तदावजेष्टरुष्टमेकादश्यामक्तश्चपश्चिमे यामेष्टतोदश्यां वश्चतुर्थे नरकं ययौ ७९ सपदि जयजयेति व्याहरन्निद्रा
सज्जि र्भरत्सिक्तु सुमरुष्टिर्लक्ष्मणस्योरिष्टात् समजनिवकपीनां तामववक्रहर्षो क्षितकिलकिलनिनादाप्रर्णरोजो निकुजं ८० इत्याचार्यम्भी
हेमचंद्रविरचिते त्रिषष्टिशलाकापुरुषचरिते महाकाव्ये सप्तमे पर्वणि रावणवक्षोनाम सप्तमः सर्गः ७ अथो विभीषणस्तत्र कादिशीकान्नि
शावरात् एवमाश्वासयामास ज्ञातिस्नेहवशीकृतः १ यद्यनाशयणवे ता वष्टमो वलशङ्कि लोशरण्यो शरणयाश्रयधमविशंकिताः २ ते स
र्वे शिश्रियुः पयसो मित्री तौ च चक्रुः तेषां प्रसादं वीरहि प्रजासुसमदृष्ट्यः ३ हतं च भ्रातरं दृष्ट्वा शौकावेशादि विभीषणः मर्तुकामः स्वधर्मविचक
र्षरुपिकान्निजोः ४ तथा स्वकुक्षिमाश्रानं दधेरामो विभीषणं हाभ्रातर्भातरितुच्चैः कंदवं करुणस्वरं ५ मंदोदर्यादिभिः सार्धं रुदंतमुपरावणे
इतितं बोधयामास पयनाभः सलक्ष्मणः ६ इदं कपराक्रमः सोयं न हि शोचोदशाननः यम्याशशंकिरिदं समरे धमरा अपि ७ वीरनृत्ता
नयामृत्युं गतोसौ कीर्तिभाजनं तदस्योत्तरकार्याणि कुरुधं रुदितैरजं ८ इत्युदिवापयनाभो महात्पापसंबधनान् कुंभकर्णैः प्रजिघ्रेष वा
दनादीनमो वयत् ९ विभीषणः कुंभकर्णः शक्रजिघ्रेषवाहनः मंदोदरीवसंभूय परेपि पतदश्रवः १० दशग्रीवांरासंस्कारं सद्योगोशीर्षचं

दनैः कर्पूराशुसन्निधौ विद्वज्ज्वलितानलेः ११ पद्माश्रयसरस्येत्येव सत्त्वाजलाजलिं सममस्तुजलैः कोष्णैः प्रदुर्दशमोलये १२ गिराभिरा
मयारामः किरन्निवसुखरसंसलक्षणाः कुम्भकर्णं प्रभृतीनित्यभाषत १३ पूर्ववत्स्वस्वराज्यानि कुरुध्वमकनापिहि युष्मज्जन्माननः कृत्यं हे
वीराः हेममस्तुवः १४ इत्युक्ताः पद्मनाभेन युगपच्छोकविस्मयाः विभ्राणाः कुम्भकर्णं जगदुर्गदक्षरं १५ नाधोराजेन नः कश्चित्प्राज्येनापिम
हाभुज ग्रहिष्यामः परित्रज्यां मोक्षसाप्राज्यसाधिनीं १६ अत्रांतरेचकुसुमायुधोद्यानेमहासुनिः अत्रमेयबलोनामचतुर्जनीसमाययौ १७ त
त्रैवनिशितस्यात्र केवलज्ञानमुज्ज्वलं चक्रुश्च केवलज्ञानमदिमानंदिवौकसः १८ प्रातश्चरामसौमित्रौ कुम्भकर्णदयश्चते उपेततमवन्दत ततो
मंत्रशुश्रुवुः १९ पप्रच्छतुर्देशानां ते शक्रजिन्मेघवाहनौ परवैराग्यमापन्नौ पुरातनभवान्निजात् २० मुनिः सोषाञ्जवीसूर्याकौशां व्यामिहभारते नि
स्वोबन्धुमुवाञ्जातौ नास्माप्यमयश्चिम्नौ २१ तावन्मदाभवदत्ता धर्मश्रुत्वामहामुनेः व्रतजगद्गुरुः शान्तकषायोवविजक्रवः २२ अन्नेद्युस्तोत्रकौशां व्या
गतौददृशुर्नृपयनीडमुस्याक्रीडन्तं नंदिद्योषमक्षसवे २३ तं दृष्ट्वापश्चिमोकाशीं निदानतपसामुना इदं क्रीडापरः पुत्रोभूयासमनयोरहं २४
सा धुभिर्वार्यमाणोपि निदानान्नन्यवर्तत मृत्वावपश्चिमोज्जैतयोः स्तुकरतिवर्धनः २५ क्रमेणोद्योवनः प्राप्तराज्यः सरतिवर्धनः पितृवरेमेविविध
रमणीभिः समारुतः २६ मृत्वाप्यमसाक्षस्तुनिर्निदानतपोवशात् कनूवपंचमेकमे विदशः परमर्क्षिकः २७ सोवधेभ्रातरं ज्ञात्वा तत्रोत्सवं महीपतिं
तं बोधयितुमभ्यागान्मुनिरूपधरः सुरः २८ रतिवर्धनराजेनापितिपदेनिषद्यः शशंसपाश्र्वन्तं स्पृशस्वचक्रावसौ ददात् २९ संजातजातिस्म
रणा किरत्नोरतिवर्धनः आजाजीदधमृत्वावजस्रलोकेसुरोभवत् ३० अत्राततोविदेहेषु विबुधनगरेषुवां अभूताभ्रातरौभूपौ अत्रज्यापयमीय
तुः ३१ अत्रासुतादृशास्यस्य प्रतिविम्बोस्तुसंप्रति पुत्रौयुवामजायेथाः ३२ जिन्मेघवाहनौ ३२ रतिवर्धनमातापि भवं भ्रात्रैश्चसुख्यपि मंदोदरी
समभवद्भननीयुवयोरियं ३३ कुम्भकर्णेद्रजिन्मेघवाहनाद्यानिशम्यतत् मंदोदर्यादयश्चापि तदैवाददिरिव्रतं ३४ मुनिं चतुर्तरामः ससौमि
त्रिकपीश्वरः विनीषणेनप्रक्षेपेन वेत्रिणावायगामिना ३५ दक्ष्यमानपथोविद्याधरीभिः कृतमंगलः रुद्र्यामहत्वेद्भवं कायां प्राविशसुरि ३६

गिरैः पुष्पगिरैर्दुर्धनुद्यानेतत्रमैथिली गन्नाददर्शकाकुसुमो यथास्थानं हनूमता ३७ तामुक्षिप्यनिजोसंगे द्वितीयमिवजीवितं तदैवजीवितं म
न्यो क्षरयामासराघवः ३८ इयंमहासतीसीताजयन्निमैतिरुतये तदानीं जुषुषुः सिद्धगंधर्वाद्यासखेचराः ३९ सीतादेव्यैभ्यश्चक्रे पादौप्रक्ष्वा
जयन्निव निरंतरेरश्वजलैः सुमित्रानंदनोमुदा ४० विरंजीवविरंनंद विरंजयममाश्रिषा इतिक्वाणावेवेही जघ्नेशिरसिलक्ष्मणं ४१ भामं
लोनमश्चक्रे सीतांसीतापितमुदा आशिषानंदयामास मुनिवाक्यसमानया ४२ स्वनाभारमानप्रर्वव कमिराजोविनीषणः हनूमन्गदोन्ने
यि प्रणेमुर्जनकात्मजा ४३ पार्वणेनशशांकेनविराक्तमुदिनीवसारामेणश्रुश्रुत्वेसीता विकारांसमुपेयुषी ४४ ससीतोधास्यभुवनालंकारं
राघवो गजंजगाम धामदाशस्य सुग्रीवाद्यैः स्मरतः ४५ तवंतश्चमणिस्तंभसदृशंगजिनेशितः वैसंश्रीशान्तिनामस्य प्रविवेशविबंदिषुः
४६ विनीषणार्पितैस्तत्रकुसुमाद्यैरुपस्करैः शान्तिमानवकस्तुस्यः सीतासोमित्रिसंयुतः ४७ विनीषणभ्यर्चिनेवविनीषणगृहंययौरामः
ससीतासोमित्रिः सुग्रीवादिभिरव्रितः ४८ तत्रदेवार्चनंस्नानभोजनादिवराघवः चक्रे सपरिवारंमैपि मानयद्रावणानुजं ४९ रामं सिंहासना
सीनमग्रासीनोविनीषण वाससीपरिक्षयोत्र वभाषेधत्तांजलिः ५० रत्नस्वर्णादिकीशोय मिदं हस्तिहयादिव अयं वराक्षसदीपे
पृथ्वातापत्रिरमिते ५१ राज्याभिषेकमकना कुर्महेतेवदाज्ञया पवित्रयपुरीलंकां प्रसीदानुगृहाणामां ५२ रामोऽसुवाचदत्तंते लंकरा
ज्यंमयापुरा व्यस्मार्षीस्तदिदानीं किं महात्मनभक्तिमोहितः ५३ एवंनिषिध्यतपध्वर्तयदोलंकाराज्येतदैवहि अभ्यर्चिस्त्वयंप्रीतः प्रतिज्ञा
तार्क्ष्यालकः ५४ सीतासोमित्रिसुग्रीव प्रमुखैरावृतोययौ रामो घरावणगृहे सुधर्माभ्यामिवाप्रभित ५५ तत्रसिंहोदरादीनां मुद्रोदं प्राकप्रति
श्रुताः कन्यारामाश्रयानेषु स्तत्रविद्याधरोत्तमाः ५६ अथस्वरूपतिपन्ना स्ताः कुमारीर्यवाविधिः राघवासुपग्यमाते खेवरीगीतमंगलैः ५७
भोगांस्तत्रोत्तुजानौ निविश्रामलक्ष्मणौ सुग्रीवाद्यैः सेवमानौ धनुर्वीमतिनित्यतः ५८ अत्रांतरेविद्वस्वव्याविद्रजिन्मेघवाहनौ तौसिद्धिमीय
उजातेतीर्थमेघरवंचतत् ५९ नर्मदायांकुम्भकर्णेनद्यांसिद्धिमियायच दृष्टरक्षितमित्यासी तन्तीर्थवानिष्कानतः ६० इतश्चसाकेतपुरे रामज

क्षणमातौ तद्वर्तमिष्यजानसौ तस्वर्तुर्गुणः खिते ६२ तदाचक्षातकीरंका दागतस्तत्र नारदः पप्रच्छ नक्तिनघ्रेते विमनस्केकुतोयुवां ६३ अ-
 धाफ्राजितावोच सुत्रोमेरामलक्षणे कनपित्राज्ञयायातौ सुषमासीतयासह ६४ सीतापहाराध्वं कायां जम्मुस्तो महाभुजौ रावणेनरणेनक्षया
 लक्षणास्तमितः किल ६४ शक्तिशब्दोदरणाय विनाशनायितत्र च नक्षिप्रोदधृक्किंविदसौजीवतिवानवा ६५ अभिधयेतिदधसवसेति
 करुणस्वरं रुरोदसारोदयंती सुमित्रामपिनिर्भरं ६६ ततस्तानारदोवोच भवतंसुखितेयुवां सुषमपुत्रावुपेष्मामि तथानेष्यामिताविह ६७ त-
 योरेवंप्रतिश्रुत्य नारदोगगनाध्वना जन्मसुत्याज्ञाततत्तौ लंकायां राममुभयात् ६८ सक्तसदृशोरामेण किमत्रागाश्रितस्वयं तन्मातुः खन्त्रांत
 मावख्योनारदोखिलं ६९ सद्यः सरणरणकः यथोवादीद्विभीषणं विस्मृतुः खं मादृणं वदन्त्यास्वामिहाधिकं ७० अस्मद्ः स्वादिपद्यते नया
 वन्मातरोदिनः तावन्नत्राद्यास्यामो नुमन्यस्वमहाशय ७१ नत्राविभीषणेपुत्रे तिष्ठन्नाहानिषोक्तं यावत्सैः स्वयिभीरम्यो मयोध्यांतां करो-
 म्यहं ७२ एवमस्त्रिभिर्गोक्तः सविद्याधरशिष्यिभिः दिनेषो मशश्चक्रै योध्यांस्वर्गरीनिभां ७३ तदारामेणसक्त्य विस्मयेनारदोययौ आरभ्य
 वराममादृणं पुत्रागममहोभयं ७४ अथाद्विषोमरोसांतः पुरोवारुत्पुष्पकं शक्रेणनाविवेकस्यौ प्रतस्थातेरद्वयौ ७५ रावणानुजमुयीव
 भामंजलनृपादिभिः अचीयमानोनगरी मयोध्यांवेयुः क्षणात् ७६ आयांतौपुष्पकारुदौ द्वादपिनिरीक्षितौ अभ्यागाकुंजरास्तुदोभरतः स-
 नुजोपिहि ७७ आयातिभरतेरामाज्ञयोपक्षितिपुष्पक जगामपालकमिव याकशासनशासनात् ७८ आदावपुनतारिभा दूरतोभ्रातृसंयुतः उ-
 तैरतः पुष्पकाच्चसौर्वैरामलक्षणे ७९ पादयोः पतितंरामोभरतंसाश्रुजोवनं परिरिभेसमुत्थाप्य मुहूर्त्तुवमुहूर्त्तुः ८० शत्रुघ्नमपिपादांते
 लुप्तं तंरघुपुंगवः उत्थाप्यपरिमृज्यस्वां शुक्रेनपरिषृज्ये ८१ ततोभरतशत्रुघ्नौ नमंतौलक्षणेपिहि प्रसारितभुजोबाह माजिनिगससंभ्रमः
 ८२ आरोहदनुजैः सार्धं त्रिभीरामीषपुष्पकं समादिदेशवायोध्यां प्रवेशयकृतत्वरः ८३ त्रैलोक्योन्निभोव वाद्यमानेष्वोत्तुदः अयोध्यांराममि-
 सोमित्रा निजां प्राविशतांपुरी ८४ सोकंवेरुमुखैः योरैर्मनुरैरिववारिदैः निर्दिमेषैः प्रेक्षमाणो स्वयमानौचनिर्भरं ८५ अर्कवदीयमानोर्ध्वैः स्वा-

६२

नेऽपुरीजनैः स्वप्रासादं प्रसजास्यो जम्मुत्तरामलक्षणे ८६ उन्नीर्यपुष्पकात्तत्र रामः सौमित्रिणासनं जगाममाटसदनं सुहृदयनंदनः ८७
 रामोपरजितां देवीं मादृवर्यमवापरं नमश्चक्रैः सौमित्रिः ताभिस्वाश्रीभिरेधत ८८ अश्रीताविश्रामाद्या प्रणमुरपरजितां स्वशूरन्याश्रतस्याद-
 येषु निहिताजकाः ८९ अस्मद्वीरप्रकां प्रसविमोस्मदाशिषा भूयास्तस्यमितिताः स्वास्वाप्यासासतोचकैः ९० अथापरजितादेवीभू-
 योऽपिलक्षणे सृशंतीपाणिनामूर्द्धि चुंबंतीचैवमवतीत् ९१ दिष्टादृष्टोसिद्धेन सपुनर्जातोमिवाकना द्रवाविदेशगमनं विजयाह्यदागमः ९२
 तानितानिचकृष्टानिवनवासवान्यसौ रामः सीताचाभिनिभे तवैवपरिचर्यया ९३ लक्षणेप्यवदत्ताते निवर्षेणा त्रिजयितः कथं वसीतादिया
 चवन्नेप्यस्वामहंसुरं ९४ स्वेच्छादुर्लभितैर्मैवार्यस्यवैराणिजज्ञिरे सीतापहारेनैये लः किमन्यद्यविगद्यते ९५ परंतुयुष्मदाश्रीभिर्लंघिवावे-
 रिसागरं मीमातः सपरीवारो ह्येमेणार्थ इहामयो ९६ अथोत्सवमयोध्यां भरतोकारयन्मुदा पुरतो रामपादानां पत्निमात्रवमावरत् ९७ अन्य-
 दातुरामभयं प्रणम्य भरतोऽप्यधत्त आर्यवदाज्ञया राज्यामियकांलमयाधृतं ९८ धावजिष्यतदैवाहं तातपदैः संभ्रमोः अर्णानाभविष्यवे-
 द्वादज्ञाराज्यपालने ९९ मां व्रतायातुमन्यस्व स्वयंराज्यं प्रतीक्ष्य भवोक्षिन्नस्त्वयिधासे नसतः स्वातुमुहदे १०० रामोपुदश्रुस्तस्माह किमेवं वा-
 सीभाषसे कुत्राज्यं वमेवेह वय्यन्कावयमागताः १ सजनः सहराजेन भयस्त्वं किदह्यवी किंदसेवसतत्रिष्ट कुर्वीतांममशर्ववत् २ इत्याद्यह्य-
 ररामं ज्ञात्वा नत्रावसोचत यावत्सौमित्रिणा तावदुत्थीयाधारियाणिना ३ भरतंवृत्तयायांतं व्रतायकृतनिश्चयं ज्ञात्वासीताविश्रामाद्या स्तत्रा-
 जम्मुः संभ्रमाः ४ विस्मारयितुं कामास्ता भरतस्यव्रतायहं नलक्ष्मीना विनोदार्थं मर्षनां चक्रिरेतरं ५ उपरोधेनतासां व मयोसांतः पुरोपि-
 सः क्रीनासरसिचिकीरु विरक्तीपिमुहूर्त्तकं ६ जलान्निर्गम्य भरत स्तीरेस्वाज्ञाजहंसवत् संभ्रमुन्मूल्यभुवना लंकारस्तत्रवाययो ७ मदांक्षे-
 प्यमदः सोभू सद्योभरतदर्शनात् तदर्शनेन भरतो प्यवापपरमांमुदं ८ संभ्रमाप्रमसौमित्रि तस्योपकृत्कारिणः करिणोबंधनायाश्रु ससामं
 तावुयेयुः ९ रामाज्ञयादस्तिपकैः सस्तंभेदस्तीनीयत आगतौ वमुनीदेशभूषणः कुलभूषणः १० उद्यानेसमवस्यतौ वंदितुं तोमहासुनी प्रययुः

पयसौमित्रि भरताः सपरिच्छदाः ११ वंदिवातोवपप्रच्छरामोममकरीकधं अमदोजनिभुवनालं कारोभरतेरुणात् १२ अवास्मकेबलीदेराध
 यणीनात्तिमूलुना समंसदस्त्राश्चवारो राजानः प्राव्रजन्तु १३ तेनुस्वामिन्यनाहारे कृतमोनेविहारिणिनिर्विहज्जिरेसर्वं तापसावभवासिनाः १४
 प्रह्लादनमुग्रभरात् तनयौतेषुतापसौ चिरंवंदोदयः सूर्योदयाख्योत्रेमुत्तुर्वं १५ चंदोदयोगजपुरे राजोहरिमतेरभूत् भार्यायाचंद्रलेखायां स
 तुनंघाकुलंकरः १६ सूर्योदयोपितत्रैव विश्वभूतेर्दिजन्मनः भार्यायामग्रिकुंभायां नाम्नाश्रुतिरतिः सुतः १७ अचक्रुलकरोराजा सगच्छताप
 साश्चमं अवधिज्ञामिनेत्येवं चाभिनंदनसाकना १८ तप्यमानेनपंचाग्नि तपस्तप्ततपस्विनादध्वमानीतकाष्ठस्य मध्येतिष्ठतिपन्नगः १९ सोहिः
 परभवेक्ष्यं करायस्तेपितामहः तद्गुरुदारीयवातं यन्नादाहृष्यरक्षोः २० आकुलस्तद्वचः श्रुत्वा गजातद्दार्दरयत् ददशंतः स्थितं वा
 हिं राजाविस्मयतेस्मच २१ आदिस्तेस्मप्रव्रज्यां यावज्जाजाकुलंकरः द्विजः श्रुतिरतिः सोषतावदेवमवोचत् २२ धर्मोनाम्नायि कोवीयं निर्वंध
 श्वेतदंतिमे दीक्षावयस्युपादेया किंसंप्रसपिसिद्यसे २३ राजापितृरिभमदीक्षीमाहोमनाम्यमयाकिमत्रकर्तव्य मितिध्यायन्नवस्थितः
 २४ श्रीदामारव्याधतप्राज्ञी सदासक्तापुरोधसा नूनंमां ज्ञातवानेष ह्यस्याशंकुर्मतिः २५ आवांयावन्नहंतेष तावच्छ्रीतिसाविषं पुरोधोनुमता
 दत्त्वा कुलंकरममारयत् २६ क्रमात् श्रुतिरतिः सोपिमृतोन्नयोषु भावपि विरंभवंत्रेमुत्तुस्तो नाजायेनिनिपातिनो २७ पुरेन्यदाराजष्टहे कपिल
 ब्रह्मणः सुतौ सावित्राद्युष्मतोभूतां विनोदारमणाभिधौ २८ रमणोवेदमभ्येतुं ययोदेशांतरंततः कालेनाधीतवेदस्सभ्याप्राज्यहृष्टति २९ अ
 कालोसावितिधिया तदास्वाहृद्विरेवसः सवासामरणोस्वा श्रीदेकस्मिन्त्यक्षमंदिरं ३० विनोदभार्याशाखाख्या दत्तेनब्रह्मणसमं तत्रागति
 कृतसकेता विनोदोपिदितामनु ३१ सादत्तबुधारमण मुत्पापारमयत्तदा विनोदोप्यसिमाहृष्यतंजयानाविशक्तिः ३२ शाक्यारमणस्वर्याधि
 नीदोपिहृतस्तदा चिरंभ्रांवातवंचाभूदिभ्युत्थोन्नतः ३३ रमणोपिभवंभ्रांवाधनस्येवाभवसुतः जह्नीकुक्षिसमुद्भूतो भूषणोनामधेय
 तः ३४ दक्षिंशदिभ्यकन्याः सधनोक्तः परिणीतवान् ताभिः कीमन्सोन्यदास्या निशिस्वष्टहस्रैर्दनि ३५ तत्रयामेनिशस्तुर्ये श्रीधरस्यसहायुनो

निशि -

६२

उत्पन्नेकेबलेषाहृद्वैरारश्चमुसवं ३६ ज्ञातधर्मयरीणामोसद्योपुत्रीर्यवेस्मातः तंवदिनुमवालीब मर्धेदष्टशसोहिता ३७ श्रुतेनपरिणामेनभ्रां
 वाश्रुभगतीश्वरं जंघ्रक्षपेत्रविदेदे पुरेस्त्रपुरेपुरे ३८ महिष्याहरिणीनाम्नामचजाम्यस्पवक्रिणः प्रियदर्शननामाभ्र सस्तुर्द्धर्मतसरः ३९ स
 प्रविब्रजिषुः पित्र बुरोधासरिणीतवान् त्रीणिकन्यासदस्त्राणि संविधौस्वात्तवापिहि ४० चतुषष्टिसदस्त्राणि वर्षाणंसतयः परंचरित्राष्टह्वासे
 पिब्रह्मलोकेसुरोभवत् ४१ भ्रांवाधनोपिसंसारं सपोत्तनप्रेभवत् शकुनामिसुरव्रह्म पमोमृज्मतिः सुतः ४२ सपित्रादुर्विनीतवा हृहृस्तिर्वा
 सितोभ्रमन् सूर्तः सर्वकलाकन्योच्चवाभूयोप्यगाहृहं ४३ सदादिदेवयूतेन नवजीयतकेनवित् दिनेरदेवकेभ्यो भूयिष्मजयद्भुनं ४४ वसंत
 सेनयासाधं बुक्काभोगानस वेशाया अंतरेष्टहीतश्रमणो ब्रह्मलोकेसुरोभवत् ४५ बुक्काप्रवभवमाया दीमाक्षेनाहुपर्वते अयंबभूवभुवनालं
 कारोनामकुंजरः ४६ प्रियदर्शनजीवोपि ब्रह्मलोकास्थितः बभूवभवतोभ्राता भरतोयमह्यभुजः ४७ भरतालोकनाज्ञात जातिस्मृतिरसौण
 जः सद्योगतमदोजज्ञेविवेकेदिनरोधता ४८ इतिप्रवभवान् ज्ञावा विरक्तोभवतीधिकं अंतराजसदस्त्रेणाग्रहीभ्योहृमियायच ४९ सहस्रंतेपिरा
 जानः यजपिचाचिरंभ्रतं नानालक्षिजुषोन्नवा विरक्तोभवतोधिकं अंतराजसदस्त्रेणाग्रहीभ्योहृमियायच ५० कुंजरः सोपिवैराण्या द्विधा
 यविविधंतयः प्रपन्नानशानोमृत्वा ब्रह्मलोकेसुरोभवत् ५१ अतंभरतमातापि कैकेयीसमुपाददे पालयिष्यानिष्कलंकं प्रपेदेयदमययं ५२ भरते
 चप्रव्रजिते भूषाभ्रवरखेचराः अर्धयोचकिरेराम मभिषेकायभक्तिः ५३ जह्मणोवासुदेवोयं भवन्निरभिषिच्यतां तानेवसादिशपाम स्तेतधे
 वाश्रुचक्रिरे ५४ बजभेदवाभिषेकं चरामभद्रस्यतेयकः राज्यंक्षवप्यपातांवा ह्यमौतौबजशार्ङ्गिणो ५५ यस्योविनीषणयादाष्ट क्षोक्षीयंक्रि
 मागतं सुग्रीवायकपिक्षाय श्रीपुरंनुहन्मते ५६ विराक्षयउपाताल लंकाहृदपुरं पुनः तीजायप्रतिसर्गाय पुरं हनुपुरं पुनः ५७ देवोपगति
 नगरं तद्व्रजटिलेपुनः भामंजजायवे ताडोन्नगरं वनपुरं ५८ अनेभ्योपिप्रदायेवं रामः शत्रुघ्नमभ्यधात् यस्तुभ्यं रोचतेवस तंदेशसुररक्षिरु ५९
 मध्क रामेप्रयच्छेति शत्रुघ्नीनार्धितः पुनः रामोजगादहः साक्षासावसमध्करापुरी ६० तत्रराज्ञोमधीः शूलचमरेणपुरार्पितं द्वात्यरबलंसर्वं निव

त्याभ्येतितक्करे ६१ शत्रुघ्नोप्येवमवदद्देवः कृत्वांतकः तवास्मिन्बह्व्याता त्रातांकस्तस्यमद्युधि ६२ प्रयत्नमधुरांमसं स्वयमेवमधोदरप्रती
कारकरिष्यामि आर्धैरिवविषयः ६३ शत्रुघ्नमत्याग्रहिणं ज्ञात्वा रामो वेशादिति अपश्य लः प्रमत्तश्च योधनीयो मधुसूया ६४ अनुशिष्येस्य
दाशम स्तूणा वक्ष्यसायको कृतांतवदननाम सेनान्यचसहादिशत ६५ शिजीसुरानमसुखा नार्णवावर्जध बव जक्षणेपिददौतस्मा
याशंसन्विजयपरं ६६ ततः प्रतस्ये शत्रुघ्नः प्रयाणैश्चनिरंतरैः ययाधुपमधुपध मावासीच्चनदीतटे ६७ तत्रादौषेष्ठिताश्वारा स्तस्याख्यनेस
यन्मधुः गतः कुबेरोद्यानेस्ति मधुरापूर्वदिकस्थिते ६८ पन्यांजयंसांसाईस तत्रक्रीडापरोक्षना अस्त्रागारेचतक्षूलं काजोयंतस्ययोध
ने ६९ ततस्त्वलक्षः शत्रुघ्नः प्राविशन्मधुरांनिशि प्रविशंतमधु तत्ररुदधचवलेः स्वयं ७० जघानसमरेबाहौ जवरामधुनंदनं रामायणरण
रंने स्वरंनारयणीयया ७१ मधुः सुतवक्षःकुक्षीधविवासा जयन्धनुः युयुधेदाशरविना रविनारविनांवरः ७२ अन्योन्यमस्त्रेस्त्राणिछिं
दानोताबुभावपि शस्त्राशस्त्रिप्रचक्राते विरंवेवासुराविव ७३ धनुः समुद्रावर्तवा मिमुखांश्चशिजीसुरान् सौमित्रिदत्तान् स्माष्णीतुर्यो
दशरथात्मजः ७४ तस्मृतोपनतं धवाभिजीकृत्याभिपत्रिभिः तैर्नघानमधुवीरः शार्ङ्गलमिवकुक्षकः ७५ तद्वाणघातविक्रो ७६ मधुरेवम
चितयत् शूनंपालेनमेभ्याग नहतोलक्षणाजुजः ७७ गतंमममुभयजन्म जिनेद्रोनयदर्धितः कारितानिचैत्यानि दत्तंपात्रेषुनोमया ७८ इ
तिध्यायन्नातदीक्षोनमस्कारपरयणः मृवांसन्कुमारेभून्मधुर्देवोमहर्षिकः ७९ मधुर्देवस्योपरिष्ठातकिमानंसुराभ्यः पुष्पदंष्ट्रिजुयुष्टि
श्च मधुर्देवोजयति ८० तच्चूलं देवता रूपमुपेयचमरांतिके शत्रुघ्नान्मधुनिधनं बलीत्यन्तंरसंसव ८१ ततोमित्रवक्षमर्षाच्चमरः बावज
स्वयं ८२ कयासीतिताक्ष्य स्वामिनावेणुदोरिणा ८३ दंतुवमित्रदत्तारं शत्रुघ्नमधुरास्थितं यास्यामीतितदारम्यातेवेणुदार्पवदसुनः ८४ ध
रणंदाशवलेन यालज्जासापिनिजीता शक्तिः सौमित्रिणा पुण्यप्रक्षुब्धेनार्द्धचक्रिणा ८५ रावणोपिहतस्तेन तस्यत्तिलुकियाभ्यः शत्रुघ्नो
क्षणादेशादवधीयधनेमधुं ८६ उवाचचमरेद्रोय चक्रिः सौमित्रिणाजिताकन्यकाया विशत्याया प्रभावेनतदाखलु ८७ तस्याश्वाबलचारि

एषा सप्रभागीगतोक्षना किंवातेननुयास्यामि तंहंतुमित्रघातकं ८८ इत्युक्त्वावमरोरोषा बभूवुः प्रविषयययौ सौराज्यं सुस्थितं तत्र सर्वलोकंद
दर्शय ८९ प्राक्कृत्वापदवेणो पद्मवाम्पेतंमधुविष इतिबुध्याव्यधाक्षोणन् विविधंस्तत्प्रजासुसः ९० कुलदेवतयातच्च ज्ञापितो आधिकारणं
शत्रुघ्नोगादयो ध्यायंरामलक्ष्मणसन्निधौ ९१ तौदेशभ्रमणकुल भूषणवागतौतदा रामलक्ष्मणशत्रुघ्ना उपेतवविवंदिरे ९२ आग्रहीहेतुनाके
न शत्रुघ्नोमधुरां प्रति इतिरमेलणः सन् बभावेदेशभ्रमणः ९३ शत्रुघ्नजीवउत्पद्य मधुरायामनेकशः विप्रोभूतश्रीधरोनामः रूपवाचसाक्षसे
वकः ९४ सैन्यदाधनियप्राज महिष्याललितारम्यया दगोरागादधानायि स्वांतिकैरंतुकाम्यया ९५ आगाध्वात किं तोराजा ह्युभितालजितामि
च चौसेसावितिप्रवर्के राजाधारिसुद्विजः ९६ राजादेशादधर्मसवधस्वानमनीयत प्रतिज्ञातव्रतोमोवि कन्याणसुनिनायतः ९७ विमु
क्तः प्राव्रजसोपि तपस्तप्त्रादिवययो युवाभूतमकरापुर्यांचंद्रभद्रप्रांगजः ९८ साकांचनप्रभाराज्ञी कुक्षिभरचलाभिधः असंतवत्प्रभश्चा
सीच्चंद्रभद्रस्यभूपतेः ९९ भानुप्रभाद्यैः सापत्रैः सोचाजाह्निस्यजैः व्यापादयितुमारेभे राजायमास्यभूदिति १०० तन्मंत्रे मंत्रिणाख्याते नष्टा
गादचलोन्यतः भ्रमंश्चाविधतवते कंटकेनगरीयसा १०१ सकंदमधिदृष्टश्च पुंसाश्चावस्तिवासिना पित्रानिर्वासितेनांकनामैक्षोभारधारिणा
१०२ काक्षभारविमुखाको पनिन्येतस्यकंटकदृष्टः सकंटकंदवो वाचांकंसाभीकृतं १०३ अचलंमधुरापुर्यांचंद्रलोषियदान्दपं तदातत्रसमाया
ह्यैः परमोत्सुकार्थसि १०४ कौशांब्यामबलीवागतत्रसिंदुरोः पुरः इन्द्रतत्तत्तुंयवाभ्यसंतसमुदैकृत १०५ सिंदूरदत्तयोः सोपि धीनुष्ववमदर्शय
त् तस्मैद्वामिदन्नो दत्तपुत्रीभुवासद १०६ सोसाधयज्ञातवलो देशनंगादिकांस्ततः मधुरावाप्यदागच्छत् युयुधेवायजैः सह १०७ भानुप्रभादी
न्सभ्राह्मन् बध्नाष्टवपिवायहीत् तन्मुक्तोमंत्रिणोपैषी चंद्रभद्रो बलांतिके १०८ आरम्यवेषांस्वदत्तात मवलस्तेपिमंत्रिणः विजय्यावाचवसु
श्चंद्रभद्रायसवरं १०९ अचलंचंद्रभद्रोपि दृष्टः पुर्यामवी विशतक्रमेणनिजाराज्येनं लयायांसमपिन्यभात् ११० पित्रानिरस्यमानांस्तान् भ्रातृभ्रा
तुप्रगादिकान् कथंविदवलोरक्षचक्रेचादृष्टेवकात् १११ अन्यदानदरंगस्ये वाकोदृष्टोचलेनसः हन्यमानः प्रतीत्यैः रनायिवनिजांति १०

तस्मै तज्जन्मभूमिं तां श्रावस्तीमवलोददौ तौ द्वौ संभ्रयचक्राते राजमहै तसौ द्वौ ११ तावन्वदाप्रव्रजतां समुद्राचार्यसन्निधौ मृचाकलेनवाभूतं
ब्रह्मलोके सुरेन्द्रमौ १२ युवाततो वलजीवः शत्रुघ्नो भूतवानुजः धाम्नामोहनीयेन ततो सोमधुरगदी १३ युवाततो कजीवोपि सेनापतिस्य
तव कृतांतवदनो नाम समजायतराघव १४ इतश्च श्रीनंदनस्य यभापुरपुरे विदुः भार्याया धारणीनाम्ना समाभवनक्रमामुताः १५ सुरनं
दः श्रीनंदः श्रीतिलकसर्वसुंदरः जयंतश्चामरश्चापि जयमित्रश्च सप्तमः १६ मासजातं सुतराजे न्यस्य श्रीनंदनो न्यदा गुरोः प्रतिकरस्य
ते प्राव्रजत सुतैः सह १७ श्रीनंदनो ययौ मोक्षं सुरनंददयस्तु ते सप्ताप्या संस्तपः राक्ता जंघा चारणजडयः १८ विहरंतः पुरीजमु मकरांते
महर्षयः प्रादृक्वाभून्नादातस्पुरधिशैलगुहादह १९ चक्रुः षष्ठाष्टमादीनि ते तपांसि सदापि दि उत्पत्तहरदेशेषु पाणं चक्रिरे पुनः २० न
योपिमधुराशैल गुहायां तस्युरेत्सव तत्प्रभावाच्चमरभू र्वाधित्तत्र क्षय्ययौ २१ पारणायान् दोषेत्या यो ध्यायांते ययुः पुरि अर्हदत्तश्रेष्ठिन
श्च भिक्षार्थं प्राविशन्तुहे २२ सावज्ञानं सर्वदिवादधौ श्रेष्ठीतिके वमीनेहत्याः साधुवेयास्त धर्मा स्वपिविहारिणः २३ पञ्चामि किममून्
यथापावैर्भो धितैरजंतस्यैवं ध्यायतस्तु तदधाप्रतिजंभिताः २४ आचार्यस्य कतेर्जमु वसतौ ते महर्षयः अभ्युत्थाय कतिनापि वंदितास्ते
सगौरवं २५ अकालचारिण इति तस्माकभिरवंदिताः दत्तासनास्ते युतिना तत्र पारणकं व्यकः २६ आयातामकराध्यायास्यामस्तत्र सं
प्रति इत्यार्यायस्सुसुप्तं स्वस्थानं ते पुनर्ययुः २७ तेषां जंघाचारणानां गुणस्तोत्रं कतिर्व्यधात् तस्माधवः कृतावज्ञा यश्चात्तापं प्रचक्रिरे २८
ततश्चुवाश्रावकः सोर्हदत्तोप्यनुशयं व्यधात् कार्त्तिकेश्वेतसदस्यां ययौ च मकरापुरी २९ अर्धं वातत्र चैत्यादिनि सप्तर्षीस्तान वंदत ह्म
यामास चावज्ञा दोषं शशात् स्वयं कृत ३० सप्तर्षीणां प्रभावेन शांतरोगं स्वमंजुलं विज्ञायेयाय कार्त्तिक्या शत्रुघ्नोपि हितां पुरी ३१ तान्नवोवा
चशत्रुघ्नो भिक्षामेष्टयतांष्टहे यत्तुवस्तेपि साधनं राजपिंकोनकल्पते ३२ भूयोषुवाचशत्रुघ्नोभूयं मद्यपकारिणः महेन्द्रोदैविको रोग शां तो
युष्मत्प्रभावतः ३३ तन्नोकाचुयहायेह किं विदद्यापितिष्टतः सर्वादतिर्भवतां हि यो पृच्छति श्रद्धेतवे ३४ तेषां विरेगतः प्रादृक्कालोयं तीर्षया

त्रय अकना विहरिष्यामो नैकत्रुनयः स्थिराः ३५ एहेखंष्टहिण कास्ये विवमार्हतं पुर्यामस्याततो जातु व्याधिर्भावीनकस्यवित् ३६ इत्युक्ताते
समुत्सत्ययुः सप्तर्षयो न्यतः शत्रुघ्नोपितवाचके लोकश्चाभून्निरामयः ३७ तेषां सप्तर्षीणां च प्रमारजनिर्मिताः सक्केमधुरापुर्यांकुसुचतस्र
पि ३८ इतश्च नैतादृमिरो दक्षिणश्रेणिभूषणो पुरेन्नपुरेन्नरयोराजा तदाभवत् ३९ तत्र चंद्रमुखी रुद्धि जन्मानाम्नामनोरमा उद्योवनाकस्य
काभूद्रूपेणापिमनोरमा ४० दातव्या कस्य कस्येयं मिति मंत्रपरेन्द्रे उपेतानारदो बोधे चक्षुणस्येयमर्हति ४१ पुत्रारनरघ कंस्थाष ऊपितागोत्र
वैरतः भूतान्स्त्रुसंज्ञादिक्षु विदोयं कुशुतामिति ४२ अतिष्ठतो जिघांसंस्तान् धीमा वविज्ञायनारदः समुत्सपतत्रीवत्प्रययाचुपलक्षणं
४४ निखिवातां पटेकन्या दर्शयामास नारदः लक्ष्मणाय स्वदत्तांतं तं वावस्यावशेषतः ४५ तद्रूपदर्शनाज्ज्ञातानुरागी लक्ष्मणः क्षणात्
समंरामेण तत्रागाक्षो विद्याधरैरृतः ४६ जितः सौमित्रिणचाशु तत्रस्नरयोददौ रामाय कन्यां श्रीदामा लक्ष्मणाय मनोरमां ४७ जिवा
वदक्षिणश्रेणी वैतादृस्यचराधवो भूयो यो ध्यामीयतुः क्षांपालयतौ चतस्रतुः ४८ श्रीकृशांतः पुरवध सत्सालक्ष्मणस्यतु महिष्योष्ट
भवस्तत्र विशाखा रूपवत्यपि ४९ वनमालावकल्याणमालिकारत्नमालिके जितयथाभ्यवती वाष्टमात्रुमनोरमा ५० युष्मं सूनवो देशे
ते सार्धं तेष्पष्टमहिषी भवाः श्रीधरोभूद्विशालाभूः एविवीतिलकः पुनः ५१ रूपवानवनमालाजो पुत्राजनकसंज्ञकः श्रीकेशी जितपद्यायाः
कल्याणायास्तुमंगलः ५२ सुपार्श्वकीर्तिः सुमनोरमाया विमलः पुनः रत्निमालाभूतभवतीभूः सप्तकीर्तिकः ५३ रामस्यासन्महादेम
श्वतस्रस्तत्रमैक्षिजीषभावतीरतिनिभ श्रीदामात्रुचतुर्विका ५४ सीतैकदा रुक्माता निशीते स्वप्नमैक्षत युतौ विमानाच्छरभौ प्रविशंतौ
निजान्ते ५५ व्याख्यप्रामस्तवार्याते वीरौ ते भाविनौ सुतौ युतौ विमानाच्छरभौ यवुतन्नसुदेमम ५६ धर्मस्य ते च माहात्म्या क्षवं नावि
श्रुभंप्रभो इत्युचै जानकी देवी तदागर्भवभारव ५७ सीताप्राणप्रियाप्रेपि प्राप्तागर्भविशेषतः वभूवरामचंद्रस्य लोचनानंदचंद्रिका ५८
नारदो वंदनान्नस्या पूर्ववैरस्मरन्निह शिखयिचा सपत्नीता मयवाचं पदे २ ५९ ईर्ष्याजिवः सपत्न्यः स्तां मायाविमोक्कवनदः कीदृक्स्तसो

रावणोऽत्र तं निखिन्वा प्रदर्शय ६० सीतापूवे मया दृष्टं सर्वगं न हि रावणः दृष्टो तच्चरणवेव कथनाम निखामितं ६१ तस्मादावप्या निखत्वं
 कौचकं नस्तदीक्षणे द्रुक्ता प्रकृतिरुजुर्दशास्याङ्गी निजे रवसा ६२ स्थाने तन्नागमप्रामो बभाषे ताभिरप्यदः रावणस्य स्मरस्यया व्यसो
 सीता तव प्रिया ६३ सीता स्वहस्त निखितं रावणस्य क्रमद्वयं परयेतन्नावजानी हि सीता तस्यैव नाशते ६४ दृष्ट्वा पितृनघारामो गंभीरञ्चान्महा
 मनाः तथैव वदते सीता देव्या मनुयलक्षितः ६५ सीता दोषपदं तच्च देवो दासी जनैर्निजैः जने प्रकाशयन् प्रायः प्रवादा लोकनिर्मिताः ६६ व
 संतेषां वीर्यामः सीते वंगर्भवेदितां विनोदयितुं कामेव मधुलक्ष्मीरिहायथो ६७ पुष्पंति वकुलप्रया रक्षाः स्त्रीदत्तदोहं दैः रंउं प्रजामो म
 महेंद्रो दयोद्यानं ततो कना ६८ सीतापूवे दोहरोमे देवतार्चनं नक्षत्राः तं प्रस्योद्यानञ्चैर्नाना पुष्पैः सुगंधिभिः ६९ रामः सद्योपि देवानां भृजं
 कर्मकारयत् यथौ महेंद्रोदयेव ससीतः सपरिहृदः ६८ विचित्रनागरक्रीडं तत्रापि नमस्करं अर्हत्तज्जोऽसवमयं सुखासीनो रघुदहः
 ६९ अत्रांतरेव सीताया दक्षिणं चक्षुरस्फुरन् आवचख्येव सद्योपि सांकांकारा घवस्यसा ७० नेदं साधितिरामेणाख्याते सीता वीर्येति कि
 रक्षो दीपवासा मे संनुष्टोद्यापिनो विधिः ७१ वृद्धिगो भवादुस्वातः ७२ खमरापि सेधिकं किमसौ रास्यति विधि निर्मितेनेतदन्यथा ७३ रामोपि
 तामुवाचैवं देवि मावेदमुदह अत्रापि मेव भोक्तव्ये कर्माधीने सुखासुखे ७४ तद्भवमंदिरे स्वस्मिन् देवानामर्चनं कुरु प्रयच्छदानं पात्रेभ्यो धर्मः शर
 णमायदि ७५ सीतापि गङ्गासदनं संयमेत मह्यसा अर्हत्तोऽस्मद्दानं प्रददेवा वदाम्यत्र ७५ रघुनाथस्य प्राज्ञमुः रज्ज्वानी महत्तराः मवाभूत
 परित्तत्कीर्तनैकाधिकारिणः ७६ विजयः सरदेवश्च मधुमानवपि गलः शूलधारः काश्यपश्च कालः क्षेमश्च नागतः ७७ तत्रागमाग्रतस्तस्युः
 कंयमाना कृपयन् वत् ननु विजययामास्त्रराजतेजो हि दुः सहं ७८ तान् च वेरामभद्राधिभोभोपुरमात्रराः अन्यं वीर्यवाणाना मेकांतहितवादि
 नां ७९ तेषां सर्वसंविता विजयाख्यो महत्तरः इति विज्ञपयामास सावर्धनः प्रभोर्धरा ८० स्वामिन् वर्यं विज्ञप्य यदि विज्ञप्यते न हि वधितः स्या
 तदा स्वामी विज्ञपंचातिदुः श्रवं ८१ देवदेवा प्रवादोऽस्ति घटते दुर्घटोपि हि युक्त्यादियद्दामेति श्रद्धेयतन्मवापिणा ८२ तत्राहि ज्ञानकीर्तवा

रावणेन रिरंसुना एकैव निनेत देवम न्यवाप्सीच्च विरंप्रभो ८३ सीतारक्ताविरक्तावा संवितावा प्रमद्वया स्त्रीलोलने दशास्येन ननं स्याद्गोपिता
 ८४ लोकेपि प्रवदत्येवं प्रवदामो वयंतथा युक्तियुक्तं प्रवादंतमासदस्वरघुदह ८५ आज्ञाभोपार्जितां कीर्तिं निजं कुलमिवामलं प्रवादसहनेन वं म
 देवमलिनीकृषाः ८६ कलंकस्पातिषीरुतां सीतां निश्चित्प्रयवः सद्योभूदुः खनुस्त्रीकः प्रायः प्रेमातिदुस्तजं ८७ धैर्यमालं व्यकाकुस्वः स्तानुवाच
 महत्तरान् साधव्यज्ञपिषुष्याभिर्भक्ताः कास्यपेक्षकाः ८८ नस्त्रीमात्रकृते जातु सद्विषेहमिदायशाः इति पदः प्रतिज्ञाय विससर्ज महत्तरान् ८९
 निज्ञायाम्यकाकुस्वः प्रच्छन्नः सदनाह्विः निरगादिति वाश्रौषीजनवाचं पदे ९० रावणेनापनीतेयं तद्देवचिरं स्थिता सीतानीता चरामेण
 सतीति वसमन्यते ९१ नीतारक्तेन तेनेयं नोपभुक्तकथं भवेत् न दौपियमश्रद्धामो नरको दोषमीक्षते ९२ इत्यादि सीतानिर्वादं शृण्वामो गृहे
 मयोऽत्रोपितश्च वणार्धमादिदेश चरावरान् ९३ एवं च दधौ काकुस्वो मयायस्याः कृते कृतं रक्तः कुलरुयो रोषस्तस्या किमिदमागमं ९४ जानेम
 दासती सीता स्त्रीलोलः सचरावरः कुलं वसे निष्कलंकं दाम्भारामः किं करो वसौ ९५ द्वाकारास्ते बहिः शुद्धा सीतानिर्वादमक्रवच रामस्य सानुजस्या
 पिरक्षो राजस्य सुस्फुटं ९६ कुक्षीयलक्ष्मणो बोच दोषान् संकल्पदे उभिः ये निंदति सती सीतां तेषामेवोतकोत्पदं ९७ रामोपूवे ममपुरा य
 त्वापि दं महतरैः स्वयंच श्रुते तस्य संवादोऽयं चरैः कृतः ९८ श्रुत्वा चामीसमायाताः प्रसक्तं वस्त्राणि ताः सीतासागे मापवादी सीतास्वाकारव
 ज्ञानः ९९ उचैव लक्ष्मणो लोकमिरासीतां समाम्यजः यदा तद्यापवदिताय ववक्मुखोज्ज्वलः १०० लोः सोराजसुखोपिराजदोषपरो भवेत् शिस्त
 णी योनचेत्तत्रो पेक्षणीयः सुभ्रजुर्जा १०१ रामोपूवे सत्यमेत दीदृश्लोकः सदापि हि सर्वलोकविरुद्धं साज्यमेव यशास्विना १०२ शुकुतो वाचसेनायं कृ
 तांतवदनं वलः अरण्ये तज्यतां कपि सीतेयं गर्भवत्यपि ३ परिचरामपादेषु बभाषे लक्ष्मणो रुदन् सीतादेव्यामहससा स्तामोयमुबिती न हि ४
 नातः परं क्वावाय मिति रामेणाभाषिते नीरंगी च चक्रोगा सौमित्रिः स्मृष्टं रुदन् ५ कृतांतवदनं रामो चरा सीतां वनेनय संमेतयात्रा व्याजेन त
 स्याः खलु ये दोहदः ६ सेनानीरपि संमेत यात्राभैरामशासनं आख्याय सीतामारोप्य स्पंदने प्रावलकृतं ७ दुर्निमित्तेषां शुकुनेषां पि सीतारघुस्थि

६६

MEMORIAL

ननु जानकी ३० मन्मेव्याधीनसिंहेन श्वायदेतापरेण वा सीताजम्भेति सुचिरं दधोरामोतिः ३१ स्वितः ३२ सीताप्राप्तौ विमुक्ताशो निरुत्पलपुत्रीयस्यो
योरैः सीतापुण्याहं निंदमानो मुकुलः ३३ वेतकार्यं वसीतायाः पयोकार्थी दुदृष्टदृक् पश्यसीतामयमिव सर्वं शून्यमिवाश्रवाः ३४ सैका
हृदिदृष्टे रये तस्योरामस्य वाचि च कापितिष्ठति सीतेति तदापि न विवेद सः ३५ इतश्च तत्र वैदेही सुखवेद्युग्मि नौ सुतौ नामतो नंगवण म
दनां कुशमप्यथ ३५ वज्रजंघस्तयोश्चक्रे जन्मना मम दोसवैः स्वपुत्रजाभादधिकं मोदमानो महामनाः ३६ क्षात्रीजनैर्लाज्यमानो जीला
कुर्जलितावुभौ क्रमेण वृद्धातिता वाश्विना विवध्वरो ३७ कलाप्रदण्योप्येतावजाम्येतां महाभुजौ कलाना विवधिराहर्षे नरेन्द्रनयनोस्वो
३८ तदा च नान्ना सिद्धार्थो ब्रती सिद्धपुत्रकः विद्याबलार्द्धि संपन्नः कलागमविवरुणः ३९ त्रिसंध्यमपि मेवैवै चैत्ययात्रा सुचक्रमात् आका
शगामी निहार्थं वैदेही दृष्टमाययौ ४० युग्मं वैदेहाभक्तपानाद्यैः श्रद्धया समुभोजितः तथा सुखविहारं च तथा दृष्टस्तथावदत् ४१ ते
नापि दृष्टवैदेही सुतजन्मावधि स्वकं मूलादृत्ता तमाचख्यौ तस्य भ्रातुरिवाग्रतः ४२ उचेष्टंगनिमित्रं सिद्धार्थः करुणानिधिः किं ताम्
सिमुधाय स्यास्तनयौ लवणकुशौ ४३ प्रशस्तलक्ष्णौ साक्षादिव तौरामलक्ष्णौ मनोरधंतव सुतौ न चिरात्सरयिष्यतः ४४ तेनैत्याश्वासि
ता सीता तमभ्यर्च्य कृताग्रहा स्वदृष्टेक्षस्यामास पुत्राभ्यापनहेतवे ४५ सभयवितित सुतौ सर्वाश्रादय कजा तथा यथा तावभूतां दु
र्जयोद्युसदमपि ४६ तावधीता खिलकजौ प्रवेदाते च यौवनं नूतना विवकंदप्य वसंतौ सहचारिणौ ४७ वज्रजंघः शशिचूर्णापुत्री लक्ष्मी
वती भवा कन्या वा विंशतं चान्या लवणेनोदवाहयन् ४८ सां कुशाय ययावेतु दधीशुरपतेः दधौ कन्याकाममृतवती जातां कनकमालिकां
४९ वंशो न जायते यस्य तस्मै च दुहिता कथं दीयतामित्यभाषिष्ट दधुः दधुपराक्रमः ५० वज्रजंघस्तदा कर्णतंक्रोधादभ्यवेणयत् दधु
संयाधरं युद्धे बध्नात्तलीचपं ५१ स्वमित्रं पोत न पतिसाहाय्यायादयन् दधुः विधुरे मुदिमित्राणि स्मरणीयानि मंत्रवत् ५२ वज्रजंघोपि पु
त्रान् स्वात्नरे रानाययद्युधि तैर्वायमाणावपिततो वेयतुर्लवणकुशौ ५३ अन्येऽर्कवदते युद्धं वन्नोमि जितयोर्दयोः परैरतिबलेर्वज्रजंघ

सैन्यमजयत् ५४ संक्रुद्धौ मातुलजभृङ्गेन लवणकुशौ निरंकुशमिकाजौ धलिघंतावधावतां ५५ तयो राजस्विनोरं हो मनमपि न सेहि
रे दिपंतः प्रादुस्तस्मिन् तसो रंङ्गि पादव ५६ अभ्यतसमैः योपि दधुर्वावन्नरेश्वरः उचुत्तावदेव तौ स्मोरास्योरामनंदनौ ५७ अपरिज्ञातं
शाभ्या मप्यावाभ्यामिहाहवे विज्ञातं वंशजाभ्यं पलायकं कथंचनो ५८ इति तद्वचनं श्रुत्वा बलिवा दधुरब्रवीत् आज्ञातवंशो युष्माकं विक्र
मेण मुनामया ५९ अंकुशार्थिता कन्या वज्रजंघनं नृभुजा नूतं मम हिते नैव वरोही दृक् वज्रजंघते ६० इति सा नुनयं प्रीत्य सौकुशाय तदैव
हिकन्यां कनकमालारयां प्रददौ सर्वमावितां ६१ संक्षन्तं वज्रजंघेन समक्षं सर्वं च नुजां चक्रे दधुर्नृपः पुत्राः सहयनं कुशं वरं ६२ तत्रास्वा
धिबिरं न्यस्य वज्रजंघनरेश्वरः आगा व नारद मुनिः सच्चक्रे तेन वोचकैः ६३ वज्रजंघो निषले शुराजमवाच नारदं अंकुशाय दधुर्दस्य
त्यसौ कन्या निर्जामुतेः ६४ लवणकुशयोर्वंशमस्य संबन्धिनो स्यतत् आख्यादिज्ञातयामात्र वंशेनैष उष्यति ६५ अश्विनारदः स्मिन्वा
शंको वेत्ति नानयोः यस्योत्पत्त्यादिकंदस भगवान् दृष्टमभ्रजः ६६ चक्रिणी सूनयोर्वंशो भरताद्या कवाश्रुताः कोनवेत्तनयोस्तातौ प्रत्यक्षौ राम
लक्ष्मणौ ६७ गर्भस्थायारप्यनयो रयोभ्या लीकजन्मनः अपवादावकि तेन सत्कारामेण जानकी ६८ अघां कुशोदसिचोचे ब्रह्मचरवतु
साकतत् चक्रे रामेण वैदेही सजता दफलेचने ६९ न्यासित्यपवादस्य कारणनि निराकृतौ भवेति तत्र किंचिद्विद्वानपि वकारसः ७०
पञ्चलवणोप्येवं दूरे कियतिसापुरी यस्यावसति मेतातः सा नुजः सपरिच्छदः ७१ मुनिश्चोवेतवपिता लस्याविश्रे कनिर्मजः सा योभ्या भरितः षष्टि
युग्योजनशतं खलु ७२ वज्रजंघमयो वाच लवणं प्रश्रयं श्रयन् दधुवस्तत्र गवावां घेक्षितौ रामलक्ष्मणौ ७३ प्रतिपद्य सतदा वमंकुशं पर्थ
णाययत् महोसवेन दधुरादधुत्रा कनकमालया ७४ वज्रजंघदधुभ्यां तावद्वितौ लवणकुशौ साधयंतौ ब्रह्मन् देशान् लोकां पुरमीय
तुः ७५ युद्धभूमौ चतद्रूप धैर्यं शोभीयं शालिनं कुबेरकांतनामानं मामिनं तत्र जिग्यतुः ७६ जंपाके धेक कर्णस्य विजिग्यते च तौ ततश्च वि
जयस्वत्यां नृपं भ्रातृशतानिधं ७७ गंगामुतीर्य कैलाशस्योत्तरादिशमीयतुः तत्र नंदनवाहूणं देशानां चक्रतुर्जयं ७८ रुक्मकुंतलका लोचु निदि

नहलसिंहजान् राजभाननलांशुजान् नीमान् भूतरवादिकाच ७२ तोजयंतौ नृपात्सिंधोः परकूलमुपेयुः तत्रचार्या ननोर्वाश्च साधयामा
स्तुर्त्तपान् ८० बहुदेशीश्वरानेवं साधयिवा सहेवतैः निरसोपेयुस्तौ पुंरुरीकपुरं पुरं ८१ अहो धनो वज्रजंघो यदीयौ यामिनं दनौ इह ग्रा
विति जल्पन्नि वीक्ष्यमाणो पुरीजनैः ८२ जम्पतुः स्वदहवीरो भूयवीरो समाचतौ अणमनुश्च जानक्याश्चरणौ विश्वपावनौ ८३ युग्मं चुचुव
श्रद्धितौ सीता स्नपयंती सुदशुभिः रामलक्ष्मणयोस्तुल्यो भूयास्तमिति वाचदत्त ८४ उचुव कज्जंघं तु मातुलं प्राकृतं वा वया नैमेयानमयो
ध्याया मिदानीमनुतिष्ठतत् ८५ आज्ञाप्यंतां वलं पाकं रुषकां वुक्तं तजाः राजभानलभूलाद्याश्च परेपिमहीशुजः ८६ प्रयाणभंभावाय
तां वाद्यंतां वदितो बलैः त्यक्ता येनावयोर्माता वीक्षस्तस्याय विक्रमः ८७ सीतापिसद्यो रुदती जगाद्वैदं सगद्गदं वसौ केयमनर्षे वा युवयो
कर्मणामुना ८८ वीरौ पिष्टपिष्टयोर्वा डुर्जयो रसदामपिय काभ्यानिहतोरक्षः पति स्त्रैलोक्यकंकः ८९ उक्तं अपि तरं हं सुवयो र्यदिवा
लको विनीतं भूयतया तं प्रजेषु विनयो हति ९० ततस्तावेव सूवाते विनयः क्रियते कवंतस्मि दिवस्य दप्राप्ते वया जिनिधितयं पि ९१ पुत्रौ त
वावामा माता वितितस्मि पुरः कथं गत्वा स्वयं वदिष्यामस्तस्यापि कीकरं वचः ९२ आनंदजनकं तस्य जनकस्यापि दीषातः सुभाकानं यु
ज्यते तु कुलदयस्य वा स्करं ९३ अभिधायेति सीतायां रुदत्यामपि चेतुः महो साहो महो हासेन्यौ तौ रामनगरी प्रति ९४ ऊठारकुहालभृता
सस्त्राणि ह्नां दशतयोः पक्ष्मिदन्तकादिकं रक्षावसमां व्यकः ९५ क्रमेण गत्वा सेनाभीरुधनैः सर्वतो दिशः तावोऽप्युत्पायो ध्यायो क्का
मोमहाभुजो ९६ विरुद्धं तद्वलभूरि शुवाया तं पुरो बहिः उभौ विसिधायते व सिधायते च राघवो ९७ अथैव सूचैसौ मित्रिः परे केमीयतं गवत्
कर्तुं कामाः समापेयु रथं विक्रमपावकं ९८ इत्युक्त्वा सह रामेण सुग्रीवादिभिरावृतः युधे च वालसौ मित्रिः परे केमीयतं गवत् कर्तुं रमित्र
ध्यातं भास्करः ९९ इतश्च नारदात् शुवातं ज्ञां मूलभूपतिः पुंरुरीकपुरे सीतामुपेयाय स संभ्रमः १०० तस्याख्यं रुदती सीता रामो नक्षत्रं तं
भ्रातरस्य जनं मया गमसहिष्मूच वदामि यो युधे गतौ १ भायंरुलोपुवाचैवं वत्सांगरभसावशात् चक्रे रामो द्वितीयं तु माकाधीः पुत्रयो र्वधं २

आत्मजो तावजानानौ नयावदति राघवो उन्निष्ठता वदन्नाव स्तत्रा वामविलंबितं ३ इत्युक्त्वा जानकीमात्मविमानमधिरोप्य च जवलां कुंरयोः
स्फंधवारं भामं रुजोययौ ४ तौ नमश्चक्रुः सीतां कुमरो जवलां कुंरौ मातुलोयमिति सीता त्वातभामं रुजं तथा ५ सतौ शिरसि वुं बिच्चा स्वो सं
गमधियोप्यव दधरी सां वितवपु रिस्त्रवेगद्गदाकरं ६ वीरपत्नी पुराण्या सीदृष्टा संप्रति वीरसूः अश्रुवाभ्यां मेया मिर्यामिती जानिनिर्मला ७ वी
रपुत्रौ ववीरो वयुवां यद्यपि मानदो रणं पिष्टपिष्ट्याभ्यां माकृषा धांतं वै वदि ८ नरलोरावणोप्यासीद्योर्मन्त्रस्तयोः कथं युद्धं युवाभ्यामारे भेदो
कंरुभसक्किरात् ९ ताञ्च वमातु जालं स्नेहभीरुतयान्तया च स्वसाप्यस्मदं बेय मवेदः कातरं वचः १० आवामपि दिवि द्यौय नमश्चः कोपिता तयोः
युद्धं मृक्कातयोरेवो त्यादयवः कथं द्वियं ११ तयोक्त्वा एयोरेव सैन्या नं राम सैनिको संघं वदते मुद्धं संवर्तौ वर्तदर्थकं १२ सुग्रीवाद्यैस्वैस्सैन
योः सैन्यमहीचरं हतं तामिति साशं को ययौ भामं लो सुधे १३ उत स्वाते कुमारव प्याद्वायमहाबलो उस्वसमानवर्मा लो रोमाचेतातिशयिना १४
निःशं कं युधमानास्ते सुग्रीवाद्यान्भश्चराः युधिभामं रुजं दृष्ट्वा पृथग्भूः काविमाविति १५ भामं रुजाच्च ते ज्ञात्वा सीतापुत्राविमाविति गवासीतां नय
श्रुतुः न्यषदश्च पुरोचुवि १६ इतश्च तौ ह्ना नपि दोषं तौ जवलां कुंरौ रामसौ न्य इह वतुः रुयोऽंतां द्विदुर्दरो १७ यत्र २ भेमुस्तौ वने सिंहा वि
वोद्धतौ रथमादी निषादीवानतत्र स्वेहता युधः १८ हतविक्रतमे वं तु रामसैन्यं विधाय तौ केनाप्यस्वलितौ रामं सौ मित्रि वेयतुर्बुधि १९ तौ प्रे
क्ष्य रामसौ मित्रिरेव मन्यो न्यमूचतुः कावप्येता वदित रामो कुमारौ विद्विषौ च न २० निसर्गास्त्रिहतिमनो बला द्युति किं विवं उद्यच्छावः कि मास्त्रे ह
मेतौ यो धयितुं वा २१ इति आह रिणं रामं रथसं जवलो रधी लक्ष्मणं चोक्तु शोचो च स्तो ह्वं प्रश्रया धितं २२ जैत्रं जगदजय्य स्यावणस्यापि दोषतः
दिष्टा प्राकृतीर युद्धश्रद्धाभुस्त्रामहं विरात् २३ नाश्र्यतरणे श्रद्धावणे नापिते भ्रवं एषतां प्ररथिष्यामि त्वं वसे प्ररथिष्यसि २४ इह तौ रामसौ मित्रि
तौ दो वजवलां कुंरौ आस्फाज्यामास्तुः सं स्वधनुर्धनभीषणं २५ कृतांतः सारथी रामस्य दनं वज्रजंघ राट् अनं जवणरथ मभ्यदौ कयतामि वः २६
रथं विराधः सौ मित्रे रं कुशस्पुनः धनुः अमो न्यमभ्यमं त्रीण चक्राते वरसारथी २७ चउरं भमयामासु स्ते प्रसारधयोरभात् प्रजङ्गुर्विविधं ते च

वारीकं यो धिनः २८ विज्ञातज्ञातिसंबंधो सापेक्षो जलवर्णकुशो युयुक्ताते निरपेक्षो विज्ञानाप्रामाण्यलो २९ विविधैरायुधैर्बुधैः युक्ताते वरघट्टह
ऊवेकतांतवदनं रंधं पसरिवाहय ३० ऊतांतोपिबभावेदः खेदं प्राप्तात्पमीहयाः सर्वांगविशिष्यैर्बुधैः प्रतियोधेन ते मुना ३१ तुरंगानवरतेमीकरो
मिस्तामिता अपि रसश्रुजर्जरस्तोभुदसौ वैर्यस्त्रतामिताः ३२ एतौ च मम दोर्दोक्षो द्विष्टकां मावातजर्जरौ न हिरस्मिं प्रतोदं वा क्षमो वा जयितुं प्रभो ३३
पयनाभोप्यभाषिष्ठममापिशिखिलायते धनुश्चित्रस्थितमिव वज्रावर्तनकर्षकत ३४ अक्षसुशजस्त्रं च वैरिनिर्दलनाक्षमं कलाकं रुममत्राहं
मिवासदसि संप्रति ३५ अनेकशोकक्रीभूतं यदुष्टं पदं तिनां हलरन्तं दम्येत दक्षज्ज्यापटने प्रितं ३६ सदा रक्षैरक्षितानां विपक्षस्य कारिणा
तेषामेव ममास्त्राणां मवस्था केवमागता ३७ यथा पराजिता स्त्री स्त्रुमोघास्त्रतातदा तथैव लक्ष्मणस्यापि मदनं कुरुष्यो धिनः ३८ अत्रांतरे
चसौ मित्रि रंकुरीनोरसीधुणा ताहितः कुलिशेनेव मूर्ध्नि तोन्यमभ्रधवे ३९ सौ मित्रिर्भूविविधो विराधः स्यंदं रं वात् अवाजयत्प्रसयोधं संज्ञां
जेनेव लक्ष्मणः ४० साक्षेपं नक्ष्मणश्चोवे किं विराधा कृत्वा न वं रामभ्रातु र्दशरथस्त्रीरनुचितं सवः ४१ तच्छीघ्रं यतत्रैव रंधं यत्र समेक्षित एव छि
नमितच्छीर्षं चक्रेण मोघं रंहसा ४२ एवमुक्तो विराधो वा नैषीत्यत्कुं रंधं तिष्ठति तिष्ठति जलं यश्चक्रं जयाह लक्ष्मणः ४३ आमादक्षं भ्रमकरं
भ्रमयिवाचतद्विवि क्रुद्धो मुमोच सौ मित्रि रंकुरायास्वजप्रयं ४४ आपतता मया मासा ते कशी स्त्रेः तदं कुत्राः सर्वा सैतमना जवलोपि ननु तत्प्रस
हन्त ४५ वेगेनापसतच्चक्रं मंकुराय प्रदक्षिणां कृत्वा लक्ष्मणहस्ते गा मुनीरुद्धां बुजः ४६ तद्भूयो लक्ष्मणो मुंचत कृत्वा तद्वत्प्रदक्षिणां
पुनस्तस्याणि मेवागा द्वालां लयद्वद्विषः ४७ चिंतयामास्तुश्चैवं विषलो राम जक्षणे किं शीरिणाङ्गि एवेतौ नवावभिहभारते ४८ अत्रांतरे ना
रदधिः सिद्धार्थेन सहैव हि तत्रोपेसावोचदेवं सिन्नरामं सलक्ष्मणं ४९ हर्षस्थाने विषादोयं युवयोः किं रघुहो पुत्रादराजयोर्वंशोद्योतनायनक
स्य हि ५० सीताकुक्षिभवे पुत्रौ तवेमौ जवलो कुशौ चांष्ट्रमागता वदन्मुद्रया जेन नवरी ५१ अभिज्ञानमिदं तत्र यच्चक्रं प्रबभूव न मुक्षिद्वा
रतं चक्रं पुरा बाहुबलावपि ५२ त्यागात्प्रतिशीता वृत्तांतं नारदो विलं पुत्रयुक्तात्मा वर्यो विश्वविस्मयदायकं ५३ रामोपि विस्मयजीवारवदहर्ष

समाकुजः सुसर्वसंज्ञां लेने व संसिक्तश्चंदनां भसा ५४ जक्षणेन सहोदश्रुः पुत्रवात्सल्यप्रतिः जगाम रामो जवलो कुशयोर्हितमंतिके ५५
अवर्तयि रवासरौ विनीतो जवलो कुशौ पादेषु पयसौ मित्रौ सत्कारौ वेत्तुः क्रमात् ५६ तावालिं पनिजो संगमारे प्यचरघट्टहः मूर्ध्नि बुक्कुरो दो
चैः शोकस्त्रेह समाकुजः ५७ रामो संगान्निजो संगं तावारे प्यावलक्ष्मणः चुंबनश्चिरसि बाहुभ्यां परिरंभे श्रुर्गण्टक ५८ विचुंबतोपि उरिविनीतो पाद
पदयोः दरात्प्रसारितभुजः शत्रुघ्नो प्यालिङ्गितौ ५९ अपरे पिहित्रपाला सेनयोरुभयोरपि प्रमोदते स्म संभ्रम्य विवाहमिलिता इव ६० पुत्र
योर्विक्रमं दृष्ट्वा पित्राच सह संगमं दृष्ट्वा सीता विमानेन पुंरुरीकपुरं ययौ ६१ सदृशपुत्रजा नेन मुदितौ राम जक्षणे जक्षुः स्वमिहर्षेण क्ष्वरावे
चराश्च ते ६२ नामं लक्ष्मणारयातौ वज्रजं धनुषोपि हि ननाम रामसौ मित्री विनीतश्चिरपत्तिवत् ६३ रामस्तमा जलायैवं नामं लक्ष्मणो सिमे पुत्रौ
योवर्षयस्त्रुमे नैषीका हामिमां वमः ६४ इत्युक्ता पुष्पकास्तुः पयनाभः सलक्ष्मणः अर्द्धसंनोपनिष्ठाभ्यां पुत्राभ्यां प्राविशत्पुत्री ६५ उद्ग्रीवपार्थि
जि. पौरेः मार्गमार्गे च विस्मितैः प्रेक्षमाणस्य माममुतो रामो गमदृढे ६६ तत्रोत्तारपुत्राभ्यां सह रामः सलक्ष्मणः महान्तमसंतमुदा कारयामास चो
सवं ६७ अघरां सुमित्राक्षः कपीश्वरविभीषणे हनूमानं गदायाश्च संभ्रमे वं यजिज्ञपत् ६८ परदेशे स्थिता देवी वयैवरहिता धुना विना स्या
कुमारान्भाम्तिक्तेन तिष्ठति ६९ यथा दिशति तस्वामी ज्ञानवामोद्यता मिह विपश्यते न्यसात्तु पतिपुत्रो भितासती ७० किं विप्रमो विप्रियो
वे जानक्यानीयते कथं लोकापवादो लोकोपि बलानंतरायकत ७१ जानेहं यस्मिं सीता सापि स्ववेत्ति निर्मलं दिव्यं दातुमवादातुं तद्भूयोर
पिनास्तिभीः ७२ प्रत्यक्षं सर्वलोकानां दिव्यदेवी करोतु सा श्रुद्ध्या च तया साईं दृढवासोस्तु मे पुनः ७३ एवमस्त्रिस्तुस्त्रिवाते पुण्या विहरकारयत् वि
शालाक्ष्मणानुचैः सदा तमं वक्षोरणीः ७४ तेषु वोपाविशन् रूपाः पौरा मात्यादयोपि तैविभीषणसुग्रीव प्रसुखाः खेचरा अपि ७५ ततो रामो ज
योत्साय पुंरुरीकपुरे स्वयं गवानवाच वैदेही मिलुवाच कपीश्वरः ७६ वक्रते प्रैषिरामेण विमाने देवि पुष्पकं हृदानीमिदमथास्व रामोपांतमुपे
हि च ७७ साष्ट्वेष्टापि मे रण त्यागः खनं शम्यति ततः कथमामि रामं भूयोऽऽखांतरप्रदं ७८ नवाभूयोपि सोवोच न्माकुपस्तव श्रुद्धये समं

योरैर्नयैः सर्वैः मंचाकृतोत्तिराद्यवः ७९ तेनेसुक्तेष्वर्ममपि जानकीशुद्धि कांक्षिणी आरुरोदविमानंतदयोध्यायां जगाम च ८० महेंद्रोदयमुद्या
नं समुत्पद्योत्तरतारसा दत्तार्थजस्त्रणे तेन नमश्चक्रे नृपैरपि ८१ अथै निषद्य सौमित्रि नृपैः सममदो वदत निजापुरी निजं वेद्यं प्रविश्यादेवि
पावय ८२ सीता पूर्वप्राप्तशुद्धिः प्रवेक्ष्यामि पुरीमिमां गृहं च नान्यथा वसा यवादीद्युत्तुगम्यति ८३ इति सीता प्रतिज्ञांते रामं च रामाय भूषुजः रामो
सुपेत्सर्वै देही मिसूचेन्यायनिष्ठ ८४ भोगो न चेद्ग्रास्येन तस्युष्या अपित जूहे समक्षं सर्वजीकानां तद्विद्यं कुरुशुद्धये ८५ सिवासीता सुव
वैवं विज्ञस्त्वतो परो न हि अज्ञावान हि मे दोषं त्यागं कुर्यामहावने ८६ हं रुमादो विधाया हं कुरुवेमत्परीक्षणं विचक्षणो सिकाकु स्वसजास्त
त्रापि न च हं ८७ उवे विजहो रामीपि जाने दोषं तवास्ति न जनो सादित दोषस्योत्तरणयेदमुच्यते ८८ जगाद जानकी दिव्यपंचकं स्वीकृतं म
मा विशाभिवक्त्रे ज्वलिते मरुताम्यधतं दुजान् ८९ तुलां समधिरोहामित संकोशं पिबाम्यहं गृह्णामि जिह्वाया फालं किंतु न्यरे च ते वद ९० यु
ग्मं अत्रांतरे तरिह्यः सिद्धार्थो नारदोऽप्यथ लोकः सर्वश्च सुखं निषिध्येदमभाषत ९१ भोगो गृह्यसीतेयं निश्चयेन सती २ महासती च माकाशी
विकल्पमिह जातु चित् ९२ रामो सुवावहे लोका मर्यादापि नास्ति वः संकजा दोषं युष्माभिरिवैयं ह्युषिता पुरा ९३ क्रद्यान्पुनरतो ह्यय मम
हरे स्थिताः पुनः तदा कथं स दोषा सीता लव तपुना कथं ९४ न्योपि गृह्णतां दोषं मर्गजा कापि नास्ति वः प्रत्ययो यततः शीता विवातु ज्वलिते नले ९५
इत्युक्त्वा रवानय प्रामो गते हस्तगतत्रयं पुरुषादयदं प्रवाप्रय चंदनं धनैः ९६ अत्रांतरे च वै तादां स्योत्तरं श्रेणिर्वर्तिनः हरि विक्रम राजस्य कुमा
रो जयत्पुष्पाः ९७ उदाहरात नारीकः पत्रीकिरणं मंजुला सुधा देमशिखा स्वेन समं मातुलसनुना ९८ दृष्ट्वा निर्वस्यामास तदेव प्राब्रज स्वयं
सापिमृबा समजनि विहृदंष्ट्रेति राक्षसी २०० अयोध्यावहिरप्येस समं मनुजस्त्वं तदा जयन् ब्रूयः तस्मै प्रतिमया विहृदंष्ट्रा वतमुपाश्र्वत् २
केवलं तस्य चोत्पेदे तदुत्सवविधि सया तदानीं वसमाजसुः सुतासीरादयः सुराः २ सीतायाः प्रेक्ष्य तदेवाः शक्रमेवं अजिज्ञपन्न लोका लीकापवा
देन सीता वक्रौषवेक्ष्यति ३ पत्नी कपति सीता मानिध्याया दिशश्चरिः तस्यैः केवलज्ञानो सर्वं विदधे स्वयं ४ रामा ज्ञया च भूतका स्तंग त्वं

दनां चितं परितो ज्वलयामासुर्दः वेहं चक्षुषामपि ५ जालाकरा जतः प्रेक्ष्य रामो दध्या विदंष्ट्रदि अहो अतं विषमं किं मे यैदमुपस्थितं
६ इयं महासती नूनं निःशंका ग्री प्रवेक्ष्यति देवस्य हृदि द्युस्य प्रायेण विषमा गतिः ७ मया सहास्यानिर्वासो हरणं रावणे न च वने सागो मया
यो ह्यस्योप्ये तस्मै कृतं ८ एवं सो जितययामि तान् श्रीतो पयातकं (स्विवास्मवाच सर्वज्ञं चक्रे मसापनामिति ९ देजी कया लालोकाश्च सर्वे शृणु
तयद्यहं अन्यमभ्युत्तरं मा तदाग्निर्मदहृत्ययं १० अन्यथा तु सुखस्यो वारी वस्त्री सुदीर्यसा ऊपां स्मृतनमस्कारा ददौ तस्मिन् कृतार्थने
११ यावत्सा प्राविशन्ताव दिध्यातो वक्रिणश्चपि गतः स्वद्योदका प्रसूः सनुवापी च माययो १२ सीता च धिजलं पशो परिसिंहासनस्थिता पद्मे वा
स्थासती नाव उध्देव प्रभावतः १३ कुर्वीणं कपि कुंकार कचिज्जुलालारवं कापि न भायित धानं कवितपला धनिः १४ कविद्विजिदि
जिस्वानं कवित खलखलासन् समुद्राभ्रवां भस्त तत्र सावती मेहत १५ तडुल्लजलं वाप्य उद्वेजस्येव वारिधेः आघ्रावयितुमा रेभं मं वा
नपि गरीयसः १६ विद्याधरा भयो ज्ञाताः समुत्पत्ये सुरं वरं भूवराश्च कुशुश्चैव पादिसीते महासति १७ सीता सुतीर्णं नस्तस्वप्राणिभ्य
मवालयन् पुनर्वापी प्रमाणं तदभूत्त सा प्रभावतः १८ उत्पलैः कुमुदैः पुदैः पुंरुरी कैर्निरंतरं सौरेभीष्टां तभंगाली संगीता हंसशालिनी
१९ आस्रुलक्ष्मी विनिचय मणिसोपान बंधरा बद्धो भयतटारत्रो पल्ले वापी बभूवसा १९ मुग्धं न नृत्तुर्नारदाद्याः खेसीता सीपशसिनिः
सीतो परिष्ठा तुष्टाश्च पुष्पदंष्ट्रिभ्यः सुराः २० अहो श्रीजम होले रामयत्राय रास्करं इति लोकप्रद्योषो भूदोदः कुक्षिभरिः क्षणात् २१ मा
तुः प्रभावं तं दृष्टुं दितो जवलां कुशौ हंसाविवतरं तौ तस्मीपमुपेयुः २२ तौ मूर्द्धा प्राय वै देह्या पार्श्वयोरुपवेशितो कजभा विवरे जाते
नदीतीरदयस्थितौ २३ गङ्गासौमित्रि सुग्रीव नर्मल विभीषणाः सुग्रीवाद्याश्च वै देही नमश्चक्रुः सभक्तयः २४ सीता मुपाययो रामो व्यभिरा
मतरं कतिः पश्चात्तापं च मात्रणः इत्येव वितांजलिः २५ स्वभावादप्यसदृश आदिणं पुरवासिनां बंदानुदयासत्तासिमया देविसहस्र
तत् २६ सक्तो यश्चापदेरप्ये जीवत्स्वभावतः एकं दिव्यं तदप्यासी नाज्ञासिपमहं पुनः २७ क्षां वा सर्वं ममेदानीं मिदमध्यास्वपुष्पकं च

लखवेशमनेप्रायः स्वस्वसहितामया २८ सीतापूचेनतेदोषो नचलोकस्य कस्यननवान्यस्यापिकस्यापिकीनुमत्सर्वकर्मणा २९ निर्विलाक
र्मणामीदृक् ३० स्वावर्तप्रदायिनां ग्रहिष्णामिपरिब्रज्यां तेषामुद्धेदकारिणी ३१ इत्युक्तामैषिजीकेशातुच्चखानस्वसुष्ठिना रामस्यार्पयामा
सत्राक्रम्येवजिनेश्वरः ३२ सद्योमुसूर्बकाकस्यो नोत्तस्वोयावदेषच तावत्सीताययौसाक्षजयभूषणसन्निधौ ३३ केवलीसजयभूषणोमु
निभैषिजीविधिवदप्यदीक्षयत् सुप्रभाख्यागणिनीपरिब्रजे तांचकारचतपः परायणं ३४ इत्याचार्यश्रीदेमचंद्रविरचिते त्रिषष्टिशला
कापुरुषचरितमह्यकाव्येसप्तमेपर्वणि सीताशुचिब्रतयहणोनामनवमः सर्गः ५ अथसिक्तश्रद्धेनेनजच्चसंज्ञोरघूदहः व्याजहाहारक
ननुसा सीतादेवीमनस्विनी १ भोक्ष्वराखेचरस्थ नचेयुयमुसूर्बवः तन्मेजुवितकेशामप्याशुदर्शवतप्रियां २ वसवसिंहिमौमित्रे ३ लो २
धनुर्धरः यदमीसमुदासीनाः सुखिताडुस्थितेमयि ३ इत्युक्ताध्वजहंततंतनबाजक्षणीजवीत आर्यार्यकिमिदं लीकायप्रेषतवकिक्
रः ४ सीतांयथादोषभीतो त्याक्षीबन्यायनैष्टिकः भवभीतास्वार्थनिष्ठातयासासर्वमत्यजत् ५ प्रसहमिहवः सीता स्वयमुत्साहकृतजान
आददेविधिवदीक्षां जयभूषणसन्निधौ ६ इदानीमेवतस्यर्धे रुदपद्यतकेवलं तद्भानसहिमावरणंरुतमस्तितवापिदि ७ तत्रास्तिस्वामि
तीसीता स्वामिनामहाजता दर्शयंती मुक्तिमार्गं सतीमार्गमिवानया ८ रामः प्रकृतिमालंभोबावसाक्षममप्रिया उपाददेपरिब्रज्यातस्यके
वलिनीतिके ९ इत्युक्तासपरीवारोजगमजयभूषणं नवाचदेवार्नातस्मात्तुश्रावरधुपुंगवः १० देशनांतेचपप्रच्छ नात्मानंवेद्यहंप्रभो भवो
हं किमुतानयस्तदाचक्षुप्रसीदमे ११ अथास्त्वकेवलीसोपिभयोसिद्धंनैकेवलं सिद्धियास्यसनेनैव जन्मनोत्पन्नकेवलः १२ रामः यप्र
च्छन्नयोपि मोक्षः प्रजययाभवेत् सर्वस्यागेनसाकिंतुलक्षणीडुस्सजोमम १३ मुनिगख्यदवरपंते भोक्तव्यावलसंपदः तदंतेसक्तसंगः
सत्प्रजयशिवमगसि १४ नवाविभीषेणोवोच केनप्राग्जन्मकर्मणाजहारावणः सीतां लक्ष्मणस्तन्यदनयुधि १५ सुग्रीवोभामंरु
जशु तथेमो जवणं ऊरौ अहंचकर्मणाकेनासंतरकारध्वहे १६ भगवानावचक्षेव भरताक्षेत्रदक्षिणे पुरेक्षेमपुरेताधानयदत्तो भवदणि

क १७ धनदत्तवसुदत्तौ सुनंदाकुक्षिजौसुतौ तस्याभूतांतयोर्मित्र आश्रवक्ष्योभवद्विजः १८ नाम्नात्मागरदत्तस्य पुरेतस्मिन्नभूदणिक तस्य
सुतुर्गणधरः कन्यागुणवतीपुनः १९ दत्तासागरदत्तेन नयदत्तात्मजन्मान धनदत्तायगुणव तनुसुगणायसा २० श्रीकांतनाम्नेवद्विज
तत्रत्यायार्धलोभतः ददौगुणवंतीव चं मातारत्रप्रभापुनः २१ याज्ञवल्क्यसुतज्ञाया नयदत्तात्मजन्मनोः स्वमित्रयोः समाचस्याक्सदेमि
त्रकंवने २२ वसुदत्तस्ततो गत्वा श्रीकांतमवधीक्षि शिश्रीकांतेनापिषडेन वसुदत्तो निपातितः २३ विंध्याटयामभूतातावुभावपिठुरंगकौगुणव
तनूदैव मृत्वातत्राभवन्मृगी २४ तस्याः कृतेवतत्रापि सुधांपंचवमीमनुः भिषोवेरेणतावेकन्यासंश्रेमनुर्भव २५ तदानीं धनदत्तोपिस्वभ्राट
वधपीडितः निर्दमोदन्निशिसाधूतददर्शकुक्षितो न्यदा २६ ययावेभोजनंस्तेभ्यस्तेष्वे कोसुतिरत्रवीत दिवापीदिनसाधूनां नक्तपानादिसं
ग्रहः २७ तवापिनोवितंरत्रौ भोक्तुपातुंचभक्तकः कोवेत्तिजीवसंसक्तिमन्नादोतमसीदन् २८ इत्यादिबोधितस्तेन सुधयोवाक्षितोहृदि आ
वक्षीत्यमृवाचसो धर्मत्रिदशोभवत् २९ शुचामहापुरपुरे क्षरणीमेरुनंदनः नाम्नापयरुचिः श्रीष्टीपरमश्रावकोभवत् ३० सोन्यदागोकु
लंगच्छन्नश्चारूढोयदृढया जरहृषभमझाक्षीमुसूर्बपतितंपथि ३१ कृपाजुः सोवरुक्ष्माश्रान्निकटीभूयतस्यतु कर्णमूलेददौपंच परमेशि
नमस्कृतीः ३२ मृवाचतत्प्रभावेण तत्रैवसुतोभवत् कुत्रचायनरे इश्रीदत्तयोरुषभध्वजः ३३ स्वेरंभमनसोन्यदातांजरहृषभुवंययोले
नेचजातिस्मरणप्राप्तमस्थानदर्शनात् ३४ तत्रवाकारंक्षीतं तस्यचैतस्सचैकतः भिन्नावालेषयामासमुसूर्बतंजरहृषं ३५ तक्कणं तेनमस्का
रदायिनंपुरुषंचतं तदभ्यर्णेतदीयत सपर्याणंउरंगमं ३६ आरक्षास्तत्रादिहृद्यश्वित्रंपरमार्थतः इदंविदुदीक्षेत संज्ञाप्यस्वरितंमम ३७
इत्युक्तासययोवेरम विन्नेतत्रान्यदापुनः वंदनायाययोपयरुचिः सश्रेष्ठिपुंगवः ३८ वेदिवातत्रमोहंतं भित्तिचित्रमुदेक्षत सर्वमेसंवदत्येत
दिस्त्वैवचसविस्मयः ३९ विज्रसोषतदारक्षोस्तत्रागाहृषभध्वजः किंवैसिचित्रदृतांत भित्तिचित्रचतनरं ४० गवेस्त्रेष्ठियमाणायनमस्कारान
दापुरादह्यभिज्ञेनकेवपि लेखितोस्मृत्युवाचसः ४१ तंनवोवाचरुषभध्वजोभ्योयः जरहृषः राजपुत्रीभवंसोहंनमस्कारप्रभावतः ४२ काम

यास्पमह्योनि तिर्यग्योनिस्तदाप्यहंरुपा लुख्मन्वेमह्यं नमस्कारानदास्पदाः ४३ सर्ववाचंगुरुः स्वामी देवतं वासिमेख लुभुद्धराज्यमिदं प्रा
ज्यं वषादत्तं ममापियत् ४४ इत्युक्त्वा पत्नरुचिना सहैव वृषभध्वजः विजहार कृतदैधः पालयन् प्रावकज्जतं ४५ प्रावकजं विस्मय कृपालयिवावि
पद्यव इज्ञानकल्येज्जाते तौ देवौ परमर्षिकौ ४६ युवाततः पत्नरुचिर्मैरोपरतो गिरौ वैताडो नगरेन दा वनेनं दीश्वरात्मजः कनकाभाकुक्षि
जन्मानयनानंद इत्यभूत् रज्यं भुक्ता परिब्रज्य माहं देवि त्रिदशो भवन् ४७ युग्मं युवावप्राप्ति देहेषु क्षेमायापुरिभूयतेः विपुलबाहूनस्याभूत् रज्यं
वत्सासनंदनः ४८ श्रीचंडीनामभुक्त्वा च राज्यं प्रब्रज्य चातिके समाधिगुप्तस्य पुने ब्रह्मलोकं प्रभाययौ ५० युग्मं युवाततोयं पद्मो भूदलभ्यो मदा
वलेः सुग्रीव एष वृषभध्वज जीवस्त्वक्ष क्रमात् ५१ भ्रात्रा श्रीकांतजीवो न नृणां लंकंदपत्तने राज्ञश्च नुर्वज्रकं वशं भुद्धे मवतीभवः ५२ भ्रात्रा
ववसुदत्तौ भूदलभ्यो भुराजपुरोधसः विजयस्परत्नचूना भवश्रीभूतिरात्मजः ५३ गुणवत्सपि साभ्रांचा श्रीभूतेस्तस्य नंदना सरस्वतीकुक्षिभवा
नाम्ना विगवतीभूत् ५४ सोद्यो वनामदासाधु प्रतिमास्व सुदर्शनं वंद्यमानं जनेर्हृद्वा सोपहा समदो वदत् ५५ अहो माधुर्यं दृष्टः पुरात्र
मन्महे लया सानेन प्रेषिता तन्मन्त्रं वंदधं कंधं जनाः ५६ श्रुत्वा विपरिणस्याश्रुलोकः सर्वो पितं मुनि विज्ञावयितुमारेने कलं कोट्योषध्वर्षकं
५७ नमयावकलं कोट्य मुतरिष्यति सर्वधा नता वत्सारयिष्यामीत्यभिजग्राह सोमृषिः ५८ ततश्च देवतारोषाद्धनवेणवती सुखं साधक्यतिक
रं ज्ञात्वा सापित्रा भर्त्सितानुरा ५९ रोगासि तु श्वसाभाता सुदर्शनमुनेः पुरः प्रत्यक्षं सर्वलोकानां मितुच्चैः स्वरमब्रवीत् ६० निर्दोषः सर्वधा
सिर्व दोषो लोकोयमेव त मयैवारोपितः स्वामिंस्ति तिरुस्वस्मानिधे ६१ श्रुत्वा तितद्वोलोको भूयोप्यानवर्तं मुनि उज्जाधा भूद्वेगवती तदा
दिश्रीविकावसा ६२ तां च रूपवतीं दृष्ट्वा यया चे शंभुस्तपतिः दास्येमिष्यादृशेनेति श्रीभूतेः प्रसुवाचतं ६३ शंभुर्निह त्मश्रीभूतिबुभुजे
तो बलादपि भवांतरे तेव धाय भूयासमिति साशयत् ६४ शंभुनापि विमुक्ता सा हरिका तार्यकांतिके प्रवजा जाघृण्य सुब्रह्मलोकमुपा
ययौ ६५ ततश्चुवा शंभुजीवरक्षीनामस्य मृत्यवे निदानवशातो जज्ञे सीनेयं जनकात्मजा ६६ सुदर्शनमुनेस्तस्या ली कदोषाधिरोप

णात् अस्याः कलंकोलीकोयं लोकेनेहाधिरोपितः ६७ भवं भ्रात्रा शंभुजीवो सुदपादि द्विजराजा कुराध्वजस्य सावित्रा प्रभासो नाम नंदनः
६८ सप्रवब्राज विजयसेनैर्वरति केमदा परमं च तपस्ते ये सहमानः परीषद्धान ६९ संसेतयात्राचलितं विद्याधरनरेश्वरं कनकप्रभमश्र
हीदिं द्रवत्परमर्षिकं ७० तपसानेन भूयांसमीदृष्टद्विरिति मध्यात् सनिदानं विषयाधो त्वेदेकमेष्टतीयके ७१ ततश्चुवा रावणो भूत्स्वेव
रेद्रस्तवाग्रजः कन कप्रभरुद्धेयो निदानमकरोन्नदा ७२ धनदत्तवसुदत्त मित्रं यस्तु द्विजो भवत्तया स्यवज्ज्वा भवं भ्रात्रा वमभः सवित्रीषणः ७३
राजा हतस्तु श्रीभूति द्यां जगाम ततश्चुतः सुप्रतिष्ठपुरे विशाधरोजनिपुनर्वसु ७४ सपुंरीके विजये पजहार स्मरातुरः कनानिभुवनानंगचक्रि
लोनंगमुंदरी ७५ चक्रिणा प्रेषितैर्विद्या धरे युक्ताकुतस्तु विमानात्तस्य चापतच्छिक्तं जेनंगमुंदरी ७६ रुवा निदानं तस्याभे प्रज्जपचपुनर्वसुः स्व
र्गं ययौ ततश्चुवा लक्ष्मणोयमजायत वनस्थितासायने गमुंदर्युग्रं तपो करोत् विदितानशनाचांते जग्रसे जगरेण सः ७७ मृवा स माधिना सा
भूदे वीक्ष्ये द्वितीयके ततश्चुवा विशाखाभूत् जज्ञास्य महिष्यसौ ७८ यो भूजुणवती भ्रातानाम्नाणधरः सनु भवं भ्रात्रा भवज्जपुत्रः कुरुव
मर्षितः ७९ प्रावकजं पालयिवा चिरायव विषयसः सीतासोदरपद्मो भूज्जमं नृनरेश्वरः ८० इतो भूतां वकां कंयां वामदेव द्विजन्मनः त्राम
लाकुक्षिजो पुत्रो वसुनंदसुवन्दनो ८१ एकदा वतयोर्देहि तिष्ठतीत्ययौ मुनिः मासोपवासीताभ्यां च भक्तिः प्रतिजंभितः ८२ मृवा त दानधर्मे
लोत्रे बुभुक्षु रूषध अश्रुतां युष्मिन्मृवा सोधर्मे तौ सुरोततः ८३ युवाभूतां वकां कंयां रतिवर्धनभूयतेः सुदर्शनाभवौ पुत्रौ प्रियं करं श्रुनं करो ८४
राज्यं चिरं पालयिवा प्रज्जपच विषयव सुरोत्रे वेयके भूतां युवाच जवणां कुशौ ८५ सुदर्शनानयोः पूर्वभव माता भवं चिरं भ्रात्रा भूदेष सिद्धार्थो
ध्यापको रामपुत्रयोः ८६ एवं मुनिवचः श्रुत्वा संवेगं बहवो ययुः तदैव रामसे नानीः कृतानः प्राज्जपुनः ८७ अश्वीत्यायनमस्तुत्य काकुस्वो
ज्यन्तुषणं उपसीतं चावैवं चित्प्रा मासवेतसि ८८ असौ सिरिषमृदगीगजपुत्रीमम प्रिया सीता सीता तपक्कं कं वनाससहिष्यते ८९ इदं सं
यमभारं च सर्वं भ्रातिरागिनं उदकं तिकं वनाम हवयेनापि उर्वहं ९० यदा सती त्रतं तस्या न संकुरावणोप्यलं सानिर्मूढप्रतिज्ञेव भाविनी सं

यमेपिहि ७२ एवंविश्वरूपदेहेही ववदेजह्मणधजः जह्मणैन्नेवराजानः श्रद्धा निर्हृतवेतसः ७३ ततश्च सपरीवारो रामो यो ध्याययो पुनः सीतां कृतं
तवदौ ते पाते वपरांतपः ७४ तपस्तप्राजह्मणो के कृतांतवदनीययो सीतापिषष्टिर्षाणि विदधे विविधंतपः ७५ त्रयस्त्रिंशदहो रात्री कृत्वा तेन रा
नंभृता दविंशतर्षावायुः साश्रुतेंद्रा समवायत ७६ शतश्वरो जेवै ताडो भूकाचनपुरे नामतः कनकर बोविद्याधरपतिसदा ७७ मंदाकिनी चंद्रसु
ख्योः कन्ययोः सस्वयंवरे सपुत्रभरपती नरामलक्षणा दीतप्राद्वयत ७८ तत्रासीनेषु रपेषु मंदाकिन्या निजे च या अनंगलवणो वव्रे चंद्रसु
ख्यास्वर्धाकुशः ७९ जह्मणस्य सुतास्तत्र कोष्ठादुत्तस्त्रियुधि सार्द्धं राते क्षिपिते युगपद्भीषणदयः ८० श्रुत्वा संनस्य तस्मात्तत्रोवावे लवणा
कुशौ कीनाम्योऽप्येते सुनिस्वाध्याभ्रातरः खलु १ यवान तातयोर्भेदा कोपि ज्येष्ठकनिष्ठयोः तसु त्राणां तवास्माक ममीयामपिमास्तुसः २ एवं
तयोर्वचो ज्ञात्वा चरिभ्यो जह्मणात्मजाः वीक्षापन्नानि निंदुः संदुः कर्मरिभ संमुखं ३ सद्यः संवेगमापन्नाः पितरा वनुमान्यते महाबलमुनेः पा
द पद्मांते जगृदूर्ध्वतं ४ जातो दाहौ तदानीं ताव नंगलवणा कुशौ सीते च सीरिणा जिभ्यामयो ध्यामीयतुः पुरी ५ इतश्च लपुरे हर्म्य भूर्द्धिभामं रुजः
स्थितः कदाचिदेव मनसा वित्तयामास श्रद्धाः ६ श्रीणि कथं वशीकृत्या स्वजलसर्वत्र नीलया विद्वत्सो ते चान्दीक्षी भवेयं पूर्णवाहितः ७ ए
वं चित्तयतस्तस्य भूर्द्धि विद्युत्पातरवात् समुद्रादेव कुसुजज्जिसुगलिधर्मिषु ८ इतश्च हस्तु मांश्चेत्रे चैसवंदनदे तवे मेरुगतो विद्वत्सोस्तमयंतं स्त
यमेरुत ९ एवं च दध्यावुदयो यथा ह्यस्तं सारवतु निद्वर्त्तन्मयं सूर्यो धिग्ग सवर्मग्राह्यतं १० एवं विविंसस्वपुरे गवाजं सुतेन्यक्षत धर्मना
वार्थपार्थे प्रवृज्यामदेदे स्वयं ११ तमनुप्राव जन्मराज्ञां सार्द्धं सप्त रातां चिच आर्या जह्मणीवती पार्थे खुस्तस्य सदीक्षिताः १२ ध्यानान्नेन निर्द
स्य क्रमाकर्मणि भूलतः श्रीशैलः प्राप्य शैलेसी जगाम पदमययं १३ हस्तं प्रवृजितं चाचादधोरध्वजः द्विजाभीगमुखं कष्टं दीक्षां किमयमा
ददे १४ तां रामं चिंतासवधेर्ज्ञासौ धर्मवासवः उचमेधे स नमहो कर्मणां विषमामतिः १५ एतश्च रामदेहोपिय कर्मदसतिस्वयं सौख्यं विषय
संभूतं प्रसुतैष प्रशंसति १६ अथवा ज्ञातमनयो रामलक्षणा योर्मिषः स्नेहो गाढतरः कोपि भवनिर्वेदकारणं १७ को देवो को नु कान्त तयोः स्ने

हं परीक्षितुं उपेयतुरयो ध्यायं जह्मणस्य निकेतने १८ दर्शयामास्तुः सद्यो मायया जह्मणस्य तौ सर्वमतः पुरस्त्रेण माक्रंदकरुणस्वरं १९ हा
पयपयनयनबंधं पद्मदिवाकरः अक्रां रुमसुः कीयंते विश्वस्यापि भयंकरः २० एवं रुदतीर्वह स्या ध्यानामुत्तुक्तजाः अंतः पुरवक्ष्ये ह्य
विषलो जह्मणीवदत् २१ ममासौ किं दतो भ्राता जीवितस्यापि जीवितं पिशुनेन कृतांते किं कृतं बलघातिना २२ एवं च भाषमाणस्य वचसा स
ह जीवितं सोमि त्रैर्निर्धयो कर्मविपाको डरितक्रमः २३ स्वर्णस्तंभमवष्टभ्य स्थितः सिंहमने पिहि सोषप्रसारिताक्षोऽस्मां ह्येष्यमूर्तिरि वाक्रियः २
पुरां जह्मणं दृष्ट्वा विषलो तौ सुरावपि मिथीज्जल्यतुरहो किमावाभ्यामिदं कृतं २५ विश्वाधरः पुमानेष किमावाभ्यां हहाहृतः इति संवदुनिदं
तौ स्वकृत्यं जग्मतुः पुनः २६ पराश्रुं जह्मणं वेष्य तत्र वांतः पुरस्त्रियः चक्रंदुः सपरीवारा विलुल्लंघतजालिकाः २७ तत्राक्रंदितमाकर्ण्य तत्र रामः
समाययो उवाच च किमां रज्जुमविज्ञायाप्यमंगलं २८ जीवन्ने वैषतिष्ठामि जीवते षच्चेनुजः कीप्यमृदाधते वाधिभेषजंतत्प्रतिक्रिया २९ इतु
क्रां हवदामो चैद्यान्त्योतिषिकानपि क्षयो गंमंत्र तंत्राणां कास्यामासचा सक्त ३० वैकल्ये मंत्र तत्राणां मूर्ध्नि प्रापस्व हहः कथं विज प्रसं
ज्ञः सच विलज्जापो बकैः स्वरं ३१ त्रिविजीषण सुथी व रावृष्टाया उदभ्यः विमुक्त कंठं रुदु हंताः समप्रतिभाषिणः ३२ को शिष्यायामातरश्च स्त्रु
षाभिः सह साश्रवः नृयोऽपि मूर्ध्वस्य चक्रंदुः करुणस्वरं ३३ प्रतिमार्गं प्रतिदं प्रत्यदं क्रंदनात्तदा यो काक्षे तमस्तु सर्वासां तमलिप्तु चं ३४ न
वाधराममवाते कुमारौ लवणं कुशौ भवाद्यातिभीतौ सः कनीयस्तानमस्तुना ३५ अकस्मादायततेव मृतुः सर्वस्य तत्रैः तस्यैः परलोकाय
स्यातम्यमूलतोपिहि ३६ अनुमन्यस्व दीक्षाये न नो युक्तमतः परं कनीयस्तानमस्तु कानां दृष्टेऽस्तु मनागपि ३७ इतुक्कारममानय्या मृतयोषमुनेः
पुरः उभौ जगृदुदीक्षां क्रमाच्च शिष्यमीयतुः ३८ रामो भ्रातृविषयावविषे न न पुत्रयोः सुसूतं स्त्रीषि मोहादेव जगाद व ३९ मयापमाननाका
चित् कविचक्रे च बांधवकस्मादकस्मादालं बिभ्वतामो नमीदृशं ४० वयिह्येवं स्थिते भ्रातः पुत्राभ्यामपि चोक्षितः प्रविशंति विद्वराते नृणां भूत
रातामिहि ४१ उन्मत्तभाषिणं चैवं राममेव कर्षवचनं बिभीषणाद्यासंभ्रयजगृदुद्गदस्वरं ४२ धीरेषपि हि धीरस्त्वं वशिचारे धिक्करो जह्मणक

रमितं तस्मा दधैर्यं मुचसंघति ४३ लोकप्रसिद्धमकना सोमित्रे रौर्देहि क आंगसस्कारप्रवहिकर्त्रं समयोचितं ४४ इत्युत्पाकपितोरामस्ता
नृवैविकताधरः जीवत्येव हि मे भ्राता किमिदं वो वचः खलाः ४५ सर्वेषो वः संबन्धनां ज्वलने दाहपूर्वकं मृतकार्यं विधातव्यं दीर्घायुस्तान्म
मानुजः ४६ चातभ्रातर्बहिरीधं वसजद्वननवयं ५१ जनानां प्रवेशोक्तिं किं खेदयसि माधिरं ४७ यदा खलसमन्तं नवसकोपस्तवो नुजः इत्युक्त्वा
त्रोतमारोप्य यथाव न्यत्र राघवः ४८ नीचास्तान् दृष्ट्वा मः कदाप्यस्त्रपयस्वयं ततश्च तं सह स्तेनविजिते पवित्रे नैः ४९ आनाय्य दिव्यभोज्या
निष्पूरयिष्यावभाजनं कदाचित् सपुरतो सुमो वस्वयमेव च ५० कदाप्यारोपयदंके निजे बुवनशिरोमुक्तः कदाप्यस्त्रापयतले वाससा छादिते स्वयं
५१ कदापि स्वयमाभाष्य स्वयं सप्रतिभाषते स्वयं संवादकीभूय मम हृदयकलाचन ५२ इत्यादि वेष्टाविकलाः स्नेहोन्मत्तस्य कुर्वतः यमोराम
स्य षण्मासा विस्मृता शेषकर्मणः ५३ श्रुत्वा च तंतवी न्त मित्तजिह्वुदस्तनवः खेचरा विक्षिप्तो न्येपि राममीयुजिघांसवः ५४ अयोध्यां रुरु
धुः सैन्यैरुन्मत्तरयुधुगवं सुप्तसिंहां गिरिशुहासिव्याधस्वाजीजसः ५५ रामोपि जह्मणं स्तोके निधाय स्फालय द्रुतः वज्रावर्तमकालेपि
सर्वतः स्पष्टवर्तकः ५६ तेदावासनकपेन महेंद्रात्राकिभिः समं जटाधुरायथोरामं दृष्ट्वा आगजन्मसौहृदात् ५७ अद्यापि नाकिनोरा
मगृह्याद्विनिर्भीषणः इन्द्रजितुन्मुरख्यस्ते उद्बुधुः खेचराकृतं ५८ अत्र देवसखारामो दंतानो ग्रेविभीषणः इति भीतालज्जिताश्च ते संको
परदक्षः ५९ ते सुनेरतिवेगस्य पार्श्वं संवेगधारिणः उपेत्य दीक्षां जटुजटुहवासपराङ्मुखाः ६० ततो जटाधुरमरो बोधार्धरायवस्यसः पुर
स्वोयत्तरुं शृङ्गं सिधेव सुकुरंभसा ६१ क्षिप्रान्तरं वदं विरोप्य मामसप्रसिनीः बीजासुवापाकालेपि मृतो हृणालांगलेन च ६२ यत्रैव बालु
काः क्षिप्रान्तेनार्धपशुपीलयन इत्याद्यसाधकं रामस्यादप्युदभावयत् ६३ रामस्तसूचैकिं शृङ्गं तरुं सिं वसिभीषुक्ष फलं हरेत्तु किं नाम सु
शले कापि पुष्पति ६४ क्षिप्रान्तेनार्धपशुपीलयन इत्याद्यसाधकं रामस्यादप्युदभावयत् ६५ रामस्तसूचैकिं शृङ्गं तरुं सिं वसिभीषुक्ष फलं हरेत्तु किं नाम सु
पीलयसिधैर्भोः अनुपायविदस्ते मीषयासा सर्वथा दृष्ट्वा ६६ स्मिन्नाजटाधुरपूवे यदीयदधिवेक्षिभोः अज्ञानविक्रममृतकं स्कं धेव हसित

हिकिं ६७ सौमित्रि वपुरा लिङ्गरामस्तं घसभाषत अमंगलं भाषसे किं सजटुहि पधंमम ६८ एवं जटुधुरं मे नाशमारो वधे विदितं कृतो तव
हो देवस्तबो धर्मसमाययौ ६९ स्कंधे स्त्रीमृतकं न्यस्यो परामं विचचारसः रामोऽप्येकिमुन्मत्तो स्पेवन्त्रीमृतकं बहन् ७० प्रसुवाच कृतातो
पिभाषसे किमंयं लं ममैषाये यसीवंतु किं रावं वदसि स्वयं ७१ मतां जातासि मे भार्या सुखमानामया मदि निजस्कंधस्थितं किं न मृतकं वेसि
बुद्धिमत् ७२ तेनैवं दर्शिते स्ते स्तेर्देवुर्भिर्जातचेतनः रामो दधौ किंतु सत्यं तजीवति ममानुजः ७३ ततस्तोनप्रबोध्य रासायस्वमरां सतां देवो
जटाधुरतातो निजं स्वातं च जग्मतुः ७४ मृतकार्यं ततो रामश्चकार स्तानुजन्मनः दीक्षां प्रतिष्ठुः शत्रुघ्नं राजपदानाध्यादिशत ७५ अहमप्यनु
यास्यामि भवसादानिति क्रवन् प्रसादिदेशात् शत्रुघ्नो भववासपराङ्मुखः ७६ ततो जटुपुत्रायानं गदेवाय राघवः ददौ राजं स्वयं पुर्युषरुषा
र्धाय सवरः ७७ मुनिमुजतवं शलमुत्र तस्य महामुनेः अर्द्धास्त्रावकेणो पदिष्ट्वा तिकं ययौ ७८ तत्र शत्रुघ्नसुग्रीवविभीषणविराधितैः अ
न्ये श्वराजनिः सार्द्धं रामो ब्रतमुपाददे ७९ रामभंडुनिष्क्रान्ते निष्क्रान्ता न्यधो रुशमही भुजां सह स्वाणि भववेराम्ययोगतः ८० सप्तविंश सह स्वा
णि प्रात्रजद्वरयोषितः श्रीमत्याश्रमणायाश्च तावन्तुः पस्त्रिंशदे ८१ षष्ट्यष्टिरुपादांते विविक्षानियहोद्यतः तेपे तपांसिरामार्धः प्रवीं गश्रुत
भावितः ८२ अथ रामः प्रपन्नेकविहारोर्ध्वतुल्या एकाकी धय्यो निभी रटमां गिरिकंदरे ८३ तस्यामेव विभाव्यां तत्र ध्यानजुषः सतः उदभूदव
धिज्ञानं रामभद्रमहामुनेः ८४ परंप्रश्नुर्दृष्ट्वा प्रमविश्वकरस्ववत देवाभ्या हतमज्ञासी जनवनरके तुजं ८५ इदं च चितया मास रामभद्रार
कस्तदा धनदत्ताभिधो भूवमं च प्रवर्तजन्मनि ८६ वसुदत्तो निधानेन लक्ष्मणो भूयमानुजः तदाप्युत्ततस्योसावेव मेव व्यपद्यत ८७ भवे
स्मिन्नेव सुदत्तजीवो भू ह्यक्षालो नुजः तत्राप्यमुष्य कोमारि मुष्मागच्छरदांशतं ८८ शतत्रयं मंजुवै चचारि शत्रुदिज्ञये वर्येकादशस
हस्राः सार्द्धं राजेष्ट्यष्टित ८९ दादशाष्टसहस्राणि सर्वमायुरिति क्रमात् यथाव कितस्येव केवलं नरकावहं ९० एवं विवितयन्ममः कर्म
हृदे धिकोद्यतः तपः समाधिविशो हन्निर्ममः सविशेषतः ९१ न दोषो देवयोकोपि मायावधक्योस्तयोः विपाकः कर्मण हीटक् नवसेवशरी

रिणः ७२ अथ वष्टोपवासान्ते प्राविशत्पारणायसः युगमात्रदत्तदक्षिर्नगरेस्वदनस्वने ७३ निशाकरमिवावन्मामायां तं नयनोऽसवं संसृखीनाः
समापेत्तुः योराः प्रौचुरसंमदाः ७४ योर्यस्वस्वदृष्टद्वारे निहतदानावतस्य च विवित्रभोजनार्णनिभाजननिपुरोदकः ७५ योराणां हर्षतस्तत्र
उमुजोत्तत्रायया स्तंभान्वनंजुः करिणो ययुश्चोर्कसतां हयाः ७६ रामोऽपुष्पितकर्मापिरतत्रासौ रवेकितं आहारं नाग्रहीते भोभ्या
नुनयवेऽमनि ७७ तत्र चोष्पितधर्मेण हारेण प्रसलं भयनप्रतिनंदिनपोरामं विभिवदुभुजे वसः ७८ अमरैर्विदधे तत्र वसुधारादिपंचकं भगव
जामभद्रोऽपि तदरं पययौ पुनः ७९ माभूद्वयः पुरस्तेभसे धृष्टीमेवमास्मत्त इति बुद्ध्या शुभबुद्धिः सोऽतिप्रहमिमं व्यधात् २०० अरण्ये नै
व वेक्षित्वा काले भिक्षोऽपलप्स्यते तदानीं पारणकस्य मस्माभिर्नान्यथा पुनः १ इत्यभियहभद्रामो निरपेक्षो वपुष्पपिपरं समाधिमापन्नो व
तस्वै प्रतिमाधरः २ तत्रान्येऽर्थविपर्यस्तशिष्येणाश्वेन वेगिना आरुष्यमाणः आयासीत्यतिनंदिनरेश्वरः ३ पंके नंदनपुण्याख्य सरसीसो
ममज्जसः समापयात्तनुपदं सैन्ये च प्रतिनंदिनः ४ पंकावमश्वसुतीर्य शिविरं न्यस्य तत्र वस्त्रावावसन् पश्वक्रेभोजनं सपरिहृदः ५ तदा च
पास्तिभ्यनो रामर्षिः पारणे वया तत्राजगाम भगवानसुतस्त्वोच तं नृपः ६ अवशिष्टैर्नक्तपानैः सरामं प्रत्यलं भयत् कृतपारणके तस्मि
न्नत्र दक्षिर्नृदिवः ७ रामर्षिर्देवानां चक्रे प्रतिनंद्यादयो धृते वरुणः श्रावकासम्प्रादादशत्रुतक्षरिणः ८ ततः प्रवृत्तितवैव रामस्तस्योचिं
वने देवीभिर्वनवासीभिर्भूज्यमानो महातपाः ९ मासेनैकेन मासाभ्यां मासेस्त्रिचतुरैरपि रामर्षिः पारया मासं च पारयिष्यामया १० पर्य
कस्य कदाप्यस्वात्प्रजे वितनुजो न्यदा कदाप्युकटिकासीन उर्ध्वबाहुः कदाचन ११ अंगुष्ठस्यो न्यदा तस्यो पार्श्वे स्वश्च कदापि हि १२
ति नानास नो ध्यानी सतेपेऽस्तपंतपः १३ विहरन्नन्यदरामो ययोकोटिशिखारविद्याधरसमक्षं याजक्षणेन पुरोदधे १४ तामध्यास्पृश
लां रामः क्षपकश्रेणिमाश्रितः शुक्लध्यानांतरभेजे निशाम्य प्रतिमाधरः १५ तदा वावधिना ज्ञात्वा सीतैः पर्यवितयत् अयं भवी भवति चे
दामो युजो मुना पुनः १६ अनुकूलैरुपसर्गैः क्षपकश्रेणिवर्तिनः उपद्वं करोम्ययं वास्यान्मत्सुदसुरः १६ इति संविंससीतैः उपरा

मं समायथो विचक्रे च महोद्यानं वसंतं त्रुं विभूषितं १७ चुरूजकोकिजऊजं ववौ वमजयानिलः रणं तोभ्रमराभ्रेभुः ऊं सुमामोदमोदिनः १८
तत्र चंपककोकित्रि पादजावकुलादयः दधुः सद्योपि पुष्पाणि न आस्ताणि मनोभुवः १९ सीतारूपं वसीतैः प्रो विरुसस्तीजनानपि उवैषियप्रि
यातेस्मि सीतैः हंसमुपस्थिता २० रक्तं सक्ता तदानीं वा महं पंक्तिमातिनी प्राब्रजता वपश्चाच्च पश्चात्तापो ममास्मत्त २१ विद्याधरकुमारी जि
राभिरद्यास्मर्धिता प्रसीदना वस्वनाभं रामनाथी कुरुधनः २२ वंचं वंचं वपरिजया रामस्य महिषी भव वदा देशात्तस्य प्रभो भविष्यामोक्षनावयं २३
अमृविद्याधरवधस्तदुदहरद्वहप्राप्तुसहवयारं स्ये तां सस्त्वावमाननां २४ इति क्वाले सीतैः वै वै किं धः खेचरे श्वरीः संगतिं विविधं चक्रुः
समीक्षां वनभेषजं २५ सीतैः वचनैः सौथ तेन संगीतकेन ववसं तेन च नारुभ्यक्षमभद्रमहापुनिः २६ माघस्य शुक्ल द्वादश्यां तदा यामेति मे नि
शः उदपद्यत रामर्षेः केवलज्ञानमुत्तलं २७ रामस्य केवलज्ञानमहिमानं सभक्तिकः सीतैः प्रोनाकिनो न्येव विदधुर्विधिपूर्वकं २८ दिव्यस्व
र्णां बुजासीनो दिव्यचामरराजिनः दिव्यातपत्रवाशमो विदधे धर्मदेशनां २९ देशनां ते ह्मयिद्यासीतैः प्रेण प्रणम्य च सोमि त्रिरावणग
तिं दृष्टो रामर्षिरभ्यधात् ३० अक्ष नानरके वर्ये सत्रां वृकोदशननः लक्ष्मणाश्चास्तिगतयः कर्माधीना हि देहिनां ३१ नरकायुश्चातुह
य तौ दशाननलक्षणे नगयो विजया वसां प्राविदेह विभूषणे ३२ सुनंदरोहिणी पुत्री जिनदाससुदर्शनौ भविष्यतोर्ध्वं च संततं पाजमि
ष्यतः ३३ युष्मं ततो विपद्यसौ धर्मे त्रिदशैतो भविष्यतः युवाच विजयापुयां जयकां तस्य प्रभो कुमारवर्त्तराट् लक्ष्म्यो स्तो कुमारो भविष्यतः
३४ जिनोक्तं संयमंतत्र पाजयिष्याविपद्य च गविणो जांतके कस्य भविष्यत उभां वपि ३५ तदा वमच्युताम्बुजा क्षेत्रे चात्रैव भारते सर्वत्र
मतिर्नाम चक्रवर्ती भविष्यति ३६ युवातोऽविना विद्यायुधमेधर्या भिक्षौ सुतौ ते वंपरिब्रज्य वैजयंते गमिष्यसि ३७ द्वायुधः सउजीवो स
वणस्य भवत्रयं शुभं चावा तीर्थं करणं त्रयं कर्मा जीयिष्यति ४० ततो रावणजीवः स तीर्थं नाधो भविष्यति वैजयंतात् युतस्तस्य भावी गणधरो
भवान् ४१ ततस्तोयास्य तोमोक्षं सजीवो लक्ष्मणस्य तु भवस्तु नुर्मेधरघोऽजिष्यति गतीः शुभाः ४२ ततश्च युष्मदधीपे मादिषे प्रादि

संमचरित्र.

၁၄

देहविभक्षणं नगर्यस्तत्रचित्रायांचक्रवर्ती भविष्यति ४३ चक्रवर्तिश्चित्रयुक्तापरिव्रज्यक्रमेणचसतीर्षनाधीभवितातिर्वाणंचप्रपन्नपते ४५ ए
वमाकर्ण्यसंतेजोरामभद्रं प्रणम्यचययोप्राक्स्नेहवशतो ५: स्वभाग्यत्रजक्षणः ४६ सिंहदिरूपैर्विहृतैस्तत्रगच्छकरावणौ जक्षणेनसमंक्तु
दौष्ट्यधमानौदत्तौच ४७ नैवंदौष्ट्यमानानां ५: खंभावीतिवादिनः परमाधर्मिकाः कुंदाः अमिकुंठेषुताम्यकः ४८ दक्ष्यमानास्त्रयीगु
चैः रतंतोगलितंगकाः ततः रुष्टातप्ततैलकुंभ्यानिदधिरैवजात ४९ विजीनदेहास्तत्रापिभ्राष्ट्रेविह्वितिरविरं ततस्ततमितिगद्येन
स्फुटंतोडुक्रवुः पुनः ५० इत्यादि ५: खंतेषांचसंश्लेषोचै सुरानिति किरेनविष्यदमी आसन्नपुरुषपुंगवाः ५१ अपयाताः सुराक्षरंमुंचतै
तान्महात्मतः निषिध्येत्यसुरान्चै सोधशंकरावगौ ५२ युवाभ्यांततस्ततस्त्वंवा येनेमोनकरगतौ पूर्ववैरंकिमद्यापिदृष्टोदर्वनमुंचत ५३
तावप्येवंनिषिध्यैः सोमित्रैरावणस्य वरामके वलिनाख्यातमाचख्यौ बोधहेतवे ५४ तावप्यधवभाषातेस्सध्वकार्षीः कयानिधेभनक्तुभौ
पदेशेनजातानौ ५: खविस्मृतिः ५५ आहुन्मीपार्जितैस्ते क्रूरैः कर्मजिरर्पितः दीर्घोनौरकावासस्तद्विखंकोपनेष्यति ५६ इत्युक्त्वाकरुणा
प्रर्णः सीतैः प्रत्येवोचतनेष्यामिसुरलोके त्रीनपिवोनरकादितः ५७ इत्युक्त्वापाणिनोदधेसतांस्त्रीनयितेषुनः विशीर्यकणशः पेयः पाणोः
पारदवक्त्रेणात् ५८ भयोपिमिलितंगस्तानुदधेसयथाश्चनुरेवपतंतिस्म श्वर्चवनेतथा ५९ ततः सीतैः प्रमृत्तुसे भवसधिकमेवनः ५: ५:
खमुध्रियमाणानां तमुंवास्मान् दिवंब्रज ६० तान्मुक्तेभायसीतेंत्रीरामंतवाततोगमत्त राग्यतार्हतीर्षयात्राकृतेनदीश्वरादिषु ६१ ग
च्छन्नघोदेवकुसुमप्रदेशे निरीक्ष्यनामंरुजराजजीवंप्राक्स्नेहयोगात्यतिबोध्यसम्पन्न निजंससीतैः इन्द्रायकल्प ६२ उत्पन्नेसतिकेवले
सशरदांपंचाधिकां विशतिमदिन्यां भविकान् प्रबोध्य भगवान् श्रीरामभट्टारकः आयुश्च्यति त्वं घ्यपंचदशवाक्षानां सहस्रान् कृती
शेनेशं प्रतिपद्यश्वतसुरवानंदं प्रयेदपदं ६३ इत्याचार्यश्रीहैमचंद्रविरचिते त्रिषष्टिशालाकापुरुषचरितमहाकाव्ये सममपर्व
णिरामनिर्वाणगमनौनामदशमः सर्गः १० समाप्तं वेदं रामायणं ॥ संवत् १९१७ इतियत्राश्विनमासे शुक्लपक्षे तिथौ ८५ शुक्लांभौम

गमचस्त्रि. वासरे बिंदरमुंबईमध्ये ब्रह्मणक्षीरोहिमाचतुर्भुजेण लिखितं श्रीशुभंभूयात् श्रीग्रंथाग्रंथ४००० सदासाणि शुभते

99

99